

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADANA ALPARSLAN TÜRKER BİLİM VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KENT ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI

6360 SAYILI YASA ve İTTİFAK SİYASETİ: MERSİN 2019 YEREL
SEÇİMLERİ

FULDEN ERCAN KALKAN
YÜKSEK LİSANS

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADANA ALPARSLAN TÜRKER BİLİM VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KENT ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI

6360 SAYILI YASA ve İTTİFAK SİYASETİ: MERSİN 2019 YEREL
SEÇİMLERİ

FULDEN ERCAN KALKAN
YÜKSEK LİSANS

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi ZEYNEP SABANCI

ADANA 2022

Bu tezde yer alan tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik davranışa uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca, bu kuralların ve davranışların gerektirdiği şekilde bu çalışmaya özgün olmayan tüm bilgiler için atıf verdiğimi ve kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

[İmza]

Fulden ERCAN KALKAN

TEŞEKKÜR

Her zaman benimle birlikte sırt sırta mücadele veren ve bu başarının en büyük emektarlarından olan sevgili eşim Taha Yasin KALKAN’a teşekkür ederim.

Hayatımın her döneminde olduğu gibi, yüksek lisans sürecimde de yanımda olan ve güvenini esirgemeyen sevgili ailem; babam Cengiz ERCAN, annem E. Demet DOKUZOĞLU ERCAN, kardeşim Türkan ERCAN TÜLÜ, teyzem Tülin, SERİN, ablam Eda DOKUZOĞLU SARITAŞ ve gözbebeklerim Yusuf Kağan ile Yiğit Rüzgar’a teşekkür ederim.

Tez sürecim boyunca güvenini ve desteğini esirgemeyen sevgili danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Zeynep SABANCI’ya teşekkür ederim.

Halil CİBRAN’ın “Bir elmanın yüreğinde gizlenen tohum görülmez bir elma bahçesidir. Ama bu tohum bir kayaya rast gelirse ondan hiçbir şey çıkmaz.” sözünü benim için daha anlamlı kılan tez sürecimde ilgi, bilgi ve desteğiyle hep yanımda olan fahri danışmanım sevgili Doc. Dr. Bilge DURUTÜRK’e teşekkür ederim.

(TR) Dünya’nın neresinde olursa olsun; desteğiyle ve dostluğuyla her zaman yanımda olan sevgili idolüm Beata ŁAZARSKA’ya teşekkür ederim. (PL) Dziękuję mojej ukochanej idolce Beacie ŁAZARSKIEJ, która zawsze jest dla mnie wsparciem i oferuje swą przyjaźń, gdziekolwiek jest na świecie. (ENG) No matter where in the world; Thank you to my beloved idol Beata ŁAZARSKA, who is always there for me with her support and friendship.

Yüksek lisans eğitimin boyunca desteklerini esirgemeyen Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı’nın tüm çalışanlarına daire başkanı Ahmet KARATAŞ nezdinde teşekkür ederim.

Çalışmanın tamamlanması için destek olan; Mersin Büyükşehir Belediyesi ile tüm ilçe belediyelerinin yazı işleri müdürlüklerine, siyasi partilerin Mersin il ve ilçe teşkilat yönetimlerine teşekkür ederim.

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Gerrymandering Olarak Kabul Edilen İlk Uygulamanın Gazetelerde Yayınlandığı Şekli (“Where Did the Term ‘Gerrymander’ Come From?”, y.y.)’den alınmıştır.....	46
Şekil 2: 1991- 1992 yıllarında Kuzey Carolina Kongre seçimleri için oluşturulmuş 12 numaralı seçim çevresi uygulaması. (Kırıt, 2010, s. 22; “Opinion Racial Gerrymandering in North Carolina - The New York Times”, y.y.)’den alınmıştır.	51
Şekil 3 Mersin Tarihsel Kent Haritası (Gürbüz ve Sandal, 2003, s. 125)’den alınmıştır.	68
Şekil 4 İller ve Nüfus Yoğunlukları (“Türkiye’nin En Kalabalık İlleri 2019 En Kalabalık Şehirler”, y.y.)’den edinilen veriler ile Excel’de haritalandırılmıştır.	70
Şekil 5 Mersin Haritası (“Türkiye Haritası (Mülki İdari, Siyasi)- Türkiye ve 81 İlin Haritaları”, y.y.)’den alınmıştır.	71

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2-1 Avrupa Birliği Ülkelerinde Belediye Büyüklükleri (Kerrouche, 2012; Şengül, 2016)'den alınmıştır (veriler 2012 yılına aittir).	13
Tablo2-2 Seçili Avrupa Birliği Ülkelerinde Belediye Büyüklüğü (“Eurostat”, y.y.)’dan alınmıştır (veriler 2021 yılına aittir).	15
Tablo 2-3 Avrupa Ülkeleri Ortalamaları ve Türkiye Nüfus Ortalamaları (“Eurostat”, y.y.)’dan alınmıştır (veriler 2021 yılına aittir).	15
Tablo 2-4 Türlerine ve Nüfus Aralıklarına Göre Belediyelerin Dağılımı (2021 Yılı Mahalli İdareler Faaliyet Raporu, 2021, s. 32)'den alınmıştır.	25
Tablo 2-5 İlçe Belediyelerinden Büyükşehir Belediyesi Meclisine Gidecek Üye Sayısı ve Ortalama Temsil (Arıkboğa, 2015, ss. 40–42)’den alınmıştır.	30
Tablo 3-1 Partizan Gerrymandering Örneği (“New Poll: Everybody hates gerrymandering”, y.y.)’den alınmıştır.	48
Tablo 3-2: Illinois Eyaleti 4. Seçim Bölgesi Haritası (“Redistricting Reform Remains Elusive in Illinois – South Side Weekly”, y.y.)’den alınmıştır.	51
Tablo 3-3: Ohio 4. Kongre Seçim bölgesi (“Ohio’s 4th Congressional District”, y.y.)’den alınmıştır.	52
Tablo 3-4 İlçe Belediye Nüfuslarına Göre Belediye Meclisi Üye Sayıları ve Kontenjan Sayıları (Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, 1984)’dan alınarak tablolastırılmıştır.	62
Tablo 4-1 Bilgi Edinme Hakkı Kapsamında Mersin Büyükşehir Belediyesi Arşivinden Edinilmiştir.	70
Tablo 4-2 Mersin’in İlçe Nüfusları ve Toplam İl Nüfusuna Oranı (“Mersin İlçeler Nüfusu”, y.y.)’den alınmıştır.	72
Tablo 4-3 Akdeniz İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.	73
Tablo 4-4 Akdeniz İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	73

Tablo 4-5 Akdeniz İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı.....	73
Tablo 4-6 Anamur İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	74
Tablo 4-7 Anamur İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	74
Tablo 4-8 Anamur İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı.....	75
Tablo 4-9 Aydıncık İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	75
Tablo 4-10 Aydıncık İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	76
Tablo 4-11 Aydıncık İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	76
Tablo 4-12 Bozyazı İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	77
Tablo 4-13 Bozyazı İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	77
Tablo 4-14 Bozyazı İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	78
Tablo 4-15 Çamlıyayla İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler	78
Tablo 4-16 Çamlıyayla İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	79
Tablo 4-17 Çamlıyayla İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	79
Tablo 4-18 Erdemli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	80
Tablo 4-19 Erdemli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	80
Tablo 4-20 Erdemli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	81

Tablo 4-21 Gülnar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	81
Tablo 4-22 Gülnar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	82
Tablo 4-23 Gülnar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı.....	82
Tablo 4-24 Mezitli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	83
Tablo 4-25 Mezitli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	83
Tablo 4-26 Mezitli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı.....	84
Tablo 4-27 Mut İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	84
Tablo 4-28 Mut İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	85
Tablo 4-29 Mut İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı.....	85
Tablo 4-30 Silifke İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	86
Tablo 4-31 Silifke İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	86
Tablo 4-32 Silifke İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı.....	87
Tablo 4-33 Tarsus İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	88
Tablo 4-34 Tarsus İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	88
Tablo 4-35 Tarsus İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı.....	88
Tablo 4-36 Toroslar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	89

Tablo 4-37 Toroslar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	89
Tablo 4-38 Toroslar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	90
Tablo 4-39 Yenişehir İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	91
Tablo 4-40 Yenişehir İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	91
Tablo 4-41 Yenişehir İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	91
Tablo 4-42 Akdeniz Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler	92
Tablo 4-43 Akdeniz Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	93
Tablo 4-44 Akdeniz Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	93
Tablo 4-45 Akdeniz Belediyesi Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılım.....	94
Tablo 4-46 Akdeniz Belediyesi Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	94
Tablo 4-47 Akdeniz Belediyesi Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	95
Tablo 4-48 Anamur Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019) Genel Bilgiler.....	96
Tablo 4-49 Anamur Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019) Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	96
Tablo 4-50 Anamur Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	97
Tablo 4-51 Anamur Belediyesi Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	97
Tablo 4-52 Anamur Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Partilerin Yüzdelik Oranı	97
Tablo 4-53 Anamur Belediyesi Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılım Oranı.....	98
Tablo 4-54 Aydıncık Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	99
Tablo 4-55 Aydıncık Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	99
Tablo 4-56 Aydıncık Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı .	99

Tablo 4-57 Aydıncık Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	100
Tablo 4-58 Aydıncık Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	100
Tablo 4-59 Aydıncık Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	101
Tablo 4-60 Bozyazı Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	101
Tablo 4-61 Bozyazı Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	102
Tablo 4-62 Bozyazı Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı....	102
Tablo 4-63 Bozyazı Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	103
Tablo 4-64 Bozyazı Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	103
Tablo 4-65 Aydıncık Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	104
Tablo 4-66 Çamlıyayla Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler ...	104
Tablo 4-67 Çamlıyayla Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	105
Tablo 4-68 Çamlıyayla Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	105
Tablo 4-69 Çamlıyayla Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	106
Tablo 4-70 Çamlıyayla Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	106
Tablo 4-71 Çamlıyayla Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	107
Tablo 4-72 Erdemli Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	107
Tablo 4-73 Erdemli Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	108
Tablo 4-74 Erdemli Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	108
Tablo 4-75 Erdemli Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	109

Tablo 4-76 Erdemli Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	109
Tablo 4-77 Erdemli Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	110
Tablo 4-78 Gülnar Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	110
Tablo 4-79 Gülnar Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	111
Tablo 4-80 Gülnar Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	111
Tablo 4-81 Gülnar Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	112
Tablo 4-82 Gülnar Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı	112
Tablo 4-83 Gülnar Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	113
Tablo 4-84 Mezitli Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler	113
Tablo 4-85 Mezitli Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	114
Tablo 4-86 Mezitli Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	114
Tablo 4-87 Mezitli Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	115
Tablo 4-88 Mezitli Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı	115
Tablo 4-89 Mezitli Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	116
Tablo 4-90 Mut Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	116
Tablo 4-91 Mut Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	117
Tablo 4-92 Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	117
Tablo 4-93 Mut Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	118
Tablo 4-94 Mut Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı	118

Tablo 4-95 Mut Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı	119
Tablo 4-96 Silifke Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler	119
Tablo 4-97 Silifke Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	120
Tablo 4-98 Silifke Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	120
Tablo 4-99 Silifke Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	121
Tablo 4-100 Silifke Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı	121
Tablo 4-101 Silifke Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	122
Tablo 4-102 Tarsus Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler	122
Tablo 4-103 Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	123
Tablo 4-104 Tarsus Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	123
Tablo 4-105 Tarsus Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	124
Tablo 4-106 Tarsus Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı	124
Tablo 4-107 Tarsus Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	125
Tablo 4-108 Toroslar Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler	125
Tablo 4-109 Toroslar Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri.....	126
Tablo 4-110 Toroslar Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı..	126
Tablo 4-111 Toroslar Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	127
Tablo 4-112 Toroslar Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	127
Tablo 4-113 Toroslar Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	128
Tablo 4-114 Yenişehir Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019) Genel Bilgiler	128

Tablo 4-115 Yenişehir Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019) Partilerin Aldığı Oy Sayıları	129
Tablo 4-116 Seçim Sonuçlarına Göre Yenişehir Belediye Meclis Üye Dağılımı.....	129
Tablo 4-117 Yenişehir Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı.....	130
Tablo 4-118 Yenişehir Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	130
Tablo 4-119 Yenişehir Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı.....	131
Tablo 5-1 Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı 31 Mart 2019 Seçimi: Aday Listesi.....	133
Tablo 5-2 Mersin Toplamı Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler.....	134
Tablo 5-3 Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri Tablosu.....	134
Tablo 5-4 : Mersin Toplamı Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri Grafiği.....	135
Tablo 5-5 Mersin Geneline Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı.....	135
Tablo 5-6 Merkez İlçeler (Akdeniz+Mezitli+Toroslar+Yenişehir) Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler	136
Tablo 5-7 Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Dört Merkez İlçede Partilerin Aldığı Oy Bilgileri Tablosu.....	136
Tablo 5-8: Dört Merkez İlçede (Akdeniz/Mezitli/Toroslar/Yenişehir) Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri Tablosu.....	137
Tablo 5-9 Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019) Akdeniz/Mezitli/Toroslar/Yenişehir	137
Tablo 5-10 Mersin Toplamında Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler	139
Tablo 5-11 Mersin Toplamında Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri	139
Tablo 5-12 Mersin Toplamı Belediye Meclisleri Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri Grafiği	140

Tablo 5-13 Mersin Genelinde Belediye Meclis Üyelikleri Seçimi İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı	140
Tablo 5-14 Mersin Toplamında Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri (İlçe Bazında Sınıflandırılmıştır)	141
Tablo 5-15 İlçe Belediyesi Üye Sayısı, Büyükşehir Belediyesine Giden Belediye Meclisi Üye Sayıları, Büyükşehir Belediyesine Giden Doğal Üye Sayıları.....	142
Tablo 5-16 Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi Üyelerinin Partilere Dağılımı	143
Tablo 5-17 On Üç İlçeden Oluşan Mersin Büyükşehir Belediyesi Meclisi Yüzdelik ve Sandalye Dağılımı.....	144
Tablo 5-18 Hesaplama Usullerine Dahil Olmayan Doğal Üyelerin Partilere Dağılımı ve Yüzdelik Oranları	145
Tablo 5-19 Hesaplama Usullerine Göre İlçe Belediye Meclislerinden Gelen Üyelerin Partilere Dağılımı ve Yüzdelik Oranları	145
Tablo 5-20 Dört Merkez İlçe/ On Üç İlçe Belediye Başkanlarının Partilere Dağılımı.....	146
Tablo 5-21 Büyükşehir Belediyesine Giden İlçe Belediye Meclisinden Giden Üye Sayısı ve Temsil Ettiği Seçmen Sayısı	147
Tablo 5-22 Dört Merkez İlçe/On üç İlçeden Oluşan Büyükşehir Belediye Meclisindeki Partilerin Sandalye Dağılımları	147
Tablo 5-23 Dört Merkez İlçe ve On Üç İlçeden Oluşan Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi Kombinasyonları	148
Tablo 5-24 Mersin Büyükşehir Belediyesi Meclisi 6360 Etkili ve Etkisiz Karşılaştırma Tablosu	148
Tablo 5-25 Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi Üye Listesi	151

İÇİNDEKİLER

KABUL ve ONAY	ii
ETİK DAVRANIŞ BEYANI.....	iii
İTHAF SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vi
TABLolar LİSTESİ	vii
İÇİNDEKİLER.....	xvi
ÖZET.....	xix
ABSTRACT	xx
1 GİRİŞ	1
2 LİTERATÜR TARAMASI.....	8
2.1 Teorik Bölüm.....	8
2.2 Ölçek Ekonomisi Tezi	10
2.3 6360 sayılı Kanuna Giden Süreç	16
2.4 Ölçek Değişikliği ve Etkileri Hakkındaki Görüşler	19
2.5 6360 Sayılı Yasaya Dair Tartışmalar.....	22
2.5.1 Temsilde Adalet	28
2.6 6360 sayılı Yasanın Yasama Süreci: Siyasi Aktör Söylemleri.....	31
2.7 6360 sayılı Kanun ve Mevzuatta Yapılan Bazı Düzenlemeler.....	37
2.7.1 5216 sayılı “Büyükşehir Kanunu”.....	39
2.7.2 5393 sayılı “Belediye Kanunu”	41
2.7.3 2972 sayılı “Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun.....	41
3 MALZEME ve YÖNTEM	43
3.1 Seçim Sistemleri ve Gerrymandering.....	43
3.1.1 Dünya’da Gerrymandering Uygulamaları.....	49
3.1.2 Türkiye’de Gerrymandering Uygulamaları.....	54
3.2 Büyükşehir Belediyesi Organlarının Oluşumu, Yerel Siyasetçilerin Göreve Gelme Yöntemi	58
3.2.1 Büyükşehir Belediye Meclisi	60
3.2.2 Büyükşehir Belediye Başkanı	65

4	BULGULAR VE TARTIŞMA: MERSİN İLİ VE 2019 YEREL SEÇİM ÖRNEĞİ	67
4.1	Mersin 31 Mart 2019 Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi	72
4.1.1	Akdeniz	72
4.1.2	Anamur İlçesi	74
4.1.3	Aydıncık İlçesi	75
4.1.4	Bozyazı İlçesi	77
4.1.5	Çamlıyayla	78
4.1.6	Erdemli	80
4.1.7	Gülнар	81
4.1.8	Mezitli	83
4.1.9	Mut	84
4.1.10	Silifke	86
4.1.11	Tarsus	87
4.1.12	Toroslar	89
4.1.13	Yenişehir	90
4.2	Mersin 31 Mart 2019 ilçe Belediye Meclisleri Seçimleri ve Büyükşehir Belediye Meclisi Kombinasyonu	92
4.2.1	Akdeniz	92
4.2.2	Anamur	95
4.2.3	Aydıncık	98
4.2.4	Bozyazı	101
4.2.5	Çamlıyayla	104
4.2.6	Erdemli	107
4.2.7	Gülнар	110
4.2.8	Mezitli	113
4.2.9	Mut	116
4.2.10	Silifke	119
4.2.11	Tarsus	122
4.2.12	Toroslar	125
4.2.13	Yenişehir	128
5	SONUÇ ve ÖNERİLER	132
5.1	31 Mart 2019 Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçiminin Gerrymandering ve İttifak Siyaseti Üzerinden Değerlendirmesi	132

5.2 31 Mart 2019 Mersin Büyükşehir Meclisi Kombinasyonunun Gerrymandering ve İttifak Siyaseti Üzerinden Değerlendirmesi	139
KAYNAKÇA	155

ÖZET

6360 SAYILI YASA ve İTTİFAK SİYASETİ: MERSİN 2019 YEREL SEÇİMLERİ

Fulden ERCAN KALKAN

Yüksek Lisans, Kent Çalışmaları Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep SABANCI

Eylül 2022, 165 sayfa

2012 yılında kabul edilen 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yasama süreci, hacmi ve olası etkileri açısından birçok disiplin tarafından tartışılmıştır. Yerel yönetimler ve Anayasa Hukuku açısından incelenen bu tez çalışmasında; yasanın büyükşehir belediye organlarının seçimine etkisi Mersin’de yapılan 2019 Mahalli İdareler seçim sonuçları analiz edilerek ortaya koyulmuştur.

Araştırmanın sonucunda büyükşehir sınırına dahil edilen yeni ilçelerin doğrudan seçimle belirlenen Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı sonucunu değiştirmedeği, ancak nispi temsil sistemi ile oluşan Mersin Büyükşehir Belediyesi kombinasyonunda ise oldukça değişikliğe sebep olduğu saptanmıştır. Aynı zamanda; siyasi ve coğrafi adaletsizliğin yanı sıra ittifak siyaseti ile ortaya çıkan sonuçlar da analiz edilen diğer durumlardır. Çalışma, ilgili kanunun gerrymandering kavramının yöntemsel olarak kullanıldığı Mersin ili 2019 yerel seçim sonuçları üzerindeki etkisi açısından değerlendirilmiş olup, Belediye Meclisi içerisindeki parti dağılımları açısından ortaya çıkan değişim, ittifak siyaseti ekseninde analiz edilmiştir. Bu tez çalışması ile 6360 sayılı yasa ve ittifak siyasetinin; siyasi coğrafyada farklı sonuçlar doğurmasının temel sebepleri ve önerileri ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mersin, 6360, büyükşehir belediyesi, yerel seçim, gerrymandering, ittifak siyaseti

ABSTRACT

CODE NO. 6360 and ALLIANCE POLITICS: 2019 LOCAL ELECTIONS of MERSIN

Fulden ERCAN KALKAN

M.Sc., Department of Urban Studies

Supervisor: Asst. Prof. Zeynep SABANCI

September 2022, 165 pages

The Code No. 6360 on the Establishment of Metropolitan Municipalities and Twenty-Seven Districts in Fourteen Provinces and Amending Some Laws and Decrees with the Force of Law, which was adopted in 2012, has been discussed by many disciplines in terms of the legislative process, volume and possible effects. In this thesis study, which is examined in terms of local governments and Constitutional Law; the effect of the code on the election of metropolitan municipal organs was revealed by analyzing the 2019 Local Election results in Mersin.

As a result of the research, it is determined that the new districts included in the metropolitan border did not change the result of the Mersin Metropolitan The presidency of Mersin Metropolitan Municipality which was determined by direct local election. However, It is analyzed that the Mersin Metropolitan Municipality combination, which is formed with the proportional representation system, has caused quite a change. In addition to political and geographical injustice, the results of the election that emerged with the alliance politics were executed to analyze. With this thesis, the main reasons, and suggestions for the different results of the elections held in the same date and political geography were revealed.

Keywords: Mersin, 6360, metropolitan municipality, local election, gerrymandering

1 GİRİŞ

Savaş sonrasında gerileme sürecine giren Osmanlı İmparatorluğu yeniden güçlenmek için bir dizi reform yapmıştır. Mağlubiyetin sosyal, siyasi ve ekonomik etkilerinden kurtulmak için yapılan reformlar batıdaki reformları örnek almıştır. Bu süreçte idari alanda da bir çok revizyon yapılmıştır. Bunlardan biri de ilk belediye tecrübesi olan “Beyoğlu ve Galata Altıncı Daire-i Belediye”nin kuruluşudur (Önver, y.y., s. 37). Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemindeki reformlarla siyasi hayatımıza giren yerel yönetimler, günümüzde Türkiye Cumhuriyeti yönetim şeması ve demokrasinin olmazsa olmaz birimlerindendir. Türkiye yönetim şeması; merkezi yönetim ve yerel yönetim olmak üzere ikiye ayrılır. 1982 Anayasası’nın 123’üncü maddesinde “İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.” olarak düzenlenmiştir. 127’nci maddesi “Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.” ile yerel yönetimin başat noktaları belirlenmiştir (*Türkiye Cumhuriyeti Anayasası*, 1982).

1980 sonrasında köyden kente göç hız kazanmıştır (Güreşci, 2010, s. 48). Normal seyrin üzerindeki nüfus yoğunluğu ve kentsel alanın genişlemesi yeni ihtiyaçlar ve yeni yönetim modellerini de gerekli kılmıştır. 1984 yılında çıkarılan 195 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile büyükşehir belediyelerinin amaç, kapsam, tanımı belirlenmiş, sınırları, kuruluş şartları düzenlenmiş, yetki ve teşkilat yapısı şekillendirilmiştir. Aynı yıl 195 sayılı KHK düzenlenerek 3030 sayı ile kanunlaşmıştır. 3030 sayılı kanun 20 yıl boyunca yürürlükte kalmıştır. 5216 sayılı kanunun 2004 yılında çıkmasıyla 3030 sayılı kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Günümüz yerel yönetimler yapısına etki eden önemli gelişmelerden ilki 1988 yılında imzalanan Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’dır. Bir diğeri ise 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu’dur. 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ise yerel yönetimler alanında büyük hacimli düzenlemelere sebep olmuştur.

BÜYÜKŞEHİR İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER				
1984	2004	2008	2012	2013
3030 sayılı	5216 sayılı	5747 sayılı	6360 sayılı	6447 sayılı
Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun	Büyükşehir Belediyesi Kanunu	Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Tablo 1- (Yıldırım, Gül ve Akın, 2015, s. 207)’den alınarak kanun numaraları bakımından güncellenmiştir.

6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 14 ilde yeni büyükşehir belediyesi, 27 yeni ilçe kurulmuş, 30 büyükşehirde il özel idareleri, belde belediyeleri ve köylerin tüzel kişiliği sona erdirilmiştir. Büyükşehir sınırları pergel düzenlemesi yerine il mülki sınırına eşitlenmiş, ilçe belediye sınırları ise ilçe sınırlarına eşitlenmiştir. Genişleyen büyükşehir belediye sınırları ve değişen ilçe belediye sınırları ile seçim bölgeleri ve seçmen havuzunda da değişiklikler meydana gelmiştir (Alıcı, 2013; Erat, 2016).

Özözen ve Kahraman’ın Türkiye’de Yerleşim Birimlerindeki İdari Statü Değişikliğinin Seçimlere Yansıması isimli sınırlarda yapılan değişikliğin seçim coğrafyasındaki değişikliğe de sebep olduğunun altı çizilen çalışmasında; seçim bölgelerinin sınırlarının çizimi (distribution) ve sınırların yeniden düzenlemesi (redistribution) çalışmalarına getirilen

tepkilerin evrenselliğine vurgu yapılmaktadır. Çünkü seçim bölgesinde yapılan her düzenleme siyasi gruplardan bazılarına yeni avantajlar getirirken, diğer gruplara ise dezavantaj yaratmaktadır (Özözen Kahraman, 2004, ss. 61–62).

Aynı zamanda Üzmez'in Türkiye'de Yerel Seçim Sistemi: Sorunlar ve Yeni Bir Model Önerisi isimli çalışmasında 6360 sayılı yasa ile; seçim sisteminde (belediye meclis ve büyükşehir belediye başkanlığı) herhangi bir değişikliğe gidilmemesinin artan seçmen sayısı ile birleşince sonuçları oldukça değiştirdiği vurgulanmıştır. Havuza yeni dahil olan ilçelerin nüfusuna oranla daha fazla etki kapasitesinin olması oyların etkileme gücü açısından da adaletsizliklere sebep olmaktadır (Üzmez, 2020, s. 89).

Yıldız'ın Yönetmelik Etkinlik ve Yerel Demokrasi Bağlamında 6360 Sayılı Yasanın Mersin İli Ölçeğinde Uygulanabilirliği isimli çalışmasında; belde belediyelerinde ortalama temsil il genel ortalama temsiline oldukça altında saptanırken, ilçe belediyeleri bu oranın üstünde seyretmektedir. Bu sebeple temsil ve katılım açısından olumlu sonuçları görünen belde belediyelerinin kapatılmasının ortalama temsile olumlu yansıdığı savunulmuştur. Aynı zamanda kırsal alana hizmet götüren il genel meclisi yerine büyükşehir belediye meclisleri görevlendirilmiştir. Kırsal nüfusu fazla olan ilçelerin büyükşehir belediye meclisindeki üye sayısının artmasıyla yerine geldiği il genel meclisinden daha fazla üyesinin bulunması temsil açısından olumlu karşılanmıştır. Bunun yanında kapatılan beldelerde yaşayanlar açısından temsilci başına düşen kişi sayısında artışlar saptanmıştır. Genelde temsil adaletsizliğinin azaltılması adına belde belediyelerinde yaşayanların temsiline olumsuz olarak etkilenmesi görmezden gelinmiştir savunusu bu tez çalışmasında da önemli bir çıkış noktası olarak alınmaktadır (Yıldız, 2018, s. 12).

6360 sayılı yasanın antidemokratik olduğuna dair tartışmaları İçeren Çolak, Sağlam ve Topal'a ait 'Bütünşehir' Modelinin 2014 Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimlerine Etkileri isimli çalışma da yerindelik ilkesine aksi uygulamaların altı çizilmiştir (Çolak, Sağlam ve Topal, 2017). Bulut tarafından Gaziantep'te Büyükşehir Yönetimine Kentsel Alt Örgütlenmelerin Katılımına ilişkin Bir Analiz isimli çalışmasında katılımın hala yetersiz olduğunu ifade edilmiştir. Bu çalışmadaki ilgili savunu katılımın yalnızca seçimlerde oy kullanmak olarak

algılandığı bir ortamda; yerel demokrasinin yerel seçimlerle açıklanan dar bir alana hapsedilmiş olmasıdır (Bulut, 2000, s. 59). Batman ve Gül ise Dünya ve Türkiye Örneklerinde Metropoliten Alan Yönetim Modelleri ve 6360 Sayılı Yasa isimli çalışmasında da ifade edildiği gibi; bu gibi alanlarda kaldırılan yerel yönetim birimlerinin yerel demokrasi ve katılımı zedelediğini reddeder. Katılımın seçimden seçime oy kullanmak olduğu bir alanda siyasi katılım dar bir tanıma sahiptir. Bu sebeple, 6360 sayılı yasa kaldırılan yerel yönetim birimleri yerine seçmene daha büyük bir yönetim için oy hakkı verdiğinden pozitif değerlendirilir (Batman ve Gül, 2013, ss. 39–40).

Adıgüzel ve Karakaya'nın Yerel Siyasete Etkileri Açısından 6360 Sayılı Yasa: Hatay Örneği isimli çalışmada da dile getirildiği gibi 6360 sayılı Yasa kapsamında yapılan yeni düzenlemelerin iktidar partisini olumlu yönde, muhalefet partilerini ise olumsuz yönde etkilerken, parlamento dışı partilerin ise il düzeyinde neredeyse yok olmalarına sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Adıgüzel ve Karakaya, 2017, ss. 52–53).

Yukarıda ele alınmış olan yerel yönetimler ve kentleşme disiplinleri bağlamında teze konu olan ilgili yasa üzerine yapılmış değerlendirme ve analizlerden hareketle bu tez çalışmasında da seçmenin sınırlar düzenlenerek farklı bir havuza dahil edilmesinin sonuçları temel çıkış noktası olarak Mersin örneğinde ele alınmıştır.

Yaslıkaya'nın Yerel Yönetimlerde Ölçeği Büyütmenin Siyasi Sonuçları: Avrupa'da Belediye Birleşmeleri Üzerinden Bir İnceleme isimli ölçeğin genişlemesinin kısa sürede seçimlere katılım ve yerel katılımı negatif etkilediği saptanan çalışmada uzun vadede daha derin sonuçlar ortaya çıkacağı öngörülmüştür. Yalnızca ekonomik gerekçelerle belediyelerin genişletilmesi, bölünmesi ya da birleştirilmesi uzun vadede seçmen üzerinde politik sisteme dair duyulan güvende dahi kayba sebep olacaktır (Yaslıkaya, 2019, ss. 59–60). Çalışmanın konusunu oluşturan seçim bölge sınırlarının belirlenmesi de bunlardan biridir (Çolak ve diğerleri, 2017, s. 15).

Seçim bölgelerinin sınırlarının seçim sonuçlarını değiştirecek şekilde belirlenmesi, mevcut sınırların değiştirilmesi, oldukça fazla örneği olan ve uzun bir geçmişe sahip uygulamadır. Sıkça görülmesine ve oldukça eskiye dayanmasına karşın stratejik taksimat girişimlerinin her zaman hedeflenen amaçlara ulaştığını söylemek mümkün değildir. Nitekim uygulama, sınır değişikliklerini gerçekleştiren kişi veya siyasi partilerin istediği seçim sonuçlarını her zaman sağlamayabilir. Düzenlemeler değişen siyasi dinamikler etkisiyle birkaç seçim sonra dahi farklı bir grubun çıkarına hizmet eder hale gelebilir (Duman, 2020, s. 2613). Bahsi geçen durumun tez çalışması içerisinde Mersin İli örneği ve ilgili yasanın uygulamasına dair değerlendirmenin yapılabilmesi amacıyla yöntemsel olarak araçsallaştırılan “gerrymandering” kavramı açıklanarak tez çalışmasında nasıl kullanıldığı ve analize katkısı dile getirilecektir.

Literatüre 1811'de Amerika Birleşik Devletleri Massachusetts'te uygulanan ilk örnekle geçen gerrymandering kavramına Amerika siyasi tarihinde sık sık rastlamak mümkündür. Bu manipülasyon; sınırların belirli otoriteler yerine siyasi organlarca yapılandırıldığı ülkelerde sık görülür. Stratejik taksimat olarak da Türkçeye çevrilen gerrymandering kavramı oldukça eskidir. Örneğin Massachusetts kadar dikkat çekici diğer örnekler de bulunmaktadır. Bunlar; Ohio'nun "Erie Canavarı Gölü" ve Pennsylvania'nın "Goofy Kicking Donald Duck"ı olarak anılan düzenlemelerdir (“Where Did the Term ‘Gerrymander’ Come From?”, y.y.) 1990’lı yıllarda Texas’ta kullanılan REDAPPL uygulaması ise siyasi sınırların manipülasyon girişiminin teknoloji ile birleştiği önemli örneklerdendir (Kırıt, 2010, ss. 23–24). COVER tarafından yapılan Quantifying Partisan Gerrymandering: An Evaluation of the Efficiency Gap Proposal isimli çalışma; siyasi sonuçları manipüle ederek bölge düzenlemelerinin etkisini ayrıntılı şekilde ortaya koymaktadır (Cover, 2018). TANA ve GROFMAN Electoral Rules and Manufacturing Legislative Supermajority: Evidence from Singapore isimli çalışmada ise Singapur’daki Halkın Eylem Partisi’nin (PAP) yasama koltuk paylarını yeni düzenlemeler yoluyla nasıl arttırdığını ortaya koymaktadır. Kuralların değişmesinin siyasi sonuçları da değiştirdiğini ortaya koyan bu çalışmalar ışığında; daha önce siyasi sonuçlara etkisi değerlendirilmemiş olan 6360 sayılı yasanın Mersin örneğinde incelenmesi bu sebeple önem arz etmektedir (Netina Tana ve Bernard Grofman, 2018).

Bu paralelde, bu tez çalışması 30 Mart 2014 tarihli Mahalli İdareler Genel Seçimleri ile yürürlüğe girmiş olan ilgili kanunun Mersin ili 31 Mart 2019 tarihli Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde Büyükşehir Belediye Meclisi ve Büyükşehir Belediye Meclisi Başkanlığını kazanan belediyenin partisi üzerinden karar alma sürecindeki etki ağırlıklarındaki değişimi gerrymandering yöntemi üzerinden analiz etmektedir. Yasanın çıktığı 2012 yılında Türkiye siyasetinde iktidar partisi AK Parti'nin Kürt Açılımı olarak da anılan Çözüm Süreci Gündemde iken tez kapsamında incelenen 31 Mart 2019 tarihinde ise dönemin iktidar partisi AK Parti Milliyetçi Hareket Partisi ile Mersin'de genellikle tek liste Cumhur İttifakı olarak seçime girmiştir. Değişen siyasi dinamiklerin etkisinin gözlemlenmesi açısından Mersin yerelinde 2019 Mahalli İdareler genel seçimleri oldukça önemli bir konum arz etmektedir. Çünkü tez çalışmasının temel çıkış noktasından hareketle incelenen Mersin'in 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel seçimlerinde 6360 sayılı yasanın büyükşehir belediye başkanlığı sonucunu değiştirmede fakat Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi kombinasyonunu ve karar ağırlığını aksi yönde değiştirdiği saptanmıştır. Dolayısıyla tez çalışması sürecinde tespit edilen ve ilgili bölümler dahilinde detaylı olarak şema tablo ve oransal görseller ile ele alınmış bulgular sonucunda demokrasinin mihenk taşı olan seçim güvenliği ve oy kullanma gücünün etkisinin siyasi konjonktürden bağımsız korunması adına; seçim bölge sınırlarının siyasetten arındırılmış yetkili otoriteler tarafından belirlenmesi, siyasi ve coğrafi adaletsizliği ortadan kaldırmak için seçilenlerin eşit oyu temsil ettiği seçim sistemine geçilmesi, 1/10 d'Hont Hesaplama usulü ve baraj uygulamasının demokrasi açısından küçük partilerin yerelde dahi temsiliyetine engel olduğu için düşürülmesi ya da kaldırılması daha demokratik sonuçlar ortaya koyacağı literatüre katkı olarak analiz edilmiştir.

Bu tez çalışması 5 ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar; Giriş, Literatür Taraması, Malzeme ve Yöntem, Bulgular ve Sonuç/Önerilerdir. Tezin ilk bölümü olan Giriş bölümünde tezin temel çıkış noktasındaki tartışmalar ve kavramlar, ele alınan örneklemin (Mersin İli) neden seçildiği, ilgili yasanın genel çerçevesi ve sorunsalı; çalışmanın arka planındaki akademik çalışmalara referans ile özetlenmiştir.

İkinci bölüm olan Literatür Taraması başlığı altında; Türkiye'nin yerel yönetim dizgesi, büyükşehir belediyelerinin değişimi, 6360 sayılı yasanın genel gerekçesi olan ölçek ekonomisi

tezi, 6360 sayılı yasaya giden süreçteki tartışmalar, siyasi söylemler, yasama faaliyetleri ve 6360 sayılı yasanın etkilediği tez konusuna etki eden yasalardaki değişiklikler incelenmiştir.

Üçüncü bölüm olan Malzeme ve Yöntem kısmında seçim sistemleri ve gerrymandering kavramları tarihsel olarak incelenmiş; ülkemiz ve dünyadan örnekler verilmiştir. Tezin çalışma alanı olan Büyükşehir Belediyesi organlarının görev, yetki, sorumlulukları ve oluşum süreçlerine gerrymandering yöntemi üzerinden analizi yapılarak tez çalışmasının yöntemsel arka planının neden bu şekilde kurgulandığı açıklanmıştır.

Tezin dördüncü bölümü olan Bulgular ve Tartışma başlığı altında tezin örnekleme olan ve vaka analizinin yapıldığı Mersin'in tarihsel gelişimi ve siyasi coğrafyası üzerinde kısaca durulmuştur. 31 Mart 2019 tarihinde yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimleri ile oluşan ilçe belediye meclisleri, ilçe başkanlığına seçilen parti aidiyetleri, büyükşehir belediye meclisine giden üyelerin parti aidiyetleri ve ilçe/il bazında aldıkları oy oranları çalışmanın temel argümanı paralelinde karşılaştırılmıştır. Sonrasında 6360 sayılı yasanın belediye meclis ağırlığına etkisi ve belediye başkanlığı sonucuna etkisi ortaya konmuştur.

Tezin beşinci ve son bölümünde çalışmanın sonuç çıktılarına yer verilmiş olup, bu tespitlere istinaden sonuç önerileri ortaya konulmakta ve literatüre katkısından hareketle gelecekteki benzer akademik çalışmalar açısından önerilerde bulunmaktadır.

2 LİTERATÜR TARAMASI

2.1 Teorik Bölüm

Andrew Heywood siyaseti tanımlamaya yönelik görüşleri dört gruba ayırarak doğru tanıma ulaşmaya çalışmıştır. Bu görüşlerden ilki; siyaseti “hükümet etme sanatı” olarak tanımlar. Siyasetin bir bilim değil de sanat olarak tezahürünün ilk kez Bismarck tarafından Alman Parlementosu’nda dile getirildiği rivayet edilir. “Hükümet etme sanatı” savının içeriği ise kararların kollektif alınması ve kollektif uygulanması yolu ile toplumu yönetmek anlamını taşımaktadır. İkinci görüş ise; siyaseti “kamusal işler (kamu meseleleri)” olarak görür. Bu görüş kamusal ve özel alanı ayırarak, siyaseti adil bir toplum yaratmak için etik bir faaliyet alanı olarak tanımlar. Bu görüşün savunuculuğunu Aristoteles’e kadar götürmek mümkündür. Üçüncü görüş ise; siyaseti “uzlaşma ve mutabakat” olarak tanımlar. Bu görüş ağırlıklı politikalardan yürüdüğü alandan çok kararların alınma yöntemi üzerinde durur. Bu görüş siyaseti çatışmaların giderilmesi için legal yöntem olarak kabul eder. Bu görüşün kökeni yine Aristoteles’in “polity” kavramına kadar uzanabilirken, modern dönem savunucusu ise Bernard Crik’tir. Dördüncü ve son görüş ise; siyasete “iktidar olarak” yaklaşır. Bu görüş siyaseti en geniş ve radikal tanımlayan görüştür. Siyaseti alan ya da yöntemle sınırlandırmayı yanlış bulur ve varoluşun her alanında geçerli kabul eder. Adrian Leftwich ve Harold Laswell bu görüşün önemli temsilcileridir (Heywood Andrew, 2006, ss. 2–15). Hatta siyaset bilimi literatürüne bakıldığında en çok atıf yapılan siyaset tanımı Harold Laswell’in 1936 yılında ilk yayımı yapılan “Politics: Who Gets What, When, How?” çalışmasıdır. Laswell bu kaynakta siyaseti; “kimin, nerede, ne zaman, ne elde edeceğinin otorite yoluyla belirlenmesi” ya da “kaynakların ve değerlerin otorite yoluyla dağıtımı” olarak geniş bir çerçeveye oturtur (akt. Yayla, 2012, s. 15).

Karasu’ya göre siyaset; kaynaklar ve imtiyazlar için süren toplumsal grupların mücadelesidir. Siyaset bilimi ise bu mücadelenin hikayesini yazmaktır. Diğer yandan siyasetin tek hedefi kaynaklar üzerinde söz sahibi olmak ve iktidar gücünü halk üzerinde kullanabilmenin yanı sıra insanların mutluluğu, ihtiyaçları, kalkınması için yol haritası çizmektir. Bu sebeple; siyaset kamu yararını gözetilen sanat ve sorumluluktur (Karasu, 2018, s. 56).

Yerel siyaset; yerel ölçekte yapılan siyasettir. Yerel siyasetin konuları ise; şehir halkı, şehir yönetimi, şehir yaşamı ve şehir ile ilgili sorunlardır. Yerel siyasetin öznelere; partilerin şehir düzeyindeki teşkilat ve temsilcilikleri, sermaye ve sendika mensupları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri, medya kuruluşlarının temsilcilikleri ve yerel medya grupları, ulusal ölçekli sivil toplum kuruluşlarının yerel temsilcilikleri ve yerel düzeyli sivil örgütler, yerelde bulunan kanaat önderleri, eşraf, esnaf ve vatandaşlardır. “Yerel siyaset şehir ölçeğinde faaliyet gösteren kişi, kurum ve kuruluşların, şehir ve şehir halkına ait sorun ve konuları ele alarak sürdürdükleri bir yerel iktidar mücadelesi; yerel düzeydeki kaynak ve imkanların kullanılarak, yerel ölçekteki vatandaşların mutluluk, refah ve adaletini sağlamak üzere yerel iktidar ve otorite üzerinden yerel toplumu idare etmesi sanatıdır.” (Akdoğan, 2008, s. 10)

Yerel yönetimlerin iki temel işlevi bulunmaktadır. Bunlardan ilki; mahalli kamu hizmetlerinin sunumu, diğeri ise vatandaşların karar alma süreçlerine katılımını sağlamaktır (Yaslıkaya, 2019, s. 33). Yerel yönetimler ve ideal ölçek tartışmaları genellikle ekonomik ve demokratik açıdan bir tercih yapmayı gerektirmektedir (Yaslıkaya, 2019, s. 58). Türkiye’de belediye ölçeklerine dair genel bir standart bulunmamaktadır. Arıkboğa’nın Yerel Yönetimlerde Ölçek Sorunu ve Belediye Reformu Türkiye’deki yerel yönetimlerin ölçeklerini ve parçalanmışlığını incelemektedir (Arıkboğa, y.y., ss. 2–8). Ölçek değişikliğinin gerekçesi neredeyse dünyanın her tarafında yerel kamu hizmetlerinin verimliliğine dayandırılmaktadır. Ancak reformların siyasi sonuçlarına odaklanan ve demokratik değerler açısından sonuçları analiz eden pek az çalışma bulunmaktadır (Yaslıkaya, 2019, s. 35). Siyasi aktörlerin fayda beklentisine göre dönem dönem halka yakınlaşan küçük ve sayıca artmış yerel yönetim modelleri; dönem dönem ise maliyetlerin düşürülmesi, bölgenin kalkınması ya da toplu koordinasyon için birleştirilen daha büyük yerel yönetim yapıları gözlemlenmektedir. Kapaklı’nın İşte Urfa adlı çalışmasında bahsedildiği üzere; Urfa 1833’de Kütahya anlaşması ile dört yıl Mısırlıların elinde kalmıştır. Bölge yeniden Osmanlı idaresine geçince Kozan, Maraş, Adana ve Urfa Sancakları birleştirilerek Halep vilayetine bağlanmıştır. Kentin istila sırasında gördüğü zararı birleştirme yoluyla girderme yoluna giden Osmanlı yönetimi, 1846’da yapılan yeni idari taksimatla Urfa’yı Halep Vilayeti’nin Rakka livasına bağlamıştır (akt. Karasu, 2014, s. 182).

Yerel yönetimlerde verimlilik, koordinasyon, büyük ölçekli iş yapabilme kapasitesi gerekçeleriyle hazırlanan 6360 sayılı yasanın genel gerekçesi Ölçek ekonomisi tezi üzerine dayanmaktadır. Buradan hareketle bu tez çalışmasına dair literatür incelemesinde yasanın arka planında temel alınan ölçek ekonomisi tezinin esas argümanları ve ölçek ekonomisinin çalışma içerisinde yeri tartışılarak devam edilecektir.

2.2 Ölçek Ekonomisi Tezi

Devletin ya da ulus altı birimlerin büyüklüğü siyaset bilimi tarihi boyunca tartışılmıştır. Aristoteles'ten beri küçük siyasi organizasyonlar, demokratik yönetimler için büyük ölçeklilere nazaran daha uygun bulunmaktadır. Rousseau'nun, devletin küçülmesi ile özgürlüklerin artacağı tezi ise ölçek ve demokrasi tartışmalarını zirveye taşımıştır. Yerel yönetimlerin ideal büyüklüğü ile demokrasi arasındaki tartışmalar eski Yunan demokrasisine kadar dayandırılabilirken, yakın tarihli oldukça derin çalışmalar da bulunmaktadır (Yaslıkaya, 2019, s. 34). 1973 tarihli Dahl ve Tufte'nin tezi yakın tarihli önemli araştırmalardan biridir. Bu çalışma, ölçeğin küçülmesi ya da büyümesi durumunun farklı avantaj ve dezavantajlar sağlayacağını iddia etmektedir (Dahl ve Tufte, 1974, ss. 1031–1303). Ölçeği küçültme; katılım ve demokratiklik açısından pozitif etki yaratırken; ölçeği büyütmek ise büyük topluluk olma kapasitesi ile vatandaşlara daha güçlü etkileme gücü sağlamaktadır (Yaslıkaya, 2019, s. 34). Koyuncu ve Köroğlu'na göre ise; 6360 sayılı kanunla büyükşehir belediyesinin artan hizmet çeşitliliği ve ölçeğin genişlemesi; katılım mekanizmasının yavaş işlemesine, katılım mekanizmasının yavaşlığının meclise yansımaya; bu yavaşlamanın ise sorunların artmasına sebep olacağını öne sürmüştür (Koyuncu ve Köroğlu, 2012, s. 8).

İdeal ölçek araştırmalarıyla tanınan Dahl'a göre; ideal büyüklük, ortak ihtiyaç ve hedeflere hızlı ve etkili ulaşılmasını kolaylaştırırken; modern ulus devletin tüketimden kaynaklı parçalanmasından uzak kalabilecek bir ölçektir. Bu iki amacı karşılayabilecek yönetim modeli ise 50 bin ile 200 bin arasındaki nüfuslardan oluşan belediye ittifaklarının kurduğu federatif modeldir. Bu modelde şehirler küçük olmasıyla aktif katılımı kolaylaştırırken, federatif gücü ile de etkili ve anlamlı siyasi söylem oluşturacaktır. Dahl 1967 tarihli çalışmada, dönemindeki hiçbir demokraside vatandaşların aktif yaşamlarıyla ilgili kararları alabilecek kadar küçük olmadığını altını çizmiştir (Dahl, 1967; Yaslıkaya, 2019).

Bunun yanı sıra; optimum ölçeğin belirlenmesi açısından önemli kriterler; belediye büyüklüğü, demokrasi ve hizmet sunumundaki verimliliklerdir. Her 100 bin nüfusa düşen belediye/seçilmiş sayısı ne kadar çok ise yerel demokrasi açısından daha elverişli olduğu kabul edilir. Verimlilik açısından bakıldığında ise bu parçalı yapı; hizmet sunumunda ve karar alma süreçlerinde gecikmelere, koordinasyon ve işbirliği problemlerine sebep olabilir (Aksu Çam, 2017a, s. 52).

Ölçek değişiklikleri üzerine yapılan; Yaslıkaya'nın Yerel Yönetimlerde Ölçeği Büyütmenin Siyasi Sonuçları: Avrupa'da Belediye Birleşmeleri Üzerinden Bir İnceleme, Dollery, Byrnes ve Crase'in Is Bigger Better? Local Government Amalgamation and the South Australian Rising To The Challenge Inquiry, Tavares'in Municipal Amalgamations and Their Effects: A Literature Review adlı çalışmaları neticesinde ölçek ekonomisi tezi beklentisini doğrulayan bulgularla birlikte, tam tersi bulguların ortaya çıktığını gösteren sonuçlara da rastlamak mümkündür. Byrnes ve Dollery; 34 farklı araştırmayı incelemiş; 3 tanesinde ölçek ekonomisini doğrulamış, 13 tanesinde istatistiksel ilişki bulamamış, 10'unda U şekilli eğriler (önce düşen sonra yükselen), 8 tanesinde ise ters ölçek varlığını ortaya koyan sonuçlar elde etmiştir (Dollery, Byrnes ve Crase, 2007). Tavares, 52 farklı çalışmanın sonuçları üzerinden yaptığı değerlendirmede ekonomik etkinlik tezinin doğrulanamayacağını belirtmiştir. OECD 2014 tarihli raporunda belediye birleştirmeleri ile ölçek ekonomisi tezini doğrulayan kanıtların tutarlı olmadığını tespit etmiştir (Tavares, 2018). Ölçeği büyütürken maliyetleri düşürme beklentisiyle yaklaşık bir buçuk asırdır belediyeler birleştirilmektedir. Ancak birleştirilen belediyeler üzerinde yapılan çalışmalarda, ölçeği büyütmenin maliyetleri düşürmediği tespit edilmiştir (Yaslıkaya, 2019, ss. 33–38). Bunun ana sebeplerinden biri belediyelerin hizmet sunduğu alanın büyümesi ile sunduğu hizmetin daha sistematik ve profesyonel ihtiyaçlar doğurmasıdır. Daha kompakt alanlarda ulaşım, lojistik, kanalizasyon gibi ihtiyaçlar daha ekonomik yollarla çözülebilirken; il çapında sunulan ulaşım, lojistik ve kanalizasyon organizasyonları milyonluk projelere mal olmaktadır (Yaslıkaya, 2019, ss. 59–60).

Yerel yönetim biriminin ölçeği kadar önemli olan bir diğer nokta ise ekonomik gücüdür. İlgili yerel yönetim biriminin kamu gelirlerinden yeterli pay alması ve kendine özgü gelirlerinin görevlerini karşılamaya yetmesi de önemlidir. Yerel harcamalar için yapılan transferlerin yerel

yönetimlere verilen yetkilerle doğru orantılı artması genel geçer bir durumdur (Yüksel, 2019, s. 270). Buradan hareketle yerel yönetimlerde hizmet çeşitliliğinin, etkin ve verimli ilerlemesi için artan görev ve sorumluluklarla mali kaynakların da benzer oranda arttırılması gerekliliğinin argümanları tartışılarak devam edilecektir.

Kerrouche'un Avrupa ülkelerindeki belediye sayıları, bu belediyede yaşayan ortalama nüfus, 5000'den az nüfuslu belediye sayısı ve belediye harcamalarının Gayri Safi Milli Hasıla'ya oranını sistematize ettiği tabloya bakıldığında; bu değişkenler özelinde oldukça çeşitli profiller ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Tabloya bakıldığında ülkeleri üç gruba bölüp sistematize etmek mümkündür. İlk grup Danimarka, Litvanya ve Birleşik Krallık'tır. Bu grup genellikle 55.000 civarı veya daha fazla nüfusa sahip ülkeleri içermektedir. İkinci grup ise; orta büyüklükte nüfusa sahip ve az da olsa 5.000 civarında nüfusa sahip belediyeleri içinde barındırmaktadır. Fakat bu ikinci grubun ortalama belediye nüfusları 25/35.000 arasındadır. Son grup ise; nüfusu 5.000'den az belediyelerden oluşmaktadır. Bu kategoride Çek Cumhuriyeti ve Slovakya gibi ülkeler bulunmaktadır. Fransa'nın bu çalışmada da büyük oranla öne çıktığını görebiliriz. Fransa 5.000'den az nüfuslu belediyeler kategorisinde %95 gibi oranla zirvede bulunmaktadır. Gayri safi milli hasıladan aldığı pay ise yerel yönetimlerin etkin çalışmasını etkileyen bir başka unsurdur ve gayri safi milli hasıladan yüksek pay alan ülkelerin yerel yönetim birimlerinin farklı hizmetler ve ödemelerde de bulunduğu Danimarka örneği ile ortaya koyulmaktadır. Danimarka'da emekli maaşları da yerel yönetim birimlerinin sorumluluğu altındadır (Şengül, 2016, s. 87). Belediyelerdeki büyüklük kavramı yüzölçümü ve nüfus ile belirlenemeyecek kadar geniştir ve ideal büyüklükteki yerel yönetim ölçeği sorusuna verilebilecek net bir cevap yoktur (Atmaca, 2013; Karaaslan, y.y.).

Avrupa Birliği Ülkelerinde Belediye Büyüklüğü				
Ülke	Belediye Sayısı	Belediyede Yaşayan Ortalama Nüfus	5000'den Az Nüfuslu Belediye Sayısı	Belediye Harcamalarının GSMH'ya Oranı
Almanya	12 312	6 700	77	7.2
Avusturya	2 357	3 500	91	7.5

Belçika	589	17 900	14	6.2
Bulgaristan	264	29 090	12	7.2
Danimarka	98	55 600	3	32.2
İspanya	8 111	5 500	85	6.4
Estonya	227	6 100	80	9.8
Finlandiya	416	12 700	50	19.3
Fransa	36 683	1 600	22	11.2
Yunanistan	1 034	10 750	53	2.5
Macaristan	3 175	3 200	91	11.6
İrlanda	114	115 200	37	7.2
İtalya	8 101	7 000	72	15.1
Letonya	525	4 300	90	10.8
Litvanya	60	56 700	2	8.4
Lüksemburg	116	4 000	82	4.7
Norveç	431	10 900	55	13.3
Hollanda	443	36 896	2	15.3
Polonya	2 478	15 390	25	13.4
Portekiz	308	35 500	11	6.1
Çek Cumhuriyeti	6 249	1 600	96	11.2
Birleşik Krallık	437	137 000	0	12.8
Romanya	3 173	6 800	35	9.6
Slovakya	2 891	900	96	6.1
Slovenya	210	9 500	53	8.4
İsveç	290	31 100	5	24.5
İsviçre	2 758	2 700	89	7.7

Tablo 2-1 Avrupa Birliği Ülkelerinde Belediye Büyüklükleri (Kerrouche, 2012; Şengül, 2016)'den alınmıştır (veriler 2012 yılına aittir).

Seçili Avrupa ülkeleri ve Avrupa ortalamalarına ait 2021 yılı Eurostat güncel verileri ise aşağıdaki gibidir.

Seçili Avrupa Birliği Ülkelerinde Belediye Büyüklüğü					
	Belediye Sayısı	Max Nüfus	Min Nüfus	Ortalama Nüfus	Toplam Nüfus
BELÇİKA	581	531.420	78	19.907	11.566.041
BULGARİSTAN	265	1.308.412	768	26.100	6.916.548
ÇEKYA	6.258	1.335.084	0	1.710	10.701.777
ALMANYA	11.002	3.664.088	0	7.558	83.155.031
ESTONYA	79	438.341	140	16.790	1.326.425
IRLANDA	166	63.612	9.862	28.686	4.761.865
İSPANYA	8.131	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
FRANSA	34.966	2.187.526	0	1.911	66.816.191
HIRVATİSTAN	556	790.017	239	7.707	4.284.889
İTALYA	7.903	2.783.809	29	7.498	59.257.566
LETONYA	119	614.618	937	15.904	1.892.623
LİTVANYA	60	569.902	3.641	46.595	2.795.680
MACARİSTAN	3.155	1.723.836	8	3.084	9.730.772
HOLLANDA	355	872.757	947	49.035	17.407.585
AVUSTURYA	2.095	1.920.949	41	4.264	8.932.664
POLONYA	2.477	1.794.166	1.290	15.448	38.265.013
PORTEKİZ	3.092	66.250	43	3.416	10.562.178
ROMANYA	3.181	2.158.169	121	6.944	22.089.211
SLOVAKYA	2.927	104.376	0	1.865	5.459.781
FİNLANDİYA	310	653.835	88	17.824	5.525.292
İSVEÇ	290	975.551	2.387	35.791	10.379.295
TÜRKİYE	973	957.398	1.573	85.935	83.614.362

Tablo2-2 Seçili Avrupa Birliği Ülkelerinde Belediye Büyüklüğü (“Eurostat”, y.y.)’dan alınmıştır (veriler 2021 yılına aittir).

Avrupa Ülkeleri Ortalamaları ve Türkiye Nüfus Ortalamaları					
	Belediye Sayısı	Max Nüfus	Min Nüfus	Ortalama Nüfus	Toplam Nüfus
TOPLAM:	95.201	3.664.088	0	4.220	401.742.565
TR	973	957.398	1.573	85.935	83.614.362

Tablo 2-3 Avrupa Ülkeleri Ortalamaları ve Türkiye Nüfus Ortalamaları (“Eurostat”, y.y.)’dan alınmıştır (veriler 2021 yılına aittir).

Yukarıdaki tablolarda da görüldüğü gibi; Dünya’nın farklı bölgelerinde yerel yönetimler farklı nüfus yoğunluğuna sahiptir. Aynı zamanda gelirlerden aldığı pay oranı farklıdır. Hizmet çeşitliliğini etkileyen en önemli noktalardan biri de belediye harcamalarının GSMH’ya oranıdır. Ölçeğin büyütülmesi oranında yerel yönetimlerin gelirleri arttırılmaz ise etkin bir hizmet sunması beklenemez. Bu noktadan hareketle, Mersin’de 6360 sayılı yasa ile büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerine aktarılacak pay belediye sınırlarının il mülki sınırına genişlemesiyle %55 artarken diğer yandan Mersin büyükşehir belediyesi sınırları içinde oturan bir vatandaş için kişi başına düşen pay %20 azalmaktadır. Örneğin; pasta büyümesine rağmen kişi başına düşen dilim %20 incelmıştır (Koyuncu, 2012, s. 6). Kişi başına düşen payın azalması sebebiyle hizmetlerin etkin, verimli ve çeşitli sunulması beklenemez. Sonuç olarak geçen on yılda daha yetkili ve güçlü büyükşehir belediyelerinin yanı sıra ekonomik mücadelelerle boğuşan büyükşehir belediyeleri haberlerine sık sık rastlanmaktadır (“İBB’de Büyük Tehlike! Belediye Borç Batağında, İflas Kapıda”, 2022; “Mersin Büyükşehir, Tasarrufla Borcunu 1,4 milyar Liraya İndirdi”, 2021; Özdemir, 2022; Özlü, 2021)

İlgili Ölçek Ekonomisi Tezi argümanları üzerinden Türkiye’deki en güncel kanun olan 6360 sürecinin nasıl bir süreç neticesinde ortaya çıktığı ile devam edilecektir. 6360 sayılı kanuna giden sürecin mantıksal çerçevesi, dönemin tartışmaları ve inceleme konusu olarak alınarak

yapılmış çalışmaların anlaşılması tezin temel çıkış noktası ve argümanının netlik kazanması için oldukça önemlidir.

2.3 6360 sayılı Kanuna Giden Süreç

1982 Anayasası 127. Maddesi ile “büyük yerleşim merkezleri için, özel yönetim birimleri kurulmasını anayasal güvence altına almıştır (Çolak ve diğerleri, 2017, s. 5; Yıldız, 2018, s. 12). Anayasa’nın 127. maddesine istinaden büyük yerleşim merkezleri için, özel yönetim birimleri kurulabileceğine dair düzenleme resmen metropoliten alanların önünü açmıştır.

Türkiye’de büyükşehir yönetimi ile ilgili ilk büyük düzenleme 8 Mart 1984 tarihinde çıkarılan 195 sayılı “Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ile yapılmıştır (Yıldız, 2018, s. 12). Kanun hükmünde kararname aynı yıl içinde 3030 sayılı ile “Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun”a dönüştürülmüştür (Yıldız, 2018, s. 12). Kanun ile ülkemiz klasik belediye yönetimi ile birlikte iki kademeli metropol belediye yönetimine geçmiştir. Bu sistem; merkezde bir anakent ve anakente bağlı ilçe belediyelerinden oluşmaktadır (Eryılmaz, 2012, s. 204). 195 Sayılı KHK’nın 3. maddesinde büyükşehir, belediye hudutları içinde birden fazla ilçe bulunan şehirler; ilçe belediyesi ise büyükşehir belediye hudutları içinde kalan ilçelerde kurulan belediyeler olarak tanımlanmıştır. 4. maddesinde ise ‘ilçe belediyeleri’ ile büyükşehir belediyelerinin içinde kalan kısımda kurulacak ‘merkez ilçe belediyeleri’ ayrımı vurgulanmıştır (Yıldız, 2018, s. 12). 3030 sayılı kanunla ortaya çıkan iki kademeli model; Londra, Tokyo ve Toronto ile benzerlik göstermektedir (Çolak ve diğerleri, 2017, s. 6). Sistem ilk olarak Türkiye’nin 3 büyük ilinde (İstanbul, Ankara ve İzmir) uygulanmıştır (V. Yılmaz, 2018, s. vi). Aynı zamanda kanunda büyükşehir belediyelerinin hukuki statüsü, yönetsel yapısı ve hizmet planı çizilmiştir (Eryılmaz, 2012, s. 205). Yürürlükte kaldığı 20 yıl boyunca 16 il kanuna istinaden büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür (Çolak ve diğerleri, 2017, s. 2).

Türk yerel yönetimler tarihi açısından 1988 yılında imzalanan ve 1992 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın imzalanması oldukça önemli bir gelişmedir. Bu uluslararası anlaşma ile yerel demokrasi ve yerel yönetimler tartışmaları ve reformları hız

kazanmıştır (Gözüaçık, 2014, s. 34). 1990’lı yıllarda ise iş dünyası örgütlenmeleri yayınladıkları raporlarda Türk kamu yönetiminin yeniden düzenlenmesinin / yerel yönetimlerin güç kazanması gerekliliği üzerinde durmuştur. 1994-1997 yılları arasında bazı iş dünyası örgütlenmelerinin yayınladığı raporlarda; yeni kamu işletmeciliği, yerel yönetimlerin yetki, sorumluluk ve mali açıdan güçlendirilmesi ve devletin küçülmesi gerektiği beyan edilmektedir (Savaşkan, 2017, ss. 150–151). 1990’lı yıllardaki koalisyon hükümetleri ve ekonomik krizler sebebiyle siyasi ve ekonomik istikrarsızlıklar, yerel yönetimler açısından ilerlemeyi engellemiştir. 2002 yılında iktidara gelen AK Parti, iktidar zaferlerini yerel gücüne boçlu olduğu için 2003 yılında “Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı” hazırlanmıştır (Çolak ve diğerleri, 2017, s. 8). Bu tasarıda yerel yönetimlerin hem demokratik hem de mali açıdan güçlendirilmesi planlanmıştır. Ancak dönemin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER yasayı; anayasanın değiştirilemez hükümlerinden üniter devlet ilkesine aykırılık gerekçesiyle veto etti. AK Parti sonrasında yeniden böyle kapsamlı bir çalışma hazırlamak yerine 5216¹, 5393² ve 5449³ sayılı kanunları yasalaştırmıştır (Savaşkan, 2017, s. 152). AK Parti bu düzenlemelerle bir yandan yetki ve sorumluluklarını yerele devrederken; bir yandan da yerelde kendi siyasi otoritesini kaybetmemeye çalışmıştır (Savaşkan, 2017).

2004 yılında 5216 sayılı “Büyükşehir Belediyesi Kanunu” ile yapılan değişikliklerle; büyükşehir kurulabilmesi için en az üç alt kademe belediyesi veya ilçe belediyesi zorunluluğu getirilmiştir (*Büyükşehir Belediyesi Kanunu*, 2004). Aynı zamanda madde 4’te düzenlenen sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi ve fiziki koşullar da büyükşehir kurulabilmesi için önemli kriterler olarak kabul edilmiştir (Özgür ve Savaş Yavuzçehre, 2016, s. 916). İlk kademe belediyeleri bir sonraki düzenleme olan 5747 sayılı kanunda ortadan kalkmaktadır (Deniz, 2019; Koçak, 2013; *On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*, 2012a). 6360 sayılı yasa ile aynı zamanda yerin fiziki yerleşim koşulları ve sosyo-ekonomik gelişmişlik durumu da kriterler

¹ Büyükşehir Belediyesi Kanunu; Kabul Tarihi:10/7/2004 Yayımlandığı R. Gazete: Tarih:23/7/2004 Sayı:25531 Yayımlandığı Düstur: Tertip:5 Cilt:43

² Belediye Kanunu; Kabul Tarihi:3/7/2005 Yayımlandığı R. Gazete: Tarih:13/7/2005 Sayı:25874 Yayımlandığı Düstur: Tertip:5 Cilt:44

³ Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun; Kabul Tarihi:25/1/2006 Yayımlandığı R. Gazete: Tarih: 8/2/2006 Sayı:26074 Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt:45

arasından çıkarılmıştır (Şahin, 2015, s. 161). Bu ekseninde 6360 sayılı yasa ile sınırları il mülki sınırlarına genişleyen büyükşehir belediyelerinin artık kent merkezlerinde ilk kademe belediyelerine ihtiyacı da kalmadığı düşünülebilir.

Koçak'ın Türkiye'de Yerel Yönetimler isimli çalışmasında da ele alındığı gibi Büyükşehir belediyesi kurulabilmesi için nüfus kriteri; çıkarılan yasalarla sık sık değişikliğe uğramıştır. 3030 sayılı yasada nüfus ölçütü 300 bin iken; 5216 sayılı kanunda en fazla 10 bin metre uzaklıktaki yerleşim yerlerindeki nüfusun toplamının 750 bin olması kriteri getirilmiştir. Bu kriterleri sağlayan yerleşim merkezleri otomatik olarak büyükşehir statüsü kazanmamakta, yalnızca çıkarılan kanunla büyükşehir kurulabilmekteydi. Ancak 6360 sayılı kanunla ise 750 bin nüfus kriterinin, sınırların il çapına genişlemesi ile nüfus kriterini karşılaması kolaylaştırılmıştır (Koçak, 2013, s. 231). Bu kanunla birlikte yeni 14 büyükşehir belediyesi kurulmuş olması da bu savı desteklemektedir. Kanunun çıktığı dönemde; merkez nüfus sayısı 66.635 olan Muğla ve 88.054 olan Mardin'in Anayasa'nın 127'inci maddesinde bahsedilen büyük yerleşim yeri ifadesini karşılayıp karşılamadığı tartışma konusudur (Batırer, 2019, s. 78).

Gözübüyük tarafından da ifade edildiği gibi ilgili kanun gereğince kurulan belediyenin sınırları; kuruluşundan itibaren altı ay içinde belirlenir. Yine belediye sınırlarının kesinleşmesi için izlenen bürokratik sıralama da ilk olarak belediye meclisinde karar alınarak kaymakamın görüşü de eklenerek il mülki amiri olan valinin onayına sunulur. Valinin onayı ile kesinleşen sınırlar valilikçe yerinde uygulanmak üzere taraflara gösterilir ve taraflarca tutanaklaştırılır. Tutanak ve ilgili belgelerin örnekleri; ilgili belediyeye, mahalli tapu idaresine, il mülki idaresine ve il özel idaresine gönderilir. Sınırlar belirlendiği andan itibaren zorunlu bir düzenleme gerekmedikçe beş yıl süre içinde değiştirilemez. Beldeler ya da köyler arasında uyuşmazlık çıkması durumunda belediye meclisi, köy ihtiyar meclisi ve kaymakamın görüşleri otuz gün içinde alınır. Görüşleri inceleyen valilik konuyu karara bağlar. Büyükşehir belediyesi sınırları içindeki belediyeler arasında uyuşmazlık çıkması halinde ise büyükşehir belediye meclisinin görüşüne de başvurulur (Gözübüyük, 2013, ss. 183–184).

Buradan hareketle 6360 sayılı kanuna giden süreçteki tartışmaların ve yapılan bilimsel çalışmaların ışığında ölçek değişikliğinin etkileri ve yerel yönetim seçimlerine yansımaları ile

ilgili tespitler ve analizlerle ile devam edilecektir. Tezin örnekleme olarak alınan Mersin İli 2019 seçimlerinin arka planındaki yasanın anlaşılabilmesi ve gerrymandering yöntemi ile Mersin üzerinden yasanın eleştirel bir okumasının yapılabilmesi için literatür taraması bölümünde yer alan başlıklar oldukça önemli ve tezin tespit, bulgu ve sonuç önerileri için yol gösterici olarak görülmektedir.

2.4 Ölçek Değişikliği ve Etkileri Hakkındaki Görüşler

Kentleşme ve sanayileşmenin etkisiyle büyüyen kentlerin büyük ölçekli ihtiyaçlarına çözüm bulmak için ortaya çıkan bu metropoliten yönetimler, yüksek ekonomik gücü ve iş yapabilme kapasitesi ile yerelde güçlü yönetim birimleri oluşturmuştur. Aynı zamanda ilçe ve belde belediyelerinin muhafaza edilmesi ile, demokratik yönden küçük ölçekli birimlerin etkinliğini serbestçe sağlaması da yerel özerkliğin korunması ve halkın yönetime katılması açısından önem arz etmektedir (Eryılmaz, 2012, s. 205).

İdeal ölçek ve ideal nüfus tartışmalarının siyasi sonuçlara etkisi ise oldukça büyüktür. Seçim bölgesindeki seçmen yoğunluğunun azalmasının ya da artmasının siyasi sonuçlar bir yana seçmen davranışlarını da değiştirdiğini ortaya koyan çalışmalar ; Yaylı ve Puştu'nun Yerel Demokrasinin İlkeleri, Yaslıkaya'nın Yerel Yönetimlerde Ölçeği Büyütmenin Siyasi Sonuçları: Avrupa'da Belediye Birleşmeleri Üzerinden Bir İnceleme adlı çalışmalar bulunmaktadır. Katılım ve ölçek üzerine yaptığı çalışmasında Yaylı ve Puştu; gerçek anlamda siyasi katılımın sağlanması için yerel birimlerin nüfuslarının küçük tutulması gerektiğini savunur (Yaylı ve Puştu, 2008, ss. 140–142). Bir diğer çalışma da ise; nüfusla birlikte nüfus yoğunluğunun da siyasi katılım üzerinde negatif etki yarattığı savunulmaktadır (Yaslıkaya, 2019, s. 47). Lassen ve Serritzlew'in iç politik tezi; belediyelerin büyüklüğünün artmasının vatandaşlar üzerinde niteliksizlik algısı oluşturacağını ve siyasi katılım oranını negatif etkileyeceğini savunmuştur (akt. Yaslıkaya, 2019, s. 46). Geys ise 83 seçimin sonuçları üzerinden yaptığı çalışmada oy verme davranışlarını etkileyen faktörleri; politik, kurumsal ve sosyo-ekonomik olmak üzere üç gruba ayırarak incelemiştir. Politik faktörler; seçimin yakınlığı ya da uzaklığı, kampanya harcamaları ve politik parçalanma düzeyidir⁴. Kurumsal faktörler ise; seçim sisteminin

⁴ Bu tez çalışmasının da inceleme konusu olan Mersin ili örneği ile ilgili olarak; kapatılan ve mevcut belediye yöneticileriyle yapılan çalışmada; 2014 yılı öncesinde halkın meclis toplantılarına katılma oranı ve ihtimali daha

özellikleri, seçim prosedürleri ve zorunlu oylama. Son olarak sosyo-ekonomik faktörleri de; nüfusun büyüklüğü, nüfusun yoğunluğu, aynı yerde ikamet etme sürekliliği, homojenlik ve önceki katılım seviyesi olarak sınıflandırmıştır (akt. Yaslıkaya, 2019, s. 46). Yaslıkaya siyasi katılımın; zorunlu oylama, cezai yaptırım ve oy vermenin kolaylaştırılmasıyla (posta, e-vote vs.) artacağını savunur (Yaslıkaya, 2019, s. 52). Yaslıkaya'nın geniş kapsamlı çalışmasının da ortaya koyduğu gibi bu kriterlerin dışında seçimlerin yerel ya da ulusal farklılıkları da seçmen davranışını etkileyebilmektedir. Bu sebeple tez çalışmasının konu ve kapsamı göz önünde bulundurularak ölçek değişikliğinin yerel seçimler üzerindeki etkilerine ağırlık verilerek ve alandaki çalışmaların analizleri değerlendirilerek devam edilecektir.

Yerel ve ulusal seçimler sık sık karşılaştırılır ve iki seçim arasındaki farklılıklardan bahsedilir. En genel yargı ulusal seçimler için seçmenin oy verme kriterinin yerel seçimlerden farklı olduğu üzerinedir. Ulusal seçim için oy kullanan seçmen, adaylar arasındaki uzaklık, kampanyalar, parti bağlılıkları ya da ideoloji gibi etkenlerle karşı karşıya iken; yerel seçimlerde daha kişisel, daha yakın bir ilişki söz konusudur. Bu sebeple aday profili ve seçim bölgesi ile ilişkisi yerel seçimlerde, ulusal seçimlere nazaran daha önemlidir (Yaslıkaya, 2019, ss. 46–47).

Karasu'nun Yerel Siyaset ve Yerel Siyasal Dinamikler Üzerinde Aşiret Etkisi (Şanlıurfa Örneği) adlı çalışmasında değindiği gibi; yerel siyaset ulusal siyaset için oldukça önem arz etmekle birlikte; ulusal siyasette yerel siyaset için büyük bir etki kriteridir. Karasu'ya göre; yerel seçimler; bazı dönemlerde iktidar partisi için güven oylaması anlamına gelmekle birlikte, genel seçimler için yerel seçimler mevcut dinamikler üzerinden yapılan ön hazırlık anlamına gelmektedir. Fakat yerel siyaset tamamen ulusal siyaset tarafından şekillendirilir çıkarımı doğru değildir. Türkiye'de yerel ve ulusal seçimler karşılaştırıldığında; özellikle 1973, 1977 ve 1989 yerel seçimlerinin ulusal siyaset üzerindeki etkisi yadsınamaz. Türk yerel siyasi tarihinde; yerel siyasetin, ulusal siyaseti şekillendirdiği örneklerle rastlamakta mümkündür. 1989 ve 1994

yüksek iken yasa sonrasında temsilcilere erişilebilirlik ve fiziki mesafe gibi sebeplerden ötürü katılımın ciddi oranda azaldığı saptanmıştır (Yıldız, 2018, s. 60). Mersin ili örneğinin incelendiği dördüncü tez bölümünde detaylandırılacaktır.

yıllarındaki yerel seçim başarıları Refah Partisi’ni genel seçimlerde aldığı %21.4 oy oranı ile koalisyon ortağı yapmıştır (Karasu, 2018, ss. 58–59).

Bu noktadan hareketle; ulusal siyasetin yerel siyaseti şekillendirdiği örneklerle birlikte yerel siyasetin ulusal siyaseti belirlediği örneklerle de Türkiye ve Dünya (yerel) siyasetinde rastlamak mümkündür. Ulusal kararlar ile yerel siyasi başarı hedefi gözetilerek yapılan düzenlemeler oldukça farklı olmakla birlikte. Sınır ve nüfus değişkenleriyle oynayarak şartları değiştirerek, verilen oyları manüple etmekte bu yöntemlerden biridir. Bu tarz girişimler iktidar tarafından; yerelde de güç elde etme ya da güç kaybını ortadan kaldırma amacıyla yapılmaktadır. Bu sebeple muhalefet cephesinde sert yankı bulmaktadır. 6360 sayılı yasanın gündeme geldiği ilk günden, günümüze kadar üzerine oldukça sert tartışmalar yapılmıştır. Çekişmeli yasama süreci, yerel yönetim seçilmişlerinin itirazları ve akademik baş kaldırılar yasanın çıkmasını engelleyememiştir.

2012 yılında yayınlanan araştırmaya göre; 2009 yerel seçimlerinde İzmir ve Aydın, ayrıca DSP’nin kazanmış olduğu Eskişehir büyükşehir belediye başkanlıklarını, bu partilerin yeniden kazanma olasılığı yüksek olmasına karşı; aynı seçimlerde Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığını kazanmış olan CHP’nin, Büyükşehir Belediye Başkanlığını MHP’ye kaptırma olasılığı tespit edilmiştir (Adıgüzel, 2012, ss. 166–167). 2009 yerel seçimlerini inceleyen bir diğer tez çalışmasında 2012 yılındaki öngörünün tuttuğu ve değişen sınırların etkisiyle Mersin büyükşehir belediye başkanlığı seçim sonucunun el değiştirdiği saptanmıştır. 2009 yılı seçim sonuçlarını mevcut ve önceki şartlarda değerlendiren DENİZ; merkez ilçelerden %2,62 farkla önde çıkan Cumhuriyet Halk Partili mevcut belediye başkanı Macit Özcan’ın seçimi MHP’li Burhanettin Kocamaz’a karşı kaybetmesinin sebebini yeni eklenen ilçelerden gelen oylar olarak saptamıştır. Aynı çalışmada yapılan değerlendirmeler neticesinde 6360 sayılı yasanın otuz büyükşehir belediyesinin sekizinde yerel seçim sonucuna etki ettiği saptanmıştır. Sekiz büyükşehirin yerel seçimlerinde çıkan bu sonuç görmezden gelinecek bir durum değildir. Ancak 6360 sayılı yasanın iktidar partisi tarafından 2014 yerel seçimlerini kendi lehine çevirmek için çıkarıldığı iddiasını doğrulamaya yetecek bir çıkarım da doğru olmayacaktır. Sonuçlar dikkate alındığında; iki önemli nokta önemlidir. Bunlardan ilki; 6360 sayılı yasa Türkiye’de mevcut büyükşehirlerin yaklaşık %27’sinin seçim sonuçlarını etkilemiştir. Yasanın, büyükşehirlerin

yaklaşık %73’ünde o ilin yerel seçim sonucu değiştirecek oranda bir etkisi olmamıştır. İkinci önemli nokta ise, 6360 sayılı yasanın yerel seçim sonuçlarını etkilediği saptanan 9 ilde büyükşehir belediye başkanlığı seçimleri iktidar partisinin lehine sonuçlanmamıştır. İktidar partisi, 2014 yerel seçimlerinde 6360 sayılı yasa uygulanmasaydı Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimini kazanacaktı. Mardin ve Hatay illerinde de belediye başkanlığını seçimlerini kaybetmeyecekti. Tabi ki 6360 sayılı yasanın uygulanmasından dolayı iktidar partisinin lehine sonuçlanan seçimler de oldu. Ordu, Balıkesir ve Şanlıurfa illerinin büyükşehir belediye başkanlığı seçimleri 6360 sayılı yasanın uygulanması ile iktidar partisinin lehine sonuçlanmıştır. Antalya ilinin büyükşehir belediye başkanlığı seçimlerinde ise eğer 6360 sayılı yasa uygulanmasaydı bu ilin büyükşehir belediye başkanlığını iktidar partisi aday, ana muhalefet partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi’nin adayına kaybedecekti. Bütün bu seçim sonuçları dikkate alındığında, 6360 sayılı yasanın 2014 yerel seçimlerinin sonuçlarını etkilemeye yönelik çıkarıldığı iddiasının (2014 seçimleri ve seçili 18 örnek dikkate alındığında) çok da gerçeği yansıtmadığı ortaya çıkmaktadır (Deniz, 2019, ss. 82–103).

6360 sayılı yasa tasarısının gündeme gelme süreci ve yasalaşması arasındaki siyasi temsilcilerin ortaya koyduğu söylemsel tartışmaların da sadece akademik platformda değil özellikle aktüel siyaset içerisinde de bir konu haline gelmiş olması oldukça önemli ve bu tezin yerel yönetim disiplini için dinamik boyutunu temsil ettiği düşünülmektedir. Dolayısıyla yasa tasarısı sürecindeki tartışma ve siyasi aktörlerin söylemlerinin analiz edilmesi tez için gerekli bir arka plan çalışması olarak ayrılmıştır. Aktüel siyaset içerisindeki siyasi aktörler ve tasarı sürecinin söylemsel tartışmaları ve olaylarının ele alınması, tezin konusu dahilinde yer alan “ittifak siyaseti” ile kurulacak ilintinin en kritik hareket noktası olması sebebiyle de oldukça elzem bir boyut olarak bu aşamada ele alınmıştır.

2.5 6360 Sayılı Yasaya Dair Tartışmalar

Batırer’e göre; 6360 sayılı kanundan önce Türkiye’de üç farklı model büyükşehir belediyesi bulunmaktadır. Bunlardan ilki İstanbul ve Kocaeli’nde uygulanan büyükşehir modeli, ikincisi ise Denizli’de uygulanan bütünleşik kent modeli, üçüncüsü ise iki aşamalı büyükşehir modelidir. 6360 sayılı kanunun tartışılan genel geçer özelliklerinin yanı sıra, tektipleştiren il bazlı bir düzenleme özelliği de bulunmaktadır. 2012 yılından bu yana bu üç modelin birleşimi şeklinde tasarlanan model 30 büyükşehirde uygulanmaktadır (Batırer, 2019, s. 75).

Batman ve Gül ise; Türkiye'nin 6360 sayılı yasa öncesi yerel yönetimlerini dört farklı model olarak ele almıştır. Bunlar;

- İstanbul ve İzmit'te uygulanan il sınırları içinde yetki ve sorumluluk sahibi büyükşehir belediyesi
- Denizli'de uygulanan merkez ve diğer kentsel alanların birleşmesinden oluşan "bütünleşik kent/bütün kent" modeli⁵
- İstanbul, İzmit ve Denizli dışında kalan iki düzeyli büyükşehir modeli
- Özel amaçlı metropoliten özellik taşıyan; birlik, hizmet anlaşmaları, hizmet yapıları vs.'dir (Batman ve Gül, 2013, s. 30).⁶

İçişleri Komisyonu üyesi Prof. Dr. Birgül Ayman Güler'in komisyon çalışmasında dile getirdiği üzre; 6360 sayılı yasada sınır olarak belirlenen il ve ilçe sınırları yerleşim merkezi değildir; küçük-büyük birçok yerleşme ile mücavir alan, boş dağ, göl vb. coğrafi alanlardır. Mülki sınırların mahalli hizmetler için optimal ölçek sayılması olanaksızdır. Mülki yönetimler ulusal ortak ihtiyaçları karşılama görevi ile idari, siyasi ve coğrafi şartlara göre il ve ilçe bazında yapılırken; yerel yönetimler ise mahalli ortak ihtiyaçların yoğunlaştığı kent merkezlerinde kurulur. Ayman Güler'e göre; farklı kriterlere göre belirlenen il ve ilçe sınırları; çöp, su ve kanalizasyon gibi hizmetler için ideal ölçüt olması beklenemez. Yerel yönetimler ile merkezden yönetim arasındaki esaslar bu farklılıklardan doğar. Aynı zamanda mülki sınırların uygun ölçek olduğuna dair resmi ya da bilimsel henüz bir gösterge yoktur. Komisyon üyesi bu sebeple;

⁵Yakın tarihte yasa öncesinde büyükşehir modelinde yapılan en büyük yenilik Denizli ili özelinde gerçekleşmiştir. 2006 yılında Denizli Belediyesi sınırları içinde hızlı kentleşen belediye ve köy yönetimleri, kent merkezi ile "bütünleşik kent/bütün kent" olacak şekilde; 6360 sayılı yasada olduğu gibi, alanda yer alan yerel yönetimlerin tüzel kişiliği kaldırılarak Denizli Belediyesi'ne katılmıştır. (Batman ve Gül, 2013, s. 30)

⁶ 6360 sayılı kanun ile büyükşehir belediyelerinin özellikle yeni kurulan küçük belediyeler üzerinde düzenleme ve denetleme yetkisi artmıştır. Görmez bu durumu; büyükşehir belediyesinin ilçe belediye yönetimi ile siyasi yakınlıklarına göre destek verme ihtimaline karşı tehlikeli bulmaktadır (Görmez, 2020, s. 196). Bu sebeple ilçe belediyeler üzerinde düzenleme gücü olan merkezde güçlü birimler yerine hizmet odaklı yerel yönetim birimleri ilçe belediyeler için daha demokratik olabilir.

düzenlemeyi getirdiği tanım bakımından Anayasa'nın 127. Maddesine aykırı bulmuştur (Ayman Güler, 2012, s. 52). Batman ve Gül ise araştırmasında il ölçeğinin metropoliten alan olarak nitelenmesinin bazı illerin gerçekliğine aykırı kabul etmektedir (Batman ve Gül, 2013, s. 43).

Batırer'in 6360 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun Etkileri Üzerine Bir İnceleme adlı çalışmasında dile getirdiği gibi belediye sınırları içinde yaşayan nüfus 6360 sayılı yasa öncesinde yaklaşık %84 iken yasa sonrasında bu oran %92'lere çıkmıştır. Coğrafi olarak incelendiğinde ise; yasa öncesindeki belediye alanı ile şuan ki alan arasındaki fark iki katıdır (Batırer, 2019, s. 79). Yasa ile belediyenin kapladığı alan ve dolayısıyla nüfusu artarken tüzel kişiliği kaldırılan yerel yönetim birimleri ile seçilmiş sayıları azalmış ve seçilmişlere erişim hususu daha zorlaşmıştır.

Yasa ile azalan seçilmiş ve yerel yönetim birimi sayısı benzer özellikler gösteren ülkeler ile kıyaslanamayacak sayıdadır. Buraya kadar olan kısımda Türkiye'de 6360 sayılı yasa öncesindeki uygulanan farklı büyükşehir modelleri, içişleri komisyonundaki sınırlarla ilgili tartışmalar ve büyükşehir belediyesi içinde yaşayan nüfus konularına değinilmiştir.

Nüfus ve kamusal yapılanma açısından benzerlikleri sık sık gündeme gelen 65 milyon nüfuslu Fransa'da 34.966 belediye bulunurken; 80 milyon nüfuslu ülkemizde 1.390 belediye bulunmaktadır (2021 Yılı Mahalli İdareler Faaliyet Raporu, 2021; "Eurostat", y.y.). Osmanlı devleti'nin son dönemi ile Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş aşamasında Fransız sisteminin etkisi büyüktür. İki toplumunda merkeziyetçi devlet geleneğine sempatisi 1980'lerden itibaren dezentralizasyona (adem-i merkeziyetçilik) kaymıştır. Bu değişim benzer zamanlarda Finlandiya, Hollanda, Belçika, İspanya, Portekiz, İtalya, Polonya, Moldova, Arnavutluk, Romanya ve Yunanistan'da da gözlemlenmiştir (Batman ve Gül, 2013, ss. 22–23). Chicago'da 540 belediye ve 1.000'in üzerinde özel amaçlı yönetim birimi bulunmaktadır. Yalnızca Paris'te ise 1.400 belediye vardır (Aksu Çam, 2017b).

Bu noktadan hareketle Türkiye’deki yerel yönetim birimlerinin türlerine ve nüfuslarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

	Büyükşehir	İl	Büyükşehir İlçe	İlçe Merkezi	Belde	Toplam	Nüfus
0 - 2.000			1	37	81	119	193.908
2.001 - 5.000			13	133	267	413	1.243.815
5.001 - 10.000			39	92	36	167	1.154.436
10.001 - 20.000			81	65	2	148	2.088.014
20.001 - 50.000		5	131	56	1	193	6.060.179
50.001 - 75.000		5	50	12		67	4.088.303
75.001 - 100.000		7	25	4		36	3.177.259
100.001 - 250.000		27	89	4		120	18.730.285
250.001 - 500.000		7	63			70	24.703.081
500.001 - 750.000			19			19	11.545.096
750.001 - 1.000.000	6		8			14	12.032.726
1.000.001- 2.000.000	14					14	18.558.914
2.000.001 - 3.000.000	6					6	13.467.115
3.000.001 - 5.000.000	2					2	7.573.607
5.000.001 -	2					2	21.588.225
TOPLAM	30	51	519	403	387	1.390	80.112.835

Tablo 2-4 Türlerine ve Nüfus Aralıklarına Göre Belediyelerin Dağılımı (2021 Yılı Mahalli İdareler Faaliyet Raporu, 2021, s. 32)'den alınmıştır.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere; 2020 yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu incelendiğinde mevcut belediye yapımıza dair dikkat çekici farklılıklar bulunmaktadır. Nüfusu 2.000-5.000 arası 13 tane büyükşehir ilçe belediyemizin olmasının yanı sıra; nüfusu 750.001-1.000.000 arası 8 tane büyükşehir ilçe belediyesi bulunmaktadır ve nüfus açısından bu kadar ciddi farka sahip büyükşehir ilçe belediyeleri aynı hukuki statüye sahiptir (2020 yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu, 2020, s. 28). Aynı zamanda nüfusu 15.462.452 olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile nüfusu 758.279 olan Erzurum Büyükşehir Belediyesi’nin oldukça farklı coğrafi alanlarda, farklı mahalli ihtiyaçlara ve farklı nüfus yoğunluğuna rağmen benzer

yetki ve sorumluluklarla donatılması ideal ölçek tartışmalarını akla getirmektedir. (“Türkiye’nin En Kalabalık İlleri 2020 En Kalabalık Şehirler”, y.y.) Yerel yönetimlerin Türkiye’de toplam kamu harcamaları içindeki payı %40’tır. OECD ülkeleri ortalaması ise %72’dir. ABD, Almanya ve Kanada gibi ülkelerde ise bu oran %80’in üzerine çıkmakta iken; Meksika gibi geç sanayileşmiş ülkelerde ise %70’in üzerindedir (Savaşkan, 2017, s. 154).

Dünya örneklerindeki yerel yönetim birimlerinin büyüklükleri ile merkezi transferlerden aldığı oran artarken, Türkiye örneğinde bu durumun ekonomik açıdan yeni bir yük oluşturmak yerine verimlilik sağlayacağı gerekçesi muhalefet partilerinin tasarının arkasında siyasi fayda beklentisini güçlendirmiştir. Bu noktadan hareketle yasanın siyasi etkileri tartışılarak devam edilecektir.

6360 sayılı yasa, gündeme geldiği günden bugüne kadar etkileri açısından oldukça tartışılmıştır. En çok tartışılan yönü ise siyasi etkileridir. Yasanın yerelde kurduğu güçlü merkeziyetçi yapılarla bölge yönetimlerini oluşturacağı, başkanlık sistemi ve federatif sisteme geçiş yapılandırması görevi göreceği, demokratik katılımı azaltacağı ve nihayetinde iktidar partisinin yeniden düzenlediği sınırlarla yerel seçimlerde kazanamadığı seçim bölgelerinde başarı elde edeceği tartışılmıştır (İzci ve Turan, 2013, s. 135). Diğer tartışmalardan ilki; İstanbul ve İzmit’te uygulanan bu modelin kanunun gerekçesinin aksine diğer illerde etkin ve verimli bir yönetim oluşturup kaynakları verimli kullanmak yerine, kentsel alan genişlediği için giderlerin artacağı yönündeki tartışmalardır (Zengin, 2014, s. 112). Yapılan değişiklikler aynı zamanda Anayasa’ya aykırılıkları bulunduğu gerekçesi ile birçok davaya konu olmuştur (Akıllı ve Kızılboğa Özaslan, 2015, ss. 167–171). Kapatılan yerel yönetim birimlerine karşı kırsal ve uzak alanlarda yaşayan vatandaşlar da büyükşehir sakini olmuştur. Yönetim birimi ile vatandaş arasındaki mesafe arttıkça vatandaşın istek ve etkileme gücünün siyasi temsile de yansıtacağı tartışmaları bulunmaktadır. Tasarı halinden günümüze gelene kadar birçok değişikliğe uğrayan düzenleme etkileri ile hala gündem ve tartışma konusudur.

Yeni yasanın siyasi çekinceleri kadar yasa öncesi duruma dair de eleştiriler bulunmaktadır.

Arıkboğa; 1984’te başlayan Türkiye’nin büyükşehir macerasındaki mevcut temsil adaletsizliğine; 2012’deki değişiklik sonrası küçük nüfuslu belde belediyelerinin büyükşehir belediye meclisinde sebep olduğu aşkın ya da eksik temsil oranına oldukça etki ettiğini dile getirirken; büyükşehir belediye meclisi oluşumunda ya da nüfus dilimleri hususunda yasada herhangi bir değişiklik olmamasının yerel yönetimlerde temsil adaleti konusunda daha fazla iyileştirmelere ihtiyaç olduğunu ifade eder (Arıkboğa, 2015, ss. 44–47). Çıkarmalı 1/10’luk baraj, kontenjan adaylığı, ilçe belediye başkanlarının doğrudan büyükşehir belediye meclisinde temsiliyeti, nüfusun yoğun olduğu merkez ilçeler ile nüfusu az çevre ilçeler arasındaki temsiliyetteki yüzde farkları üzerinde coğrafi ve siyasi adaletsizlik endekslerinden yararlanarak 2012’deki köklü değişikliğin yerel demokrasi ve temsiliyet sistemindeki mevcut adaletsizliği gideremediğinin sonuçlarını ortaya koymaktadır.

Görmez’e göre ise; 6360 sayılı kanun büyükşehir belediye meclisindeki mevcut anti-demokratik durumun daha da artmasına sebep olmuştur. Büyükşehir belediye meclisi 2972⁷ sayılı kanun uyarınca ilçe belediye meclis üyelerinin 1/5’i ve belediye başkanlarından oluşmaktadır. Doğrudan seçilmeyen bu temsilcilerin kararlara il bütününe hayrına mı yoksa sorumlu olduğu ilçeye katkısı açısından mı yaklaşacağı tartışma konusudur. Aynı zamanda büyükşehir belediye başkanını denetleme görevi bulunan büyükşehir belediye meclis üyelerinin ilçelerine yatırım çekmek ve belediye başkanı ile iyi ilişkiler kurmak adına denetim yetkisini etkin kullanmaması ihtimali, oldukça güçlü ve denetimsiz bir büyükşehir belediye başkanlığı profili oluşturabilir. Mevcut sistem küçük ilçe belediyelerin aşkın temsil, büyük ilçe belediyelerinin ise eksik temsil edilmesine sebep olmaktadır. Yasa öncesi büyükşehir belediye ilçesi olmayan, merkez dışında kalan ilçe belediye meclisleri büyükşehir belediye meclisinde temsil edilmezken; yasa ile tüm ilçelerden gelen temsilcilerden oluşan büyükşehir belediye meclisi, adaletsiz temsilci oranı ile birleşince küçük ilçelerin temsilci toplamının nüfusu yoğun merkez ilçe temsilcileri yerine mecliste çoğunluğu oluşturduğu gözlemlenmektedir (Görmez, 2020, ss. 196–197).

⁷Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun; Kabul Tarihi:18/1/1984, Yayımladığı R. Gazete: Tarih:18/1/1984 Sayı:18285, Yayımlandığı Düstur: Tertip:5 Cilt:23 Sayfa:4

Bu durum nüfusu büyük merkez ilçeler ile nüfusu az çevre ilçeler arasındaki temsil adaletsizliğine sebep olmaktadır. Bir adayın çevre ilçelerden belediye meclis üyesi olarak seçilmesi için merkez ilçe adaylarından daha az oy alması yeterlidir. Hatta il çapında toplam oyu fazla bir parti ilçelerdeki sıralamalar sebebiyle büyükşehir belediye meclisine hiç temsilci gönderemezken, herhangi bir ilçede daha az oy alan temsilci büyükşehir belediye meclisinde temsiliyet hakkı kazanabilir. Bu konuda tüm meclis üyelerinin belirlenmiş eşit sayıda oy ile seçilmesi iyi bir alternatif oluşturabilir.

Kahramanmaraş il ölçeğinde yapılan bir çalışma da il genelinde ilçelerle belde belediyeleri arasında temsil adaletsizliği olduğunu ortaya koymuştur. Belde belediyelerinde ortalama temsil il genel ortalama temsiline olduğunda saptanırken, ilçe belediyeleri bu oranın üstünde seyretmektedir. Bu sebeple temsil ve katılım açısından olumlu sonuçları görünen belde belediyelerinin kapatılmasının ortalama temsile olumlu yansıdığı savunulmuştur. Aynı zamanda kırsal alana hizmet götüren il genel meclisi yerine büyükşehir belediye meclisleri görevlendirilmiştir. Kırsal nüfusu fazla olan ilçelerin büyükşehir belediye meclisindeki üye sayısının artmasıyla yerine geldiği il genel meclisinden daha fazla üyesinin bulunması temsil açısından olumlu karşılanmıştır. Bunun yanında kapatılan beldelerde yaşayanlar açısından temsilci başına düşen kişi sayısında artışlar saptanmıştır. Yani genelde temsil adaletsizliğinin azaltılması adına belde belediyelerinde yaşayanların temsiline olumsuz olarak etkilenmesi görmezden gelinmiştir (Yıldız, 2018, s. 12).

2.5.1 Temsilde Adalet

Türkiye'deki belediye meclislerinde temsilde adaletin gözetilmesi gereken iki nokta; coğrafi adalet ve siyasi adalettir. Temsilde coğrafi adalet; temsilci sayısı ile temsil ettiği nüfus yoğunluğu ile ortaya konulurken; temsilde siyasi adalet ise, oy oranı ile temsil edildiği sandalye sayısı üzerinden ortaya konulur. Büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırlarına kadar genişlemesi aynı zamanda büyükşehir belediye meclisi kombinasyonunu da etkilemiştir. Büyükşehir belediye başkanı, ilçe belediye meclislerinden seçilen temsilciler ve ilçe belediye başkanlarından oluşan büyükşehir belediye meclisinin temsilde siyasi ve coğrafi adaleti birlikte sağlaması oldukça zordur. Coğrafi adaleti negatif yönde en çok engelleyen nokta; kırsal ilçelerin düşük nüfus sayısına rağmen, büyükşehir belediyesi meclisine, nüfusuna oranla daha

fazla temsilci göndermesinden kaynaklanmaktadır. Bu aşkın temsilin ana sebebi ilçe belediye meclislerinin oluşumundaki nüfus sınıflandırmasına göre temsilciden oluşması, kontenjan adayının genellikle ilçe başkanı ile aynı partiden olması ve ilçe başkanının doğrudan büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesi olmasıdır (Arıkboğa, 2015).

Arıkboğa'nın Büyükşehir Belediye Meclislerindeki Temsil Adaletsizliğinin Coğrafi ve Siyasi Görünümleri adlı çalışmasına göre; yeni eklenen kırsal özellik gösteren alanlar genellikle coğrafi açıdan geniş olmakla birlikte seçmen sayısı açısından küçüktür. Fakat bu bölgelerin büyükşehir belediye meclisinde temsil edilme oranı hesaplama usullerinden dolayı merkez ilçelerden daha fazladır. Büyükşehir belediye meclisinde nüfusu 10.000'den az ilçeler 2 temsilci ile temsil edilirken. Nüfusu 500.001-1 milyon arasındaki ilçeler 10 üye ile temsil edilmektedir. Sonuç olarak nüfusu 10.000'den az ilçeden gelen temsilci 5.000 oyu temsil ederken; nüfusu 500.000-1 milyon arasındaki ilçeden gelen temsilci 100.000'u temsil etmektedir. Fakat kararlara etki oranları eşittir. Bu adaletsizliğin 5 temel sebebi bulunmaktadır. İlki ilçe belediye başkanlarının doğrudan büyükşehir belediye meclisine gidiyor oluşunun yanı sıra; ilçeyi temsilen gönderilen en çok oyu alan partisinin kontenjan üyesinin genellikle başkanla aynı partiden olması, üçüncü üyenin de en çok oyu alan partiden seçilmesidir. Dördüncü faktör ise; 1/10 barajı bulunan seçim sistemidir. Küçük partileri etkisiz hale getirirken, en çok oyu alan partiyi daha da güçlü hale getirmektedir. Beşinci faktör ise coğrafi adaletsizlikten kaynaklanmaktadır. Küçük ilçe de çok az alan aday büyükşehir belediye meclisinde temsil hakkı edinebilirken, il çapında daha fazla oy alan başka bir parti ilçelere dağılan toplam oyları yüzünden büyükşehir belediyesinde temsil hakkı kazanamayabilir (Arıkboğa, 2015, ss. 40–42)

İlçe Belediyelerinden Büyükşehir Belediyesi Meclisine Gidecek Üye Sayısı ve Ortalama Temsil					
İlçe Belediye Nüfus Dilimleri	İlçe Belediye Meclisi Üye Sayısı	Üyelerin 1/5'i	İlçe Bel. Bşk.	Büyükşehir Belediye Meclisine Gönderilen Üye Sayısı	Ortalama Temsil (Nüfus/Temsilci Sayısı)

0-10.000	9	1	1	2	10 bin/2	5.000
10.001-20.000	11	2	1	3	20 bin/3	6.666
20.001-50.000	15	3	1	4	50 bin/4	12.500
50.001-100.000	25	5	1	6	100 bin/6	16.666
100.001-250.000	31	6	1	7	250 bin/7	35.714
250.001-500.000	37	7	1	8	500 bin/8	62.500
500.001-1 milyon	45	9	1	10	1 mily./10	100.000

Tablo 2-5 İlçe Belediyelerinden Büyükşehir Belediyesi Meclisine Gidecek Üye Sayısı ve Ortalama Temsil (Arıkboğa, 2015, ss. 40–42)’den alınmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi nüfusu 0-10.000 olan ilçe belediyelerinde 1 temsilci 5.000 kişiyi temsil ederken nüfusu 500.000-1.000.000 olan ilçe belediyelerinde 1 temsilci 100.000 kişiyi temsil etmektedir.

Büyükşehir belediyesi seçim çevresinin genişlemesiyle birlikte seçim süreci ve seçim sonuçlarının da değişeceğinin yazılı ve görsel basında altı çizilmiştir. Dönemin basın yayın organlarında yapılan yeni düzenlemenin iktidar partisine avantaj sağlayacağına dair haberler bulunmaktadır.⁸

Yasaya getirilen ölçek ekonomisi tezine aykırı çıktılar barındırdığı, tüzel kişilikleri mahalli halka danışmadan son verdiği, yerel temsilci meclislerini lağvettiğine dair getirilen eleştirilere karşı; yeterli seviyede iş göremez birimleri lağvederek daha profesyonel, etkin ve verimli olan büyükşehir belediyesi sakini ve seçmeni olmanın vatandaşın oyunun etki alanını arttırdığı yönünde çalışmalar da bulunmaktadır (Yıldız, 2018). 2009 seçimleri dikkate alınarak yapılan bir çalışmada; büyükşehir belediye başkanlığı seçim çevresinin genişlemesi ile yereldeki siyasal dengelerin de değiştiği ortaya konmuştur (Adıgüzel, 2012, s. 162).

⁸ 6360 sayılı yasaya dair birçok haber ve yazının bulunduğu indekstir. Ayrıntılı bilgi için bakınız; http://www.yayad.org/id263-haber-duyuru/buyuksehir-tasarisi-ile-ilgili-haber-ve-yazilar-guncelleme-9-aralik-2012.php#.Yvp_gH3P3IV erişim tarihi: 28.03.2022

Büyükşehir ölçeğinin; toplumsal, yönetsel, iktisadi optimal ölçek olmadığı gibi siyasal optimal ölçek olduğu da problemli bir durumdur. İstanbul ve İzmit örneklerinin henüz hizmet-ölçek analizi yapılmamasına rağmen, modelin verimli bulunması ve yaygınlaştırılmasına eleştiri getirilmektedir (Batman ve Gül, 2013, s. 36,38). Bir belediyenin tüm il çapında hizmet ürettiği başka bir uygulama Türkiye dışında yoktur. Türkiye’de bu uygulamanın İzmit ve İstanbul’dan sonra 30 il çapında genişlemesinin sağlam referansları ortaya konulamamıştır (Çukurçayır, 2012, ss. 20–23).

Bu eksende bu tez çalışmasında literatürde incelenen ve savunulan görüşlerden de yola çıkarak; büyükşehir belediye meclisine yasa ile dahil olan ilçe belediyelerinin büyükşehir belediye meclisi kombinasyonunu dönemin iktidar partisi lehine katkı sağlayıp sağlamadığını incelemektir. Aynı zamanda büyükşehir sınırlarına yasa ile dahil olan ilçelerden büyükşehir belediye başkanlığı için doğrudan kullanılan oyların sonca etkisinin incelenmesidir.

2.6 6360 sayılı Yasanın Yasama Süreci: Siyasi Aktör Söylemleri

İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 3 Ekim 2012 tarihinde bakanlar kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne arz edilmesi kararlaştırılan; “Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” 8 Ekim 2012 tarihinde dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na arz edilmiştir (*1/690 Esas Numaralı Tasarının TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı*, 2012).

Tasarının genel gerekçesi “ölçek ekonomisi”⁹ tezine dayanmaktadır. Tasarıya göre; değişen şartlar ve ihtiyaçlar yeni yönetim paradigmalarını gerekli kılmıştır. Reformun temel ilke ve değerleri ise etkin, vatandaş odaklı, katılımcı, saydam, hesap verebilen, etkili ve olabildiğince

⁹Ölçek ekonomisi tezi; “bir malın ya hizmetin hacmini (yerel yönetimler söz konusu olduğunda hizmetin sunulduğu vatandaş sayısı, ya da coğrafi alan) attırmak suretiyle maliyetlerde tasarruf sağlanmasıdır (Yaslıkaya, 2019, s. 37). Savitch ve Vogel’e göre; ölçek ekonomisi tezinin ilk örnekleri 1800’lü yıllarda ABD’de ortaya çıkmıştır. 1805’te New Orlens, 1854’te Philadelphia, 1856’da San Francisco, 1898’de New York kent merkezleri ve yakınlardaki ilçeler ile kaynak tasarrufu amacıyla birleştirilmiştir (Yaslıkaya, 2019, s. 35).

yerel bir yönetimdir. İl çapında hizmet üretecek yeni büyükşehir modelinden genel beklenti kaynakların etkin kullanımı, il çapında etkin koordinasyonla uyumlu imar planlamaları, nitelikli teknik personel istihdamı ve gelişmiş teknolojilerle verimlilik artışıdır. Kanun tasarısı ile; mevcut 14 büyükşehir belediyesinin¹⁰ sınırları daha önce İzmit ve İstanbul’da uygulandığı gibi il mülki sınırlarına genişletilmesi, yeni 13 ilde il belediyesini büyükşehir belediyesine dönüştürülmesi ve 23 yeni ilçe kurulması planlanmıştır. Büyükşehir’e dönüştürülen illerde il özel idareleri, belde belediyeleri ve köylerinin (orman köyleri dahil) tüzel kişiliği kaldırılmaktadır. Kanun tasarısı ile 29 il özel idaresi, 1591 belde belediyesi ve 16.082 köyün tüzel kişiliğinin kaldırılması söz konusudur. Büyükşehir olan illerde köyler aynı adla mahalleye dönüştürülmekte ve ilçe belediyesine katılmaktadır. İl belediyesi olarak devam etmesi planlanan 52 ilde ise; nüfusu 2000’in altında olan belde belediyeleri köye dönüştürülmektedir. Hazırlanan tasarı değişiklikleri ile 56 milyon vatandaş büyükşehir belediyesi sakini olmaktadır. (1/690 Esas Numaralı Tasarının Genel Gerekçesi, 2012).

Tasarının birinci maddesi; yeni kurulan büyükşehir belediyeleri ve mevcut büyükşehir belediyelerini sıralamakta ve sınırlarını il mülki sınırı olarak tanımlamakta ve tüzel kişiliği kaldırılan yerel yönetim birimlerini açıklamaktadır. İkinci maddesi ise; yeni kurulması planlanan 13 büyükşehir ilinde kurulması gereken yeni ilçelerle ilgilidir. Üçüncü madde tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerinin yetki, görev ve sorumluluk devri ile bu bölgelerde yaşayan halka hizmetlerle ilgilidir. Dördüncü madde; planlanan 29 ilde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Merkezleri kurulması ile ilgilidir. Kanun tasarısının 5’inci maddesi; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunu’na yapılacak uyum değişiklikleri ile ilgilidir. Geçici madde 1 ve geçici madde 2 ise; devir sürecini düzenlemektedir. Altıncı madde yürürlük maddesi, yedinci madde ise yürütme maddesidir (1/690 Esas Numaralı Tasarının Madde Gerekçeleri, 2012).

8 Ekim 2012 tarihinde TBMM Başkanlığı’na 1/690 sayı ile sunulan “Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair

¹⁰ Sınırları il mülki sınırlara eşitlenen mevcut 14 büyükşehir belediyesi; Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsun’dur.

Kanun Tasarısı” esas olarak İçişleri Komisyonu’na, tali olarak ise Plan ve Bütçe Komisyonu’na gönderilmiştir. 10 Ekim 2012 tarihli 14’üncü İçişleri Komisyonu toplantısında İçtüzüğün 35’inci maddesine istinaden “birbirleriyle ilgili görülen kanun tasarı ve teklifleri”¹¹ birleştirilerek, birlikte görülmesi kararlaştırılmıştır. Tasarının tamamı üzerine yapılan tartışmalar neticesinde bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir. “Alt komisyon üyeleri”¹² Sinop Milletvekili Mehmet Ersoy’u (AK Parti) başkanlığa seçerek çalışmalara başlamıştır. Alt komisyonun 11 Ekim 2012 ve 12 Ekim 2012 tarihlerinde yaptığı çalışmalara; “ilgili kamu kurumu ve sivil toplum örgütü temsilcileri”¹³de katılmıştır. (*İçişleri Alt Komisyon Raporu*, 2012, s. 39).

Yasama süreci boyunca yapılan görüşmelerde; yasa lehinde ve aleyhinde birçok konuda tartışma meclis tutanaklarına girmiştir. En çok gündeme gelen başlıklardan ilki; düzenlemenin

¹¹ Birleştirilen kanun tasarısı ve teklifleri; “İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku ve 20 Milletvekilinin; 2/128 esas numaralı Şanlıurfa’da Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve 22 Milletvekilinin; 2/234 esas numaralı Malatya’da Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi, Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret Akova’nın; 2/289 esas numaralı Büyükşehir Belediyesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, Aydın Milletvekili Ali Uzunırmak’ın; 2/508 esas numaralı Aydın İlinde, Efeler Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi, Tekirdağ Milletvekili Bülent Belen’in; 2/681 esas numaralı Tekirdağ İlinde Ergene Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ile İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın; 2/823 ve 2/786 esas numaralı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifleri; 2/820 esas numaralı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Malatya Milletvekili Öznur Çalık ve 14 Milletvekilinin; 2/892 esas numaralı Malatya’da Büyükşehir Kurulması Hakkında Kanun Teklifinin Tasarıyla birleştirilmesi ve görüşmelerde 1/690 esas numaralı Tasarının esas alınması kabul edilmiştir” (*İçişleri Alt Komisyon Raporu*, 2012, s. 39).

¹² İçişleri Alt Komisyonu üyeleri; “Sinop Milletvekili Mehmet Ersoy, Niğde Milletvekili Alpaslan Kavaklıoğlu, Mersin Milletvekili Ahmet Tefik Uzun, Zonguldak Milletvekili Özcan Ulupınar, Osmaniye Milletvekili Hasan Hüseyin Türkoğlu, İzmir Milletvekili Birgül Ayman Güler ile İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder’den oluşmaktadır.” (*İçişleri Alt Komisyon Raporu*, 2012, s. 39).

¹³ “İçişleri, Adalet, Maliye, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme, Çevre ve Şehircilik ve Kalkınma bakanlıkları ile Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, Gazi Üniversitesi Tapu Kadastro Meslek Yüksek Okulu, Çankaya Belediyesi, Devlet Personel Başkanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği ve TMMOB Şehir Plancıları Odası temsilcileri” (*İçişleri Alt Komisyon Raporu*, 2012, s. 39).

uluslararası sözleşme, anayasa ve yasalara aykırı maddeler barındırmasıdır. Diğer dikkat çekilen nokta ise; Türkiye'nin kamu yönetimi yapısına aykırılıkları bulunduğu savunulan sınır değişikliklerinin iktidar lehine yerel seçimlerde siyasi avantaja dönüşeceği kaygısıdır (Ayman Güler ve diğerleri, 2012, s. 165). Tüzel kişiliği kaldırılan yerel yönetim birimlerinin yerel halka danışılmadan lağvedilmesi ve yerel meclislerdeki temsilci sayısındaki azalma ise demokratik kaygılar ile sıkça vurgulanan bir diğer adımdır. Alt komisyon raporundan daha geniş ve ayrıntılı muhalefet şerhlerinin bulunması, alt komisyon çalışmalarının ne kadar çekişmeli geçtiğini ortaya koymaktadır. İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder (BDP), İzmir Milletvekili Birgül Ayman Güler (CHP) ve Osmaniye Milletvekili Hasan Hüseyin Türkoğlu (MHP) İçişleri Alt Komisyon Raporu'na muhalif duruşları ile geçmiştir. İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder muhalif duruşunu imzadan imtina ederek belirtirken; İzmir Milletvekili Birgül Ayman Güler ve Osmaniye Milletvekili Hasan Hüseyin Türkoğlu ise muhalefet şerhleri ile tasarımı ayrıntılı ve sert bir şekilde eleştirmiştir. AK Partili 4 millet vekilinin oy çokluğu ile İçişleri Alt Komisyon Raporu iktidar partili millet vekillerinin karar yeter sayısı ile şekillenmiştir (*İçişleri Alt Komisyon Raporu*, 2012, ss. 39–48). Tasarının taslak formatına benzemesi, tasarının tali komisyon olarak belirlenen Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından yoğunluk gerekçesi ile incelenmemesi, yasama süreci üzerindeki zaman baskısı ve normalin üstünde çalışma şartları ve tasarının bir seçim kanunu özelliği taşıma etkisi İzmir Milletvekili Birgül Ayman Güler'in İçişleri Komisyonu Raporu muhalefet şerhinde ayrıntılı olarak ortaya konmuştur (Ayman Güler, 2012). Tasarımı usul, esas, genel ve şekil başlıkları açısından inceleyen Osmaniye Milletvekili Hasan Hüseyin Türkoğlu ise; başkanlık sistemine geçiş ve federatif sistem kaygısını, güçlenen büyükşehir belediye başkanlıkları ile merkezin yereldeki gücü olan valinin seçilmiş güçlü başkan karşısında pasifize edilme ve vatandaşın yönetimden uzaklaşma ihtimalini muhalefet şerhine düşmüştür (Türkoğlu, 2012a).

İçişleri Alt Komisyonu raporunu 13 Ekim 2012 tarihinde İçişleri Komisyonuna sunmuştur. İçişleri Komisyonu 14-21 Ekim 2012 tarihleri arasında sunulan rapor ve metinleri incelemiştir. İçişleri Komisyonu Başkanı Mardin Milletvekili Muammer Güler başkanlığında gerçekleşen toplantılara “kamu kurumları ve sivil toplum örgütlerinden temsilciler”¹⁴ katılmıştır. Tasarının

¹⁴ İçişleri Komisyonu görüşmelerine katılan kamu kurum ve sivil toplum temsilcileri; İçişleri, Adalet, Maliye, Enerji ve Tabii Kaynaklar bakanlıkları ile Türkiye İstatistik Kurumu, Emniyet Genel Müdürlüğü, Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Devlet Personel Başkanlığı, Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı, Türkiye Şoförler ve

geneli üzerine yapılan tartışmalarda da İçişleri Alt Komisyonu'nda gündeme gelen konular tartışılmış fakat iktidar partili üyelerin yeter sayıda bulunması sebebiyle komisyon çalışmaları da hükümetin beklediği şekilde ilerlemiştir. Tasarının geneli üzerine İçişleri Komisyonunda gündeme gelen konulardan ilki; merkezi ve yerinden yönetim yapısını kökten değişikliğe uğratması sebebi ile daha ayrıntılı ve geniş periyodlara yayılması gerektiğidir. Hukuki metinlere aykırılıkları dile getirilen tasarının Anayasa Komisyonu tarafından da incelenmesi önerilmiştir (Erdem, Erdoğan ve Türkoğlu, 2012, s. 172; *İçişleri Komisyon Raporu*, y.y., s. 144,156; Türkoğlu, 2012a, s. 59). Tasarının yeni il ve ilçe kurulması için verilen diğer tekliflerle birlikte görüşülmesi, yerel seçimlere yaklaşık 1 yıl kalması sebebiyle geniş hacimli bu yasayı yapmak yerine 5216¹⁵, 5393¹⁶ ve 2972¹⁷ sayılı kanunlarda değişiklik yapılmasının daha verimli olacağı gündeme gelen diğer önerilerdir (*İçişleri Alt Komisyon Raporu*, 2012, s. 40). 1 yıllık süreçte 13 yeni büyükşehir belediyesi kurmayı planlayan, mevcut 16 büyükşehir belediyesinin sınırlarını il mülki sınırlarına eşitleyen, 29 il özel idaresi, 559 belde belediyesi ve 6.430 köyün tüzel kişiliğini kaldırarak bu düzenlemenin sıkışık takvimi dikkat çekmektedir (Ayman Güler, 2012, s. 50; Ayman Güler ve diğerleri, 2012, s. 156). İçişleri Komisyonu 25 üyeden oluşmaktadır. Üyelerin 15'i AK Parti¹⁸ milletvekili, 6'sı CHP milletvekili, 3'ü MHP milletvekili ve 1'i BDP milletvekilidir-(*İçişleri Komisyon Raporu*, y.y.).

Otomobilciler Federasyonu Başkanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye Muhtarlar Federasyonu ile Türkiye Muhtarlar Konfederasyonu temsilcileridir.” (*İçişleri Komisyon Raporu*, y.y., s. 147)

15 Büyükşehir Belediyesi Kanunu; Kabul Tarihi:10/7/2004 Yayımlandığı R. Gazete: Tarih:23/7/2004 Sayı:25531 Yayımlandığı Düstur: Tertip:5 Cilt:43

16Belediye Kanunu; Kabul Tarihi:3/7/2005 Yayımlandığı R. Gazete: Tarih:13/7/2005 Sayı:25874 Yayımlandığı Düstur: Tertip:5 Cilt:44

17Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun; Kabul Tarihi:18/1/1984, Yayımlandığı R. Gazete: Tarih:18/1/1984 Sayı:18285, Yayımlandığı Düstur: Tertip:5 Cilt:23 Sayfa:4

18 14 Ağustos 2001 tarihinde Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) kurulmuştur. İçişleri Bakanlığına yapılan başvuru dilekçesinde partinin kısaltılmış adı “AK Parti” olarak belirlenmiştir. AK Parti ve AKP kısaltması iktidar ve muhalefet tarafından birçok tartışmaya konu olmuştur. Siyasi hukukta partinin ismini, amblemini ve kısaltılmış adını belirlemek siyasi partinin kendisine aittir. Adalet ve Kalkınma Partisi kısaltılmış adını kuruluş dilekçesinde

İçişleri Komisyon Raporu'na düşülen muhalefet şerhleri İçişleri Alt Komisyon şerhleri ile benzer noktalara değinmiştir. Muhalefet partili üyeler, hükümet kanadından beklenen cevapların alınamadığının altını bir kez daha çizmiştir. CHP'ye mensup komisyon üyeleri; tasarımı siyasal bakımdan 4 başlığa indirgemıştır. Bunlar, Türk yönetim yapısını il esasından bölge esasına kaydırmak ve bu şekilde bölgeselleşmenin önünü açmak; temsili demokrasinin tabanını daraltarak yerel yönetimleri yok etmek; yönetim ölçeğini halkın iktisadi ve siyasal ihtiyaçları yerine rant sağlamak adına yeniden düzenlemek ve seçim çevrelerini değiştirerek AK Parti'nin şüana kadar başarılı olamadığı bazı il ve ilçelerde seçimi kazanmasını sağlamaktır (Ayman Güler ve diğerleri, 2012).

İçişleri Alt Komisyon çalışmaları sırasında 27 adet, İçişleri Komisyon çalışmaları sırasında ise 17 adet önerenin iktidar partili (AK Parti) üyelerce verilmiş olması ve komisyon sürecinde oldukça değişen listeler MHP'li komisyon üyelerinin muhalefet şerhinde “ciddiyetsizlik” olarak tanımlanmıştır. 65 milyon nüfuslu Fransa'da 36.500 belediye bulunurken, 75 milyon nüfuslu ülkemizde 2.950 belediye bulunmaktadır. Tasarı ile yarısının kapatılma talebini ise “garabet” olarak kabul etmektedirler (Türkoğlu, 2012b, s. 176). MHP'li komisyon üyeleri; bu düzenlemenin ne İçişleri Bakanlığı'nın ne parlamentonun talebi ne de belediye başkanlarının talebi olmadığını söylemiştir. STK ve meslek odalarının dahi gündeminde olmamasına karşı tasarının hızla yasalaştırılma çabasını; “Oslocuların talebidir.”, “İmralı'nın talebidir.” ve “İç ve dış mihrakların ortak talebidir.” Beyanlarıyla çözüm süreci ile bağdaştırmışlardır. Sonuç olarak bu düzenlemeyi; mevcut başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın “başkanlık” amacına hizmet edeceğinin mevzuata aykırılıkları, devlet geleneği ve idari yapımızla bağdaşmayan tasarının geri çekilmesini talep etmişlerdir (Erdem ve diğerleri, 2012).

AK Parti'nin 2000 yılında iktidara gelişinden bu yana izlediği yerel yönetimleri daraltan politikalarına diğer muhalefet şerhlerinde de vurgu yapılmıştır. 2000 yılında 3.228 belediye bulunan Türkiye'de, 2009 yerel seçimlerinden sonra sayı 2.950'e gerilemiştir. Bu tasarının

AK Parti olarak tanımladığından dolayı, çalışma boyunca AK Parti olarak kullanılacaktır (“AK Parti mi, AKP mi?”, y.y.).

kanunlaşması halinde 1.591 belediyenin kapatılması ile sayı 1.359'a inmektedir. Bu sayıya yeni kurulan ilçelere kurulacak belediyelerin eklenmesi halinde ise nihai sonuç 1.384'e varmaktadır. Kürt sorununun tarihsel arka planına vurgu yapan ÖNDER; tasarımı Türkiye'nin iç ve dış sorunlarını çözmekte yetersiz bulmuştur (Önder, 2012, s. 182).

Tasarı alt komisyon ve komisyon çalışmalarından sonra genel kurulda; 24. Dönem 3. Yasama yılı 16,17,18, 19 ve 21'inci birleşimlerde görüşülmüştür. Genel kurulda da ciddi tartışmalara konu olan tasarı; 12 Kasım 2012 tarihli 24. Dönem 3. Yasama yılı 21'inci birleşimde parlamentoda kabul edilerek Cumhurbaşkanlığı'na gönderilmiştir. 23 Kasım 2012 tarihinde Cumhurbaşkanlığı'na gönderilen yasa 11'inci Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından 5 Kasım 2012 tarihinde parlamentoya onaylanarak geri gönderilmiştir. 6 Aralık 2012 tarihinde 28489 sayılı Resmi Gazete'de "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" olarak yayınlanmıştır ("6360 Sayılı Kanun Bilgileri", 2012; *Genel Kurul Tutanağı 24. Dönem 3. Yasama Yılı 16. Birleşim, y.y.*; *Genel Kurul Tutanağı 24. Dönem 3. Yasama Yılı 17. Birleşim, y.y.*; *Genel Kurul Tutanağı 24. Dönem 3. Yasama Yılı 18. Birleşim, y.y.*; *Genel Kurul Tutanağı 24. Dönem 3. Yasama Yılı 19. Birleşim, y.y.*; *Genel Kurul Tutanağı 24. Dönem 3. Yasama Yılı 21. Birleşim, y.y.*).

6360 sayılı yasanın yasama sürecindeki tartışmaların sonuç analizi bölümünde sunulacak önerilere ışık tutacak olmasından mütevellit yasanın Mersin ili 2019 yerel seçimleri için değerlendirmesi yapılacak vaka analizine dair hangi hususlar ile dikkat çekici olduğu ve bu yasanın yerel yönetimler açısından ele alındığı çalışmaların değerlendirmeleri ile devam edilerek literatür taraması bölümü tamamlanacaktır.

2.7 6360 sayılı Kanun ve Mevzuatta Yapılan Bazı Düzenlemeler

Yasa 12 Kasım 2012 tarihinde kabul edilmiştir. 6360 sayılı yasa ilk olarak 14 Mart 2013 tarihli 6447 sayılı kanun(On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 2013) ile değişikliğe uğramıştır. Bu değişiklikle kanunun kapsamına "Ordu" ili ve "Altınordu Belediyesi" alınmış, yasa "On Dört İlde Büyükşehir

Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” olarak güncellenmiştir. 6360 sayılı kanunda ikinci değişiklik ise 6225 sayılı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 6/4/2011 tarihinde yapılmıştır. 6225 sayılı kanun ile “Geçici Madde 1”de yer alan il özel idareleri ve merkez teşkilat arasındaki kaynak aktarımları ile ilgili düzenleme güncellenmiştir. 6360 sayılı kanuna üçüncü düzenleme ise Anayasa Mahkemesi’nin 12/9/2013 tarihli ve E.:2013/19, K.:2013/100 sayılı kararı ile yapılmıştır. Günümüzdeki son düzenleme ise tarh edilmemiş harcamalara katılma payları ile ilgilidir. Kanunun kısa sürede birden fazla değişikliğe uğramasının en önemli sebepleri; yasanın hacmi, yasanın yürürlüğe gireceği 30 Mart 2014 tarihli mahalli idareler seçimlerine yaklaşık bir yıllık süre bulunması ve muhalefet partileri, sivil toplum kuruluşları ve bölge yurttaşlarının kanuna karşı sert muhalefetidir. Kanuna karşı sert muhalefet komisyon ve alt komisyon görüşmeleri, meclis genel kurul görüşmeleri, yazılı ve görsel basının yanı sıra, kanunun kabulünün ardından adli girişimlerle de sürmüştür (*Anayasa Mahkemesi’nin 12/9/2013 tarihli ve E.:2013/19, K.:2013/100 sayılı Kararı ile Değişik Hali On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*, 2014; *Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*, 2014; *On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*, 2013).

Cumhuriyet Halk Partili komisyon üyelerine göre; ilçe belediye sınırlarını ilçe sınırına, büyükşehir sınırını ise il mülki sınırına eşitleyen bu düzenleme doğrultusunda; yerel yönetimlerle ilgili mevzuatta düzenleme gereksinimi doğmuştur. Torba yasanın geniş hacminden dolayı tasarı sürecinde dahi, değiştirilen 48 fıkralı 4’üncü maddesi ile on kanunda değişiklik yapılması planlanmıştır. Değişiklik yapılması planlanan kanunlar ise; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kanunu, 5253 sayılı Dernekler Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5779 sayılı Vergi Gelirlerinden Pay Kanunu, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, 2972 Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun; 5682 sayılı Pasaport Kanunu, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Kanunu’dur (Ayman Güler ve diğerleri, 2012, s. 157). Yasanın hacmi dolayısıyla yasama sürecinin sonunda; 6360 sayılı kanunla değişikliğe uğrayan

kanunların listesi oldukça geniştir. Tez çalışmasına yüksek derecede etki eden bazı düzenlemeler; 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu, 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 2/7/2008 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunu'dur (*On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*, 2012b, ss. 6–7).

2.7.1 5216 sayılı “Büyükşehir Kanunu”

10 Temmuz 2004 tarihinde kabul edilen 5216 sayılı “Büyükşehir Kanunu” büyükşehir yönetimleri ile ilgili ikinci önemli düzenlemedir. Bu Kanun 3030 sayılı Kanunu yürürlükten kaldırmıştır. Kanunun 3. maddesinde büyükşehir belediyesi; en az üç ilçe veya “ilk kademe”¹⁹ belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idari ve mali özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmıştır (Yıldız, 2018, s. 13). Kanunun 3’üncü maddesinde ilk kez vurgulanan; “idari ve mali özerklik” ilk kez kanuni zemine kavuşmuştur. “Pergel düzenlemesi”²⁰ olarak bilinen yöntemle sınırlar yeniden düzenlenmiştir. Nüfus kriteri en az 750 bin, mesafe kriteri ise 10 bin metre uzaklık olarak somut bir temele dayandırılmasının yanı sıra büyükşehir olma kriterine fiziki yerleşim durumları, sosyo-ekonomik gelişmişlik durumu da eklenmiştir (Çolak ve diğerleri, 2017; Yıldız, 2018). Kanun ile il ve ilçe belediyelerinin görevleri ayrıntılı şekilde tanımlanmıştır. Bu tanımlama aynı zamanda alan ve konuyu da barındırmaktadır. Kanun ile ilk kez İzmit ve İstanbul’da büyükşehir belediye sınırları ile il mülki sınırları eşitlenmiştir (Altan ve Karaca, 2016, s. 559). Diğer büyükşehirlerde ise, valilik binasını merkez kabul etmek suretiyle yarıçap usulü ile büyükşehir belediyesi sınırları çizilmektedir (Eryılmaz 2012, 206). İzmit ve İstanbul dışındaki büyükşehir belediyelerinde; valilik merkez olmak üzere nüfusu bir milyondan az olan büyükşehirlerde yarıçapı 20 kilometre, bir milyondan ile iki milyon arasında nüfusu bulunan

¹⁹ İlk kademe belediyesi; büyükşehir belediye sınırları içinde ilçe kurulmaksızın oluşturulan ve büyükşehir ilçe belediyeleriyle aynı yetki, imtiyaz ve sorumluluklara sahip belediyeyi ifade etmektedir, önceki uygulamalardan farklı bir uygulamadır (Çolak ve diğerleri, 2017, s. 8; Yıldız, 2018, s. 13,15).

²⁰Pergel Yasası; merkezi valilik binası olacak şekilde, büyükşehir sınırlarını belli yarıçaplarındaki daireler şeklinde belirlemek (Karagel, y.y., s. 452). Detaylı bilgi için: Hulusi KARAGEL-Coğrafi Yerellik ve Şehirleşme İlişkisi Bakımından Türkiye 'de Büyükşehir Olgusunun Coğrafi Analizi

büyükşehirlerde ise yarıçapı 30 kilometre, iki milyondan fazla nüfuslu büyükşehirlerde ise yarıçapı 50 kilometre olan dairelerin belirlenmesiyle büyükşehir belediye sınırları belirlenmektedir (Yıldız, 2018, s. 15). Kanunun çıkarıldığı 2004 yılından 2012 yılına kadar büyükşehir statüsü kazanan yeni bir il olmamıştır (Çolak ve diğerleri, 2017, s. 2).

6360 sayılı yasa ile 5216 sayılı “Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 26, 27 ve 28’inci maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Kanunun 3’üncü maddesinin 1’inci fıkrası “Büyükşehir belediyesi: Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” olarak yeniden tanımlanmıştır. 5’inci maddesi ise “Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlarıdır. İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin mülki sınırlarıdır.” olarak yeniden düzenlenmiştir. 27’inci maddesinde yapılan düzenleme ile büyükşehir belediyesi ilçe belediyeler arasında itilaf çıkması halinde, büyükşehir belediye meclisi aracılığıyla yönlendirme ve düzenleme yetkisine kavuşmuştur (*Anayasa Mahkemesi’nin 12/9/2013 tarihli ve E.:2013/19, K.:2013/100 sayılı Kararı ile Değişik Hali On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*, 2014, ss. 11746–11747). 6’ncı maddesi ile 18’inci maddesinin son fıkrası yürürlükten kaldırılmış; aynı Kanunun 7’nci maddesinin 1’inci ve 3’üncü, 8’inci maddesinin 1’inci, 9’uncu maddesinin 1’inci, 11’inci maddesinin 1’inci, 12’nci maddesinin 3’üncü, 14’üncü maddesinin son, 17’nci maddesinin 2’inci, 23’üncü maddesinin 1’inci ve son, 25’inci maddesinin 1’inci, 3’üncü ve 4’üncü, 27’nci maddesinin 32’inci ve 5’inci fıkralarındaki “ve ilk kademe” ibareleri ile 7’nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki “ve mücavir alan”²¹ ibaresi, 23’üncü maddesinin son, 27’nci maddesinin 4’üncü fıkrasındaki “veya ilk kademe” ibareleri, 24’üncü maddesinin 1’inci fıkrasındaki “, ilk kademe” ibaresi, 27’nci maddesinin 2’nci fıkrasında yer alan “Yeni kurulan” ibaresi madde metinlerinden

²¹ “Mücavir alan sınırı; belediye sınırlarının dışında, imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti adına verilmiş olan sınırdır. Belediye ya da il, ilçe ve köy sınırları birer idari sınırdır. Mücavir alan idari sınır değildir. Örneğin, bir alanda belediye kurulup, belediyenin seçilmiş organlarının iş başına gelmesi bu alan içindeki köylerin idari varlığı ve tüzel kişiliğinin sona ermesine yol açar. Oysa bir köyün mücavir alan sınırlarına alınması, köyün idari ve tüzel kişiliğinin sona ermesi anlamına gelmez.” (“Mücavir Alan”, y.y.)

ıkarılmıştır.” (On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 2012b, s. 6).

2.7.2 5393 sayılı “Belediye Kanunu”

2006 yılında çıkarılan 5393 sayılı “Belediye Kanunu”; belediye olma nüfus kriterini 5.000’e yükseltmiş ve ardından nüfusu 2.000’in altında kalan 700 civarı belediyenin tüzel kişiliğini kaldırmış ya da nüfusu 5.000’den az yakın belediyeleri birle tirmi tir. Bu kapatma ve birleştirmeler sonrasında ülkedeki belediye sayısı 3.225’ten 2.100’e d    r lm  t r (Ayman Güler, 2011, ss. 292–294). Bu düzenleme ile ülke belediyelerinin yaklaşık %35’i lağvedilmi tir. 6360 sayılı yasa ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı “Belediye Kanunu’n 8, 9, 12, 14, 15 ve 75’inci maddelerinde değişiklik yapılmıştır. 8’inci maddesinin 4’üncü fıkrada yer alan “50.000” ibaresi “20.000” şeklinde deği tirilmi tir. 12 Kasım 2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle madde “Büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde ayrılma yoluyla yeni bir belde kurulması için belde nüfusunun 100.000’den aşağı düşmemesi ve yeni kurulacak beldenin nüfusunun 20.000’den az olmaması şarttır.” şeklinde güncellenmiştir. 5393 sayılı “Belediye Kanunu’n 9’uncu maddesine “Belediye sınırları içinde nüfusu 500’ n altında mahalle kurulamaz.” İbaresi eklenmiştir (Anayasa Mahkemesi’nin 12/9/2013 tarihli ve E.:2013/19, K.:2013/100 sayılı Kararı ile Değişik Hali On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 2014, s. 11748).

2.7.3 2972 sayılı “Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun

18/1/1984 tarih ve 2972 sayılı “Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun” da 6360 sayılı yasa ile 2 maddede düzenlemeye gidilmiştir. İlk olarak; 2972 sayılı kanunun 4’üncü maddesi “Büyükşehir belediye başkanının seçiminde seçim çevresi, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan orman köyleri de dahil olmak üzere büyükşehir belediye sınırlarından oluşur.” iken 6360 sayılı düzenleme ile “Büyükşehir belediye başkanının seçiminde seçim çevresi, büyükşehir belediye sınırlarından oluşur.” olarak yeniden düzenlenmiştir. Değişiklik yapılan diğer madde ise oy pusulaları hakkındadır (Anayasa Mahkemesi’nin 12/9/2013 tarihli ve E.:2013/19, K.:2013/100 sayılı Kararı ile Değişik Hali On

Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 2014, s. 11751; Kanun, y.y.).

Çalışmanın 2. Bölümünü oluşturan literatür taraması ile tezin konusu içerisinde yer alan 6360 sayılı kanunun ittifak siyaseti ve ölçek değişikliği ile olan kesişim noktaları, bu teze arka plan desteği sağlayan akademik çalışmalar ve aktüel siyaset/reel politika içerisindeki söylemler ele alınarak genel bir çerçeve çizilmiştir. Tezin kapsamı olarak belirlenmiş Mersin İli 2019 yerel seçimi ve bu seçimin 6360 sayılı kanuna göre ortaya çıkardığı sonuçlar, belediye organları, bu organların oluşumundaki yöntemler ve ölçek değişikliğinin tezin yenilikçi ve literatüre katkı sağlayan yönetsel kavramı olan gerrymandering üzerinden ele alınması ile devam edecektir. Bu eksenle öncelikle gerrymandering'in yöntem olarak kavramsal boyutu sunulacak ve sonrasında tezin konusu kapsamındaki araçsallaştırılan yeri ile örneklem olan Mersin ili ile devam edilecektir.

3 MALZEME ve YÖNTEM

3.1 Seçim Sistemleri ve Gerrymandering

Siyasi iktidarlar meşruiyetini sağlamak için, yönetilenler tarafından destek görmeli ve gücünü yasallaştırmalıdır. Demokratik rejimlerde seçimler, yöneticiler ile yönetilenler arasındaki ilişkiyi düzenlerken, siyasal iktidara meşruiyet zemini sağlamaktadır. Yönetenlerin iktidarını koruyabilmesi için yönetilenlerin asgari ölçüde de iktidarı kabul etmesi gereklidir. Demokrasinin vazgeçilmez temel kriterlerinden olan seçimler; yönetilenlerin dolaylı ya da kısıtlı da olsa siyasete katılımını sağlar. Yönetilenlerin seçim vasıtasıyla göreve gelmesi, “halk egemenlik teorisi”²²ne paralel bir şekilde gelişmiştir. Genel oy hakkının geniş kitlelerce benimsenmesi için uzun mücadeleler gerekmiştir. 18. Yüzyılın sonları ve 19. Yüzyıl boyunca neredeyse tüm siyasi mücadeleler genel oy hakkı için olmuştur (Çam, 2011, ss. 481–482).

Genel oy hakkı ile bazı sosyal gruplar ayrıcalıklarını kaybetmiştir ve bu sebeple genel oy hakkını engelleme girişimleri olmuştur (Çam, 2011, s. 484). 18. ve 19. Yüzyılda verilen genel oy hakkı mücadelesi başarı ile taçlanarak; genel oy hakkı ile demokratik teori çağdaş bir zemine oturmuştur. İlerleyen süreçte ayrıcalıklarını kaybeden gruplar, demokratik bir ilke haline gelen genel oy ilkesine karşı çıkmak yerine seçim sistemlerini lehlerine yönlendirerek amaçlarına ulaşma yöntemini benimsemişlerdir (Çam, 2011, s. 484). Yasa koyucular seçimin seçmen açısından niteliği konusunda iki görüş ileri sürmektedir. Halk egemenliği teorisine göre; seçim

²² “Halk Egemenliği Teorisi: Halk egemenliği teorisinin doğuşu için gerekli olan husus, halkın, aynı zamanda hem iktidarın ilkesine hem de onun kullanımına sahip olduğu fikridir. Bu fikir, Rousseau’nun “Toplum Sözleşmesi” teorisi ile mümkün olmuştur. Bu sebeple halk egemenliği teorisi, kaynağını Jean-Jacques Rousseau’nun “Sosyal Sözleşme (Toplum Sözleşmesi, Contrat Social)” isimli eserinde bulur. Esasen, kökeni (men-şei) itibarıyla ifade edilirken, demos (halk) ve kratos (iktidar) kelimelerinin bileşimi olan demokrasi, “halk iktidarı”, “halkın kendi kendini yönetmesi”, “halkın halk için yönetimi”, bir diğer ifadeyle “halka ait egemenliğin, halk tarafından ve halk için kullanılması” anlamına gelir. Felsefi temelini Rousseau’nun fikirlerinden alan halk egemenliği teorisine göre, egemenlik, toplu olarak halka aittir; egemen güç halktır. Halk egemenliği, halkın iktidarın kullanımına sahip olmasını ve yönetime katılmasını şart koşar. Halk, milli egemenlik ilkesinde olduğu gibi kendisini oluşturan bireylerin toplamından farklı, onların sentezinden oluşan, soyut ve manevî bir varlık değildir. Halk, somut bir varlık olarak belli bir anda, sınırları belli bir ülke parçası üzerinde hâlihazırda yaşamakta olan vatandaşların toplamından oluşur.” (Küçük, y.y., s. 336)

bir haktır ve yurttaş hakkını kullanmaya kendi iradesiyle karar vermelidir. Her yurttaş egemenliğin bir parçası olma ya da olmama konusunda özgürdür. Bu görüşe göre her yurttaş seçme hakkına sahiptir ve elinden alınamaz fakat yurttaş bu hakkını kullanıp kullanmama özgürlüğüne de sahiptir (Küçük, y.y.). Ulusal egemenlik teorisine göre seçim bir görevdir. Egemenlik sahibi kişilerin üstünde ulus bulunmaktadır. ²³ (*On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*, 2013). Yurttaşlar ulus adına egemenliği kullanacak temsilcileri seçme sorumluluğunu mutlaka yerine getirmelidir. Oy kullanma bir kamu görevidir. Seçimlerde oy vermeme ya da çekimser kalma yasaklanabilmektedir. Bu görüşte oy bir hak değil, yasa koyucu tarafından yurttaşta yüklenen vatandaşlık zorunluluğudur. Seçimin hak mı yoksa ödev mi olduğu üzerine yapılan tartışmalar, günümüzde güncelliğini yitirmiştir. Genel kanı hem ödev hem de hak olduğu yönündedir (Çam, 2011, s. 484).

Hikmet Sami Türk'ün Seçim, Seçim Sistemleri ve Anayasal Tercih adlı çalışmasında bahsettiği üzere; seçim sistemleri, çoğunluk sistemi, nispi sistem ve karma sistemler olmak üzere üçe ayrılır. Çoğunluk sistemi “fayda” ve “yönetimde istikrar” kavramları esasında ilerler. Aynı zamanda oldukça basit hesaplama usulüne sahiptir. Seçim çevresinde en çok oyu alan aday ya da adaylar grubu seçimi kazanmış kabul edilir. Bu sistem en çok oyu alan partiyi güçlendirir. Bir oy dahi fazla alan aday ya da adaylar grubu temsiliyeti tek başına hak eder. Nispi temsil sistemi ise; partilerin ya da bağımsız adayların aldıkları oy oranında mecliste temsil edilmesini sağlayan sistemlerin ortak adıdır. Nispi temsilde ise “adalet” kavramı ön plandadır. Bu sistemlerde aday sıralaması çok önemlidir. Partilerin aldıkları oyun temsiliyete yansması çok partili meclislere sebep olmaktadır. Barajlı seçim sistemlerinde barajı geçen küçük partiler dahi mecliste temsiliyet hakkı kazanabilir. Karma seçim sistemi ise; çoğunluk sistemi ve nispi sistemin demokratik açıdan problemli yanlarını ortadan kaldırmak için iki sistemin de en iyi yönlerinin tercih edildiği uygulamalardır (Türk, 2006, ss. 78–101).

Çıtak, Erdoğan, Ölmez, Tunç ve Yurtlu'nun Seçim Sistemleri ve Türkiye'de (Gerrymandering) Seçim Hilesi Uygulamaları adlı çalışmasına göre Seçim sistemleri siyasi sistemin unsurları ve

dolayısıyla siyasi sonuçlar üzerinde etkilidir. Siyasi sistemde istediği sonuçları elde etmek isteyen “anayasal mühendisler” için de kullanışlı bir araçtır. Seçim sistemlerinin beş ana değişkeni; seçim formülleri, seçim çevresinin genişliği, seçim barajları, meclis büyüklüğü ve oy pusulasının niteliğidir. Diğer değişkenler ise; ideolojik kutuplaşmanın seçim üzerindeki etkisi, rejimin meşruluğu algısı, parti organizasyonunun yapısal özellikleri, oy kullanmaya özendirici etkenler, parti içi ve partiler arası rekabetin niteliği, siyasi katılmanın boyutu, bölgesel ve ulusal bütünleşme, siyasi ve ekonomik döngüler arasındaki etkileşim, ırksal etnik vb. anlamda farklı grupların çıkarlarıdır (Çıtak, Erdoğan, Ölmez, Tunç ve Yurtlu, 2014, ss. 14–56).

Seçimin hayati önemli noktalarından biri de seçim çevresinin genişliğidir. Seçim çevresinin genişliği özellikle nispi temsil sistemlerinde çoğunluk sisteminden daha etkili bir değişkendir. Seçim çevresinin belirlenme yetkisinin kanun koyucularda olması, sınırların kamu yararı gözetilmek yerine siyasi çıkar odaklı çizilmesinin önünü açmaktadır. Bu tür uygulamalara seçim hukukunda “gerrymandering” denilmektedir (Çıtak ve diğerleri, 2014, s. 20; Cover, 2018, ss. 1142–1143; Tahmazoğlu Uzeltürk, 2006, s. 255).

Seçim sistemleri ile ilgili her yeni düzenleme yeni tartışmalara sebep olmaktadır. Seçimleri doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen her düzenleme başlangıçta önemsiz gibi görünse de sonuç olarak beklenenin çok üstünde etkilere yol açabilir. Örneğin mevcut milletvekili genel seçimlerinde seçmene karma listeden tercih yapma şansı tanınması, yerel siyasi dinamikleri güçlendirirken “siyasi partilerdeki lider sultasını” büyük ölçüde kıracaktır. Seçim hilesi veya stratejik taksimat olarak Türkçe’ye çevrilen dünya literatürüne “gerrymandering” olarak geçen uygulamaların, iktidarı belirlemenin yanı sıra etnik ve sosyal yapıyı etkilemesi de muhtemeldir (Çıtak ve diğerleri, 2014, s. V). Bu sebeple seçim çevresinin belirlenmesi, dünya genelinde seçim sistemi ile birlikte siyasi sistemi de yakından etkiler (Çıtak ve diğerleri, 2014, s. 35; Kurşuncu ve Safi, 2019, ss. 53–54).

Bu paralelde bu tez çalışmasında yerel seçim örneği 2019 ve mersin için yapılacak analizde gerrymandering yöntemsel bir arka plan olarak alınacaktır bu sebeple gerrymanderingin anlaşılması tez çalışmasının izlediği yolun anlaşılması için oldukça önemlidir.

Gerrymandering kavramı ilk kez 1811'de Amerika Birleşik Devletleri Massachusetts'te uygulanmıştır. Massachusetts valisi Elbridge Gerry, seçimi kazanabilmek için haritada semender gibi görünen anormal şekilli seçim bölgesi yaratmıştır. Seçimi kazanmak için yapılan bu uygulama ismini valinin soy ismi ve haritadaki şeklinin semendere benzemesinden ötürü iki kavramın birleştirilmesiyle oluşturulmuştur (Gerry+[sala]-mander). Bu nedenle 'gerrymandering', istenen bir sonucu elde etmek için seçmenleri manipüle etme uygulaması olarak anayasa hukuku literatürüne girmiştir (Scruton, 2007, s. 274). Massachusetts Valisi Elbridge Thomas Gerry siyasi kariyerini yeni keşfi ile 1813-1814 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri Başkan Yardımcılığı'na (Vice-president) kadar yükseltmiştir (Kırıt, 2010, ss. 19–21).

Şekil 1 Gerrymandering Olarak Kabul Edilen İlk Uygulamanın Gazetelerde Yayınlandığı Şekli ("Where Did the Term 'Gerrymander' Come From?", y.y.)'den alınmıştır.

Gerrymandering türleri ikiye ayrılmaktadır. Bunlar partizan gerrymandering ve ırksal gerrymanderingdir. Partizan gerrymandering; Satori tarafından hilekarlık olarak nitelendirilir ve siyasi çıkar için seçim bölgesi belirlemeyi sağlayan üç yöntemi kullanır (akt. Çıtak ve diğerleri, 2014, s. 101). İlk yönteme "fazla oy" denir. Muhalefet partisinin gücünü muhalefet seçmenlerinin ezici çoğunluğunu içeren bölgelerin dışında seyreltmek için muhalefetin oy gücünü sadece birkaç bölgeye yoğunlaştırma girişimidir. İkinci yöntem "boşa oy" olarak bilinir. Bu gerrymandering yöntemi, muhalefetin oy gücünü birçok bölgede seyreltmeyi ve muhalefetin mümkün olduğu kadar çok bölgede çoğunluk oyu almasını engellemeyi içerir. Son olarak, "yığılmış" yöntem, uzak bölgeleri belirli, iktidardaki parti bölgelerine bağlayarak çoğunluk partisinin gücünü yoğunlaştırmak için tuhaf sınırlar çizmeyi içerir ("A Deeper Look at Gerrymandering | PolicyMap", y.y.; "Gerrymandering - Congressional Districts on Census Data", y.y.). İrksal gerrymandering ise ülke içinde nüfus açısından hiçbir seçim çevresinde çoğunluğu sağlayamadığı için temsil edilemeyen fakat siyaseten temsil edilmesi gerekli bulunun etnik, mezhepsel ya da dini gruplar için seçim çevresi oluşturulmasıdır. Bu tür seçim bölgelerine "azınlığın çoğunlukta olduğu bölgeler" anlamına gelen "majority-minority districts" denir. Azınlık hakları açısından olumlu bir yöntem olarak kabul görmektedir (Çıtak ve diğerleri, 2014, ss. 101–102). ABD'de özellikle siyahilerin ve aynı zamanda hispaniklerin ağırlıkta yaşadığı bölgelerde etnik temsili sağlayacak bir araç olma nedeniyle bir gerekçe ve varlık sebebi kazanmıştır. Böylece "etnik/ırksal gerrymandering" dikkate alındığında; mahkemeler aracılığıyla bir kamu hakkının elde edilmesi bakımından "meşru" ve 'varlık sebebi kazanmış' bir kavram yönünün olduğunu da ifade edilmektedir. Gerçekten de ABD, gerrymandering uygulamasını olumsuz yönde tecrübe ettiği kadar azınlık haklarının elde edilmesi hususunda olumlu yönde de tecrübe etmiştir (Kırıt, 2010, ss. 24–25).

3.1.1 Dünya’da Garrymandering Uygulamaları

Watsons’ın How to Drive Redistricting adlı çalışması ve Issacharoff’un Groups and the Right to Vote adlı çalışmalarında da değindiği gibi; gerrymandering konusunda görülen en uç örneklerden bir diğeri ise Amerika Birleşik Devletleri’nin Teksas eyaletinde kullanılan “REDAPPL” isimli bilgisayar programıdır. Tekrar seçilme arzusunun ileri teknolojiyle desteklenmesi, siyasi iktidarın menfaatlerine uyar biçimde seçmenlerin/seçim çevresinin yeniden düzenlenmesi çabası, REDAPPL’ı ortaya çıkarmıştır. Program ile, Watsons’ın çalışmasını ortaya koyduğu ve ele aldığı örnek üzerinden 1990 yılındaki nüfus istatistikleri, önceki senelere ait seçim sonuçları analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda “blok blok, sandık sandık; önceki seçimlerde seçmenlerin hangi partilere oy verdikleri ve oy verenlerin hangi ırk, din ya da diğer demografik özellikleri taşıdıkları belirlenebilmiştir. REDAPPL verileri değerlendirilerek, Teksas’ın tamamı için ya da eyaletin en küçük herhangi bir bölgesi için, programı kullanan kimsenin çıkarlarına en uygun sonucu verecek seçim çevresini oluşturmaktaydı (akt. Kırıt, 2010, ss. 23–24).

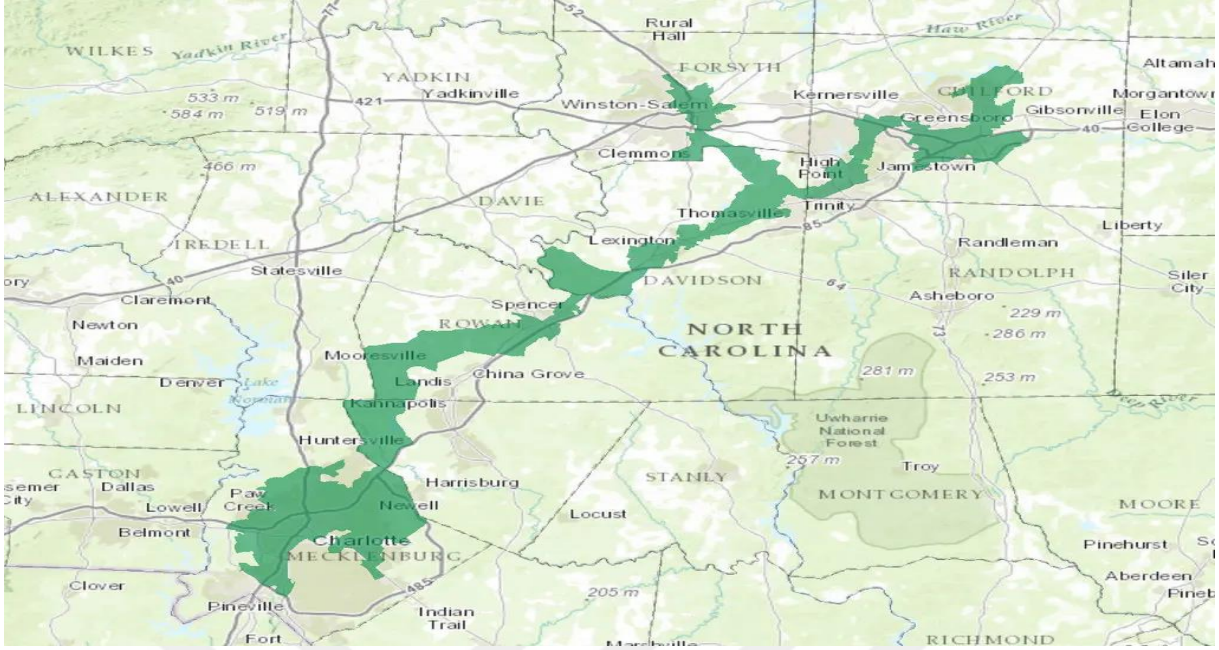
Seçim kararı ve yapısının veya seçim sistemlerinin siyasi bir oyuncunun avantajına manipülasyonu, komünizm sonrası geçiş dönemi Polonya’sı için derin siyasi sonuçlar doğurdu. Farklı seçim sistemlerinin seçimi, önce komünizmin çöküşüne ve daha sonra post-komünistlerin iktidarı geri almasına katkıda bulundu. Siyasi aktörler tarafından alınan yüksek risklere ve yüksek önceliğe rağmen, çabaları uzun vadede pek ödüllendirilmedi. Sürecin sonunda; daha az faydalı sistemin desteklendiği kadar, eski seçim sistemi de desteklendi. Yeni seçim yasalarının önemli siyasi sonuçları, ilgili taraflar için genellikle tam bir sürpriz olmuştur ve çoğu zaman manipülatörlerin çıkarlarına karşı çıktılar ortaya koymuştur (Cover, 2018).

Tana ve Grofman Electoral Rules and Manufacturing Legislative Supermajority: Evidence from Singapore adlı çalışmasında; otoriter seçim rejimlerinin; genellikle seçim hilesi, şiddet ve yıldırma yoluyla iktidar partisinin egemenliğini koruduğunu savunur. Bu çalışma; seçim bütünlüğünü ve demokratik sonuçları baltalayan daha incelikli manipülasyon biçimlerine odaklanmaktadır. Spesifik olarak, parti listeleri için çoğul blok oylama yoluyla seçilen çok üyeli bölgeleri içeren olağandışı bir seçim kuralının, Singapur’daki Halkın Eylem Partisi’nin (PAP)

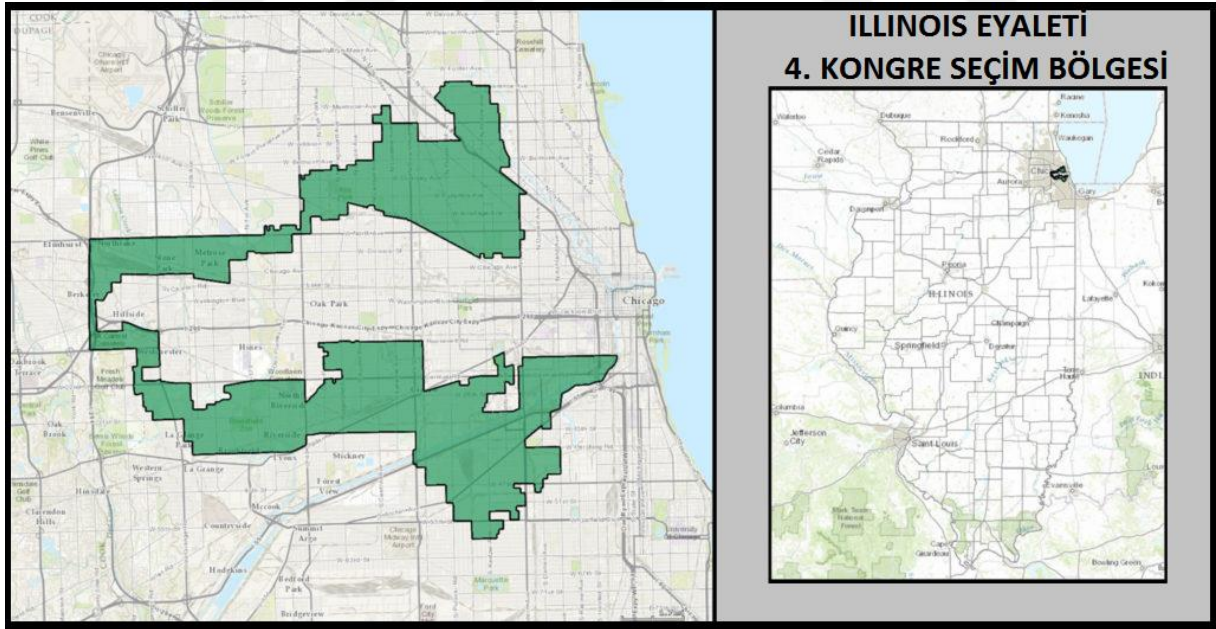
yasama koltuk paylarını nasıl arttırdığını incelemiştir. Diğer otoriter seçim rejimleri tarafından da kullanılan bu kural, koltuk-oy bağlantısını bozan büyük bir orantısızlık üretmek için bölge büyüklüğü ve gerrymandering, özellikle de “istifleme” biçiminin manipülasyonunu kolaylaştırmıştır. PAP çoğulculuk kazanan parti olarak kaldığı sürece, muhalefetin simgesel sandalyeler dışında herhangi bir şey elde etmesini engelleyerek demokratik olmayan bir tarzda işler. Bu seçim kuralının önemi ve manipülasyonu, seçim rekabetini bastırmak için yeniden dağıtım stratejilerini veya zorlamayı vurgulayan mevcut çalışmalarda göz ardı edilmiştir (Netina Tana ve Bernard Grofman, 2018).

Mcelwain’in *Manipulating Electoral Rules to Manufacture Single-Party Dominance* adlı çalışması; LDP'nin savaş sonrası Japonya'daki parlamenter egemenliğini, seçim sisteminin belirli yönlerini stratejik olarak değiştirerek ürettiğini savunuyor. Daha genel olarak, parti içi siyasetin seçim kurallarının ne zaman ve nasıl değiştirileceğini belirlemede çok önemli bir rol oynadığını gösteriyor. LDP'nin bir SMP seçim formülü altında daha fazla sandalye kazanacağına dair yaygın kanıtlara rağmen, parti liderlerinin savaş sonrası MMD-SNTV sistemini değiştirmeleri, böyle bir değişikliğin kendi bireysel yeniden seçim umutlarına zarar vereceğinden korkan parti içi görevliler tarafından defalarca engellendi. Bununla birlikte, parti liderleri, daha az parti içi çatışma yaratan kuralları değiştirme konusunda daha fazla serbestliğe sahipti. 1960 ile 1990 arasında, LDP kampanya düzenlemelerinde, çoğu tüm sıradan milletvekillerinin görevdeki avantajını artırmayı amaçlayan yaklaşık elli değişiklik uyguladı. İstatistiksel sonuçlar, seçim yasasındaki bu yanlı revizyonlar olmasaydı, LDP'nin halk tarafında popülaritesinin düşmesine yenik düşeceğini ve en az on yıl önce çoğunluğunu kaybedeceğini doğruluyor (Mcelwain, 2007).

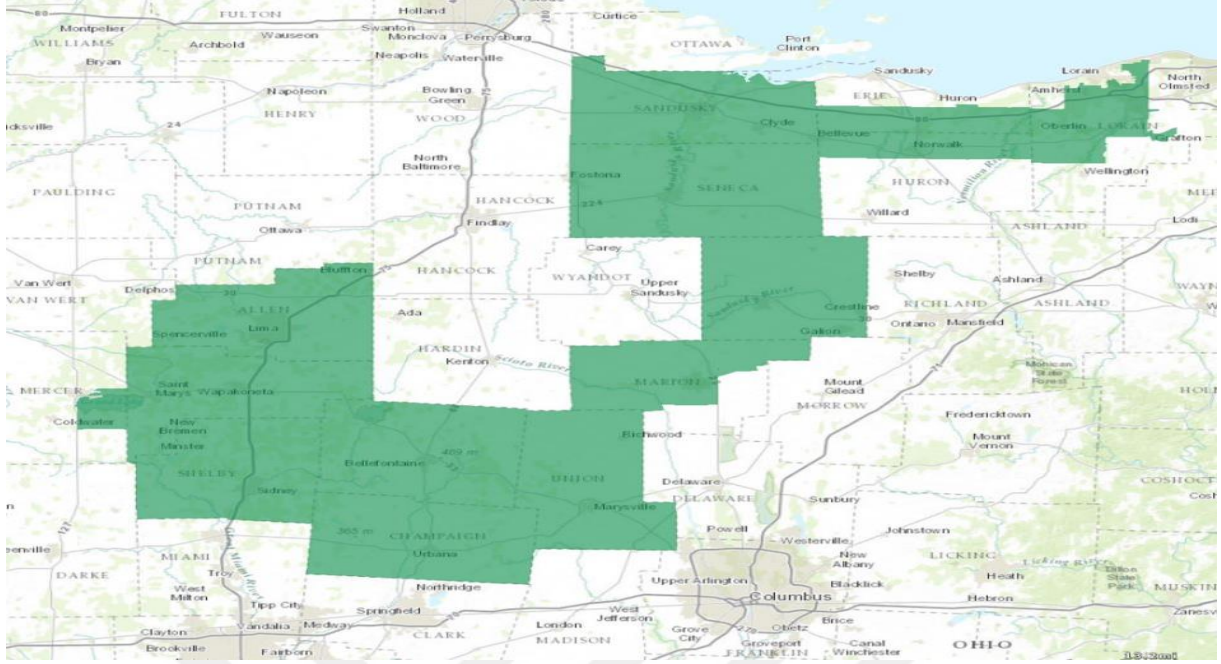
Bahsi geçen gerrymandering uygulamasının pratikte seçimler üzerinden ele alındığı bu çalışmaların yanı sıra bu yöntem ABD seçimlerinde sıklıkla uygulanmaktadır. Çalışmaya ABD seçimleri için yeniden düzenlenen haritalar ve Türkiye’den örneklerle devam edilecektir.

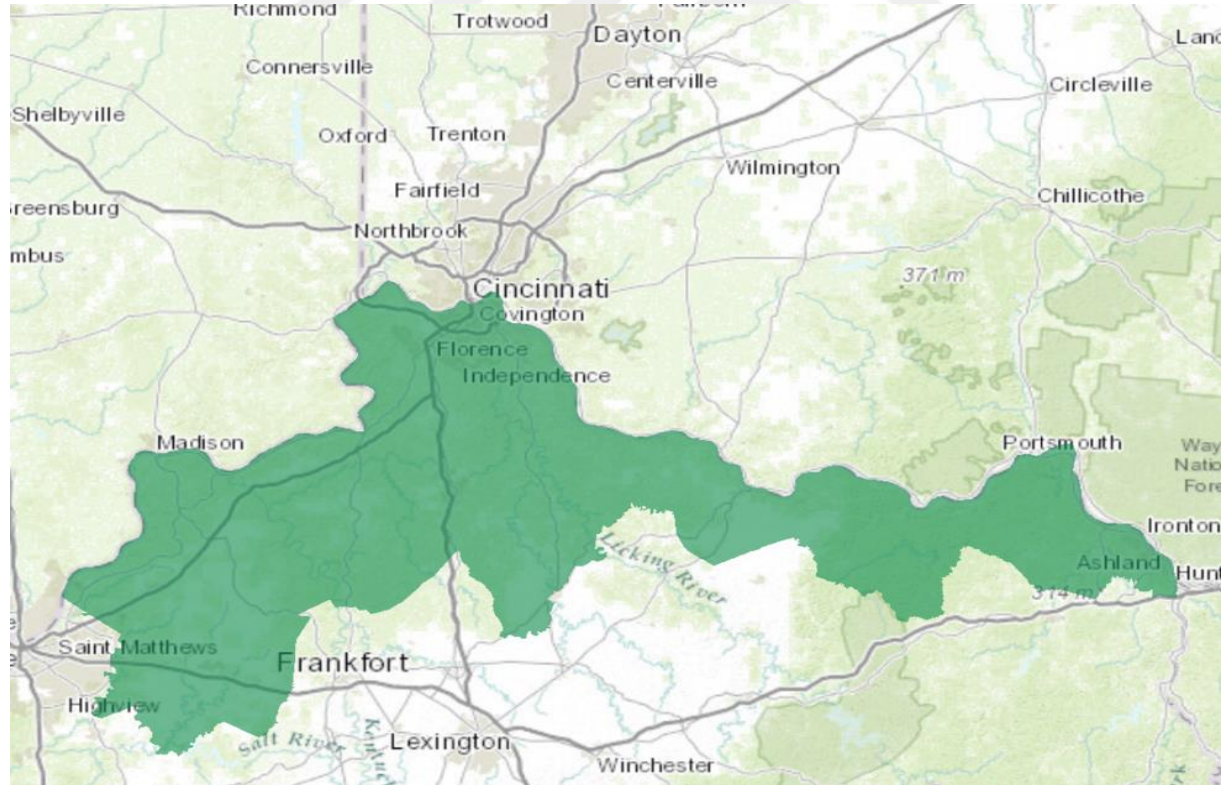
Şekil 2: 1991- 1992 yıllarında Kuzey Carolina Kongre seçimleri için oluşturulmuş 12 numaralı seçim çevresi uygulaması. (Kırıt, 2010, s. 22; “Opinion | Racial Gerrymandering in North Carolina - The New York Times”, y.y.)’den alınmıştır.

Tablo 3-2: Illinois Eyaleti 4. Seçim Bölgesi Haritası (“Redistricting Reform Remains Elusive in Illinois – South Side Weekly”, y.y.)’den alınmıştır.

Tablo 3-3: Ohio 4. Kongre Seçim bölgesi (“Ohio’s 4th Congressional District”, y.y.)’den alınmıştır.

Şekil 4: Kentucky 4. Kongre Seçim Bölgesi (“Kentucky’s 4th Congressional District”, y.y.)

Sınırların siyasi çıkar gözetilerek yeniden ve oldukça dikkat çekici şekilde yapılandırılmasına imkân veren birçok faktör vardır.

Gerrymandering uygulamalarına etki eden ilk faktör; seçim bölgelerinin iktidar tarafından belirlenmesidir. Yasama organının çoğunluk iradesinin hakim olduğu yasama süreçleri ile seçmen iradesinin ihmal edildiği birleşme ve katılmaya, seçimle iş başına gelen yerel yönetimlerin yönetsel organizasyonuna ilişkin düzenlemeler, seçim etkenlerinin iktidar lehine yönlendirilmesi anlamına gelen gerrymandering tartışmalarına neden olmaktadır (Z. Yılmaz, 2014, ss. 448–449). Çıtak, Erdoğan, Ölmez, Tunç ve Yurtlu'nun Seçim Sistemleri ve Türkiye'de (Gerrymandering) Seçim Hilesi Uygulamaları çalışmasına eğer seçim çevreleri bağımsız kurullar tarafından belirlenirse gerrymandering uygulamalarına rastlanması azalacaktır. Seçim çevrelerinin bağımsız kurullarca belirlendiği Birleşik Krallık ve Kanada gibi ülkelerde bu uygulamalara rastlanmamaktadır. Diğer faktör ise; oy israfı etkisidir (wasted vote effect). Bu etki çoğunluk sistemlerinde daha çok görülür. İlk olarak çoğunluk sisteminde seçilemeyen adaya atılan tüm oylar boşa gider, diğer yandan ise seçimi kazanan aday büyük fark ile seçimi kazandı ise aradaki fark kadar başka bir bölgede değerlendirilecek oyu heba olur. Örneğin; büyükşehir belediye başkanlarının seçilebilmesi için diğer adaydan 1 oy bile fazla alması yeterli iken; %80 oy alarak seçilen adayın partisi aradaki fark kadar oyu başka bir bölgeye kanallandırmak imkânını kaybetmiş olur. Bu etki iki yönden de gerrymanderingi besler (Çıtak ve diğerleri, 2014, ss. 103–105).

6360 sayılı yasaya göre genişleyen büyükşehir ve ilçe sınırları aynı zamanda artan yeni seçmen sayısı anlamına da gelmektedir. Merkez dışında kalan kırsal bölge halkının da artık büyükşehir seçmeni olması ve ilçesinin büyükşehir belediye meclisinde temsiliyet hakkı kazanması yasanın siyasi sonuçları etkileyen yeniliklerinden en önemlisidir. 2004 yılında 5216 sayılı kanunla yapılan düzenleme sonunda büyükşehir belediyesi sakinlerinin ülke nüfusuna oranı %46 iken; 2012 yılında yapılan 6360 sayılı kanunla bu oran %77'lere varmıştır. Büyükşehir belediyelerindeki nüfus artışının, seçmen artışı anlamına geldiği birçok araştırmacı tarafından dile getirilmiş ve araştırılmıştır (Çolak ve diğerleri, 2017, s. 16).

Bir sonraki kısımda Türkiye uygulamalarına dair örnekler verilerek bu tezde Mersin örneği 2019 seçimleri ve bu seçimler öncesindeki kanun değişikliğinin etkilerinin analiz edileceği tezin 4. Bulgular ve Analiz bölümünde tezin örnekleme dair yöntemsel olarak uyarlanan gerrymandering kavramının geçmiş çalışmalardaki kullanım şekli ve pratiği aktarılacaktır.

3.1.2 Türkiye’de Gerrymandering Uygulamaları

SÖNMEZ kanunun TBMM genel kurulunda kabulünden beş gün sonra yayınladığı yazısında; 2011 yerel seçiminde ortaya çıkan politik sonuçları 6360 sayılı yasa düzenlemeleri ölçüsünde yorumlamıştır (Sönmez, 2012). 2011 yerel seçimlerinde eğer 6360 sayılı yasa uygulanmış olsaydı, dönemin muhalefet partilerinin yönetiminde olan büyükşehir belediye başkanlıklarının büyük bir kısmı iktidar partisinin yönetimine geçmekteydi. Sönmez’in AKP Rejiminin Büyükşehir Oyunu çalışmasına göre; 2011 yerel seçimlerinde toplam 16 büyükşehirden 6’sı muhalefet partileri tarafından yönetilmekteydi. 6360 sayılı yasanın 2011 yerel seçimlerine uygulanması halinde ise MHP Adana Büyükşehir Belediyesi Başkanlığını kaybederken; CHP ise Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı, Antalya Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı ve Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı’nı AK Parti’ye karşı kaybetmektedir. Simülasyon sonunda mevcut büyükşehir belediyelerinden muhalefet partilerinin yönetiminde kalan yalnızca CHP tarafından yönetilen İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve BDP tarafından yönetilen Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığı olmaktadır. Yeni 13 büyükşehir belediyesi incelendiğinde ise; MHP tarafından yönetilen Manisa ve Balıkesir ile bağımsız aday Eşref Fakıbbaba tarafından yönetilen Şanlıurfa AK Parti yönetimine geçmektedir; AK Parti yönetimindeki Mardin ise BDP tarafından yönetilecektir. CHP Aydın, Tekirdağ ve Muğla’yı; BDP ise Van’ın yönetimini muhafaza ederken; MHP’nin hiç büyükşehir belediyesi kalmamaktadır (Sönmez, 2012).

Mehmet, Yıldırım ve Belli’nin Büyükşehir Belediye Kanunu’nun Kahramanmaraş İli Ölçeğinde Analizi çalışmasına göre; siyasi sınırlara kadar genişleyen büyükşehir belediye sınırlarının seçim çevrelerinde temsile etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Bu alanlardaki seçmenlerin seçim sonucuna etkisini Kahramanmaraş ilinde inceleyen çalışmada; 29 Mart 2009 seçimleri ve 30 Mart 2014 seçimlerindeki AK Parti’nin başarısı saptanmıştır. 2009 seçimleri ile Kahramanmaraş’ın 9 ilçesinden 6’sı AK Parti, 2’si CHP ve 1’i MHP’li başkanlar tarafından

yönetilmektedir. 2014 seçimleri ile 9 ilçeden 8'i AK Parti, 1'i ise CHP'li başkan tarafından yönetilmektedir. Bu değişimin temel nedeni ise daha önce belediye sınırları dışında kalan bölgede ikamet eden seçmenin seçim havuzuna dahil edilmesidir (Mehmet, Yıldırım ve Belli, 2014, s. 104).

2009 yılında Şanlıurfa'da yapılan yerel seçimlerde AK Parti il genelinde yalnızca Bozova ilçe belediye başkanlığını kazanmıştır.²⁴ 2014 yerel seçimlerinde ise; Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı da dahil olmak üzere 10 ilçe belediye başkanlığını kazanmıştır. Bu başarıyı getiren ilk etken; Şanlıurfa'nın büyükşehir yapılarak AK Parti'nin seçim vaadini yerine getirmiş olmasıdır. İkinci büyük etken ise; büyükşehir sınırlarına dahil edilen alandaki seçmenlerin AK Parti yanlısı tercihidir (Karasu, 2014, s. 190).

6360 sayılı yasa ile yeni kurulan 27 ilçeden biri olan Hatay'ın Defne ilçesi "gerrymandering"²⁵ savına en çok uyum gösteren yapılandırmalardan biridir. Akdeniz, Armutlu, Elektrik ve Sümerler Mahalleleri Hatay'ın Antakya ilçesinden çıkarılarak yeni kurulan Defne ilçesine eklenmiştir. Bu mahallelerin Arap-Alevi kökenli vatandaşlardan oluştuğu ve ağırlıklı CHP lehine oy kullandığı 2002'den bu yana seçimlere bakıldığında gözlemlenebilmektedir. Bu çalışmada; CHP'li oyları bir ilçeye istiflemek suretiyle, diğer ilçelerdeki etkisinin azaltıldığı gözlemlenmiştir (Duman, 2020, s. 2620).

2 Mayıs 1954 genel seçimlerinde Kırşehir'de kullanılan geçerli oyları %44,29'u dönemin muhalefet partisi Cumhuriyetçi Millet Partisine 5 millet vekili ile seçimi kazandırmıştır. 45 ilde seçimlere katılan Cumhuriyetçi Millet Partisi, seçimlere girdiği diğer illerde böyle bir başarı yakalayamamıştır. Dönemin İktidar Partisi olan Demokrat Parti 30 Haziran 1954'te "iktisadi, ticari ve coğrafi" gerekçelerle 6429 sayılı kanun²⁶ ile Kırşehir ilini ilçe yapmıştır. Bu süreçte

²⁴ Ayrıntılı bilgi için; <https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>

²⁵ "Gerrymandering" terimi 1812 yılında ABD'de yapılan bir seçimde valiliği kazanabilmek için sınırları bir sürüngen olan "semender"e benzetecek kadar değiştiren Vali Elbridge Gerry'den almaktadır (Duman, 2020, s. 2613). Mersin'de yapılan düzenlemenin bu derece gerrymandering unsuru barındırmadığı aşıkardır fakat sınırlardaki bu denli bir değişikliğin dinamikleri izlenmeye değerdir.

²⁶ (Kırşehir Vilâyetinin Kaldırılmasına ve Nevşehir Kazasında (Nevşehir) Adiyle Yeniden Bir Vilâyet Kurulmasına Dair Kanun, y.y.)

Kızılırmak'ın güneyinde ve bu bölge ile ilgisi olmayan bir yer il yapılarak Kırşehir parçalanmıştır. Kırşehir'in Kaman ilçesi ile Kırşehir arasında 55 km mesafe bulunurken; Kaman 140 km ilerdeki Ankara'ya bağlanmıştır. 1957 seçimlerinde Kırşehir'deki seçmenlerin oylarını alabilmek için ise 12 Haziran 1957'de 7001 sayılı kanun²⁷ ile Kırşehir yeniden il yapılmıştır (Bolat, 2020; Ormanoğlu, 2019, s. 206).

21 aralık 1953 tarihinde çıkarılan 6203 sayılı kanun ile Abana kaza merkezi Bozkurt-Pazaryeri kasabasına nakledilmiştir (*Abana İlçe Merkezinin Abana'dan Kaldırılıp Bozkurt'a Nakline İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı*, 1967). Anayasa Mahkemesinden dönen kanun anayasanın 9. Maddesine aykırı bulunmuştur. Kararın gerekçesinde düzenlemenin muhalefet partisine oy verenleri cezalandırma gayesiyle yapılan düzenlemenin iptaline karar verilmiştir. Dönemin muhalefet partisi CHP'ye oy veren Abana ilçe merkezinin dönemin iktidar partisi Demokrat Parti'ye oy veren Bozkurt ilçesine nakledilmesi girişimi bir gerrymandering olarak kabul edilmektedir (*Abana İlçe Merkezinin Abana'dan Kaldırılıp Bozkurt'a Nakline İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı*, 1967; Çıtak ve diğerleri, 2014, ss. 125–126).

Kontacı gerrymandering uygulamalarına örnek olarak; Denizli Belediye başkanı adayı olan N. Zeybekçi'nin seçilmesi için Büyükşehir belediyesi dahi olmayan Denizli il sınırındaki 22 belediye ve 25 köyün tüzel kişiliğini kaldırarak bunların Denizli belediyesine bağlanmasını vermektedir. Bir başka örnek ise, Ankara-Esenboğa yolu üzerindeki Pursaklar Beldesinin Büyükşehir belediye Başkanlığı seçimi için oy kullanmasıdır. Bu konuda Yüksek Seçim Kuruluna yapılan itiraz kullanılan oyların seçimin sonucunu etkileyecek miktarda olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir (Kontacı, 2004, ss. 1,3-4; Ormanoğlu, 2019, s. 207).

1954 genel seçimlerinden Demokrat Parti büyük zaferle çıkmasına rağmen; CHP'nin kalesi Malatya'da başarılı olamamıştır. Bunun üzerine; Adıyaman Malatya'dan ayrılarak il yapılmıştır. Bu şekilde hem Malatya cezalandırılmış hem de Demokrat Partinin oyları heba edilmeden yeni bir il kurulmuştur. 1957 seçimlerinde; Malatya'nın 12 olan milletvekili sayısı

²⁷ (Nevşehir Vilâyetine Bağlı Kırşehir Kazasında (Kırşehir) Adiyle Yeniden Bir Vilayet Kurulması Hakkında Kanun, y.y.)

9'a düşmüş, Adıyaman'ın milletvekili sayısı ise 5 olarak belirlenmiştir. 1957 seçim sonuçlarına istinaden Malatya'nın 9 milletvekilini CHP alırken yeni kurulan Adıyaman İlindeki 5 milletvekilliğini ise Demokrat Parti kazanmıştır (Avaner, 2009; Kurşuncu ve Safi, 2019).

Cinni tarafından yapılan Yerel Yönetimlerde Katılım ve 6360 Sayılı Yasa'nın Temsil ve Katılım Üzerine Etkileri: Hatay Örneği isimli araştırmaya göre; 6360 sayılı kanun ile yapılan düzenlemeler yerelde siyasi dengeleri değiştiren tipik bir gerrymandering uygulaması olarak kabul edilmiştir (Cinni, 2019, s. 79). Belediyelerin sınırlarındaki değişimlerin mahalli seçimlerde iktidarda bulunan AK Parti lehine sonuçlar ortaya koyacak şekilde planlandığı savunulmuştur (Çıtak ve diğerleri, 2014, s. 130; Gözüaçık, 2014, s. 140).

İktidar partilerinin özellikle oylarının düşüşe geçtiğı bölge ve zaman dilimlerinde sınırlar üzerinde düzenlemeler yaparak seçimi manipüle etme eğilimi ortaya sıklıkla çıkmıştır (Çıtak ve diğerleri, 2014, s. 135). Yerel seçimlerde seçmen davranışlarına etki eden değişkenler olduğu gibi, seçim sonuçlarını etkileyen, "seçim çevrelerinde ölçek genişletme" ve "seçim çevrelerinin sınırlarını değiştirme" gibi etkenler de vardır. Belediye örgütlerinin organları söz konusu alanda bulunan seçmenlerin oylarıyla belirlenir. "Ancak 6360 sayılı yasa ile hem seçim çevrelerinde ölçek genişletme hem de seçim çevrelerinin sınırlarını değiştirme düzenlemeleri yapılmıştır. Dolayısıyla seçmen davranış farklılıkları seçim çevresi ve ölçeğine bağlı olarak değişiklik göstererek, seçim sonuçlarına doğrudan etki etmektedir." (Adıgüzel ve Karakaya, 2017, s. 41).

Yukarıda bahsedildiğı gibi sınırları değiştirerek seçim sonuçlarını manipüle etme yöntemi olan gerrymandering kavramı uygulamalarının büyükşehir belediyesi organlarının oluşumu ve yerel siyasetçilerin göreve gelme yöntemine etkisi açıklanacaktır.

3.2 Büyükşehir Belediyesi Organlarının Oluşumu, Yerel Siyasetçilerin Göreve Gelme Yöntemi²⁸

Büyükşehir belediyesi yönetim örgütü; büyükşehir belediyesi genel sekreterliği, daire başkanlıkları ve müdürlüklerinden oluşmaktadır. Genel sekreter büyükşehir başkanının önerisi üzerine İçişleri Bakanı tarafından atanır. Genel sekreter yardımcıları, daire başkanları, müdürler ve diğer belediye personeli ise büyükşehir belediye başkanı tarafından atanmaktadır (Eryılmaz, 2012, s. 210).

Mahalli idare organlarının seçimine ilişkin esas ve usuller; 18/01/1984 tarihinde kabul edilen 2972 sayılı “Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun” ile düzenlemiştir. 2972 sayılı kanun yerel seçim sistemi, seçim usulü, dönem/zamanlamaya ait esasların yanı sıra yerel adayların sağlaması gereken kriterleri de düzenlemektedir. “Mahalli idareler seçimleri serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.” ((*Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun*, 1984) “Mahalli İdareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin

²⁸ Büyükşehir belediye encümeni gerrymandering kavramı ile doğrudan bağlantılı olmadığından detaylı olarak yöntem içerisinde yer verilmemiştir.

Büyükşehir belediye encümeni belediyenin danışma ve yürütme organıdır. Encümen gündemini büyükşehir belediye başkanı hazırlar. Encümen üyeleri başkanın “uygun görmesi” halinde gündem maddesi teklif edebilir fakat; başkan tarafından encümene havale edilmeyen konular encümenin gündemine alınamamaktadır (*Belediye Kanunu*, 2005). Büyükşehir belediye başkanının katılmadığı encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder (Akdemir ve Ulusoy, 2014; *Büyükşehir Belediyesi Kanunu*, 2004; Eryılmaz, 2012). Büyükşehir belediye encümeninin oluşumu 5216 sayılı kanunun 16. Maddesinde düzenlenmiştir ve aşağıdaki gibidir (Akdemir ve Ulusoy, 2014; Altıparmak ve Çelik, 2013; *Büyükşehir Belediyesi Kanunu*, 2004; Eryılmaz, 2012).

- Büyükşehir Belediye Başkanı
- 5 üye: Belediye başkanının başkanlığı ile, meclis üyelerinden gizli oyla seçilir, seçim her yıl tekrarlanır ve seçilen üyeler tekrar seçilebilir.
- 5 üye: Birim amirleri arasından seçilir, biri mali hizmetler birim amiri diğeri ise genel sekreter olmak zorundadır, seçim her yıl tekrarlanır ve seçilen üyeler tekrar seçilebilir.

başlangıç tarihidir, Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür.” (*Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun*, 1984).

18 yaşını dolduran her Türk vatandaşı 2839 sayılı kanun²⁹ 11’inci maddesinde belirlenen maddeleri taşımamak şartıyla yerel yönetim seçimlerinde aday olabilir; belediye meclis üyesi, belediye başkanı gibi görevlere seçilebilir. Anayasa ve kanunlarda belirtilen yeterliliği sağlayan her vatandaşın; yerel yönetimler seçimlerinde aday olabilmek için iki seçeneği bulunmaktadır. Bunlardan ilki bir siyasi parti listesinden seçime girmek, diğeri ise bağımsız olarak katılmaktır. Bağımsız olarak belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliğine aday olacak vatandaşlar, seçim çevresinin bulunduğu seçim kuruluna yeterli şartları taşıdığını belirten dilekçe ile Yüksek seçim kurulunun belirlediği ön seçim tarihine kadar başvuru yapabilirler. Seçim çevresinde yetkili seçim kurulu bağımsız adayların listesini de alışılmış usullere uygun şekilde ilan eder (*Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun*, 1984).

Mevcut belediye başkanları, belediye meclis üyeleri, muhtarlar ve milletvekilleri mahalli idareler seçimine aday olabilmek için görevinden istifa etmek zorunda değildir. Bu görevleri ifa edenler seçilmeleri halinde; seçim sonuçlarının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde istifa ederek yeni görevlerine başlamak zorundadır. Bu süre içinde görevinden istifa edip, yeni görevine başlamayanların, yeni görevi reddettiği kabul edilir ve hakkını kaybeder. (*Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun*, 1984). Fransa’da ise milletvekilleri kendi seçim bölgelerindeki il genel meclisleri ve belediye meclislerindeki üyelik ve görevlerini de sürdürmektedir (Koçak, 2013, s. 194). Bu durum temsilcinin yerel sorunları, ulusal karar mekanizmasına taşınması açısından önem arz etmesiyle birlikte; bir temsilcinin üzerindeki temsil sorumluluğun artması ve birimlere ayırabileceği zaman ve katkı açısından negatif etki yaratabilir.

İl seçim kurulu başkanı seçim sonuçlarının kesinleşmesi ile büyükşehir belediye başkanlığına seçileni; ilçe seçim kurulu başkanı da belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliklerine

²⁹ Milletvekili Seçimi Kanunu (2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu - Konsolide metin | LEXPERA, y.y.)

seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini, o seçim çevresinde derhal alışılmış usullerle ilan ettirir. Seçim sonuçlarını ilan eden dilekçenin bir suretini de seçim kurulu kapısına bir hafta süre ile astırır. Yüksek Seçim Kurulu, seçim kurullarından gelen tutanaklara dayanarak, seçimin genel sonucunu ilan eder ve en fazla bir yıl içinde Devlet İstatistik Enstitüsü seçim verilerini yayınlar (*Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun*, 1984).

Bir seçim çevresinde yapılan seçimin; seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verilmesi, belediye meclisinin yetkili organlarca feshi, belediye meclisi üyeliklerinin herhangi bir sebeple boşalması ve meclis üye sayısının yedeklerinin de getirilmesinden sonra üye tamsayısının yarısından aşağıya düşmesi, belediye kurulması hallerinde otuz gün içinde İlçe Seçim Kuruluna bildirmesi üzerine, İlçe Seçim Kurulu söz konusu organ için yeniden seçim yapılmasına karar vererek durumu alışılmış usullerle ilan eder. İlandan sonra gelen altmışıncı günü takip eden ilk Pazar günü oy verme günüdür. Ancak, mahalli idareler genel seçimine bir yıldan az bir süre kalmış ise mahalli idareler ara seçimi yapılmaz.

3.2.1 Büyükşehir Belediye Meclisi

Büyükşehir belediye meclisi büyükşehir belediyesinin karar organıdır ve en üst mercii konumundadır. Meclis belediyenin tüm hizmet ve çalışmalarını planlama koordine etme görevinin yanı sıra belediye başkanı da dahil tüm iş, işlem ve belediye çalışanlarını denetleme yetkisine sahiptir (Tekeli, 2015, s. 147).

Büyükşehir belediye meclisi ilçe belediye meclis üyeleri arasından seçilen üyeler ve ilçe belediye başkanlarından oluşur. Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir meclisinin de başkanıdır. (*Büyükşehir Belediyesi Kanunu*, 2004). Belediye meclisleri “5393 sayılı Büyükşehir Kanunu’n 19. Maddesi”ne ve “09.10.2005 tarihli resmi gazetede yayınlanan Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği”ne istinaden çalışır. Meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alabilir. Açık oylamada; oyların ihtimaller arasında eşit dağılması halinde başkanın oy kullandığı seçenek kabul edilir. Gizli oylamalarda eşitlik olması halinde ise oylama tekrarlanır; tekrarlanan oylamada eşitliğin bozulmaması halinde ise meclis başkanı kur’a ile sonucu belirler (Koca, 2014, s. 27).

Her belde, belediye meclis üyeleri seçimi için bir seçim çevresidir. Belediye meclisi üyeleri seçiminde, onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil sistem uygulanır. (*Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun*, 1984). Belediye meclisi seçimlerinde onda birlik baraj uygulamalı kapalı liste usulüne göre nispi sistem. Belediye meclisi seçimlerindeki kontejyan usulü en çok oyu alan parti için fazladan üyelik kazanmasına sebep olur. Meclis seçiminde uygulanan onda birlik baraj nispi temsili negatif etkiler. Türk yerel seçim sistemi yürütmeye en çok oyu alan partinin mecliste çoğunluğu sağlaması üzerine şekillendirilmiştir. (Aksu Çam, 2015a, s. 39) Her seçim çevresinde, belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre; asıl ve aynı sayıda yedek üyelik sayısı aşağıdaki tabloda belirtildiği üzere hesaplanır.

<u>İLÇE BELEDİYE</u> <u>NÜFUSLARI</u>	<u>İLÇE BELEDİYE</u> <u>MECLİSİ</u> <u>ÜYE SAYISI</u>	<u>KONTENJAN ADAYI</u> <u>ÜYE SAYISI</u>
Nüfusu 10.000'e kadar olan beldelerde	9	1
Nüfusu 10.001'den 20.000'e kadar olan beldelerde	11	1
Nüfusu 20.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	15	2
Nüfusu 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	25	3
Nüfusu 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	31	3
Nüfusu 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	37	4
Nüfusu 500.001'den 1 milyona kadar olan beldelerde	45	5
Nüfusu 1 milyondan fazla olan beldelerde	55	6

Tablo 3-4 İlçe Belediye Nüfuslarına Göre Belediye Meclisi Üye Sayıları ve Kontenjan Sayıları (Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, 1984)’dan alınarak tablolaştırılmıştır.

Siyasi partiler tarafından her seçim çevresi için belirlenen üye adeti kadar asıl ve yedek üye ayrı ayrı belirlenir. Belediye meclis üye sayısına göre de kontenjan adayları belirlenir. Belediye meclis üye sayısı 9 ve 11 olan beldelerde bir, 15 olan beldelerde iki, 25 ve 31 olan beldelerde üç, 37 olan beldelerde dört, 45 olan beldelerde beş, 55 olan beldelerde altı adet kontenjan adayı gösterilir. Kontenjan adayları; asıl ve yedek adayların sıralamasına dahil edilmez, aday listelerinde kontenjan adayı olarak yedek üyelere sonra ayrıca yazılır. Siyasi partiler kontenjan adaylarını merkez yoklaması ile tespit edebileceği gibi bu görevi il veya ilçe yönetim kurullarına devredebilirler. Siyasi Partiler kontenjan adaylarını 2972 sayılı kanunun³⁰ 12’nci maddesindeki bahsedildiği üzere; aday listesinde yer vermek suretiyle ilçe seçim kurullarına bildirirler (*Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun*, 1984).

Siyasi partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri ilçe belediye meclisi asıl üye sayısı 2972 sayılı kanunun 23’üncü maddesine göre hesaplanır. Seçim bölgesinde kullanılan geçerli oy toplamının 1/10’una tekabül eden sayı, bütün partilerin ve bağımsız adayların aldıkları oy sayısından ayrı ayrı çıkarılır. Çıkarma işleminden sonra oyu kalmayan siyasi partiler ve bağımsız adaylar üye tahsisinde hesaba katılmaz, barajı aşamamış kabul edilir. Yapılan çıkarmadan sonra geriye oyu kalan siyasi partilerin ve bağımsız adayların isimleri alt alta, kalan oyları da hizalarına yazılır. Bu sayılar önce bire, sonra ikiye, sonra üçe ... şeklinde devam edilmek suretiyle o seçim çevresinin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşınca kadar bölünür. Elde edilen paylar, siyasi parti ayırımı yapılmaksızın, en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. Belediye meclisi üye tamsayısı kadar üyelikler, bu payların sahibi olan siyasi partilere ve bağımsız adaylara, sayıların büyüklük sırasına göre tahsis olunur. Son kalan asıl üyelikler için eşit rakamlar bulunursa, aralarında ad çekmek suretiyle, görevlendirme yapılır. Bu sisteme “d’Hondt usulü hesaplama”³¹ denir. Bu seçim çevrelerinde geçerli oyların en çoğunu almış olan

³⁰ Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, 1984

³¹ Klâsik d’Hondt Sistemi Belçikalı bir hukukçu ve matematikçi olan Victor d’Hondt’un bulduğu bu sistemdir.

Bir seçim çevresinde her partinin aldığı oy toplamı, sırasıyla 1’e, 2’ye, 3’e, 4’e ... bölünür ve o seçim çevresinin

siyasi partinin kontenjan adayları belediye meclis üyeliğini kazanmış olurlar. Büyükşehirlerde, kontenjan adaylığından belediye meclisi üyeliğine seçilenlerden birinci sıradakiler kanunun 6 ncı maddesine istinaden, belirtilen oranla sınırlı kalmak kaydı ile büyükşehir belediye meclisine katılırlar (*Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun*, 1984).

Her ilçe seçim çevresinden büyükşehir belediye meclisine 1/5 oranında üye gönderilir. Artık sayılar hesaplanamaya dahil edilmez ve yedek üyeler de aynı usulle belirlenir. İlçe belediye başkanları ise büyükşehir belediye meclisinin doğal üyeleridir. “Her seçim çevresi için seçilecek asıl ve yedek üye sayısı o seçim çevresinin bağlı olduğu il seçim kurulu tarafından tespit olunarak ilgili ilçe seçim kurullarına bildirilir. İlçe seçim kurulları durumu alışılmış usullerle ilan eder.” (*Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun*, 1984).

çıkaracağı temsilci sayısına ulaşıncaya kadar bu işleme devam edilir. Elde edilen paylar, parti farkı gözetmeksizin, büyükten küçüğe doğru sıralanır. Milletvekillikleri bu sıralama-ya göre partilere tahsis edilir. Örneğin; A Partisi 76.000 oy, B partisi 52.000 oy, C partisi 36.000 oy, D partisi 22.000 oy ve E Partisi 14.000 oy aldığı bir seçimde, sözü edilen aritmetik dizi ile bölündüğünde şu tablo ortaya çıkar:

A 76.000, 38.000, 25.333, 19.000, 15.200

B 52.000, 26.000, 17.333, 13.000, 10.400

C 36.000, 18.000, 12.000, 9.000, 7.200

D 22.000 11.000, 7.333, 5.500, 4.400

E 14.000, 7.400, 4.666, 3.500, 2.800

Örnekteki payların büyüklük sırası, 1) 76.000, 2) 52.000, 3) 38.000, 4) 36.000, 5) 26.000, 6) 25.333, 7) 22.000, 8) 19.000, 9) 18.000 olduğu için; 1, 3, 6 ve 8. sandalyeler A Partisine, 2 ve 5. sandalyeler B Partisine, 4 ve 5. sandalyeler C Partisine, 7. sandalye D Partisine gider. E Partisi sandalye kazanamaz. İşlemdeki sonuncu sandalyeyi, örnekteki 9. sandalyeyi veren pay, “ortak bölen” olarak adlandırılır. Gerçekten her partinin aldığı oy, bu ortak bölenle bölündüğünde o partinin kazandığı temsilci sayısı çıkar. Örneğin A Partisinin oy toplamı 76.000, 18.000’e bölündüğünde bu partinin 4 sandalye kazandığı görülür. Bu, bir çeşit hesap sağlama işlemidir. Sonuç itibariyle örnekteki partilerarası sandalye dağılımı şöyledir: A 4, B 2, C 2, D 1, E 0’dır (Türk, 2006, ss. 90–91).

Belediye meclis üyeliğininin boşalması halinde; belediye başkanı yetkili seçim kurulundan yedek üyenin bilgilerini beş gün içinde alır ve üç gün içinde yedek üyeyi davet eder. Yedek üyenin görevi kabul etmesi halinde kalan süreyi yedek üye tamamlar. Boşalan üye sandalyesi hangi siyasi parti ya da ilçeye ait ise o göreve yine aynı parti ve ilçeden yedek üye çağırılır. Eğer boşalan koltuk bir bağımsız üyeye aitse ya da siyasi partiden davet edilecek yedek üye kalmaz ise; parti gözetimi yapılmaksızın en çok oyu alan yedek üye göreve davet edilir. Boşalan üyeliğe seçilen belediye meclis üyesi görevi kabul ettikten sonra eğer parti değiştirir ya da bağımsız üye statüsüne geçerse; koltun boşalması ile seçildiği partiden yedek üye asıl üyeliğe çağırılır (*Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun*, 1984).

5216 sayılı kanunda belediye meclis toplantılarına doğrudan halk katılımını içeren madde bulunmamasına rağmen, 15. Madde 4.üncü fıkrada; büyükşehir belediye meclis toplantı ve kararlarının halka açıklığı ve meclis gündemine alınan konularla ilgi kurum/kuruluşların oy hakkı olmaksızın ihtisas komisyonu toplantılarına katılabileceği açıklanmıştır (Eryılmaz, 2012; Yıldız, 2018). Bu maddeye istinaden belediye meclis toplantılarının ilgililerin katılımına açık olduğu söylenilebilir.

Reform öncesi belediye meclisi kararlarının yürürlüğe girmesi için, kesinleştiği tarihten itibaren yedi gün içinde mülki idare amirine gönderilmesi gerekmekteydi. Kararlar mülki idare amirine gönderilmediği takdirde yürürlüğe girmezdi. Mülki idare amirinin ise aykırılıklar tespit ettiği kararı, idare mahkemesine taşıma sorumluluğu bulunmaktaydı. (Eryılmaz, 2012, s. 208). 2004 ve 2005 yıllarında belediye ve büyükşehir belediye kanununda yapılan değişikliklerle; belediye meclislerinde alınan kararların vali ve kaymakamların onayı ile yürürlüğe girme hali ortadan kaldırıldı. Bu düzenleme ile vali ve kaymakamlarda, belediye meclis kararlarına karşı, yalnızca yargıya başvurma yetkisi kaldı. Belediye meclis kararlarının yürürlüğe girmesi için mülki idare amirinin onayına ihtiyaç duyması, belediyenin karar organı olan belediye meclisi üzerindeki ağır vesayet anlamına gelmektedir. Bu karar merkezi idarenin ildeki amiri vali ve ilçedeki amiri olan kaymakam üzerinden; seçilmiş yerel karar organları üzerindeki vesayeti büyük ölçüde ortadan kaldırmıştır (Savaşkan, 2017, s. 161).

3.2.2 Büyükşehir Belediye Başkanı

Büyükşehir belediye başkanı, 2972 sayılı kanunun 4'üncü maddesinde belirtilen esas ve usûllere göre seçilir. Büyükşehir belediye başkanlığı seçim çevresi 6360 sayılı kanun sonrası bütün il sınıridir (Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, 1984). Büyükşehir belediye başkanlığı seçiminde basit çoğunluk sistemi uygulanır ve en yüksek oyu alan aday başkanlığa seçilir. Başkan seçimi için tek turlu basit çoğunluk esasına dayanan seçim modeli, yarından az bile oy almış olan başkan adayının seçilmesini sağlar (Aksu Çam, 2015a, s. 39). Yarından az seçmenin oyunu alarak seçilen büyükşehir başkanının, meşruyeti sık sık sorgulanmaktadır. Böyle bir durumda kendisini başkan olarak tercih eden seçmen grubunun karşısında, daha kalabalık bir seçmen grubunun; seçilen başkanı tercih etmemesi gerçekliği bulunmaktadır.

Büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye idaresinin başı, yürütme organı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı siyasi bir aktör olmasına karşı, görevinin devamı süresince siyasî partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz (*Belediye Kanunu*, 2005; Akdemir ve Ulusoy, 2014; Eryılmaz, 2012; Şahin, 2015). Büyükşehir Belediye Meclisinin gündemini hazırlama yetkisi büyükşehir belediye başkanındadır, fakat komisyon çalışmalarına büyükşehir belediye başkanı katılamaz (Aksu Çam, 2015b, s. 124).

Büyükşehir belediye başkanının; hastalık, izin vb. sebeplerle görevinden uzaklaşması halinde belediyeye belediye başkan vekili başkanlık eder. Belediye başkan vekili kanunundaki usullere göre belediye meclis üyeleri arasından belirlenir (Şengül, 2016, s. 141). Fakat; ilçe belediye başkanları büyükşehir belediye başkanlığına vekalet edemez. Başkanın büyükşehir belediyesinin fesh edilmesine sebep olabilecek eylem ve işlemleri gerçekleştirmesi halinde ise Danıştay kararı ile görevine son verilir (Akdemir ve Ulusoy, 2014, s. 333). Belediye başkanlığının boşalması halinde, il mülki amiri olan vali 10 gün içinde birinci başkan vekilinin başkanlığında meclisi toplar. Birinci başkan vekilinin toplantıya katılamaması halinde ikinci başkan vekili, başkan vekillerinin ikisinin de başkanlık etmeye engel durumları olması halinde ise en yaşlı üye başkanlığında meclis toplanır. Belediye meclis üyeleri arasından; yeni belediye başkanı ve belediye başkan vekili gizli oylama ile belirlenir. Adayların ilk iki turda üye tam sayısının 2/3'ü sağlaması beklenirken; üçüncü turda salt çoğunluğu alan aday başkanlığa

seçilmiş olur. Üçüncü turda eşitlik olması halinde ise dördüncü turda en çok oyu alan seçilmiş olur. Eşitliğin dördüncü turda da devam etmesi halinde kur'a usulü ile başkan ve başkan vekili belirlenir (Şahin, 2015, s. 132).

Bu usullere göre belediye meclisindeki her bir üye (ilçe belediye başkanları hariç) potansiyel belediye başkanıdır. Bu nedenle meclis oluşumundaki partilerin ağırlıkları oldukça önemli olduğu düşünülür. 6360 sayılı yasa ve ittifak siyaseti ile büyükşehir belediye meclis kombinasyonunda Cumhur İttifakı Mersin genelinde aldığı oydan daha fazla temsiliyet hakkı kazanmıştır.

Gerrymandering yönteminin Dünya ve Türkiye'deki uygulamaları ve belediye organlarındaki yansımasının ele alındığı motod bölümünün devamı olarak bulgular ve tartışma bölümünde Mersin örneğinde ayrıntılandırılacaktır.

4 BULGULAR VE TARTIŞMA: MERSİN İLİ VE 2019 YEREL SEÇİM ÖRNEĞİ

Mersin, Türkiye'nin güneyinde Akdeniz kıyısında 19. yüzyılın ilk yarısında kurulmuş küçük bir liman kentiydi (Everest ve Yılmaz, 2019, s. 31,32). 19'uncu yüzyıl ve 20'nci yüzyılın ilk çeyreğinde kentin ölçeği kentin karakterinin şekillenmesinde önemli rol oynamıştır. Bu dönemdeki kentsel alan şu an kent merkezi olarak bilinen bölge ile sınırlıydı. Sonraki dönemde hızla kentsel büyüme yaşayan Mersin'in kentsel büyüme hızı denetlenebilir düzeyi korumuştur (Açık Güneş, 2010, s. 22). Kent Çukurova'nın güneybatı kısmında Deliçay ve Müftü Deresi'nin oluşturduğu dar Mersin Ovası üzerine kurulmuştur. Küçük bir yerleşim birimi olarak kurulan Mersin'in hızla ölçeğini büyütmesinin ve kentsel büyümenin en önemli etkenlerinden biri coğrafi konumudur. Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu bölgelerinden gelen yolların kesiştiği bir noktada bulunması, Mersin Ovası ve Çukurova gibi iki verimli alüvyon topraklarının Akdeniz iklimi ile birleşmesiyle tarımsal üretim için zengin potansiyel ortaya koyması Mersin'i eski tarihlerden bu yana cazibe merkezi haline getirmektedir. Tarım ve liman kenti özellikleri sayesinde gelişen endüstrileşme ve ticaret kentin mekânsal gelişiminde önemli rol oynamıştır. Mersin günümüzde nüfus ve ekonomik açıdan Akdeniz Bölgesi'nin ve Türkiye'nin en büyük şehirlerindendir (Gürbüz ve Sandal, 2003, ss. 117–119).

Mersin 2020 verilerine göre; 16.010 km² ile yüz ölçümü açısından en büyük 9'uncu, nüfus açısından ise 11'inci yerleşim merkezidir, km²'ye ise 120 kişi düşmektedir ("İllerin Yüz Ölçümüne Göre Sıralaması! Türkiye'nin Yüz Ölçümü En Yüksek Şehirleri Hangileri?", y.y.; "Türkiye'nin En Kalabalık İlleri 2020 En Kalabalık Şehirler", y.y.). Ülkenin güneyinde Akdeniz kıyısında bulunan Mersin'in sınır komşuları; Adana, Antalya, Konya, Karaman ve Niğde'dir (Çolak ve diğerleri, 2017, s. 35). Mersin'in on üç ilçesi; Akdeniz, Anamur, Aydıncık, Bozyazı, Çamlıyayla, Erdemli, Gülnar, Mezitli, Mut, Silifke, Tarsus, Toroslar ve Yenişehir'dir. İlçelere göre Mersin nüfusu aşağıdaki gibidir.

1927-2000 yılları arasında geçen 73 yıllık sürede Mersin'in nüfusu %2443,3 oranında bir büyüme ile 537.842'ye ulaşmıştır. Bu süreç içerisinde Mersin'in nüfus artış hızı Türkiye şehir

Mersin Belediyesi 1873 yılında kurulmuştur. 1950-1951, yılları arasında ise Türkiye'nin ilk kadın Belediye Başkanı Müfide İlhan tarafından yönetilmiştir. 1873-1994 yılları arasında "Mersin Belediyesi" şehir hizmetlerini sürdürmüştür. 9 Eylül 1993 tarih ve 21693 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan “Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında” 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Mersin'de Büyükşehir Belediyesi kurulmasına karar verilmiştir. 1994-1997, yılları arasında Okan Merzeci. 27.03.1994 tarihinde yapılan mahalli idareler seçimlerinde Büyükşehir Belediye Başkanı seçilmiştir. 1997-1999, yılları arasında Halil Kuriş, H. Okan Merzeci'nin 20.10.1997 tarihinde vefatı üzerine Belediye Meclisi'nce 28.10.1997 tarihinde meclise başkan olarak seçilmiştir. 1999-2004, 2004-2009 ve 2009-2014 yılları arasında Macit Özcan, Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nı üç kez üst üste kazanmıştır. 2012 yılındaki 6360 sayılı değişiklik ile büyükşehir belediye sınırları il mülki sınırlarına kadar genişlemiştir. Önceki büyükşehir belediye başkanları yalnızca 4 ilçenin kentsel alanlarında yetkili iken; 2014-2019 yıllarında Büyükşehir Belediye Başkanı seçilen Burhanettin Kocamaz il çapında yetkili bir büyükşehir belediye başkanı olmuştur. 2019 yılında yapılan son seçimlerde ise Vahap Seçer Büyükşehir Belediye Başkanı seçilmiştir (“Belediyenin Tarihçesi - Mersin Büyükşehir Belediyesi”, y.y.).

MERSİN BELEDİYESİ/BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BAŞKANLARI LİSTESİ			
1	Fuat Morel	1924-1927	Cumhuriyet Halk Partisi
2	Şevket Sümer	1927-1929	Cumhuriyet Halk Partisi
3	Mitat Toroğlu	1929-1942	Cumhuriyet Halk Partisi
4	Hakkı Deniz	1942-1944	Cumhuriyet Halk Partisi
5	Fuat Morel	1944-1947	Cumhuriyet Halk Partisi
6	Yusuf Kılınç	1947-1950	Demokrat Parti
7	Müfide İlhan	1950-1951	Demokrat Parti
8	Fahri Merzeci	1951-1954	Demokrat Parti
9	Zeki Ayan	1954-1957	Demokrat Parti
10	Turgut Türkalp	1957-1957	Demokrat Parti
11	Zeki Ayan	1957-1960	Demokrat Parti
12	Zeki Ayan	1963-1968	Adalet Partisi
13	Muhittin Uyar	1968-1973	Adalet Partisi
14	Kaya Mutlu	1973-1980	Cumhuriyet Halk Partisi
15	Okan Merzeci	1984-1989	Anavatan Partisi

16	Kaya Mutlu	1989-1994	Sosyal Demokrat Halkçı Parti
17	Okan Merzeci	1994-1997	Anavatan Partisi
18	Halil Kuriş	1997-1999	Anavatan Partisi
19	Macit Özcan	1999-2004	Demokratik Sol Parti
20	Macit Özcan	2004-2009	Cumhuriyet Halk Partisi
21	Macit Özcan	2009-2014	Cumhuriyet Halk Partisi
22	Burhanettin Kocamaz*	2014-2019	Milliyetçi Hareket Partisi- İYİ Parti
23	Vahap Seçer	2019-	Cumhuriyet Halk Partisi

Tablo 4-1 Bilgi Edinme Hakkı Kapsamında Mersin Büyükşehir Belediyesi Arşivinden Edinilmiştir

Mersin 2019 yılı verilerine göre Türkiye'nin en kalabalık 11'inci ilidir. Ülke nüfusunun %2,17'si Mersin'de ikamet etmektedir.

İLLER VE NÜFUS YOĞUNLUKLARI

Şekil 4 İller ve Nüfus Yoğunlukları ("Türkiye'nin En Kalabalık İlleri 2019 En Kalabalık Şehirler", y.y.)'den edinilen veriler ile Excel'de haritalandırılmıştır.

Şekil 5 Mersin Haritası (“Türkiye Haritası (Mülki İdari, Siyasi)- Türkiye ve 81 İlin Haritaları”, y.y.)’den alınmıştır.

Mersin 13 ilçeden oluşmaktadır. Nüfus bakımından en büyük ilçesi Tarsus, en küçük ilçesi ise Çamlıyayla’dır. 6360 sayılı yasa öncesinde büyükşehir belediyesi içinde olan merkez belediye sayısı 4’tür. Bu belediyeler Akdeniz, Yenişehir, Toroslar ve Mezitli’dir. Bu dört ilçenin nüfusu 1.064.850’dir. İl nüfusunun %56,3’ü bu dört ilçede ikamet etmektedir.

İlçe Adı	İLÇE TOPLAM NÜFUS	NÜFUS YÜZDESİ
AKDENİZ	255.682	%13,52
ANAMUR	66.828	%3,53
AYDINCIK	11.314	%0,60
BOZYAZI	26.910	%1,42
ÇAMLIYAYLA	8.208	%0,43
ERDEMLİ	147.512	%7,80
GÜLNAR	27.557	%1,46
MEZİTLİ	218.816	%11,57
MUT	62.803	%3,32

SİLİFKE	127.849	%6,76
TARSUS	347.314	18,37%
TOROSLAR	315.408	%16,68
YENİŞEHİR	274.944	%14,54
TOPLAM	1.891.145	%100,00

Tablo 4-2 Mersin'in İlçe Nüfusları ve Toplam İl Nüfusuna Oranı ("Mersin İlçeler Nüfusu", y.y.)'den alınmıştır.

6360 sayılı yasa ile Mersin'de 240 orman içi köy, 188 orman bitişik köy olmak üzere toplam 428 orman köyünün tüzel kişiliği kaldırılmıştır. Kapatılan toplam köy sayısı 508, belde belediye sayısı ise 57'dir. Tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen köyler ve belde belediyelerinin toplam sayısı ise 565'tir. 6360 sayılı yasa ile Mersin'de yeni ilçe kurulmamıştır; Mersin 13 ilçeden oluşan yapısını korumuştur. 6360 sayılı yasa ile 411 mahallesi bulunan Mersin'in, mahalle sayısı 976'a çıkmıştır (Adıgüzel, 2012, s. 161). Mersin'de yapılan sınır değişiklikleri ilçe belediyelerinin ilçe mülki sınırları ile eşitlenmesi ve büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırları ile eşitlenmesinden ibarettir.

Mersin'de yapılan bu değişikliklerle Mersin'in 6360 sayılı yasa öncesinde büyükşehir belediye başkanı ve büyükşehir belediye meclisi 4 merkez ilçe olan Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenişehir ilçelerinde ikamet eden seçmenlerin oylarıyla belirlenmekteydi. Bulgular ve Tartışma bölümünde Mersin'in 13 ilçesinde kullanılan belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği seçimi sonuçları analiz edilerek ortaya konulacaktır.

4.1 Mersin 31 Mart 2019 Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi

4.1.1 Akdeniz

Akdeniz ilçesinde 255.682 kişi ikamet etmektedir. Nüfusun %13,52'sinin ikamet ettiği ilçede 175.421 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı için 148.180 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 140.568'i geçerli, 7.612'si ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 538 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %84,79'dur.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
AKDENİZ	255.682	%13,52	538	175.421	148.180	%84,79	140.568	7.612

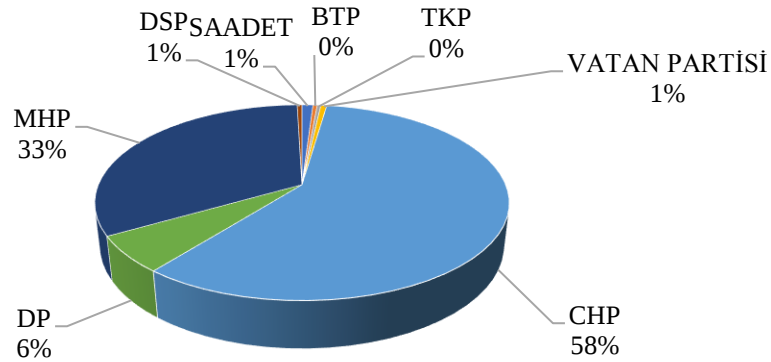
Tablo 4-3 Akdeniz İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Akdeniz ilçesinde kullanılan 140.568 geçerli oyun; 1.436'sını Saadet Partisi, 556'sını Bağımsız Türkiye Partisi, 469'unu Türkiye Komünist Partisi, 626'sını ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en yüksek oyu Cumhuriyet Halk Partisi almıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin oyu 82.095'tir. Milliyetçi Hareket Partisi ise 46.099 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise Demokrat Parti'dir. Demokrat Parti'nin aldığı oy ise 8.502'dir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
AKDENİZ	1.436	556	469	785	82.095	8.502	46.099	626	140.568

Tablo 4-4 Akdeniz İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

AKDENİZ İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI İÇİN KULLANILAN OYLARIN YÜZDELİK DAĞILIMI

Tablo 4-5 Akdeniz İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.2 Anamur İlçesi

Anamur ilçesinde 66.828 kişi ikamet etmektedir. Nüfusun %3,53'ünün ikamet ettiği ilçede 50.354 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı için 45.546 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 43.530'i geçerli, 2.016'sı ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 182 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %90,61'dir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
ANAMUR	66.828	%3,53	182	50.354	45.546	%90,61	43.530	2.016

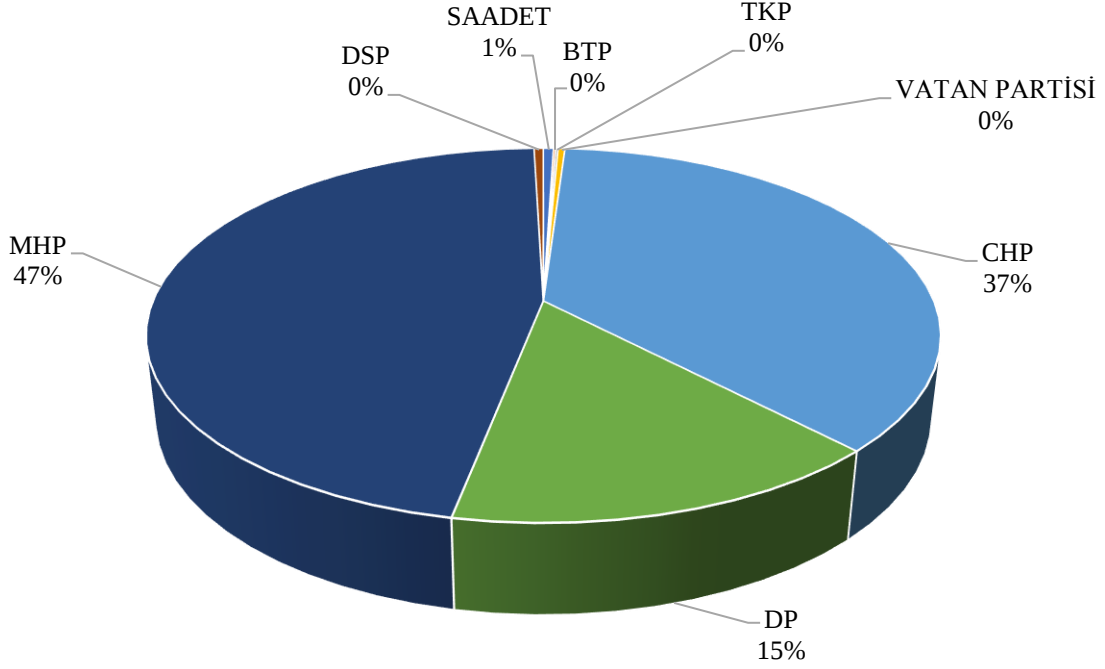
Tablo 4-6 Anamur İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Anamur İlçesinde kullanılan 43.530 geçerli oyun; 213'ünü Saadet Partisi, 46'sını Bağımsız Türkiye Partisi, 52'sini Türkiye Komünist Partisi, 145'ini Vatan Partisi ve 196'sını Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en yüksek oyu alan parti Milliyetçi Hareket Partisi'dir. Milliyetçi Hareket Partisi 20.227 oy almıştır. Milliyetçi hareket partisini 15.986 geçerli oy alan Cumhuriyet Halk Partisi takip etmektedir. İlçede en çok oyu alan üçüncü parti ise demokrat Parti'dir. Demokrat Parti 6.665 oy almıştır.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
ANAMUR	213	46	52	145	15.986	6.665	20.227	196	43.530

Tablo 4-7 Anamur İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

**ANAMUR İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İÇİN KULLANILAN OYLARIN YÜZDELİK DAĞILIMI**

Tablo 4-8 Anamur İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.3 Aydıncık İlçesi

Aydıncık ilçesinde 11.314 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %0,60'nın ikamet ettiği ilçede 8.596 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı için 8.009 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 7.709'u geçerli, 300'ü ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 33 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %93,17'dir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
AYDINCIK	11.314	%0,60	33	8.596	8.009	%93,17	7.709	300

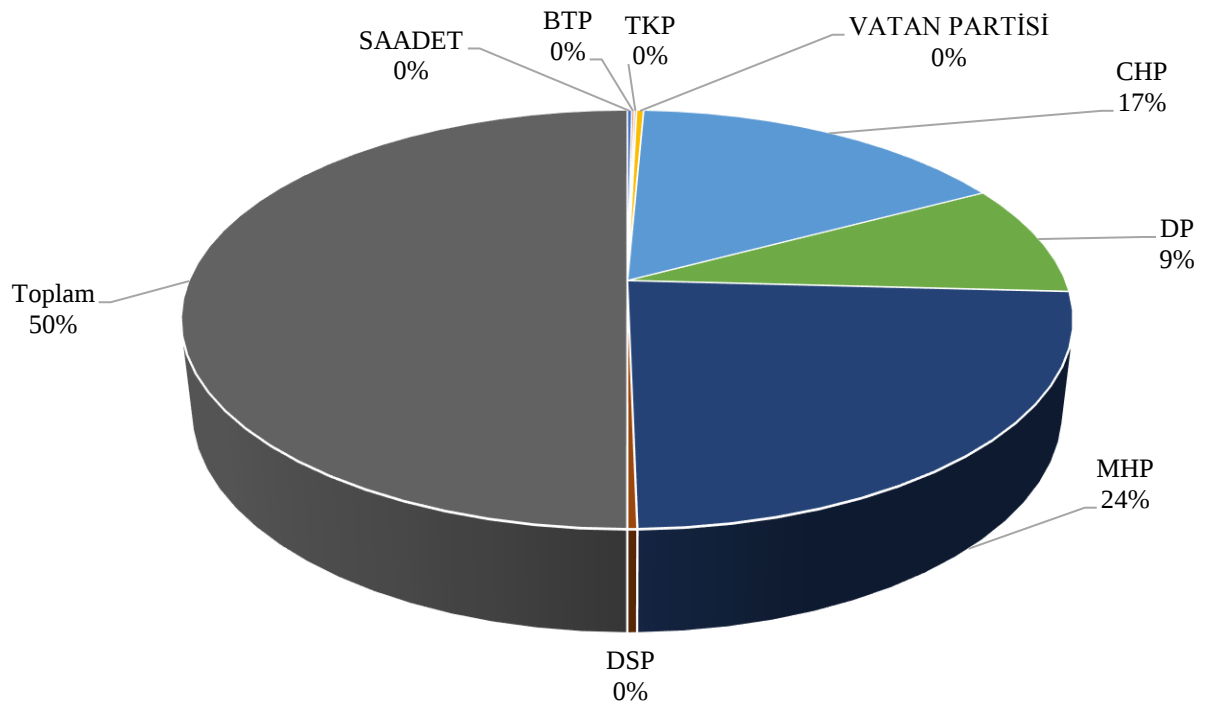
Tablo 4-9 Aydıncık İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Aydıncık ilçesinde kullanılan 7.709 geçerli oyun; 30'unu saadet Partisi, 17'sini Bağımsız Türkiye Partisi, 15'ini Türkiye Komünist Partisi, 47'sini Vatan Partisi, 46'sını ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en çok oyu Milliyetçi Hareket Partisi almıştır. Milliyetçi Hareket Partisinin aldığı oy 3.677'dir. Milliyetçi Hareket Partisi'ni 2.541 oyla Cumhuriyet Halk Partisi ve 1.336 oyla Demokrat Parti izlemektedir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
AYDINCIK	30	17	15	47	2.541	1.336	3.677	46	7.709

Tablo 4-10 Aydıncık İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

AYDINCIK İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI İÇİN KULLANILAN OYLARIN ORAN DAĞILIMI

Tablo 4-11 Aydıncık İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.4 Bozyazı İlçesi

Bozyazı ilçesinde 26.910 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %1,42'sinin ikamet ettiği ilçede 20.090 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı için 18.287 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 17.531'i geçerli, 756'si ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 71 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %91,03'tür.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
BOZYAZI	26.910	%1,42	71	20.090	18.287	%91,03	17.531	756

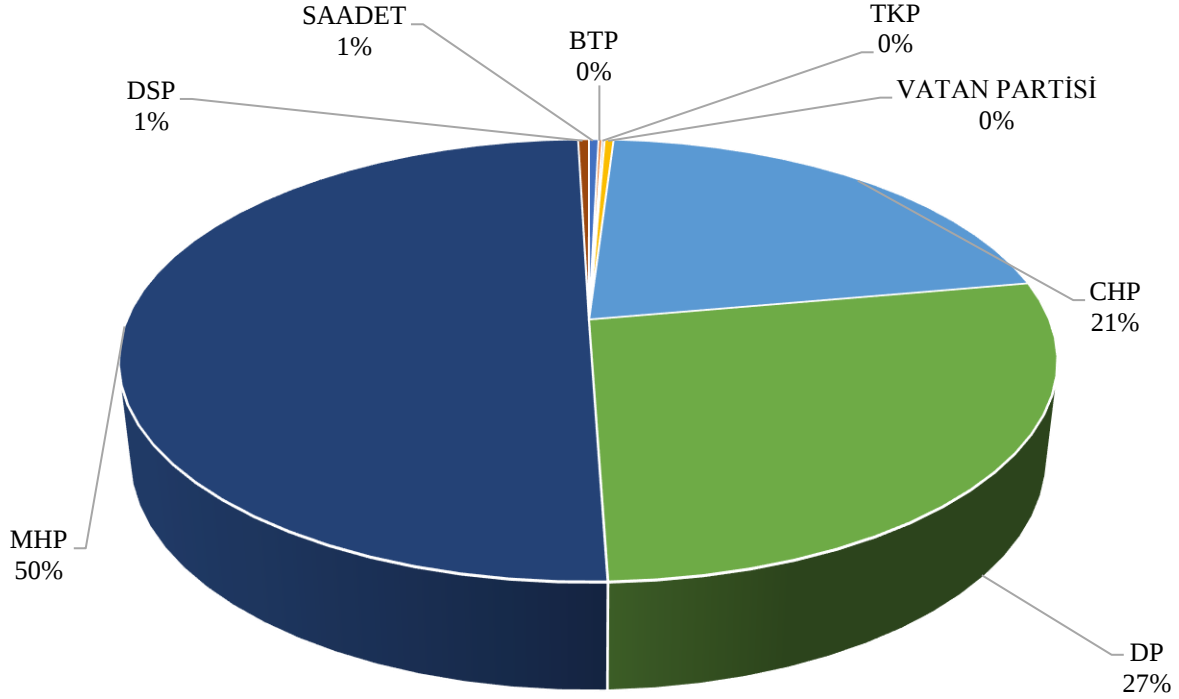
Tablo 4-12 Bozyazı İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Bozyazı ilçesinde kullanılan 17.531 geçerli oyun, 69'unu Saadet Partisi, 26'sını Bağımsız Türkiye Partisi, 18'ini Türkiye Komünist Partisi, 64'ünü Vatan Partisi, 78'ini ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en fazla oy alan parti Milliyetçi Hareket Partisi'dir. Milliyetçi Hareket Partisi 8.781 oy almıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'ni 4.781 oy ile Demokrat Parti, 3.715 oy ile cumhuriyet Halk Partisi takip etmiştir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
BOZYAZI	69	26	18	64	3.715	4.780	8.781	78	17.531

Tablo 4-13 Bozyazı İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

**BOZYAZI İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE
BAŞKANLIĞI İÇİN KULLANILAN OYLARIN ORAN
DAĞILIMI**

Tablo 4-14 Bozyazı İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.5 Çamlıyayla

Çamlıyayla ilçesinde 8.208 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %0,43'ünün ikamet ettiği ilçede 7.264 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı için 6.740 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 6.438'i geçerli, 302'si ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 27 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %92,79'dur.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
ÇAMLIYAYLA	8.208	%0,43	27	7.264	6.740	%92,79	6.438	302

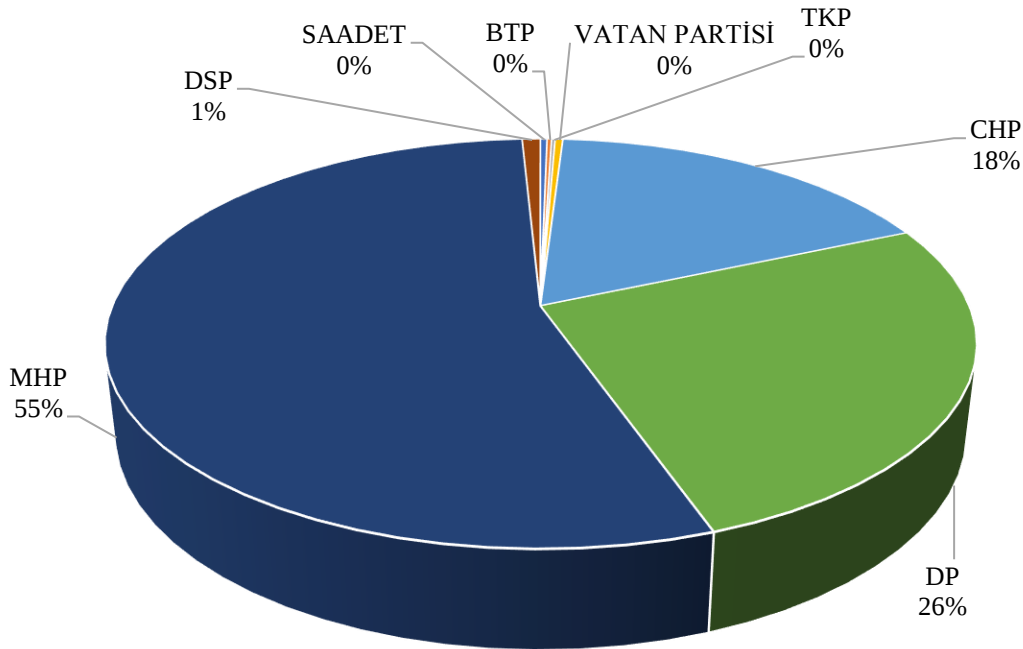
Tablo 4-15 Çamlıyayla İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Çamlıyayla ilçesinde kullanılan 6.438 oyun; 19'unu Saadet partisi, 13'ünü Bağımsız Türkiye Partisi, 10'unu Türkiye Komünist Partisi, 22'sini Vatan Partisi, 52'sini ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en fazla oy alan parti Milliyetçi Hareket Partisi'dir. Milliyetçi Hareket Partisi 3.516 oy almıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'ni 1.678 oyla Demokrat Parti ve 1.128 oyla Cumhuriyet Halk Partisi izlemektedir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
ÇAMLIYAYLA	19	13	10	22	1.128	1.678	3.516	52	6.438

Tablo 4-16 Çamlıyayla İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

ÇAMLIYAYLA İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI İÇİN KULLANILAN OYLARIN ORAN DAĞILIMI

Tablo 4-17 Çamlıyayla İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.6 Erdemli

Erdemli ilçesinde 147.512 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %7,80'ünün ikamet ettiği ilçede 101.343 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı için 90.746 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 87.629'u geçerli, 3.117'si ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 338 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %89,54'tür.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
ERDEMLİ	147.512	%7,80	338	101.343	90.746	%89,54	87.629	3.117

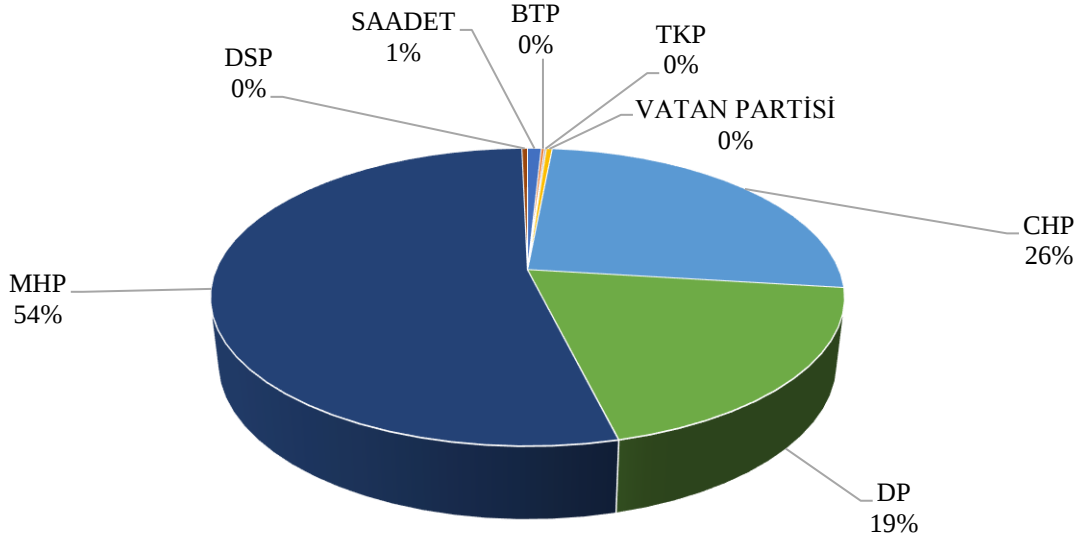
Tablo 4-18 Erdemli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Erdemli ilçesinde kullanılan 87.629 geçerli oyun; 734'ünü Saadet Partisi, 164'ünü Bağımsız Türkiye Partisi, 105'ini Türkiye Komünist Partisi, 312'sini Vatan Partisi, 300'ünü ise Demokratik sol Parti almıştır. İlçede en çok oyu alan parti 46.896 oyla Milliyetçi Hareket Partisi'dir. Milliyetçi Hareket Partisi'ni 22.301 oyla Cumhuriyet Halk Partisi ve 16.817 oyla demokrat Parti takip etmektedir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
ERDEMLİ	734	164	105	312	22.301	16.817	46.896	300	87.629

Tablo 4-19 Erdemli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

**ERDEMLİ İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE
BAŞKANLIĞI İÇİN KULLANILAN OYLARIN ORAN DAĞILIMI**

Tablo 4-20 Erdemli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.7 Gülnar

Gülnar ilçesinde 27.557 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %1,46'sinin ikamet ettiği ilçede 20.267 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı için 18.621 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 17.960'i geçerli, 661'si ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 97 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %91,88'dir.

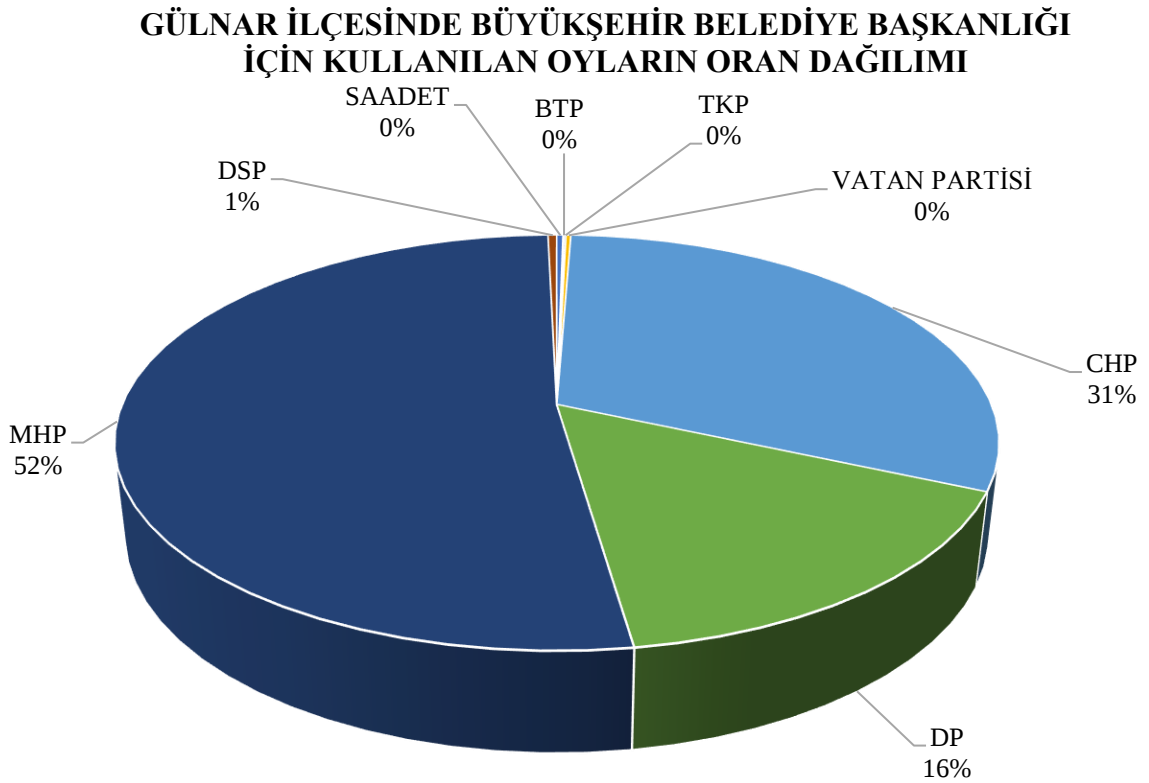
Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
GÜLNAR	27.557	%1,46	97	20.267	18.621	%91,88	17.960	661

Tablo 4-21 Gülnar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

İlçede kullanılan 17.960 geçerli oydan; 49'unu Saadet Partisi, 9'unu Bağımsız Türkiye Partisi, 15'ini Türkiye Komünist Partisi, 38'ini Vatan Partisi, 68'ini ise Demokratik Sol Parti almıştır. En çok oyu alan parti 9.330 oy ile Milliyetçi Hareket Partisi'dir. Milliyetçi hareket Partisi'ni 5.564 oyla Cumhuriyet Halk Partisi, 2.887 oyla Demokrat Parti izlemektedir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
GÜLNAR	49	9	15	38	5.564	2.887	9.330	68	17.960

Tablo 4-22 Gülnar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

Tablo 4-23 Gülnar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.8 Mezitli

Mezitli ilçesinde 218.816 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %11,57'sinin ikamet ettiği ilçede 137.834 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı için 112.533 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 110.643'ü geçerli, 1.890'sı ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 417 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %81,64'tür.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
MEZİTLİ	218.816	%11,57	417	137.834	112.533	%81,64	110.643	1.890

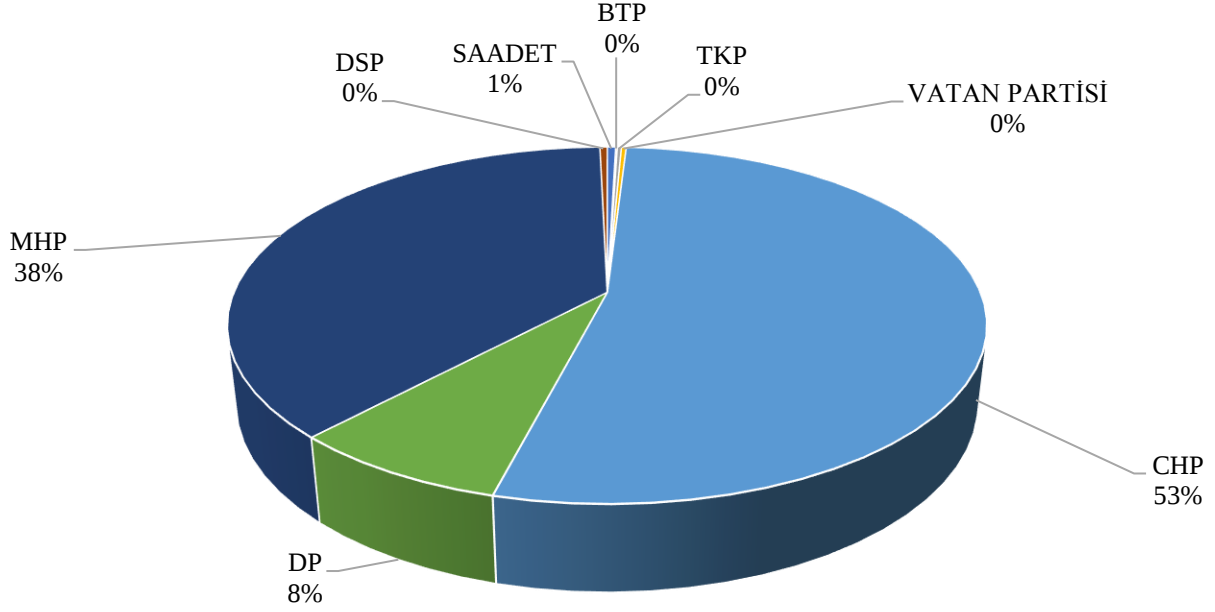
Tablo 4-24 Mezitli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

İlçede kullanılan 110.643 geçerli oyun; 471'ini Saadet Partisi, 89'unu Bağımsız Türkiye Partisi, 231'ini Türkiye Komünist Partisi, 270'ini Vatan Partisi, 415'ini ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en çok oyu alan parti Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi'ni 41.630 ile Milliyetçi Hareket Partisi ve 8.799 oyla Demokrat Parti izlemektedir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
MEZİTLİ	471	89	231	270	58.738	8.799	41.630	415	110.643

Tablo 4-25 Mezitli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

**MEZİTLİ İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İÇİN KULLANILAN OYLARIN ORAN DAĞILIMI**

Tablo 4-26 Mezitli İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.9 Mut

Mut ilçesinde 62.803 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %3,32'sinin ikamet ettiği ilçede 47.159 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı için 43.064 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 41.381'ü geçerli, 1.683'ü ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 188 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %91,32'dir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
MUT	62.803	%3,32	188	47.159	43.064	%91,32	41.381	1.683

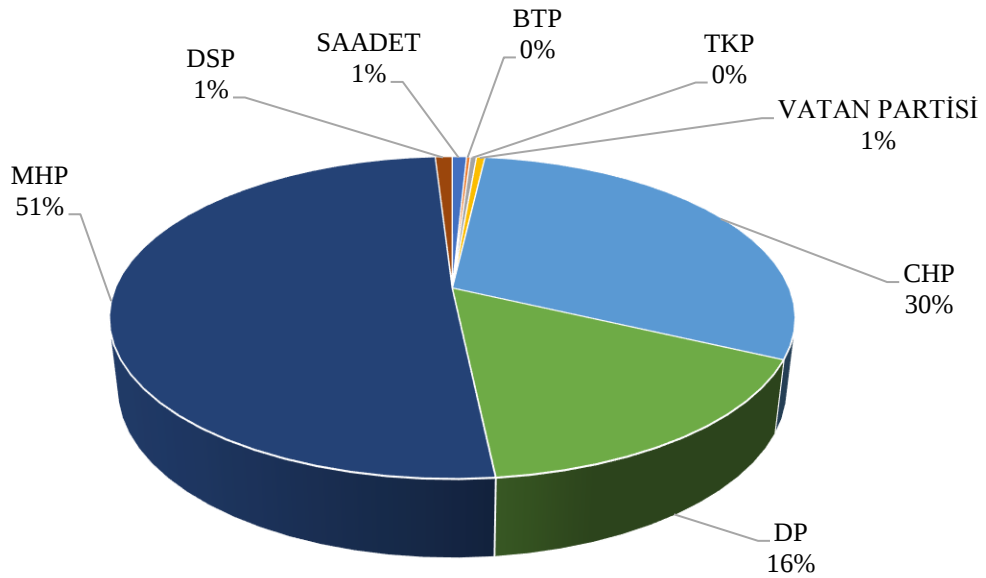
Tablo 4-27 Mut İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

İlçede kullanılan 41.381 geçerli oyun; 332'sini Saadet Partisi, 88'ini Bağımsız Türkiye Partisi, 142'sini Türkiye Komünist Partisi, 198'ini Vatan Partisi, 396'sını ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en çok oyu Milliyetçi Hareket Partisi almıştır. Milliyetçi Hareket Partisine ilçede 20.989 oy verilmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi'ni 12.476 oy ile Cumhuriyet Halk Partisi ve 6.760 oy ile Demokrat Parti takip etmiştir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
MUT	332	88	142	198	12.476	6.760	20.989	396	41.381

Tablo 4-28 Mut İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

MUT İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI İÇİN KULLANILAN OYLARIN ORAN DAĞILIMI

Tablo 4-29 Mut İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.10 Silifke

Silifke ilçesinde 127.849 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %6,76'sının ikamet ettiği ilçede 91.398 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı için 80.052 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 77.164'ü geçerli, 2.888'i ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 312 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %87,74'tür.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
SİLİFKE	127.849	%6,76	312	91.398	80.052	%87,74	77.164	2.888

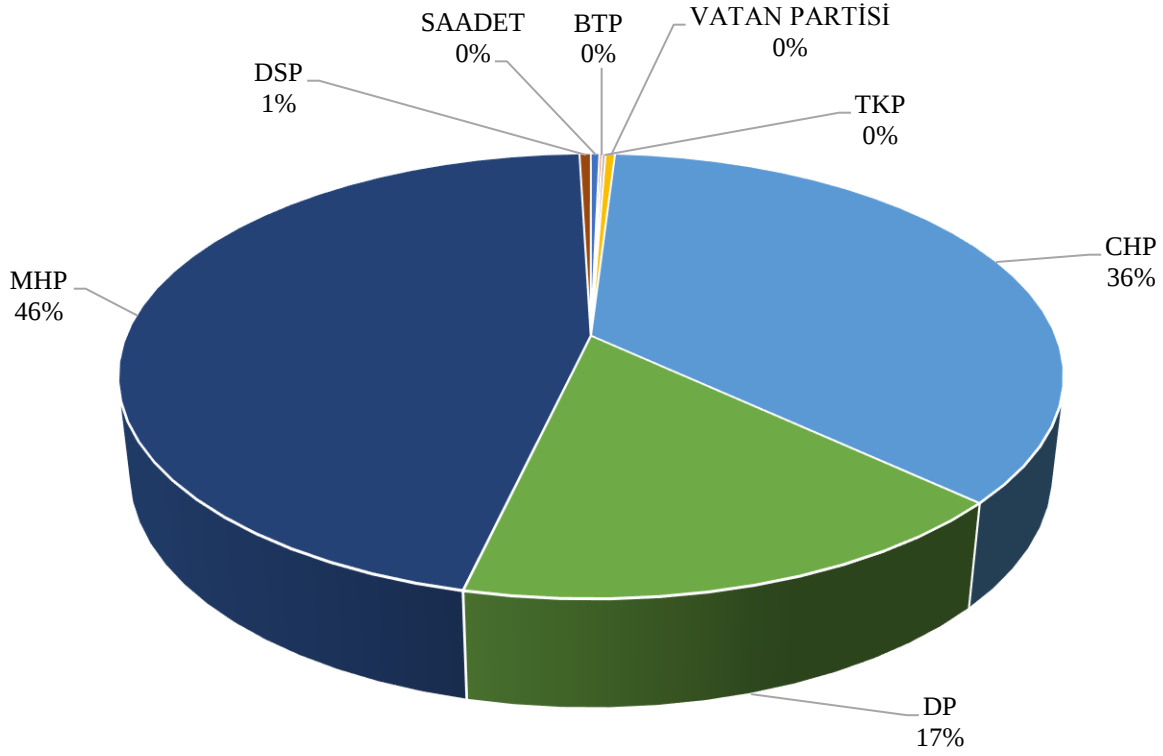
Tablo 4-30 Silifke İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

İlçede kullanılan 77.164 geçerli oyun; 268'i Saadet Partisi'ne, 89'u Bağımsız Türkiye Partisi'ne, 104'ü Türkiye Komünist Partisi'ne, 297'si Vatan Partisi'ne, 357'si ise Demokratik Sol Parti'ye verilmiştir. En çok oy alan parti 35.424 oy ile Milliyetçi Hareket Partisi'dir. Milliyetçi Hareket Partisini; 27.744 oy ile Cumhuriyet Halk Partisi ve 12.881 oy ile Demokrat Parti takip etmektedir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
SİLİFKE	268	89	104	297	27.744	12.881	35.424	357	77.164

Tablo 4-31 Silifke İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

**SİLİFKE İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İÇİN KULLANILAN OYLARIN ORAN DAĞILIMI**

Tablo 4-32 Silifke İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.11 Tarsus

Tarsus ilçesinde 347.314 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %18,37'sinin ikamet ettiği ilçede 236.343 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı için 203.806 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 197.493'ü geçerli, 6.313'ü ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 775 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %86,38'dir.

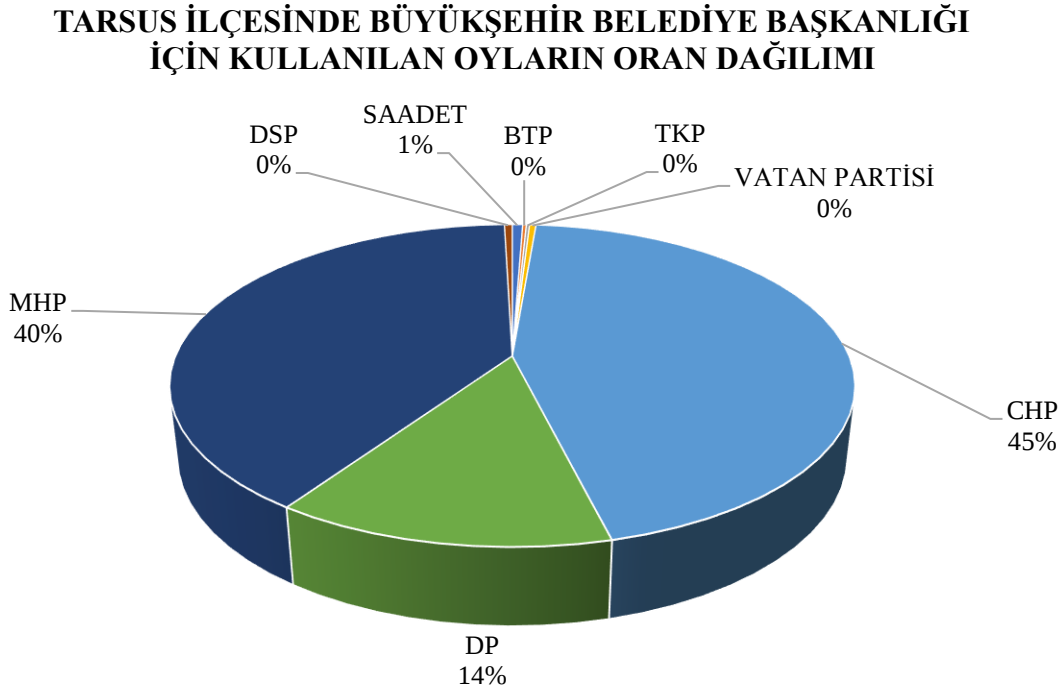
Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
TARSUS	347.314	%18,37	775	236.343	203.806	%86,38	197.493	6.313

Tablo 4-33 Tarsus İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

İlçede kullanılan 197.493 geçerli oyun; 1.153'ünü Saadet Partisi 402'sini Bağımsız Türkiye Partisi, 356'sını Türkiye Komünist Partisi, 718'ini Vatan Partisi, 873'ünü ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en çok oy alan parti Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi Tarsus ilçesinden büyükşehir belediye başkanlığı için 88.416 oy almıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'ni 78.915 oy ile Milliyetçi Hareket Partisi ve 26.660 oy ile Demokrat Parti takip etmiştir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
TARSUS	1.153	402	356	718	88.416	26.660	78.915	873	197.493

Tablo 4-34 Tarsus İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

Tablo 4-35 Tarsus İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.12 Toroslar

Toroslar ilçesinde 315.408 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %16,68'sinin ikamet ettiği ilçede 204.621 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı için 170.811 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 165.362'si geçerli, 5.449'u ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 631 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %83,48'dir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	İtirazsız Geçerli Oy Sayısı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
TOROSLAR	315.408	%16,68	631	204.621	170.811	%83,48	164.809	165.362	5.449

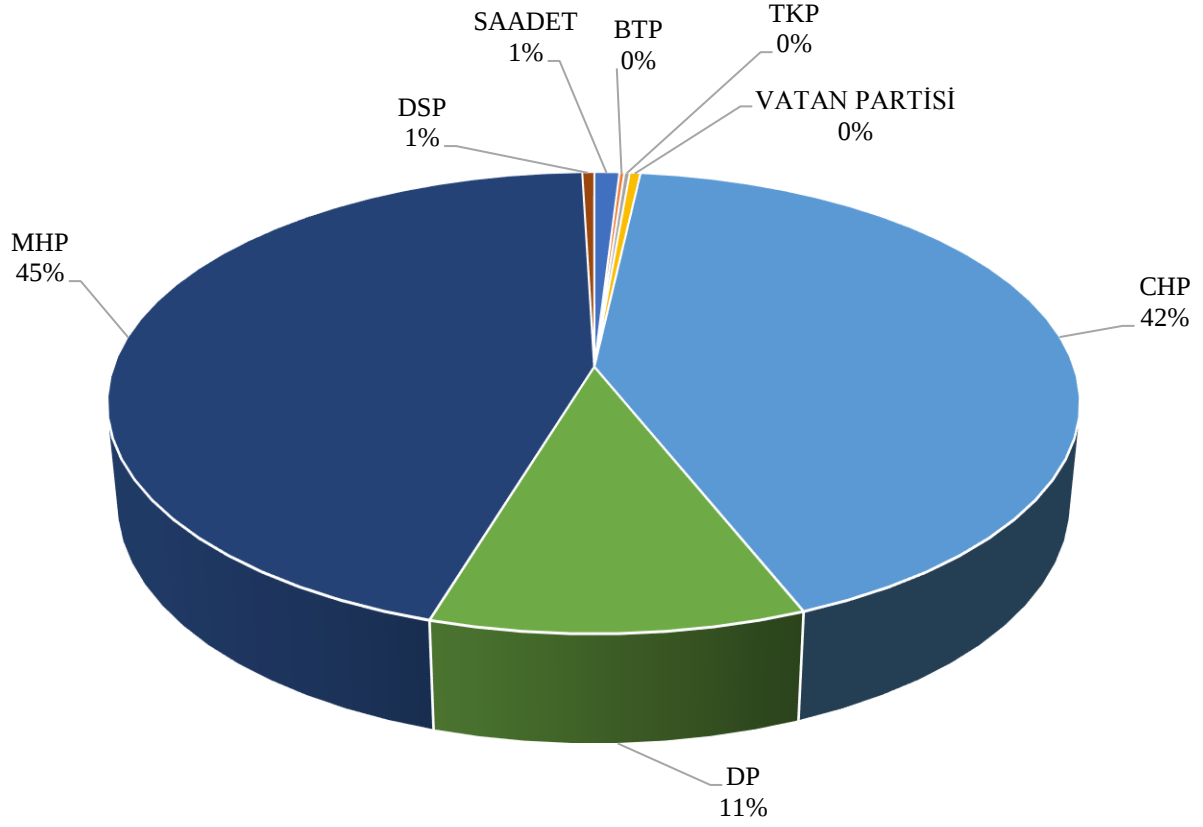
Tablo 4-36 Toroslar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

İlçede kullanılan 165.362 geçerli oyun; 1.598'i Saadet Partisi'ne, 306'sı Bağımsız Türkiye Partisi'ne, 346'sı Türkiye Komünist Partisi'ne, 683'ü Vatan Partisi'ne, 766'sı ise Demokratik Sol Parti'ye verilmiştir. İlçede en çok oy alan Parti Milliyetçi Hareket Partisi'dir. Milliyetçi Hareket Partisi'nin ilçede aldığı oy 74.148'dir. Milliyetçi Hareket Partisi'ni 69.734 oy ile Cumhuriyet Halk Partisi, 17.781 oy ile Demokrat Parti izlemektedir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
TOROSLAR	1.598	306	346	683	69.734	17.781	74.148	766	165.362

Tablo 4-37 Toroslar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

**TOROSLAR İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İÇİN KULLANILAN OYLARIN ORAN DAĞILIMI**

Tablo 4-38 Toroslar İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

4.1.13 Yenişehir

Yenişehir ilçesinde 274.944 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %14,54'ünün ikamet ettiği ilçede 182.184 seçmen kayıtlıdır. Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı için 147.839 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 144.494'ü geçerli, 3.345'i ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 546 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %81,15'tir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
İlçe Adı	İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
YENİŞEHİR	274.944	%14,54	546	182.184	147.839	%81,15	144.494	3.345

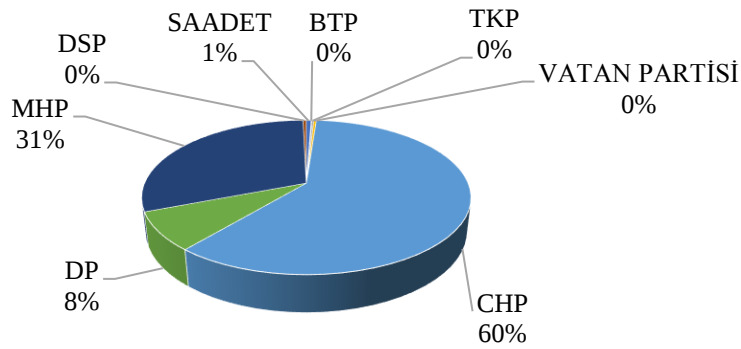
Tablo 4-39 Yenişehir İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

İlçede kullanılan 144.494 geçerli oyun; 830'u Saadet Partisi'ne, 134'ü Bağımsız Türkiye Partisi'ne, 324'ü Türkiye Komünist Partisi'ne, 419'u Vatan Partisi'ne, 546'sı ise Demokratik Sol Parti'ye verilmiştir. İlçede en çok oy alan Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi'nin ilçede aldığı oy 86.582'dir. Cumhuriyet Halk Partisi'ni 44.037 oy ile Milliyetçi Hareket Partisi ve 11.622 oy ile Demokrat Parti izlemektedir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
YENİŞEHİR	830	134	324	419	86.582	11.622	44.037	546	144.494

Tablo 4-40 Yenişehir İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

YENİŞEHİR İLÇESİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI İÇİN KULLANILAN OYLARIN ORAN DAĞILIMI

Tablo 4-41 Yenişehir İlçesinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

13 ilçede büyükşehir belediye başkanlığı için kullanılan oylar dikkate alındığında sonucu belirleyen seçmenin 6360 sayılı yasa öncesinde büyükşehir belediye sınırları içinde yaşayan seçmenler olduğu tespit edilmiştir. Yeni eklenen 9 ilçede kullanılan oylar ise 31 Mart 2019 tarihinde gerçekleşen büyükşehir belediye başkanlığı seçim sonucunu etkileyebilecek kapasitede değildir. Detaylar ayrıntılı olarak sonraki bölümde ortaya konulacaktır.

4.2 Mersin 31 Mart 2019 İlçe Belediye Meclisleri Seçimleri ve Büyükşehir Belediye Meclisi Kombinasyonu

4.2.1 Akdeniz

Akdeniz ilçesinde 255.682 kişi ikamet etmektedir. Nüfusun %13,52'sinin ikamet ettiği ilçede 175.421 seçmen kayıtlıdır. Akdeniz Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 147.217 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 138.896'sı geçerli, 8.321'i ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 538 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %84,24'tür.

Akdeniz Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
255.682	%13,52	538	175.421	147.217	%84,24	138.896	8.321

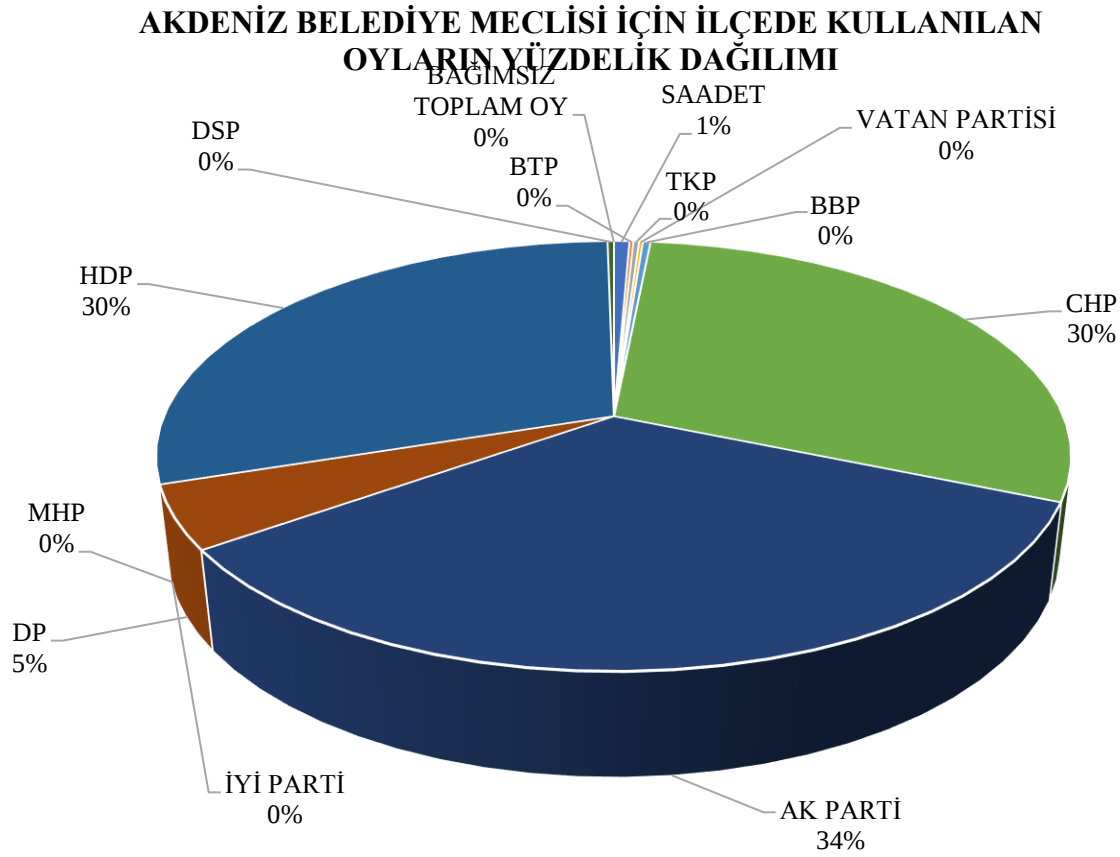
Tablo 4-42 Akdeniz Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Akdeniz ilçesinde kullanılan 138.896 geçerli oyun; 908'ini Saadet Partisi, 228'ini Bağımsız Türkiye Partisi, 332'sini Türkiye Komünist Partisi, 222'sini Vatan Partisi, 447'sini Büyük Birlik Partisi, 377'sini ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en yüksek oy AK Parti almıştır. AK Parti'nin oyu 47.137'tir. İkinci parti ise; Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi 41.327 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise Halkların Demokratik Partisi'dir. Halkların Demokratik Partisi 41.319 oy almıştır. Akdeniz ilçesinde İYİ Parti

adayları seçime girmemiştir. Milliyetçi Hareket Partisi adayları ise AK Parti listesinden seçime katılmıştır.

Akdeniz Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
908	228	332	222	447	41.327	47.137	6.599	0	0	41.319	377	0

Tablo 4-43 Akdeniz Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

Tablo 4-44 Akdeniz Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

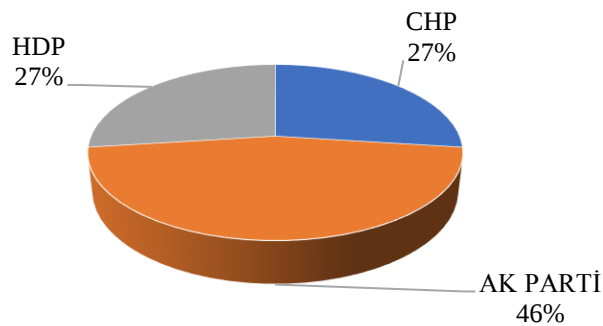
Akdeniz Belediye Meclisi 37 üye ve Akdeniz Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Cumhuriyet Halk Partisi 10, AK Parti 17, Halkların Demokratik Partisi ise 10 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki süreçte AK Partili Akdeniz Belediye Meclis Üyesi Arif Yücel partisinden istifa ederek bağımsız belediye

meclis üyeliği yapmaya devam etmiştir. Arif Yücel'in istifası ile Ak Parti 16 sandalyeye gerilemiştir. MHP'de siyaset yapan Mehmet Türkmen ve Tufan NENİ seçim sonrasında MHP adına belediye meclis üyeliği yapmaya devam etmiştir. MHP'li belediye meclis üyelerinin AK Parti grubundan ayrılmasından sonra Akdeniz belediye meclisinde AK Parti'nin 14 sandalyesi kalmıştır. Halil Kara ise Cumhuriyet Halk Partisinden istifa ederek Emek Partisi'ne geçmiştir. Süleyman Kahraman ise Cumhuriyet Halk Partisi'nden istifa ederek bağımsız meclis üyeliğine devam etmiştir.

AKDENİZ BELEDİYESİ MECLİSİ SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI				AKDENİZ BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI					
CHP	AK PARTİ	HDP	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP	HDP	EMEP	BAĞIMSIZ
10	17	10	37	8	14	2	10	1	2

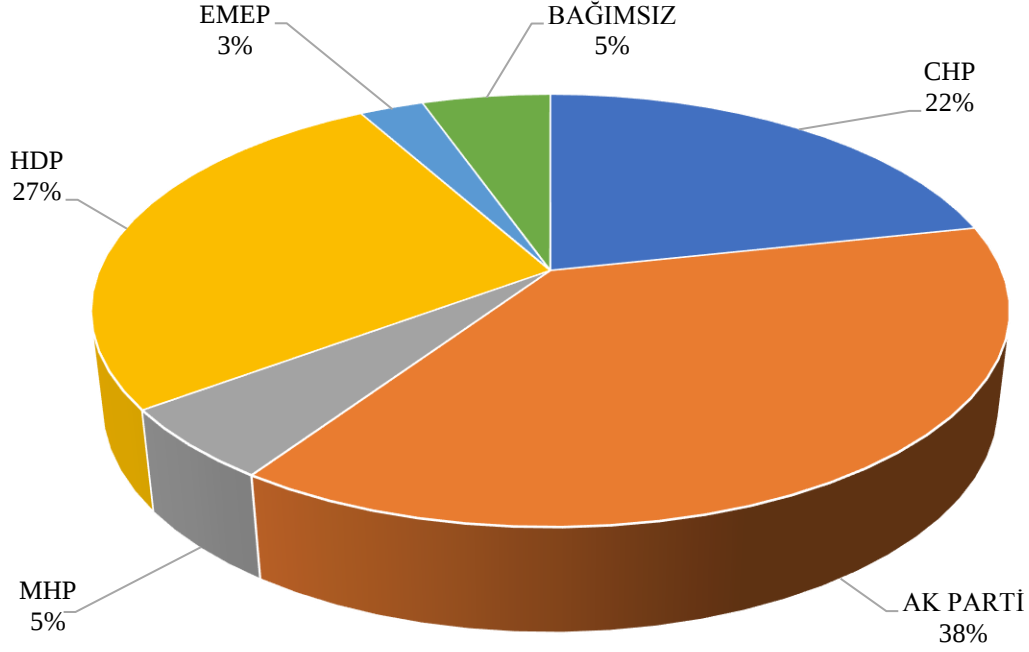
Tablo 4-45 Akdeniz Belediyesi Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

AKDENİZ BELEDİYESİ MECLİSİ SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI

Tablo 4-46 Akdeniz Belediyesi Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

**AKDENİZ BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ
SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI**

Tablo 4-47 Akdeniz Belediyesi Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.2 Anamur

Anamur ilçesinde 66.828 kişi ikamet etmektedir. Nüfusun %3,53'ünün ikamet ettiği ilçede 50.354 seçmen kayıtlıdır. Anamur Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 45.505 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 43.366'sı geçerli, 2.139'u ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 182 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %90,53'tür.

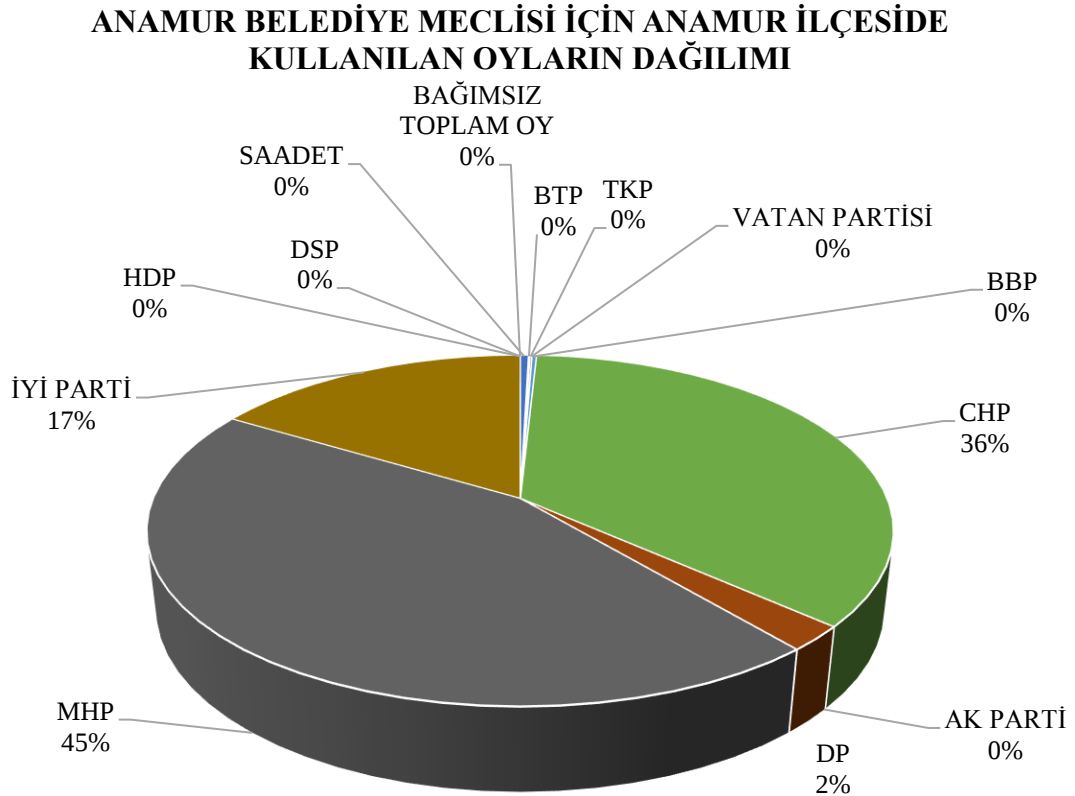
Anamur Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
66.828	%3,53	182	50.354	45.505	%90,53	43.366	2.139

Tablo 4-48 Anamur Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019) Genel Bilgiler

Anamur ilçesinde kullanılan 43.366 geçerli oyun; 184'ünü Saadet Partisi, 33'ünü Bağımsız Türkiye Partisi, 47'sini Türkiye Komünist Partisi, 100'ünü Büyük Birlik Partisi, 990'ını ise Demokrat Parti almıştır. İlçede en yüksek oyu Milliyetçi Hareket Partisi almıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin oyu 19.397'dir. İkinci parti ise; Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi 15.541 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise İYİ Parti'dir. İYİ Parti 7.134 oy almıştır. Anamur ilçesinde; Vatan Partisi, AK Parti, Halkların Demokratik Partisi ve Demokratik Sol Parti aday göstermemiştir.

Anamur Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
184	33	47	0	100	15.481	0	990	19.397	7.134	0	0	0

Tablo 4-49 Anamur Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019) Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

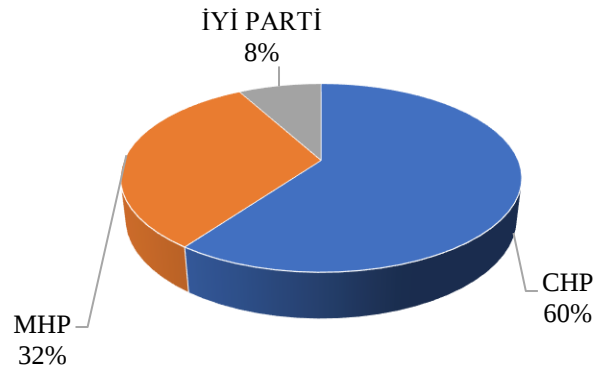
Tablo 4-50 Anamur Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

Anamur Belediye Meclisi 25 üye ve Anamur Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Milliyetçi Hareket Partisi 15, Cumhuriyet Halk Partisi 8, İYİ Parti ise 2 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki süreçte Cumhur İttifakı sebebiyle MHP listesinden seçime katılan Ali Yılmaz, Ahmet Ceren, Funda Çop, Şinasi Aslan ve Halil Kerbalı seçimden sonra AK Parti adına belediye meclis üyeliğine devam etmiştir.

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE ANAMUR BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI				ANAMUR BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI			
CHP	MHP	İYİ PARTİ	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ
8	15	2	25	8	5	10	2

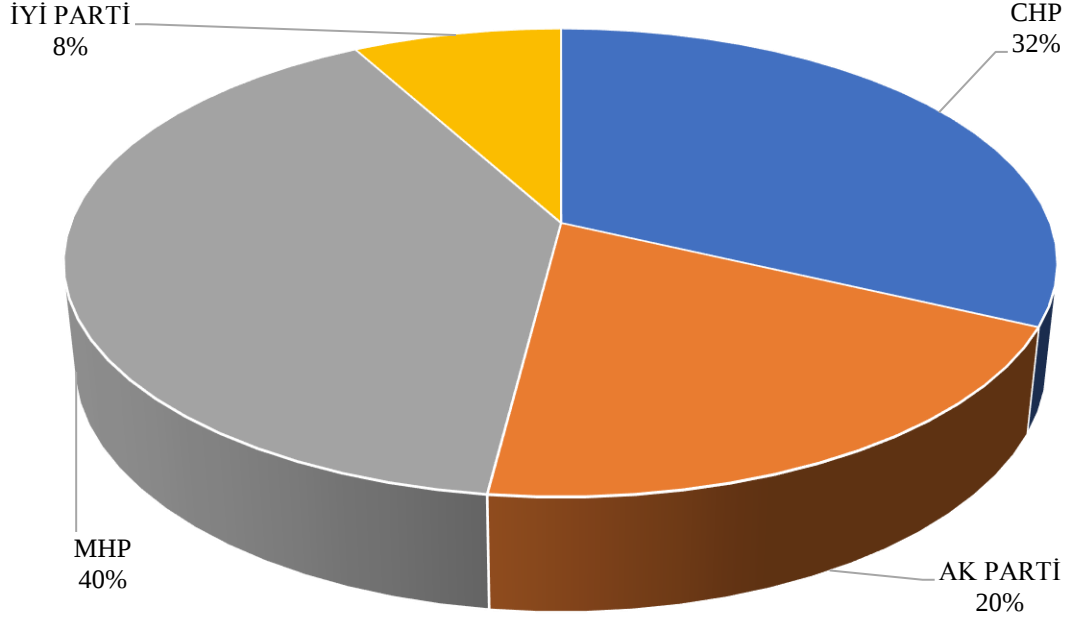
Tablo 4-51 Anamur Belediyesi Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

**SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE ANAMUR BELEDİYE MECLİS
ÜYE DAĞILIMI YÜZDELİK ORANI**

Tablo 4-52 Anamur Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Partilerin Yüzdelik Oranı

**ANAMUR BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ
SONRASI SANDALYELERİN YÜZDELİK DAĞILIM ORANI**

Tablo 4-53 Anamur Belediyesi Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılım Oranı

4.2.3 Aydıncık

Aydıncık ilçesinde 11.314 kişi ikamet etmektedir. Nüfusun %0,60'ının ikamet ettiği ilçede 8.596 seçmen kayıtlıdır. Aydıncık Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 8.003 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 7.679'u geçerli, 324'ü ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 33 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %93,10'dur.

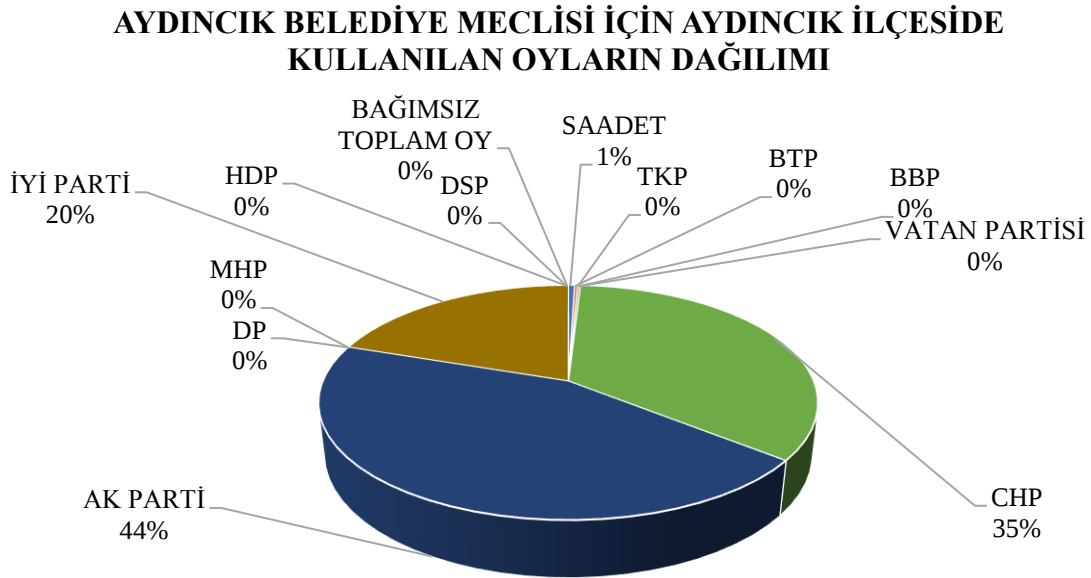
Aydıncık Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
11.314	%0,60	33	8.596	8.003	%93,10	7.679	324

Tablo 4-54 Aydıncık Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Aydıncık ilçesinde kullanılan 7.679 geçerli oyun; 36'sını Saadet Partisi, 19'unu Bağımsız Türkiye Partisi, 16'sını ise Türkiye Komünist Partisi almıştır. İlçede en yüksek oyu AK Parti almıştır. AK Parti'nin oyu 3.413'tür. İkinci parti ise; Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi 2.669 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise İYİ Parti'dir. İYİ Parti 1.526 oy almıştır. Aydıncık ilçesinde Vatan Partisi, Büyük Birlik Partisi, Demokrat Parti, Halkların Demokratik Partisi ve Demokratik Sol Parti adayları seçime girmemiştir. Milliyetçi Hareket Partisi'nin adayları ise AK Parti listesinden seçime girmiş, seçim sonrasında parti grubunu oluşturmuştur.

Aydıncık Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
36	19	16	0	0	2.669	3.413	0	0	1.526	0	0	0

Tablo 4-55 Aydıncık Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

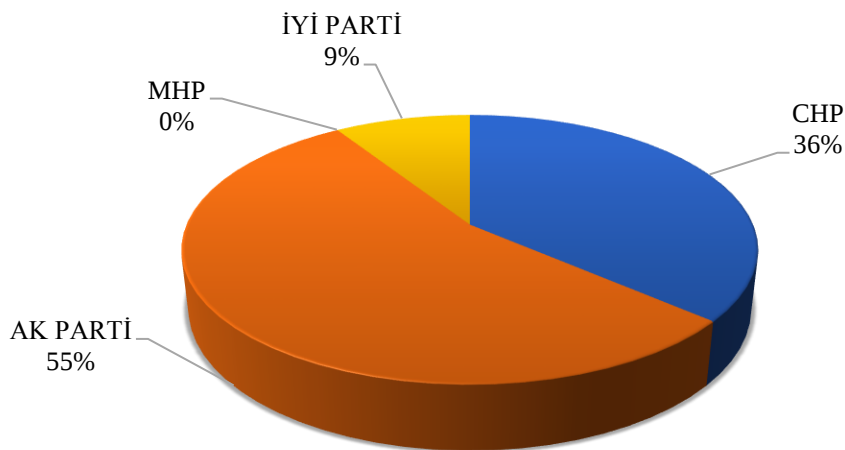
Tablo 4-56 Aydıncık Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

Aydıncık Belediye Meclisi 11 üye ve Aydıncık Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Cumhuriyet Halk Partisi 4, AK Parti 6, İYİ Parti ise 1 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki süreçte AK Partili listesinden Belediye Meclis Üyesi seçilen Milliyetçi Hareket Partili Ahmet Yalçın ve Nazım Çabuk AK Parti grubundan ayrılarak, Milliyetçi Hareket Partisi adına belediye meclis üyeliğine devam etmiştir. Bu değişiklik sonrası sandalye dağılımı şöyledir; Cumhuriyet Halk Partisi 4 sandalye, AK Parti 4 sandalye, Milliyetçi Hareket Partisi 2 sandalye ve İYİ Parti 1 sandalye ile mecliste temsil edilmektedir.

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE AYDINCIK BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI					AYDINCIK BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI			
CHP	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ
4	6	0	1	11	4	4	2	1

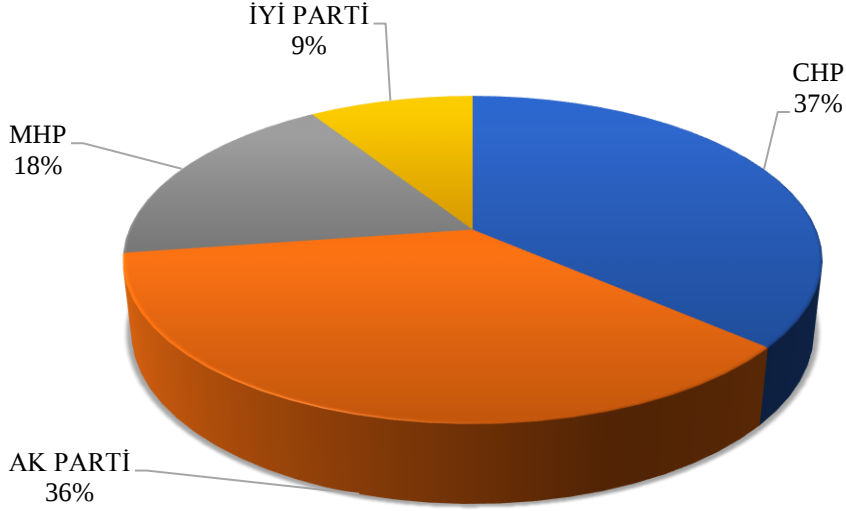
Tablo 4-57 Aydıncık Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE AYDINCIK BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI

Tablo 4-58 Aydıncık Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

**AYDINCİK BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ
SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI**

Tablo 4-59 Aydınçık Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.4 Bozyazı

Bozyazı ilçesinde 26.910 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %1,42'sinin ikamet ettiği ilçede 20.090 seçmen kayıtlıdır. Bozyazı Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 18.279 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 17.412'si geçerli, 867'si ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 71 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %90,99'dur.

Bozyazı Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
26.910	%1,42	71	20.090	18.279	%90,99	17.412	867

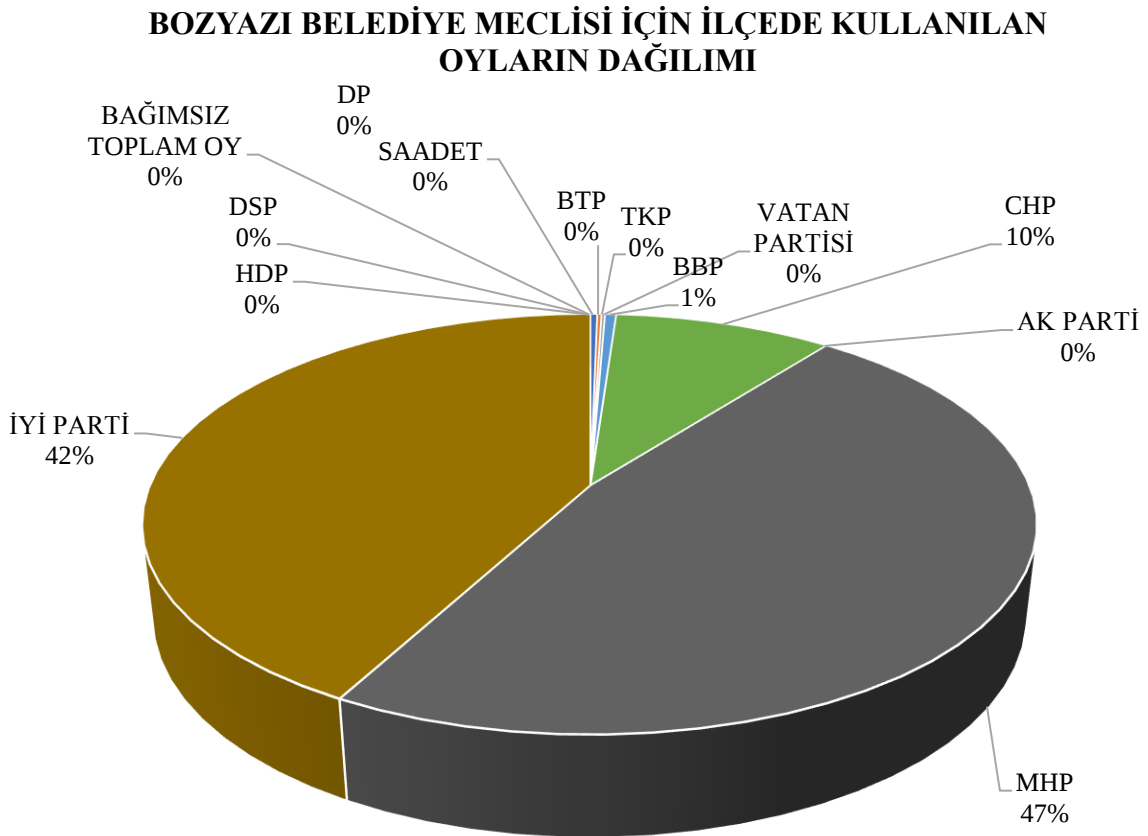
Tablo 4-60 Bozyazı Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Bozyazı ilçesinde kullanılan 17.412 geçerli oyun; 51'ini Saadet Partisi, 32'sini Bağımsız Türkiye Partisi, 26'sını Türkiye Komünist Partisi, 84'ünü ise Büyük Birlik Partisi almıştır. İlçede en yüksek oyu ilçesinde Milliyetçi Hareket Partisi almıştır. İlçede Milliyetçi Hareket

Partisi'nin aldığı oy 8.249'tir. İkinci parti ise; İYİ Parti'dir. İYİ Parti 7.331 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise 1.639 oy ile Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Vatan Partisi, AK Parti, Demokrat Parti, Halkların Demokratik Partisi ve Demokratik Sol Parti adayları seçime girmemiştir. AK Parti'nin adayları Milliyetçi Hareket Partisi listesinden seçime katılmıştır.

Bozyazı Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
51	32	26	0	84	1.639	0	0	8.249	7.331	0	0	0

Tablo 4-61 Bozyazı Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

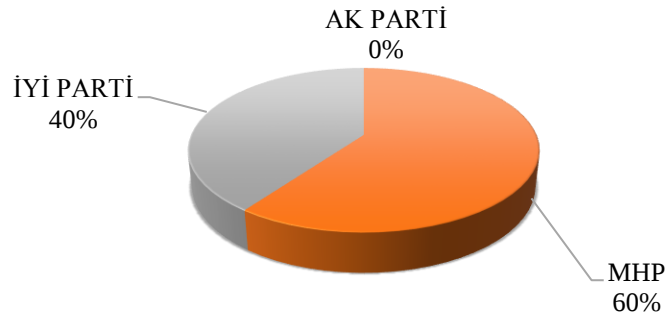
Tablo 4-62 Bozyazı Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

Bozyazı Belediye Meclisi 15 üye ve Bozyazı Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Milliyetçi Hareket Partisi 9, İYİ Parti ise 6 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki süreçte Milliyetçi Hareket Parti listesinden seçilen Ali Deniz'in vefatı sonucu yerine Havva Çetinkaya gelmiştir. Havva Çetinkaya ise şu an AK Parti adına belediye meclis üyeliğini sürdürmektedir. Milliyetçi Hareket Partili belediye meclis üyesi (istifa eden) Bilal Kılınç'ın yerine ise Mehmet Doğan gelmiştir. Mehmet Doğan hala Milliyetçi Hareket Partisi'nde siyaset yaptığı için bu değişiklik siyasi partilerin meclisteki dağılımını değiştirmemiştir. Milliyetçi Hareket Partisi listesinden seçilen sonrasında AK Parti adına meclis üyeliği yapan 3 belediye meclis üyesi bulunmaktadır. Bu üyeler Niyazi Tüzün, Mevlüt Ok ve Havva Çetinkaya'dır.

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE BOZYAZI BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI				BOZYAZI BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI		
AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ	TOPLAM	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ
0	9	6	15	3	6	6

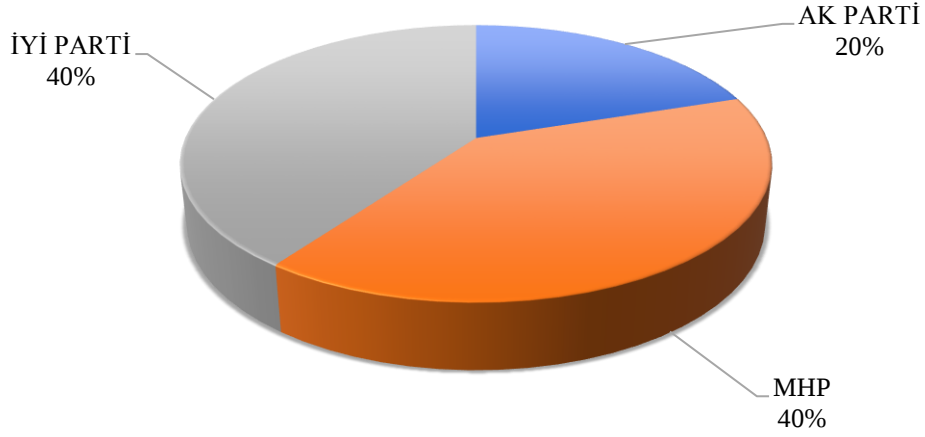
Tablo 4-63 Bozyazı Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE AYDINCIK BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI

Tablo 4-64 Bozyazı Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

**AYDINCİK BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ
DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM
ORANI**

Tablo 4-65 Aydınçık Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.5 Çamlıyayla

Çamlıyayla ilçesinde 8.208 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %0,43'ünün ikamet ettiği ilçede 7.264 seçmen kayıtlıdır. Çamlıyayla Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 6.715 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 6.330'u geçerli, 385'i ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 27 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %92,44'tür.

Çamlıyayla Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
8.208	%0,43	27	7.264	6.715	%92,44	6.330	385

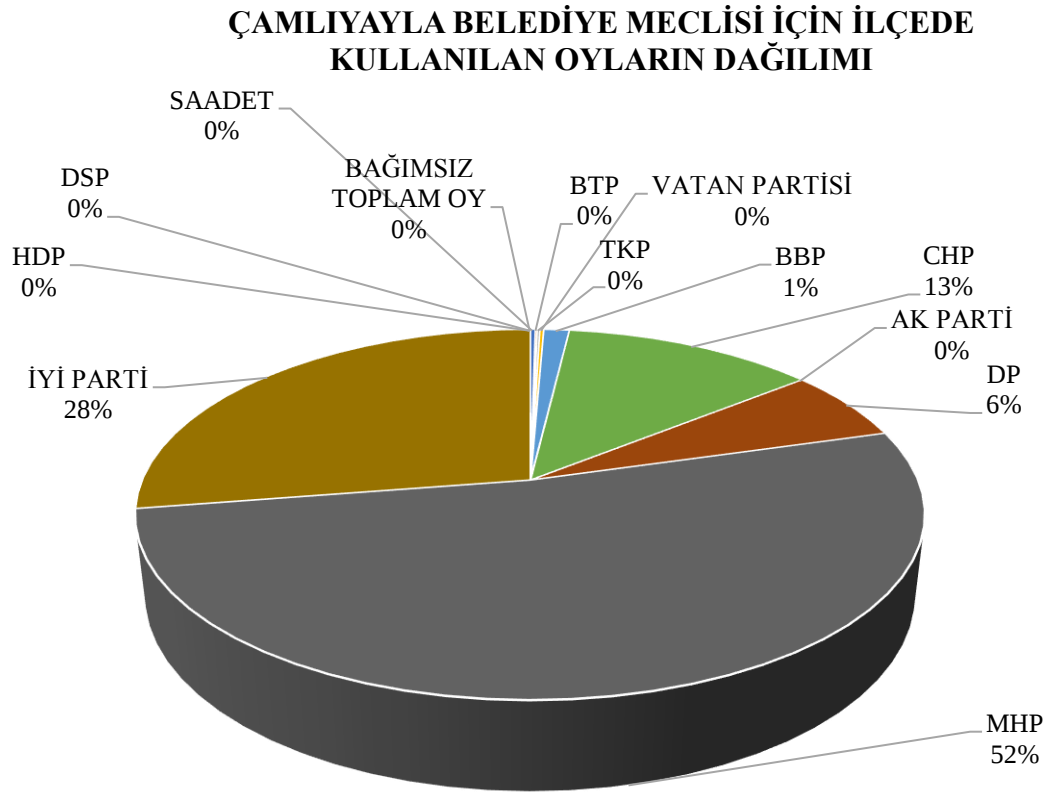
Tablo 4-66 Çamlıyayla Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Çamlıyayla ilçesinde kullanılan 6.330 geçerli oyun; 15'ini Saadet Partisi, 6'sını Bağımsız Türkiye Partisi, 8'ini Türkiye Komünist Partisi, 12'sini Vatan Partisi, 79'unu Büyük Birlik Partisi, 400'ünü ise Demokrat Parti almıştır. İlçede en yüksek oyu Milliyetçi Hareket Partisi

almıştır Milliyetçi Hareket Partisi'nin oyu 3.290'dır. İkinci parti ise; İYİ Parti'dir. İYİ Parti 1.739 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi 781 oy almıştır. İlçede AK Parti, Halkların Demokratik Partisi ve Demokratik Sol Partiden adaylar seçime girmemiştir.

Çamlıyayla Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
15	6	8	12	79	781	0	400	3.290	1.739	0	0	0

Tablo 4-67 Çamlıyayla Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

Tablo 4-68 Çamlıyayla Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

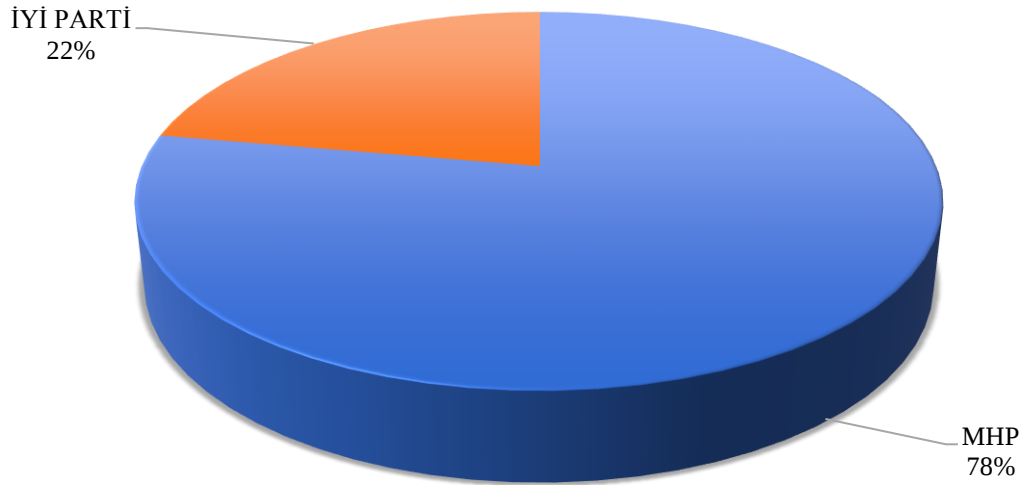
Çamlıyayla Belediye Meclisi 9 üye ve Çamlıyayla Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında; Milliyetçi Hareket Partisi 7 sandalye,

İYİ Parti ise 2 sandalye kazanmıştır. Seçim sonrasında Cumhuriyet İttifakı sebebi ile MHP listesinden meclise giren Adnan Karademir, Ertuğrul Akkaya ve Şenol Kıvratma AK Parti adına meclis üyeliğine devam etmiştir.

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE ÇAMLIYAYLA BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI			ÇAMLIYAYLA BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI		
MHP	İYİ PARTİ	TOPLAM	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ
7	2	9	3	4	2

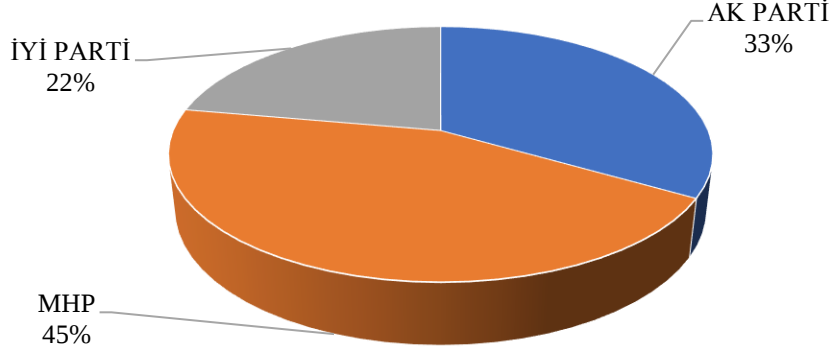
Tablo 4-69 Çamlıyayla Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE ÇAMLIYAYLA BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI

Tablo 4-70 Çamlıyayla Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

**ÇAMLIYAYLA BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ
DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM
ORANI**

Tablo 4-71 Çamlıyayla Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.6 Erdemli

Erdemli ilçesinde 147.512 kişi ikamet etmektedir. Nüfusun %7,80'inin ikamet ettiği ilçede 101.343 seçmen kayıtlıdır. Erdemli Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 90.652 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 87.208'i geçerli, 3.444'ü ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 338 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %89,45'tir.

Erdemli Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
147.512	%7,80	338	101.343	90.652	%89,45	87.208	3.444

Tablo 4-72 Erdemli Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

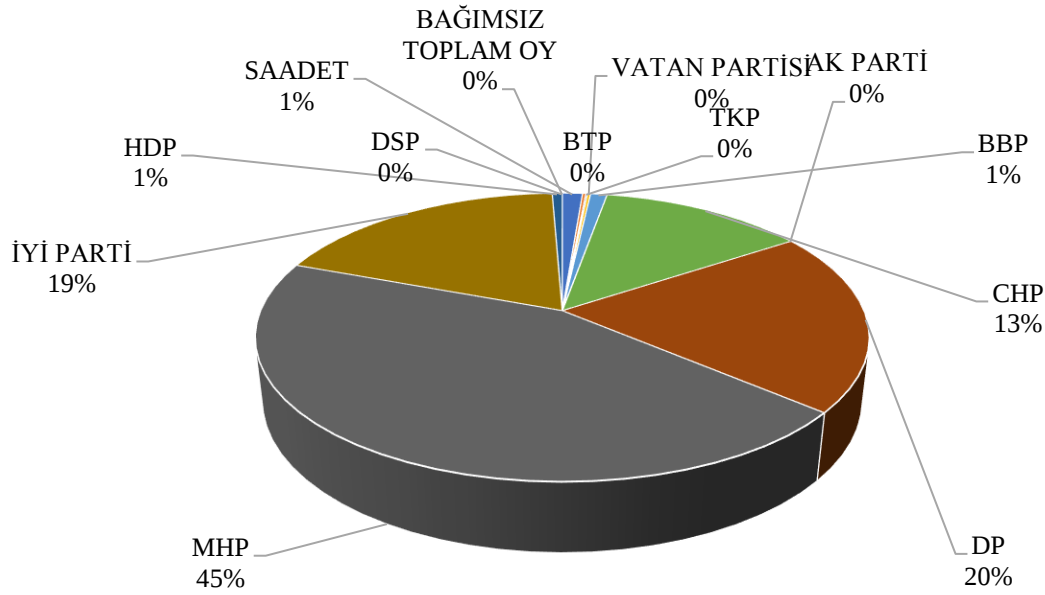
Erdemli ilçesinde kullanılan 87.208 geçerli oyun; 1.106'sını Saadet Partisi, 181'ini Bağımsız Türkiye Partisi, 94'ünü Türkiye Komünist Partisi, 163'ünü Vatan Partisi, 909'unu Büyük Birlik Partisi, 11.276'sını Cumhuriyet Halk Partisi, 553'ünü ise Halkların Demokratik Partisi almıştır. İlçede en yüksek oyu Milliyetçi Hareket Partisi almıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin oyu 38.777'dir. İkinci parti ise; Demokrat Parti'dir. Demokrat Parti 17.809 oy almıştır. Üçüncü en

çok oy alan parti ise İYİ Parti'dir. İYİ Parti 16.340 oy almıştır. Demokratik Sol Parti adayları seçime girmemiştir. AK Parti'nin adayları ise Milliyetçi Hareket Partisi listesinden meclise girmiş daha sonra AK Parti'ye geçmiştir.

Erdemli Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
1.106	181	94	163	909	11.276	0	17.809	38.777	16.340	553	0	0

Tablo 4-73 Erdemli Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

ERDEMLİ BELEDİYE MECLİSİ İÇİN İLÇEDE KULLANILAN OYLARIN DAĞILIMI

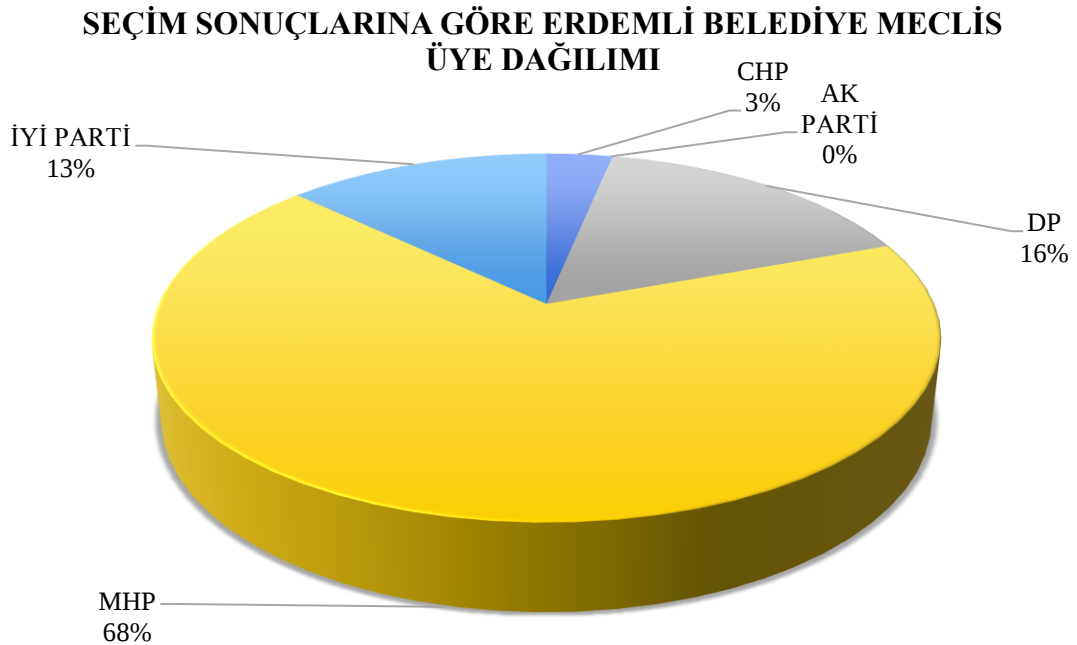
Tablo 4-74 Erdemli Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

Erdemli Belediye Meclisi 31 üye ve Erdemli Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Cumhuriyet Halk Partisi 1, Demokrat Parti 5, Milliyetçi Hareket Partisi 21, İYİ Parti ise 4 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki

süreçte Milliyetçi Hareket Partisi listesinden belediye meclis üyesi seçilen; Halit Çortul Derviş Yıldırım, Musa Demir, Harun Sarı, Habib Gürgah, Celalettin Dur, Serdal Kaya, Halil İpci, Gülten Yıldırım partiden ayrılarak AK Parti'ye katılmıştır. AK Parti'yi temsil eden ve Milliyetçi Hareket Partisi listesinden belediye meclisine giren Halil Çortul'un vefatı sebebiyle belediye meclisine yedek aday AK Partili Mustafa Gökçe atanmıştır.

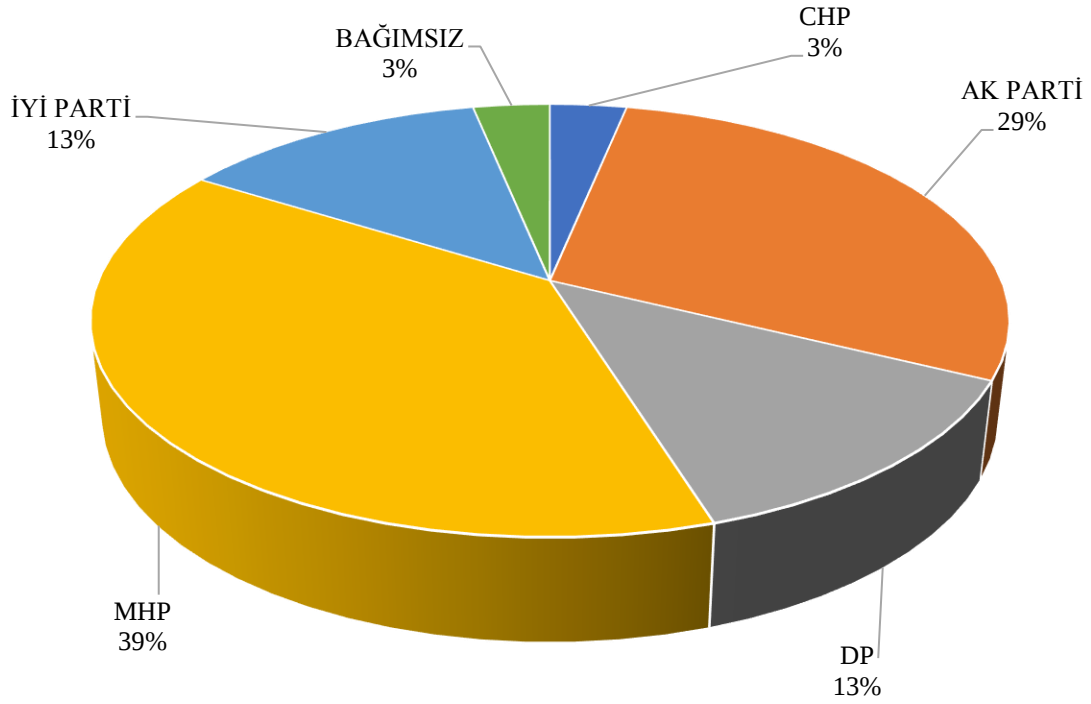
SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE ERDEMLİ BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI						ERDEMLİ BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI						
CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	BAĞIMSIZ	
1	0	5	21	4	31	1	9	4	12	4	1	

Tablo 4-75 Erdemli Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

Tablo 4-76 Erdemli Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

**ERDEMLİ BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ
SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI**

Tablo 4-77 Erdeмли Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.7 Gülnar

Gülnar ilçesinde 27.557 kişi ikamet etmektedir. Nüfusun %1,46'sının ikamet ettiği ilçede 20.267 seçmen kayıtlıdır. Gülnar Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 18.554 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 17.619'u geçerli, 935'i ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 97 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %91,55'tir.

Gülnar Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
27.557	%1,46	97	20.267	18.554	%91,55	17.619	935

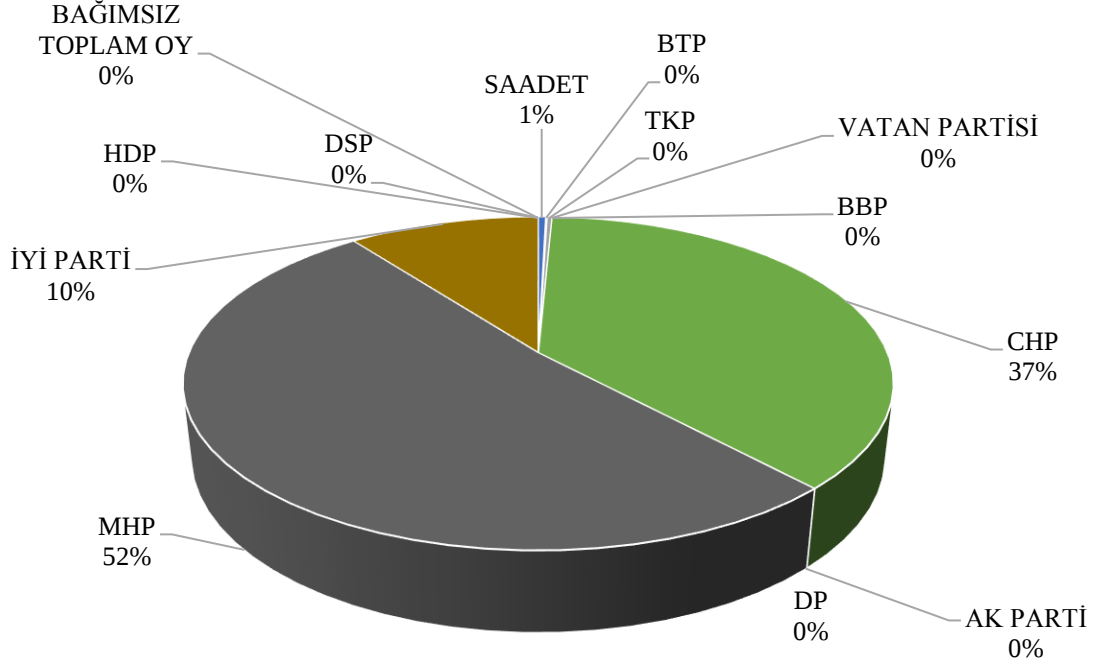
Tablo 4-78 Gülnar Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

İlçede kullanılan 17.619 geçerli oyun; 71'ini Saadet Partisi, 13'ünü Bağımsız Türkiye Partisi, 47'sini ise Türkiye Komünist Partisi almıştır. İlçede en yüksek oyu Milliyetçi Hareket Partisi almıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin oyu 9.093'tür. İkinci parti ise; Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi 6.568 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise İYİ Parti'dir. İYİ Parti 1.827 oy almıştır. İlçede Vatan Partisi, Büyük Birlik Partisi, Demokrat Parti, Halkların Demokratik Partisi ve Demokratik Sol Parti adayları seçime girmemiştir. AK Partinin adaylar Milliyetçi Hareket Partisi listesinden seçime katılmıştır. Seçimden sonra mecliste AK Parti'yi temsil etmeye devam etmiştir.

Gülner Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
71	13	47	0	0	6.568	0	0	9.093	1.827	0	0	0

Tablo 4-79 Gülner Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

GÜLNAR BELEDİYE MECLİSİ İÇİN İLÇEDE KULLANILAN OYLARIN DAĞILIMI

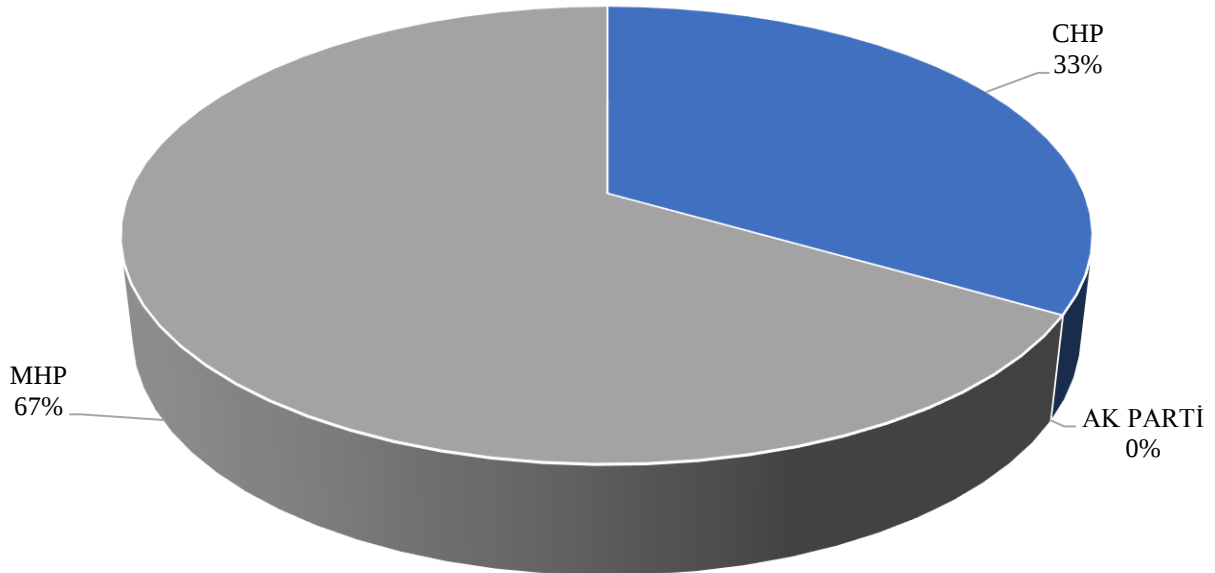
Tablo 4-80 Gülner Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

Gülnar Belediye Meclisi 15  ye ve Gülnar Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Cumhuriyet Halk Partisi 5, Milliyetçi Hareket Partisi ise 10 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki süreçte Milliyetçi Hareket Partisi listesinden belediye meclisine giren 4 AK Partili; Veli şanlı, Recep Akış, Hümmet Büyük ve Mehmet Kırıt AK Parti adına belediye meclis  yeliğine devam etmiştir.

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE GÜLNAR BELEDİYE MECLİS ÜYE DAğILIMI				GÜLNAR BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEğİşİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAğILIM ORANI		
CHP	AK PARTİ	MHP	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP
5	0	10	15	5	4	6

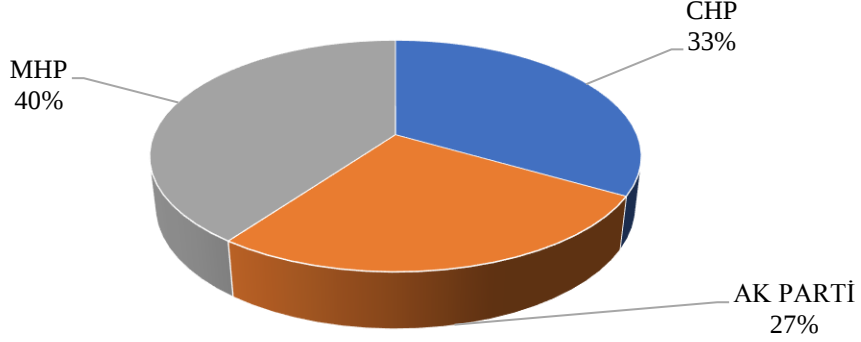
Tablo 4-81 Gülnar Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE GÜLNAR BELEDİYE MECLİS ÜYE DAğILIMI

Tablo 4-82 Gülnar Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

GÜLNAR BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI

Tablo 4-83 Gülnar Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.8 Mezitli

Mezitli ilçesinde 218.816 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %11,57'sinin ikamet ettiği ilçede 137.834 seçmen kayıtlıdır. Mezitli Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 112.433 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 110.163'i geçerli, 2.270'si ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 417 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %81,57'dir.

Mezitli Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
218.816	%11,57	417	137.834	112.433	%81,57	110.163	2.270

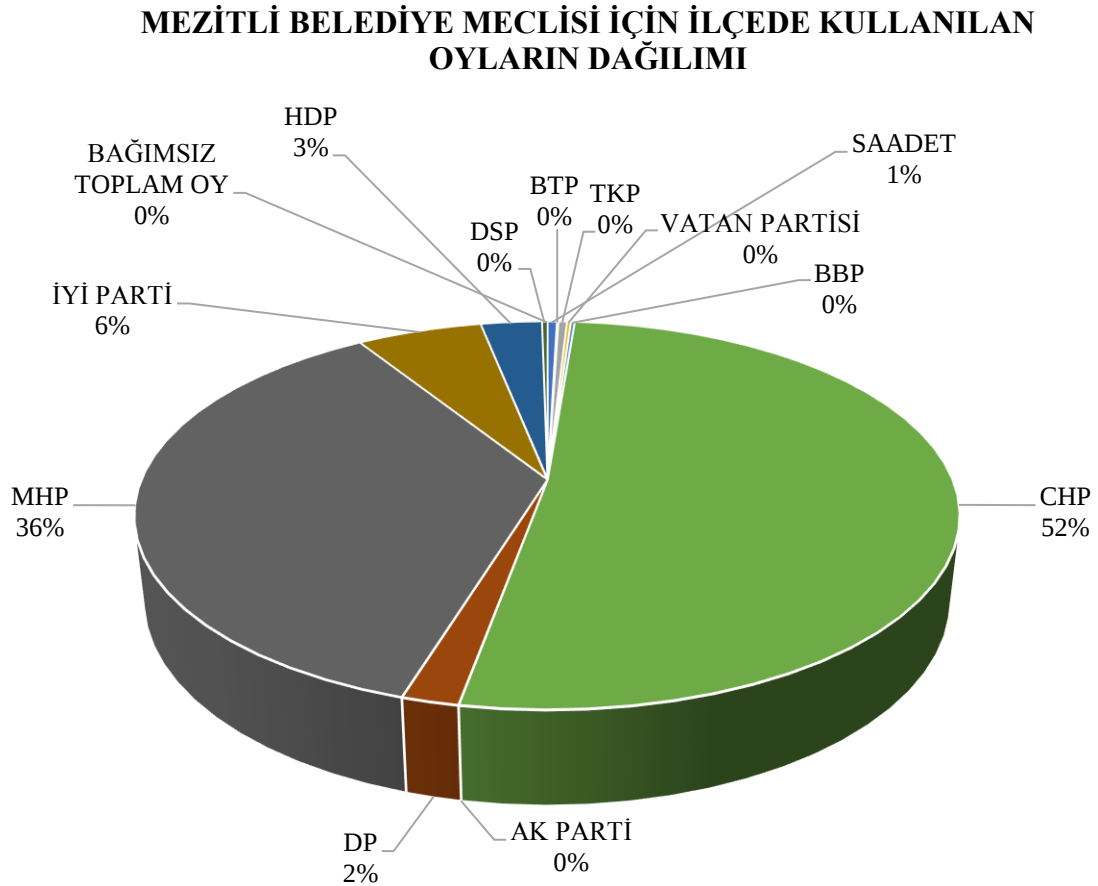
Tablo 4-84 Mezitli Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Mezitli ilçesinde kullanılan 110.163 geçerli oyun; 478'ini Saadet Partisi, 76'sını Bağımsız Türkiye Partisi, 439'unu Türkiye Komünist Partisi, 198'sini Vatan Partisi, 205'ini Büyük Birlik Partisi, 2.092'sini Demokrat Parti, 3.151'ini Halkların Demokratik Partisi, 289'unu ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en yüksek oyu Cumhuriyet Halk Partisi almıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin oyu 56.844'tür. İkinci parti ise; Milliyetçi Hareket Partisi'dir.

Milliyetçi Hareket Partisi 39.947 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise İYİ Parti'dir. İYİ Parti 6.444 oy almıştır. Mezitli ilçesinde AK Parti Milliyetçi Hareket Partisi listesinden meclise girmiştir.

Mezitli Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
478	76	439	198	205	56.844	0	2.092	39.947	6.444	3.151	289	0

Tablo 4-85 Mezitli Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

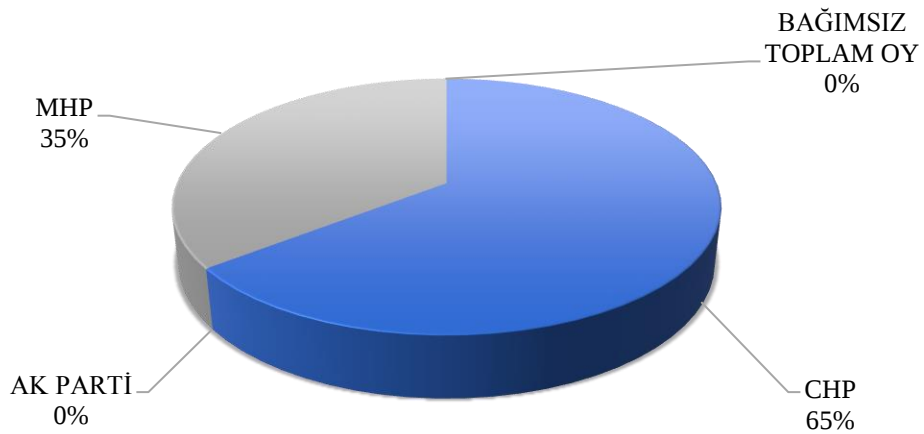
Tablo 4-86 Mezitli Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

Mezitli Belediye Meclisi 31 üye ve Mezitli Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Cumhuriyet Halk Partisi 20, Milliyetçi Hareket Partisi 11 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki süreçte Milliyetçi Hareket Partisi listesinden meclise giren 7 milletvekilinin 6'sı AK Parti'ye geçmiş, 1'i ise bağımsız belediye meclis üyeliği yapmaya devam etmiştir. AK Parti adına belediye meclis üyeliğine devam eden üyeler; Nilgün Aşci, Fuat Değer, Ebubekir Uluçay, Mevlüt Ekmekci, Mehmet Şahin ve Hüseyin Kılıç'tır. Bağımsız belediye meclis üyeliğine devam eden ise; Mehmet Hanifi Bakan'dır.

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE MEZİTLİ BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI					MEZİTLİ BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI			
CHP	AK PARTİ	MHP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
20	0	11	0	31	20	6	4	1

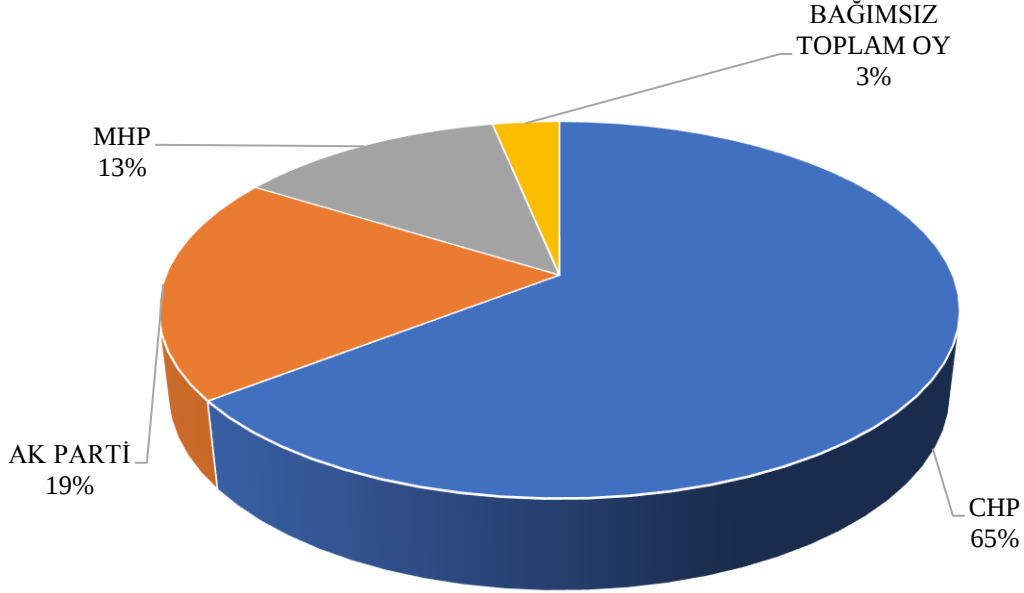
Tablo 4-87 Mezitli Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE MEZİTLİ BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI

Tablo 4-88 Mezitli Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

**MEZİTLİ BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ
SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI**

Tablo 4-89 Mezitli Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.9 Mut

Mut ilçesinde 62.803 kişi ikamet etmektedir. Nüfusun %3,32'sinin ikamet ettiği ilçede 47.159 seçmen kayıtlıdır. Mut Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 43.008 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 41.162'si geçerli, 1.846'sı ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 188 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %91,20'dir.

Mut Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
62.803	%3,32	188	47.159	43.008	%91,20	41.162	1.846

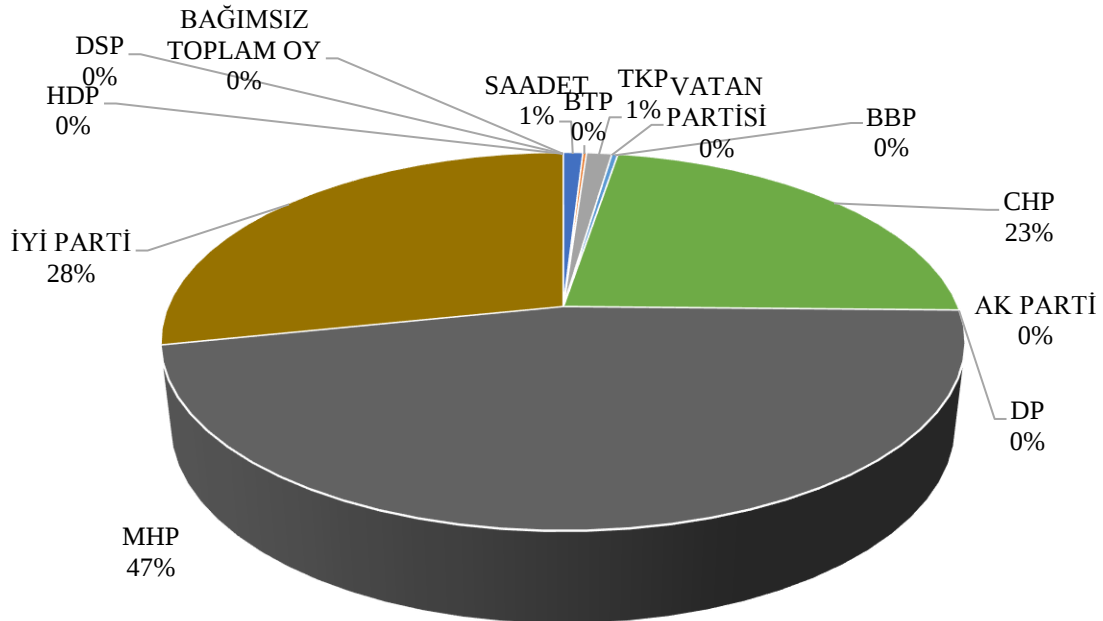
Tablo 4-90 Mut Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

Mut ilçesinde kullanılan 41.162 geçerli oyun; 386'sını Saadet Partisi, 71'ini Bağımsız Türkiye Partisi, 502'sini Türkiye Komünist Partisi, 118'ini ise Büyük Birlik Partisi almıştır. İlçede en yüksek oyu Milliyetçi Hareket Partisi almıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin oyu 19.122'dir. İkinci parti ise; İYİ Parti'dir. İYİ Parti 11.626 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise 9.337 oyla Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Vatan Partisi, Demokrat Parti, Halkların Demokratik Partisi ve Demokratik Sol Parti aday göstermemiştir. AK Parti ise Milliyetçi Hareket Partisi listesinden seçime girmiştir.

Mut Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
386	71	502	0	118	9.337	0	0	19.122	11.626	0	0	0

Tablo 4-91 Mut Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

MUT BELEDİYE MECLİSİ İÇİN İLÇEDE KULLANILAN OYLARIN DAĞILIMI

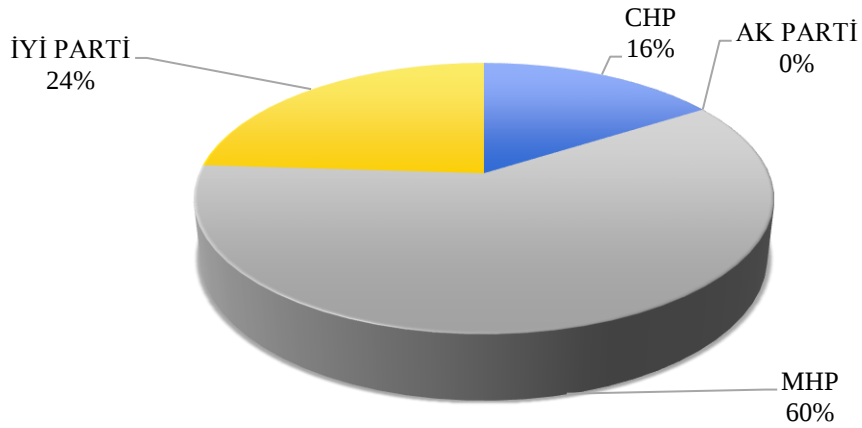
Tablo 4-92 Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

Mut Belediye Meclisi 25 üye ve Mut Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Cumhuriyet Halk Partisi 4, Milliyetçi Hareket Partisi 15, İYİ Parti ise 6 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki süreçte Milliyetçi Hareket Partisi Grubu'ndan ayrılan 5 üye AK Partiyi temsil etmeye devam etmiştir. Bu üyeler; Hüseyin Yeşil, Nazmi Perçemli, Ali Mustafa Işıklı, Harun Demir ve Emin Atsan'dır.

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE MUT BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI					MUT BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI			
CHP	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ
4	0	15	6	25	4	5	10	6

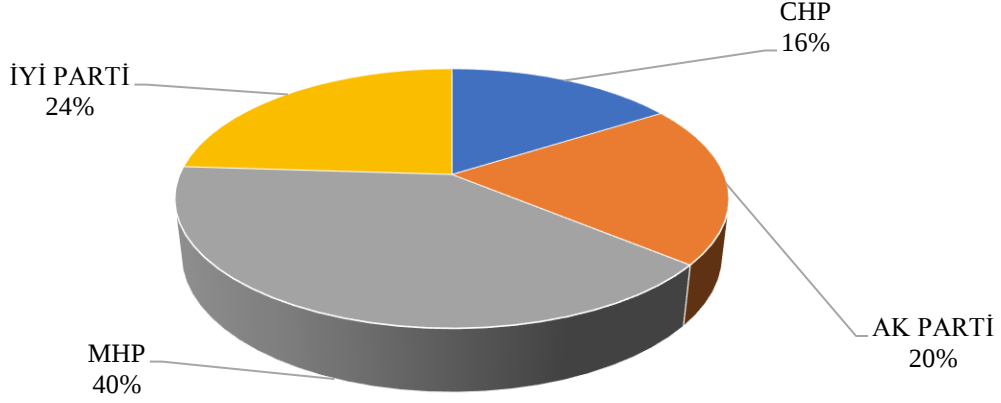
Tablo 4-93 Mut Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE MUT BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI

Tablo 4-94 Mut Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

**MUT BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ
SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI**

Tablo 4-95 Mut Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.10 Silifke

Silifke ilçesinde 127.849 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusunun %6,76'sının ikamet ettiği ilçede 91.398 seçmen kayıtlıdır. Silifke Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 79.944 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 76.825'i geçerli, 3.119'u ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 312 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %87,63'tür.

Silifke Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
127.849	%6,76	312	91.398	79.944	%87,63	76.825	3.119

Tablo 4-96 Silifke Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

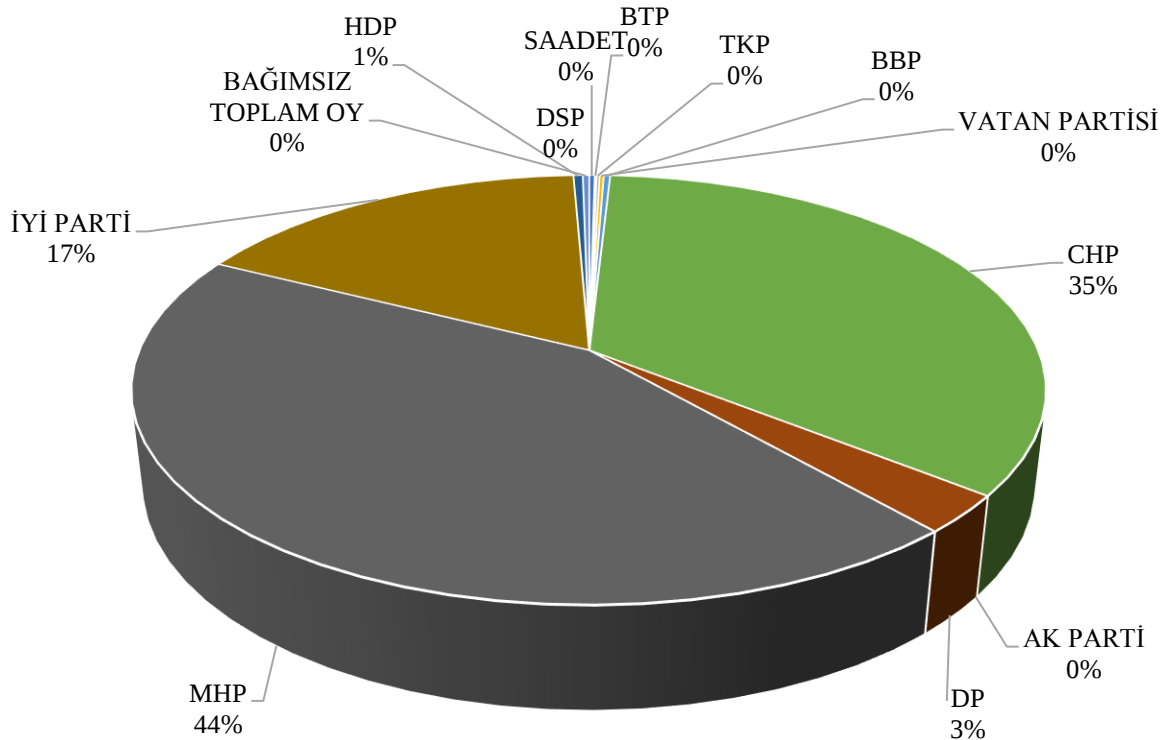
Silifke ilçesinde kullanılan 76.825 geçerli oyun; 176'sını Saadet Partisi, 60'ını Bağımsız Türkiye Partisi, 96'sını Türkiye Komünist Partisi, 96'sını Vatan Partisi, 137'sini Büyük Birlik Partisi, 2.192'sini Demokrat Parti, 302'sini Halkların Demokratik Partisi almıştır, 210'unu ise bağımsız aday almıştır. İlçede en yüksek oyu Milliyetçi Hareket Partisi almıştır. Milliyetçi

Hareket Partisi'nin oyu 33.727'tir. İkinci parti ise; Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi 26.725 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise İYİ Parti'dir. İYİ Parti 12.993 oy almıştır. Silifke ilçesinde Demokratik Sol Parti oy almamıştır. AK Parti'nin belediye meclis üyesi adayları Milliyetçi Hareket Partisi listesinden seçime girmiştir.

Silifke Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
176	60	96	137	207	26.725	0	2.192	33.727	12.993	302	0	210

Tablo 4-97 Silifke Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

SİLİFKE BELEDİYE MECLİSİ İÇİN İLÇEDE KULLANILAN OYLARIN DAĞILIMI

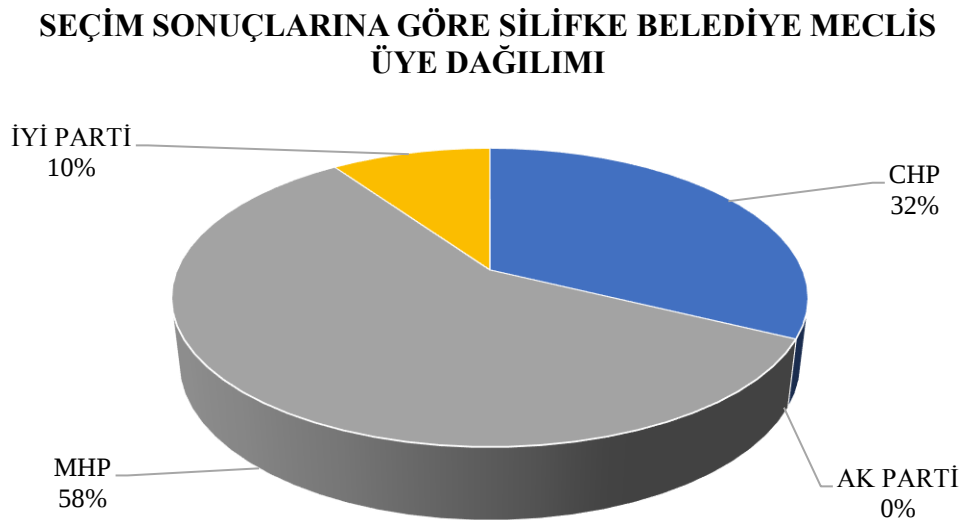

Tablo 4-98 Silifke Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

Silifke Belediye Meclisi 31 üye ve Silifke Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Cumhuriyet Halk Partisi 10, Milliyetçi Hareket Partisi 18 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki süreçte Milliyetçi Hareket Partisi'nden belediye meclisine giren fakat seçimden sonra belediye meclisinde AK Parti'yi temsil eden 8 üye; Mehmet Emin Kurt, Yaşar Açıkbaş, Emine Can, Yeşim Altun, Durhasan Akarca, Erdoğan Özbağ, Fevzi Menteş ve Feti Çetin'dir. Silifke Belediye Başkanı MHP'li Mücahit Aktan'nın tutuklanması üzerine belediye Meclis üyesi Sadık Altunok vekaleten aldığı görevi sürdürmektedir. Sadık Altunok'un yerine, yine Milliyetçi Hareket Partisinden yedek aday Hasan Basri Yeğen atanmıştır.

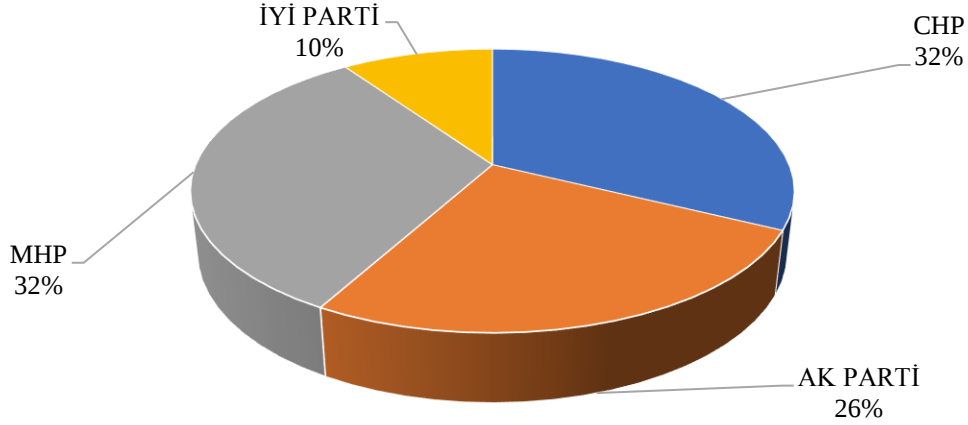
SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE SİLİFKE BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI					SİLİFKE BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI			
CHP	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ
10	0	18	3	31	10	8	10	3

Tablo 4-99 Silifke Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

Tablo 4-100 Silifke Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

**SİLİFKE BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ
SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI**

Tablo 4-101 Silifke Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.11 Tarsus

Tarsus ilçesinde 347.314 kişi ikamet etmektedir. Nüfusun %18,37'sinin ikamet ettiği ilçede 236.343 seçmen kayıtlıdır. Tarsus Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 203.479 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 196.385'i geçerli, 7.094'si ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 775 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %86,24'tür.

Tarsus Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
347.314	%18,37	775	236.343	203.479	%86,24	196.385	7.094

Tablo 4-102 Tarsus Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

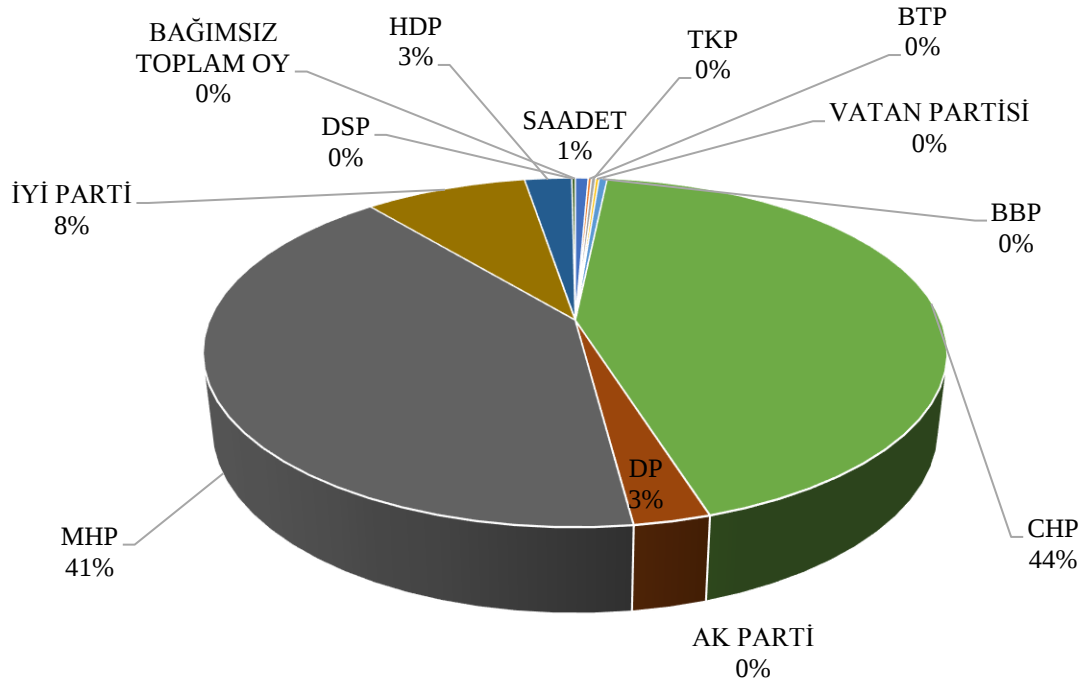
Tarsus ilçesinde kullanılan 196.385 geçerli oyun; 1.307'sini Saadet Partisi, 334'ünü Bağımsız Türkiye Partisi, 439'unu Türkiye Komünist Partisi, 336'sını Vatan Partisi, 829'unu Büyük Birlik Partisi, 5.534'ünü Demokrat Parti, 4.805'ini Halkların Demokratik Partisi, 357'sini ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en yüksek oyu Cumhuriyet Halk Partisi almıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin oyu 85.332'tir. İkinci parti ise; Milliyetçi Hareket Partisi'dir.

Milliyetçi Hareket Partisi 80.577 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise İYİ Parti'dir. İYİ Parti 16.535 oy almıştır. Tarsus ilçesinde AK Parti adayları Milliyetçi Hareket Partisi listesinden aday olmuştur.

Tarsus Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
1.307	334	439	336	829	85.332	0	5.534	80.577	16.535	4.805	357	0

Tablo 4-103 Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

TARSUS BELEDİYE MECLİSİ İÇİN İLÇEDE KULLANILAN OYLARIN DAĞILIMI

Tablo 4-104 Tarsus Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

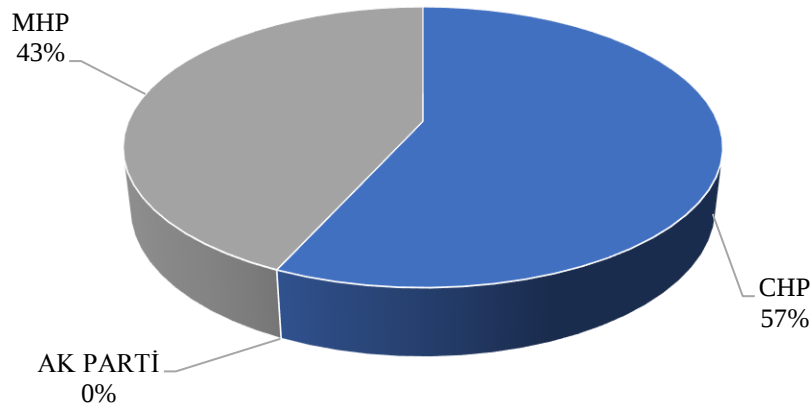
Tarsus Belediye Meclisi 37 üye ve Tarsus Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Cumhuriyet Halk Partisi 21, Milliyetçi

Hareket Partisi ise 16 sandalye kazanmıştır. Cumhuriyet Halk Partili belediye meclis üyesi Ozan Varal ilçe kongresinde Cumhuriyet Halk Partisi İlçe Başkanlığı'na seçilerek iç tüzük gereği belediye meclis üyeliğinden istifa etmiştir³² yerine yedek adaylardan Şenay Kızmaz gelmiştir. Seçimden sonraki süreçte Milliyetçi Hareket Partisi'nden belediye meclisi üyesi seçilen 5 üye seçimden sonra Milliyetçi Hareket Partisi'nden ayrılarak AK Parti grubunu oluşturmuştur. AK Parti'yi temsilen belediye meclis üyeliğine devam eden üyeler; Rüştü Çopur, Mehmet Yıldız, Abdurrahman Altınsucu, Dursun Güler ve Nesrin Baş'tır.

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE TARSUS BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI				TARSUS BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI		
CHP	AK PARTİ	MHP	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP
21	0	16	37	21	5	11

Tablo 4-105 Tarsus Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

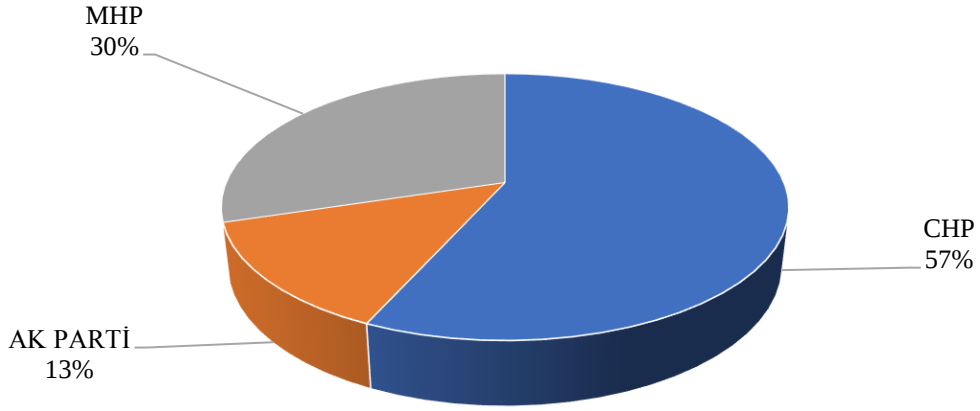
SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE SİLİFKE BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI

Tablo 4-106 Tarsus Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

³² ("Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü", 2018, s. 43; "Cumhuriyet Halk Partisi Yönetmelikleri", 2020, s. 87; T.C Tarsus Belediyesi Meclis Kararı Karar No : 2020/3-1 (31) Karar Tarihi : 03/03/2020, y.y.).

SİLİFKE BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI

Tablo 4-107 Tarsus Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.12 Toroslar

Toroslar ilçesinde 315.408 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusun %16,68'inin ikamet ettiği ilçede 204.621 seçmen kayıtlıdır. Toroslar Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 170.720 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 164.030'u geçerli, 6.690'ı ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 631 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %83,43'tür.

Toroslar Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	İtirazsız Geçerli Oy Sayısı	Toplam Geçersiz Oy
315.408	%16,68	631	204.621	170.720	%83,43	164.030	6.690

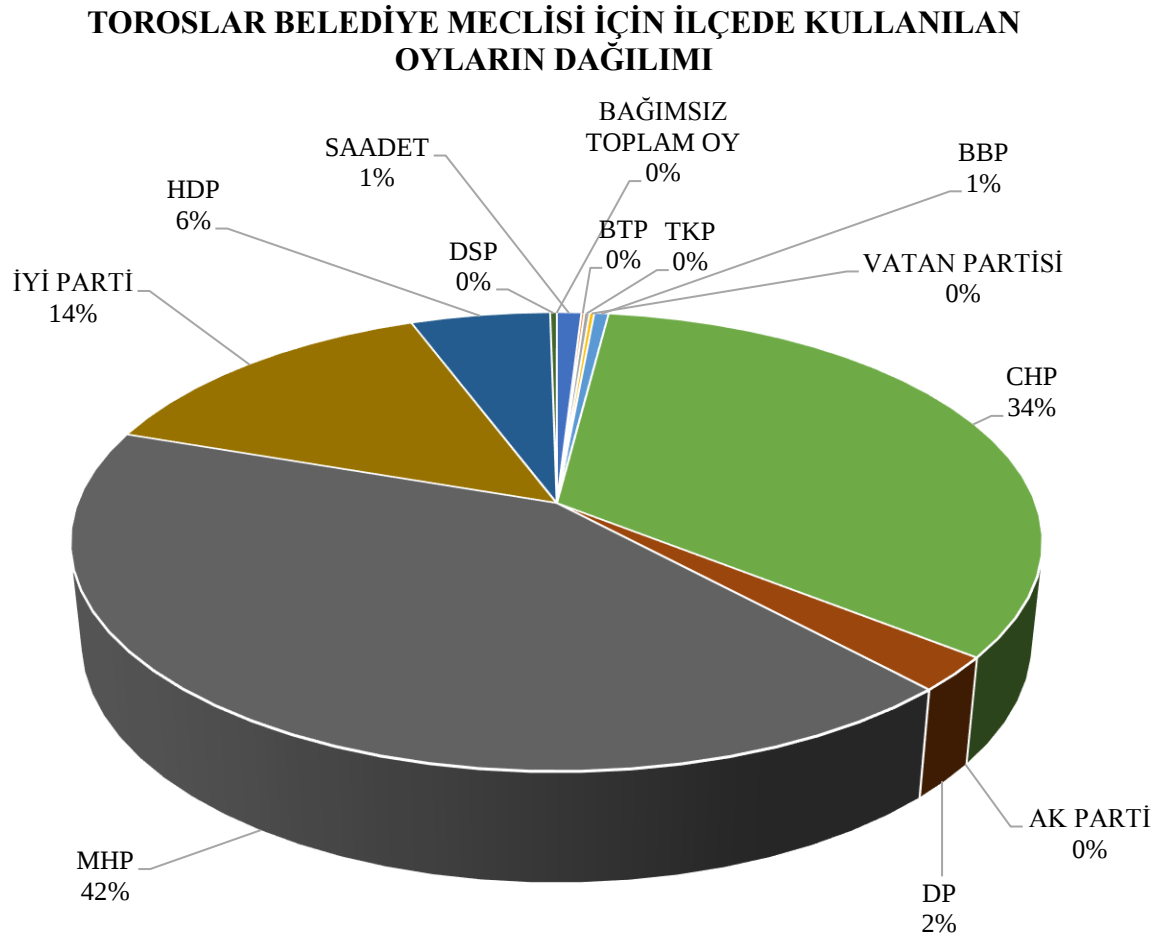
Tablo 4-108 Toroslar Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Toroslar ilçesinde kullanılan 164.030 geçerli oyun; 1.573'ünü Saadet Partisi, 187'sini Bağımsız Türkiye Partisi, 331'ini Türkiye Komünist Partisi, 299'unu Vatan Partisi, 915'ini Büyük Birlik Partisi, 4.008'ini Demokrat Parti, 8.938'ini Halkların Demokratik Partisi, 428'ini ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en yüksek oyu Milliyetçi Hareket Partisi almıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin oyu 69.167'dir. İkinci parti ise; Cumhuriyet Halk Partisi'dir.

Cumhuriyet Halk Partisi 55.178 oy almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise İYİ Parti'dir. İYİ Parti 23.006 oy almıştır. Toroslar ilçesinde AK Parti Milliyetçi Hareket Partisi listesinden seçime girmiştir.

Toroslar Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
1.573	187	331	299	915	55.178	0	4.008	69.167	23.006	8.938	428	0

Tablo 4-109 Toroslar Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

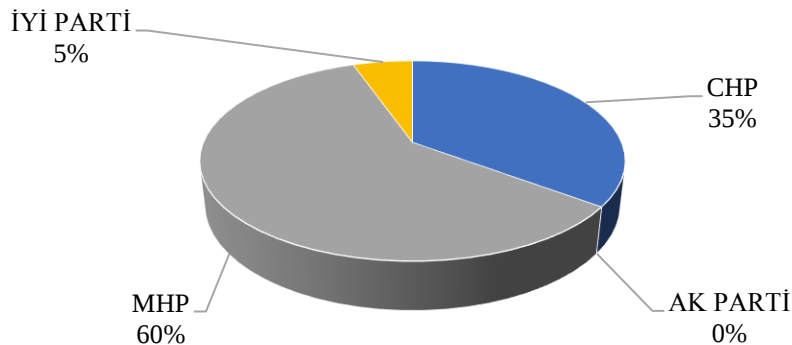
Tablo 4-110 Toroslar Belediye Meclisi İçin İlçede Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

Toroslar Belediye Meclisi 27 üye ve Toroslar Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Cumhuriyet Halk Partisi 13, Milliyetçi Hareket Partisi 22, İYİ Parti ise 2 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki süreçte Cumhuriyet Halk partili belediye meclis üyesi Yeter Güzel partisinden istifa ederek bağımsız belediye meclis üyeliğine devam etmiştir. Vefat eden Cumhuriyet Halk Partili belediye meclis üyesi Mehmet Bulut'un yerine aynı partili yedek aday Belgüzar Ardıç seçim kurulu tarafından atanmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi listesinden seçime giren 8 AK Partili belediye meclis üyesi ise seçimden sonra AK Parti adına belediye meclis üyeliği yapmaya devam etmiştir. Bu üyeler; İsmail Yerlikaya, Erhan Çontar, Salih Baysal, Mehmet Koç, Celal Ata, Fatma Özer, Cesim Aslan ve Ferhat Salt'tır.

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE TOROSLAR BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI					TOROSLAR BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI				
CHP	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP	İYİ PARTİ	BAĞIMSIZ
13	0	22	2	27	12	8	14	2	1

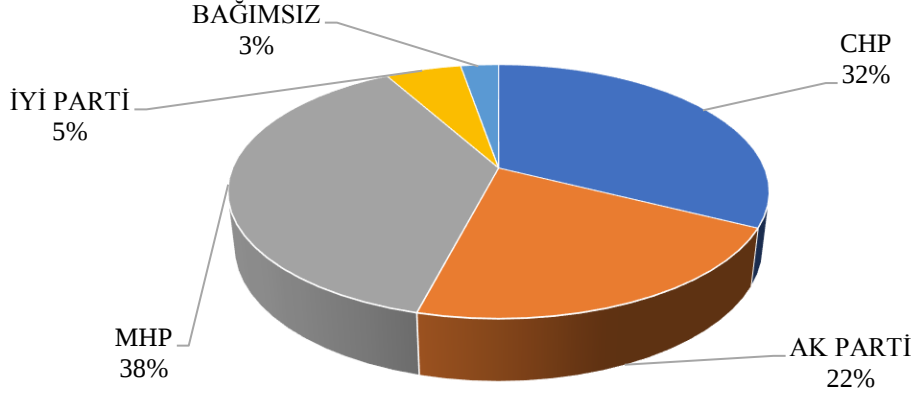
Tablo 4-111 Toroslar Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE TOROSLAR BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI

Tablo 4-112 Toroslar Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

**TOROLAR BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ
SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI**

Tablo 4-113 Toroslar Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

4.2.13 Yenişehir

Yenişehir ilçesinde 274.944 kişi ikamet etmektedir. Mersin nüfusunun %14,54'ünün ikamet ettiği ilçede 182.184 seçmen kayıtlıdır. Yenişehir Belediye Meclis Üyeliği Seçimi için 147.744 oy kullanılmıştır. Kullanılan oyların 144.144'i geçerli, 3.600'si ise geçersiz kabul edilmiştir. İlçede 546 sandıkta gerçekleşen seçime katılım oranı ise %81,10'dur.

Yenişehir Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)							
İlçe Toplam Nüfus	İldeki Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
274.944	%14,54	546	182.184	147.744	%81,10	144.144	3.600

Tablo 4-114 Yenişehir Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019) Genel Bilgiler

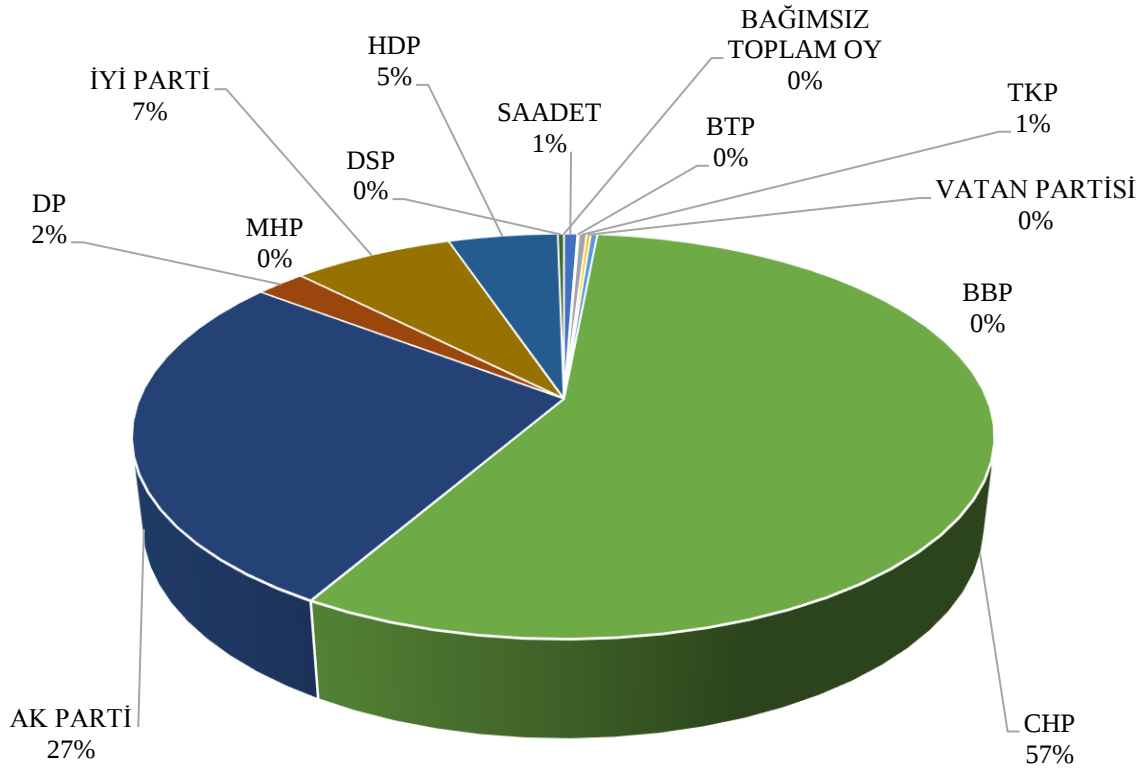
Yenişehir ilçesinde kullanılan 144.144 geçerli oyun; 859'unu Saadet Partisi, 102'sini Bağımsız Türkiye Partisi, 494'ünü Türkiye Komünist Partisi, 265'ini Vatan Partisi, 428'ini Büyük Birlik Partisi, 3.217'sini Demokrat Parti, 7.059'unu Halkların Demokratik Partisi, 397'sini ise Demokratik Sol Parti almıştır. İlçede en yüksek oyu Cumhuriyet Halk Partisi almıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin oyu 81.932'dir. İkinci parti ise; AK Parti'dir. AK Parti 38.990 oy

almıştır. Üçüncü en çok oy alan parti ise İYİ Parti'dir. İYİ Parti 10.401 oy almıştır. Yenişehir ilçesinde Milliyetçi Hareket Partisi aday göstermemiştir.

Yenişehir Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ TOPLAM OY
859	102	494	265	428	81.932	38.990	3.217	0	10.401	7.059	397	0

Tablo 4-115 Yenişehir Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019) Partilerin Aldığı Oy Sayıları

YENİŞEHİR BELEDİYE MECLİSİ İÇİN İLÇEDE KULLANILAN OYLARIN DAĞILIMI

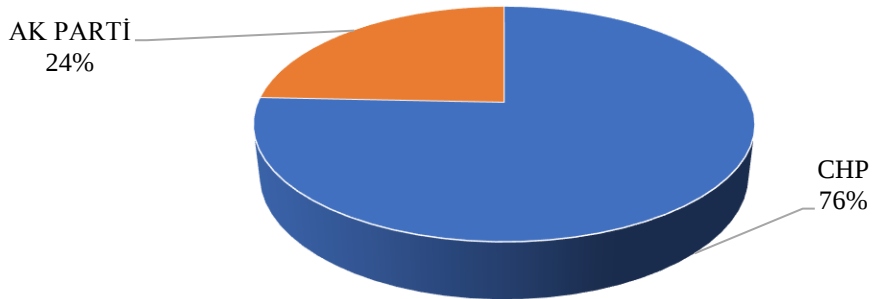
Tablo 4-116 Seçim Sonuçlarına Göre Yenişehir Belediye Meclis Üye Dağılımı

Yenişehir Belediye Meclisi 37 üye ve Yenişehir Belediye Başkanı'ndan oluşmaktadır. Seçim sonuçlarına istinaden gerçekleşen sandalye dağılımında Cumhuriyet Halk Partisi 28, AK Parti ise 9 sandalye kazanmıştır. Seçimden sonraki süreçte AK Parti listesinden meclise giren; Fahrettin Kılınç, Yusuf Kaplan, Fuat Akbaş, Semra Tekeli ve Mehmet Ali Aydeniz Milliyetçi Hareket Partisi adına belediye meclisi üyeliklerine devam etmiştir. Belediye meclisi üyeliğinden istifa eden Cumhuriyet Halk Partili Kenan Hazar ve Serdar Çelik'in yerine seçim kurulu tarafından CHP'li Hülya Günel ve Destina Albayrak atanmıştır.

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE YENİŞEHİR BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI				YENİŞEHİR BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI		
CHP	AK PARTİ	MHP	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP
28	9	0	37	28	4	5

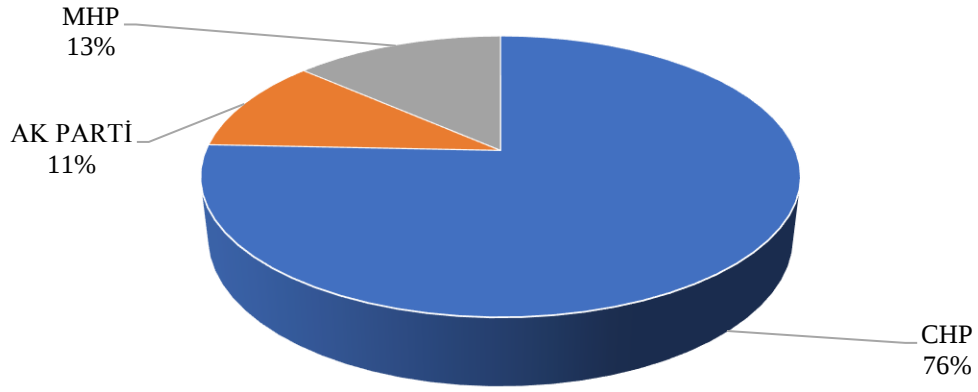
Tablo 4-117 Yenişehir Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre/ Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Dağılımı

SEÇİM SONUÇLARINA GÖRE YENİŞEHİR BELEDİYE MECLİS ÜYE DAĞILIMI

Tablo 4-118 Yenişehir Belediye Meclisi Seçim Sonuçlarına Göre Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

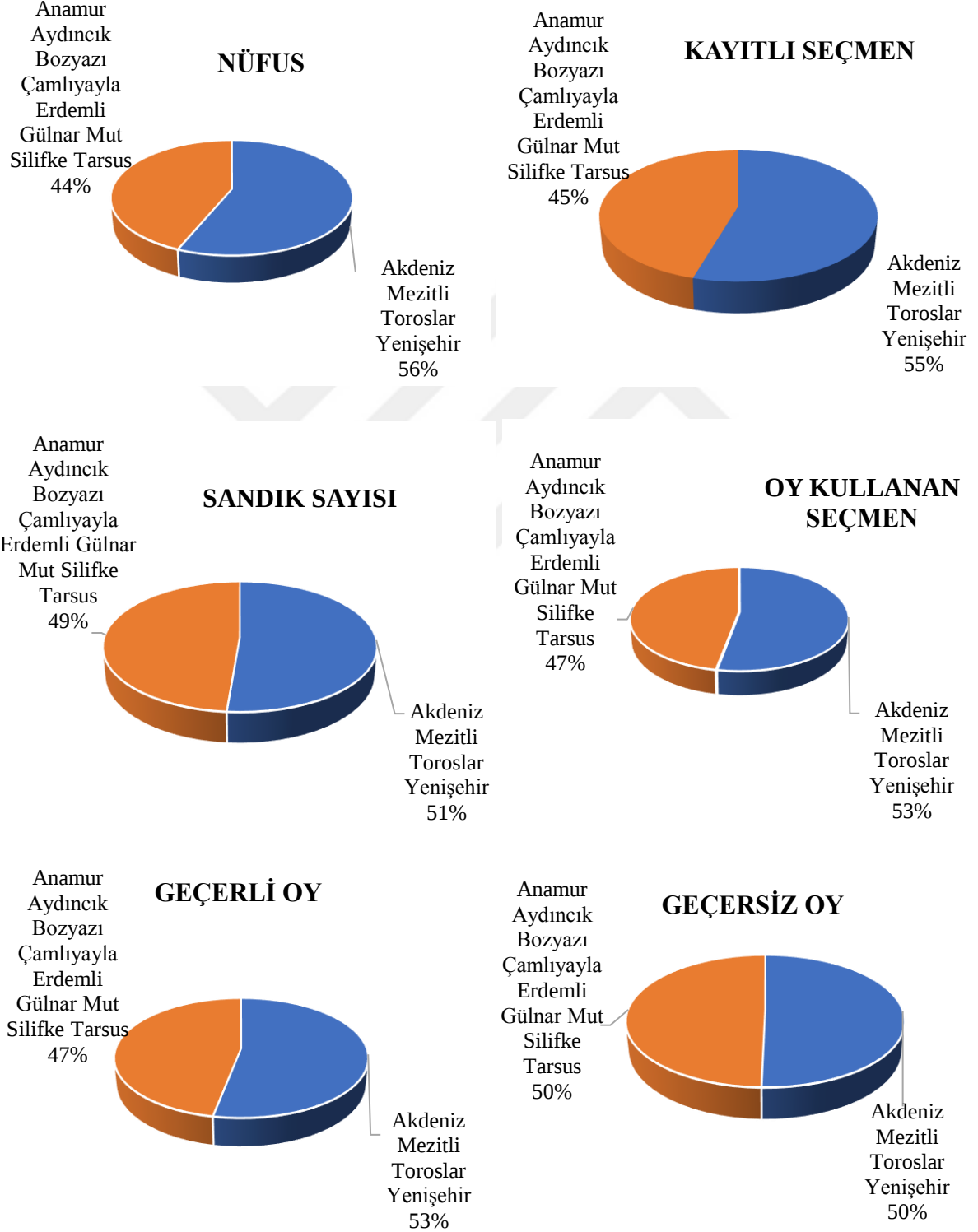
**YENİŞEHİR BELEDİYESİ MECLİSİ PARTİ DEĞİŞİKLİKLERİ
SONRASI SANDALYELERİN DAĞILIM ORANI**

Tablo 4-119 Yenisehir Belediye Meclisi Parti Değişiklikleri Sonrası Sandalyelerin Yüzdelik Dağılımı

5 SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1 31 Mart 2019 Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçiminin Gerrymandering ve İttifak Siyaseti Üzerinden Değerlendirmesi

31 Mart 2019 tarihinde gerçekleşen Mahalli İdareler Seçimleri için Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na sekiz parti aday gösterilmiştir. Bu partiler; Saadet Partisi, Bağımsız Türkiye Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Vatan Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Demokratik Sol Parti'dir. Listede dikkat çeken ilk nokta dönemin iktidar partisi olan AK Parti'nin büyükşehir belediye başkanlığına aday göstermeyerek Cumhur İttifakı ortağı Milliyetçi Hareket Partili Hamit Tuna³³'yı desteklemesidir. İkinci nokta ise, önceki dönem büyükşehir belediye başkanı İYİ Partili³⁴ Burhanettin Kocamaz'ın seçime YSK kararı ile girememesidir.

MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI 31 MART 2019 SEÇİMİ ADAY LİSTESİ	
ERDAL ALKAN	SAADET PARTİSİ
RAMİS AKIN	BAĞIMSIZ TÜRKİYE PARTİSİ
MESUT OYARDI	TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ
LERZAN ÖZGENÇ	VATAN PARTİSİ
VAHAP SEÇER	CUMHURİYET HALK PARTİSİ
AYFER YILMAZ	DEMOKRAT PARTİ
HAMİT TUNA	MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ
EMRAH KÜÇÜKKAPDAN	DEMOKRATİK SOL PARTİ

Tablo 5-1 Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı 31 Mart 2019 Seçimi: Aday Listesi

1.891.145 kişinin ikamet ettiği Mersin'de 1.282.874 kayıtlı seçmen bulunmaktadır. 2019 yılında gerçekleştirilen Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı için 1.094.234 oy kullanılmıştır. Bu oyların 1.057.902'si geçerli 36.332'si geçersiz kabul edilmiştir. Seçime katılma oranı ise %88,12'dir. Toplam 4.155 sandıkta oy kullanılmıştır ("2019 Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Sandık Sonuçları ve Tutanaklar", y.y.).

³³ Önceki dönem Toroslar İlçesi Belediye Başkanı

³⁴ Önceki dönemlerde 3 dönem Milliyetçi Hareket Partisi adına Tarsus Belediye Başkanlığı ve 1 dönem Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapmıştır. Daha sonra parti değiştirmiştir. İYİ Parti adına siyasi hayatına devam etmektedir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
Mersin	İl Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
TOPLAM	1.891.145	%100,00	4.155	1.282.874	1.094.234	%88,12	1.057.902	36.332

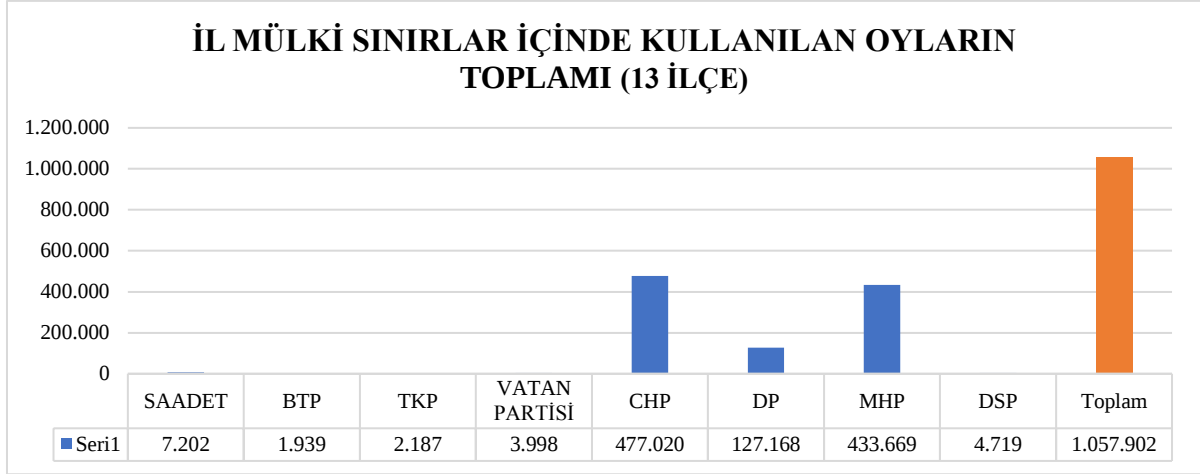
Tablo 5-2 Mersin Toplamı Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Mersin genelinde kullanılan 1.057.902 geçerli oyun; 7.202'sini Saadet Partisi, 1.939'unu Bağımsız Türkiye Partisi, 2.187'sinin Türkiye Komünist Partisi, 3.998'ini Vatan Partisi ve 4.719'unu Demokratik Sol Parti almıştır. Belediye başkanlığı seçimini 477.020 oyla Cumhuriyet Halk Partisi kazanmıştır. Önceki dönem belediye başkanlığı seçimi kazanan Milliyetçi Hareket Partisi 433.669 oy, Demokrat Parti ise 127.168 oy almıştır.

Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
MERSİN	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
TOPLAM	7.202	1.939	2.187	3.998	477.020	127.168	433.669	4.719	1.057,902

Tablo 5-3 Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri Tablosu

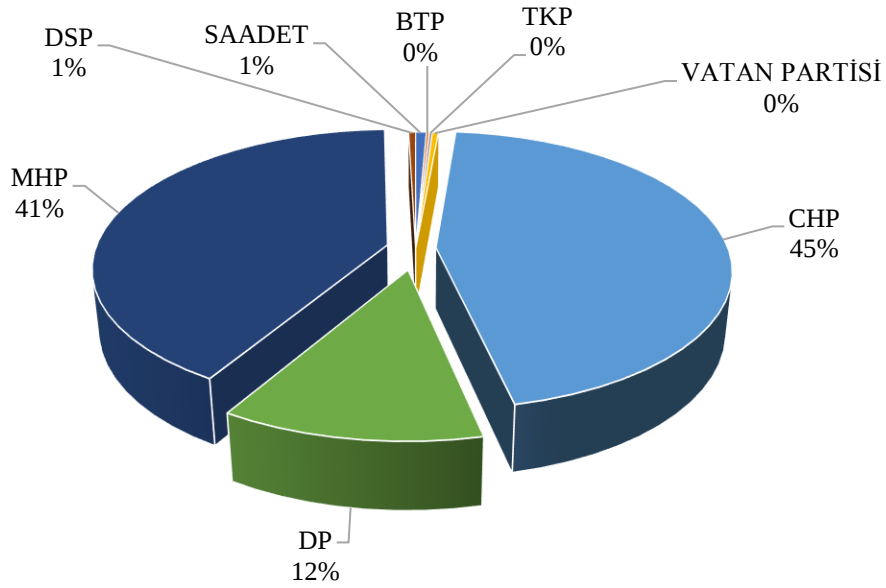
Mersin genelinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı için yapılan ilk üç parti tercihi sıralaması; CHP, MHP ve DP şeklindedir.

Tablo 5-4 : Mersin Toplamı Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri Grafiği

İl genelinde kullanılan oyların %45'ini CHP, %41'ini MHP, %12'sini DP, %1'ini Saadet ve %1'ini DSP almıştır.

MERSİN GENELİNDE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI İÇİN KULLANILAN OYLARIN DAĞILIMI

Tablo 5-5 Mersin Genelinde Büyükşehir Belediye Başkanlığı İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

6360 sayılı yasadan önce büyükşehir belediyesini oluşturan dört merkez ilçe; Akdeniz, Mezitli, Yenışehir ve Toroslar'dır. Dört merkez ilçede kullanılan geçerli oyların toplamı 561.067'dir. Dört ilçede en çok oyu alan parti Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi'nin dört ilçedeki toplam oyu 297.149'dur.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)								
Akdeniz Mezitli Toroslar Yenışehir	İlçeler Toplam Nüfus	Nüfus Yüzdesi	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
	1.064.850	%56,31	2.132	700.060	579.363	%82,77	561.067	18.296

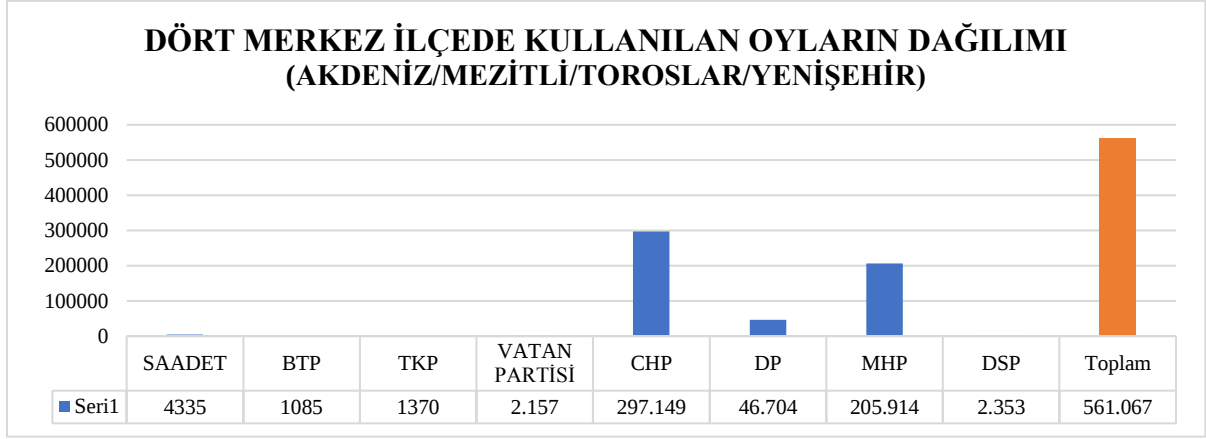
Tablo 5-6 Merkez İlçeler (Akdeniz+Mezitli+Toroslar+Yenışehir) Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Dört merkez ilçede kullanılan 561.067 geçerli oyun; 1.436'sını Saadet Partisi, 556'sını Bağımsız Türkiye Partisi, 469'unu Türkiye Komünist Partisi, 785'ini Vatan Partisi ve 626'sını Demokratik Sol Parti almıştır. Önceki dönem belediye başkanlığı seçimi kazanan Milliyetçi Hareket Partisi 46.099 oy, Demokrat Parti ise 8.502 oy almıştır. Eski Büyükşehir sınırlarında kullanılan oylar dikkate alındığında; belediye başkanlığı seçimini 82.095 oyla yine Cumhuriyet Halk Partisi kazanmaktadır.

Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019)									
İlçe Adı	SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	CHP	DP	MHP	DSP	Toplam
AKDENİZ MEZİTLİ YENİŞEHİR TOROSLAR	1.436	556	469	785	82.095	8.502	46.099	626	140.568

Tablo 5-7 Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Dört Merkez İlçede Partilerin Aldığı Oy Bilgileri Tablosu

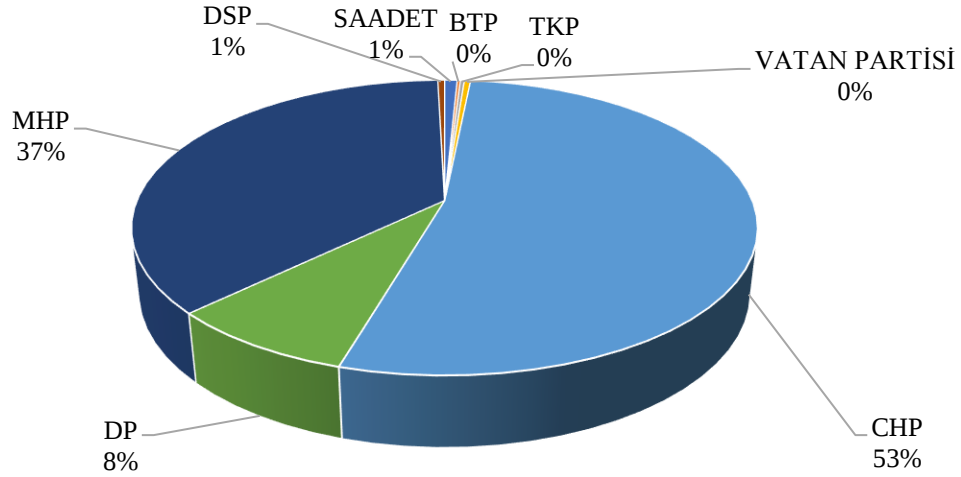
Dört merkez ilçede büyükşehir belediye başkanlığı için yapılan ilk üç parti tercihi sıralaması; CHP, MHP ve DP şeklindedir.

Tablo 5-8: Dört Merkez İlçede (Akdeniz/Mezitli/Toroslar/Yenişehir) Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri Tablosu

Dört merkez ilçede kullanılan oyların %53'ünü CHP, %37'sini MHP, %8'ini DP, %1'ini DSP ve %1'ini Saadet Partisi almıştır.

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI SEÇİMİ (31 MART 2019) AKDENİZ/MEZİTLİ/TOROSLAR/YENİŞEHİR

Tablo 5-9 Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimi (31 Mart 2019) Akdeniz/Mezitli/Toroslar/Yenişehir

6360 Sayılı yasa ile büyükşehir sınırları il mülki sınırlarına eşitlenmiştir. Bu sebeple yasanın yürürlüğe girdiği 2014 yerel seçimlerinden bu yana 30 büyükşehirde tüm seçmenler büyükşehir

sakini ve seçmenidir. 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde il genelinde büyükşehir başkanlığı için kullanılan toplam oy 1.057.902'dir. İl genelinde en çok oyu alan parti ise Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Cumhuriyet Halk Partisi'nin aldığı toplam oy 477.020'dir.

İldeki nüfusun %56'sı Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenişehir'de, %44'ü ise Anamur, Aydınçık, Bozyazı, Çamlıyayla, Erdemli, Gülnar, Mut, Silifke ve Tarsus'ta ikamet etmektedir. Kayıtlı seçmenlerin %55'i dört merkez ilçede oy kullanmakta iken; %45'i yeni eklenen dokuz ilçededir. Oy kullanan seçmenlerin ve geçerli oyların; %53'ü Akdeniz, Mezitli, Toroslar, Yenişehir; %47'si ise Anamur, Aydınçık, Bozyazı, Çamlıyayla, Erdemli, Gülnar, Mut, Silifke ve Tarsus'tadır. Geçersiz oyların dağılımı ise dört merkez ilçe ve yeni eklenen dokuz ilçede denktir. 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyesi sınırlarının il mülki sınırlarına genişletilmesi 2019 büyükşehir belediye başkanlığı seçim sonucunda herhangi bir değişikliğe sebep olmamıştır. Sınırlar merkez ilçe ile sınırlı da olsa, il mülki sınırlarına eşitlenmiş olsa da sonuç değişmemektedir. Sonucun değişmemesinin en önemli etkeni merkez ilçelerin toplam oyunun il genelinde kullanılan toplam oyun yarıdan fazlasına tekabül etmesidir. Merkez ilçelerdeki genellikle Cumhuriyet Halk Partisi yanlısı oy verme davranışı, havuza eklenen (nüfus açısından oldukça) küçük ilçelerin sonucu etkilemesini önlemiştir. Merkez ilçelerdeki yüksek katılım oranı ile küçük ilçelerin sonuca etkisi oldukça düşük kalmıştır. Bir diğer belirleyici etken ise mevcut belediye başkanı İYİ Partili Burhanettin Kocamaz'ın adaylık evraklarını Seçim Kurulu'na geç teslim edildiği gerekçesi ile seçime girememesidir³⁵. Burhanettin Kocamaz Demokrat Parti adına büyükşehir belediye başkanı adayı olmayı denese de bu seçenekte Seçim Kurulu tarafından reddedilmiştir. Önceki dönem Milliyetçi Hareket Partisi adına seçime katılan ve Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı olan Burhanettin Kocamaz; Demokrat Parti adına seçime katılan Ayfer Yılmaz'ı destekleme kararı almıştır. Milliyetçi-Muhafazakâr kesimi temsil eden ve dört dönem Tarsus Belediye Başkanlığı ve Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı yapan Kocamaz'ın Cumhur İttifakı yerine Demokrat Partili Ayfer Yılmaz'ı destekleme kararı Cumhur İttifakına önemli ölçüde kan kaybettirmiştir. 43.351 oy fark ile Cumhuriyet Halk Partisi seçimi kazanırken ikinci parti olan Cumhur İttifakı adayı Milliyetçi Hareket Partili Hamit Tuna seçimi kaybetmiştir. Demokrat Parti ise toplam 127.168 oy almıştır.

³⁵ İlgili evraklar YSK'dan özel bir çalışma gerektirdiği gerekçesi ile paylaşılmamıştır. Burhanettin KOCAMAZ ise evrakları paylaşmamayı tercih etmiştir.

5.2 31 Mart 2019 Mersin Büyükşehir Meclisi Kombinasyonunun Gerrymandering ve İttifak Siyaseti Üzerinden Değerlendirmesi

1.891.145 kişinin ikamet ettiği Mersin’de 1.281.570 kayıtlı seçmen bulunmaktadır. 2019 yılında gerçekleştirilen ilçe belediye meclis üyelikleri için 1.092.253 oy kullanılmıştır. Bu oyların 1.051.219’u geçerli 41.034’ü geçersiz kabul edilmiştir. Seçime katılma oranı ise %87,96’dır. Toplam 4.155 sandıkta oy kullanılmıştır (“2019 Belediye Meclis Üyeliği Seçimi Sandık Sonuçları ve Tutanaklar”, y.y.).

Mersin Toplamında Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)						
İl Toplam Nüfus	Toplam Sandık Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Oy Kullanan Seçmen Sayısı	Seçime Katılma Oranı	Toplam Geçerli Oy	Toplam Geçersiz Oy
1.891.145	4.155	1.281.570	1.092.253	%87,96	1.051.219	41.034

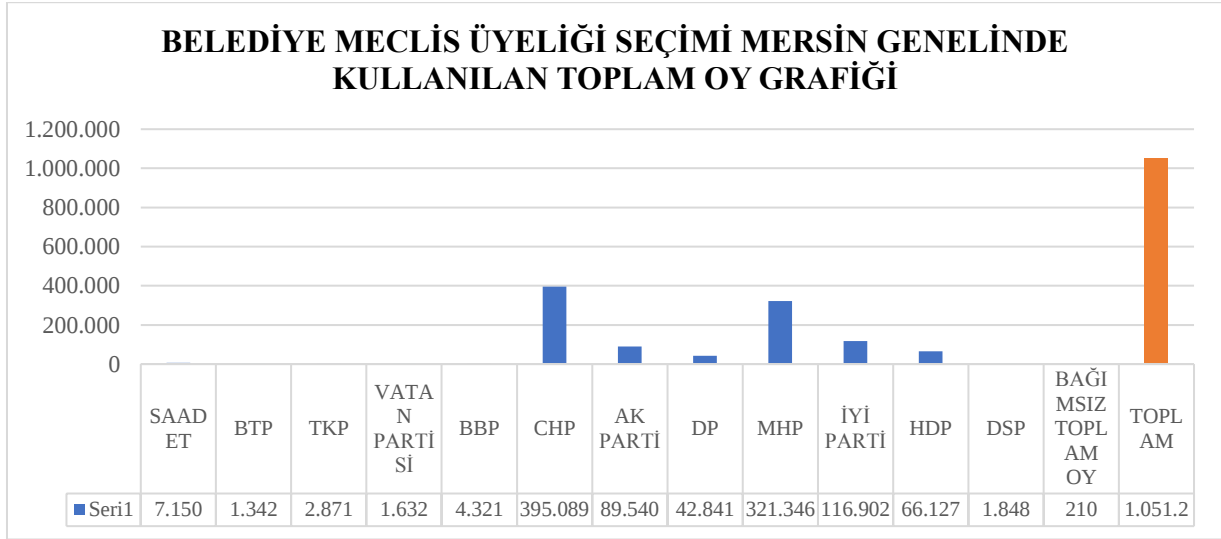
Tablo 5-10 Mersin Toplamında Belediye Meclisi Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Genel Bilgiler

Mersin genelinde kullanılan 1.051.219 geçerli oyun; 7.150’sini Saadet Partisi, 1.342’sini Bağımsız Türkiye Partisi, 2.871’ini Türkiye Komünist Partisi, 1.632’sini Vatan Partisi, 431’ini Büyük Birlik Partisi, 1.848’ini Demokratik Sol Parti, 42.841’ini ise Demokrat Parti almıştır. Belediye meclisi seçiminde en çok oyu alan 395.089 oyla Cumhuriyet Halk Partisidir. Cumhuriyet Halk Partisini Milliyetçi Hareket Partisi 321.346 oy, İYİ Parti 116.902 oy, AK Parti 89.540 oy, Halkların Demokratik Partisi ise 66.127 oy ile takip etmiştir.

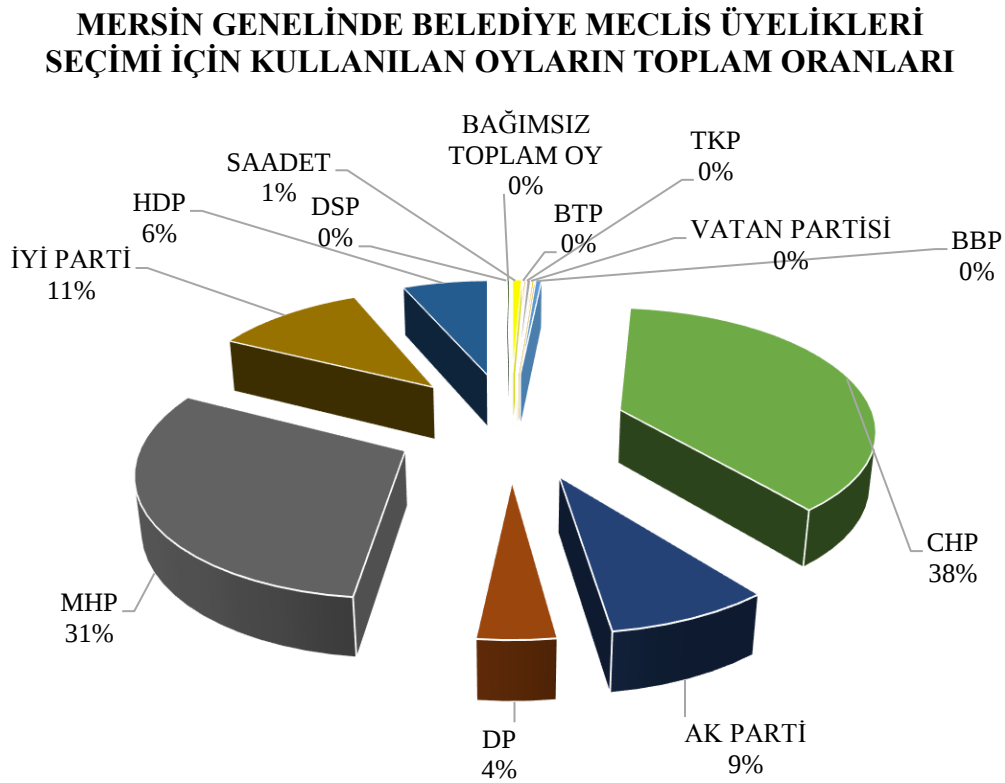
Mersin Toplamında Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)												
SAADET	BTP	TKP	VATAN PARTİSİ	BBP	CHP	AK PARTİ	DP	MHP	İYİ PARTİ	HDP	DSP	BAĞIMSIZ
7.150	1.342	2.871	1.632	4.321	395.089	89.540	42.841	321.346	116.902	66.127	1.848	210

Tablo 5-11 Mersin Toplamında Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri

Mersin genelinde belediye meclisleri için yapılan ilk beş parti tercihi sıralaması; CHP, MHP, İYİ Parti, AK Parti ve HDP şeklindedir.

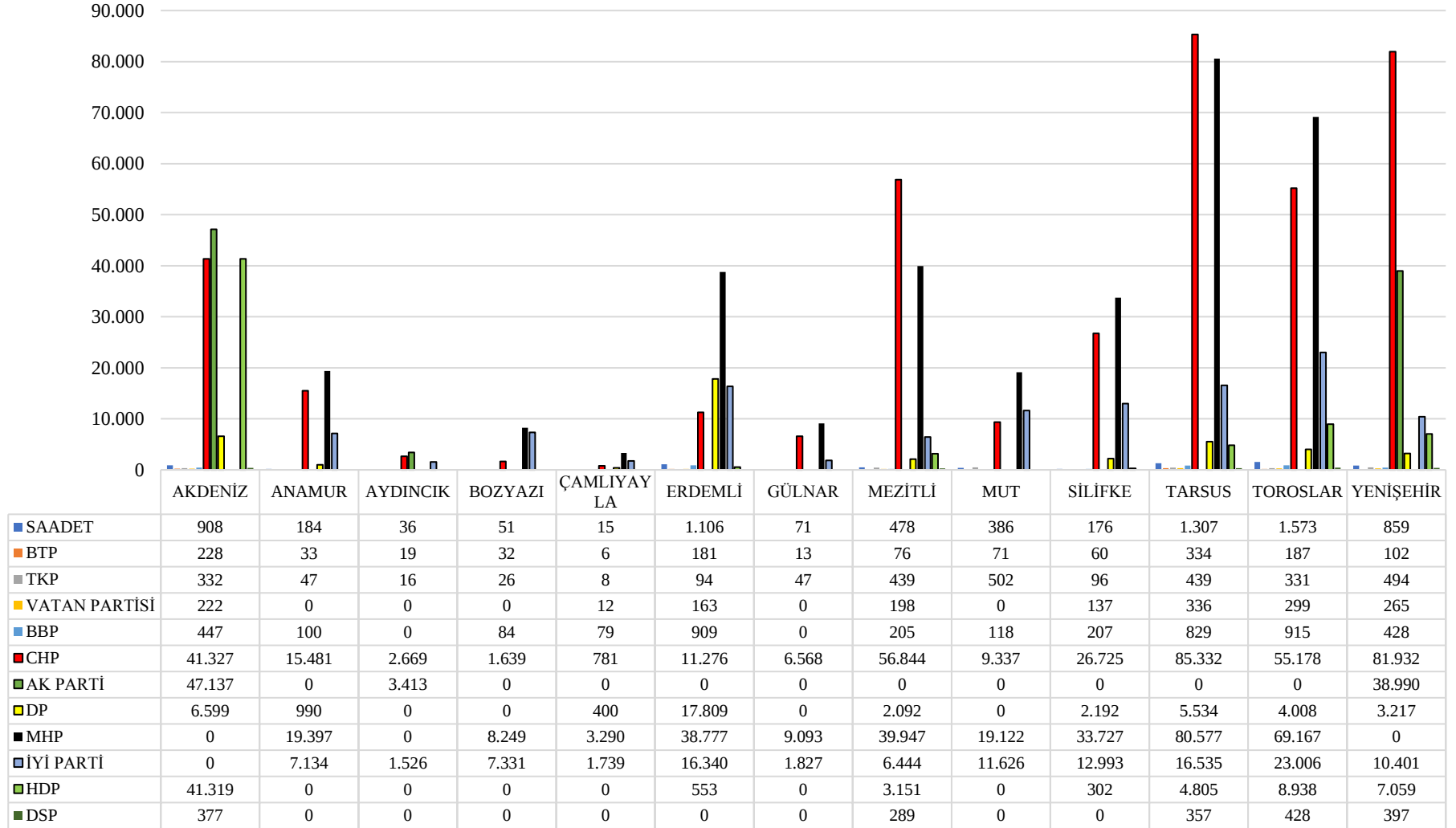

Tablo 5-12 Mersin Toplamı Belediye Meclisleri Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri Grafiği

Tablo 5-13 Mersin Genelinde Belediye Meclis Üyelikleri Seçimi İçin Kullanılan Oyların Yüzdelik Dağılımı

Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019)

Tablo 5-14 Mersin Toplamında Belediye Meclis Üyeliği Seçimi (31 Mart 2019): Partilerin Aldığı Oy Bilgileri (İlçe Bazında Sınıflandırılmıştır)

31 Mart 2019 yerel seçimleri ile kurulan Mersin Büyükşehir Belediyesi ilçe belediyelerden gelen 78 üye ve Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer'den oluşmaktadır. Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi'ne Akdeniz Belediye Meclisi'nden 8 üye, Anamur Belediye Meclisi'nden 6 üye, Aydıncık Belediye Meclisi'nden 3 üye, Bozyazı Belediye Meclisi'nden 4, Çamlıyayla Belediye Meclisi'nden 2, Erdemli Belediye Meclisi'nden 7, Gülnar Belediye Meclisi'nden 4, Mezitli Belediye Meclisi'nden 4, Mezitli Belediye Meclisi'nden 7, Mut Belediye Meclisi'nden 6, Silifke Belediye Meclisi'nden 7, Tarsus Belediye Meclisinden 8, Toroslar Belediye Meclisi'nden 8 ve Yenişehir Belediye Meclisinden 8 üye katılmaktadır.

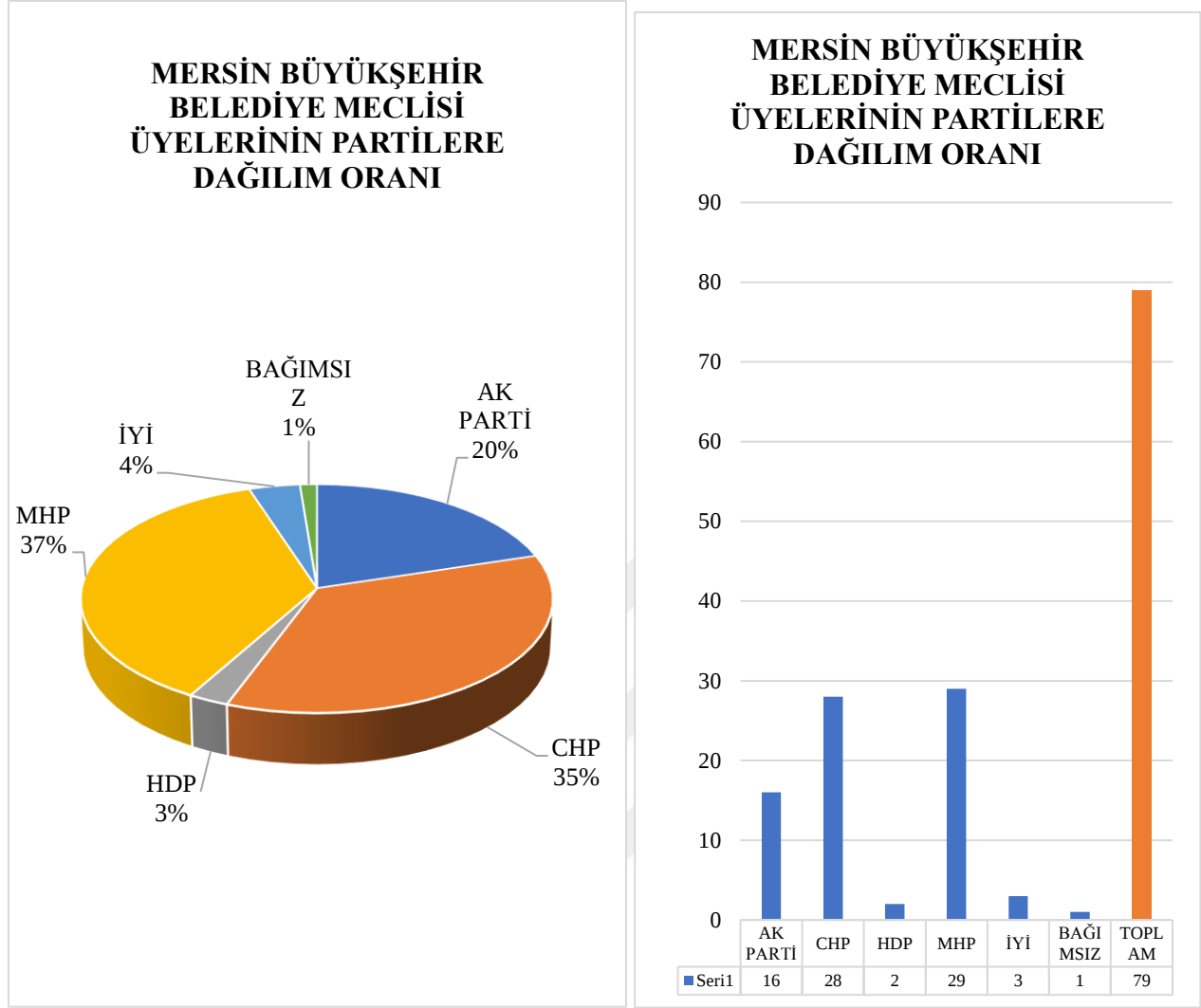
	ÜYE SAYISI	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNE GİDEN BELEDİYE MECLİSİ ÜYE SAYISI	BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNE GİDEN DOĞAL ÜYE SAYISI
AKDENİZ	37	7	1
ANAMUR	25	5	1
AYDINCIK	11	2	1
BOZYAZI	15	3	1
ÇAMLIYAYLA	9	1	1
ERDEMLİ	31	6	1
GÜLNAR	15	3	1
MEZİTLİ	31	6	1
MUT	25	5	1
SİLİFKE	31	6	1
TARSUS	37	7	1
TOROSLAR	37	7	1
YENİŞEHİR	37	7	1
BÜYÜKŞEHİR	0	0	1
TOPLAM	341	65	14
		79	

Tablo 5-15 İlçe Belediyesi Üye Sayısı, Büyükşehir Belediyesine Giden Belediye Meclisi Üye Sayıları, Büyükşehir Belediyesine Giden Doğal Üye Sayıları

Mersin Büyükşehir Belediye Meclisine ilçe belediye meclislerinden gelen belediye meclis üyeleri ve ilçe belediye başkanlarının siyasi partilere dağılımı aşağıdaki gibidir.

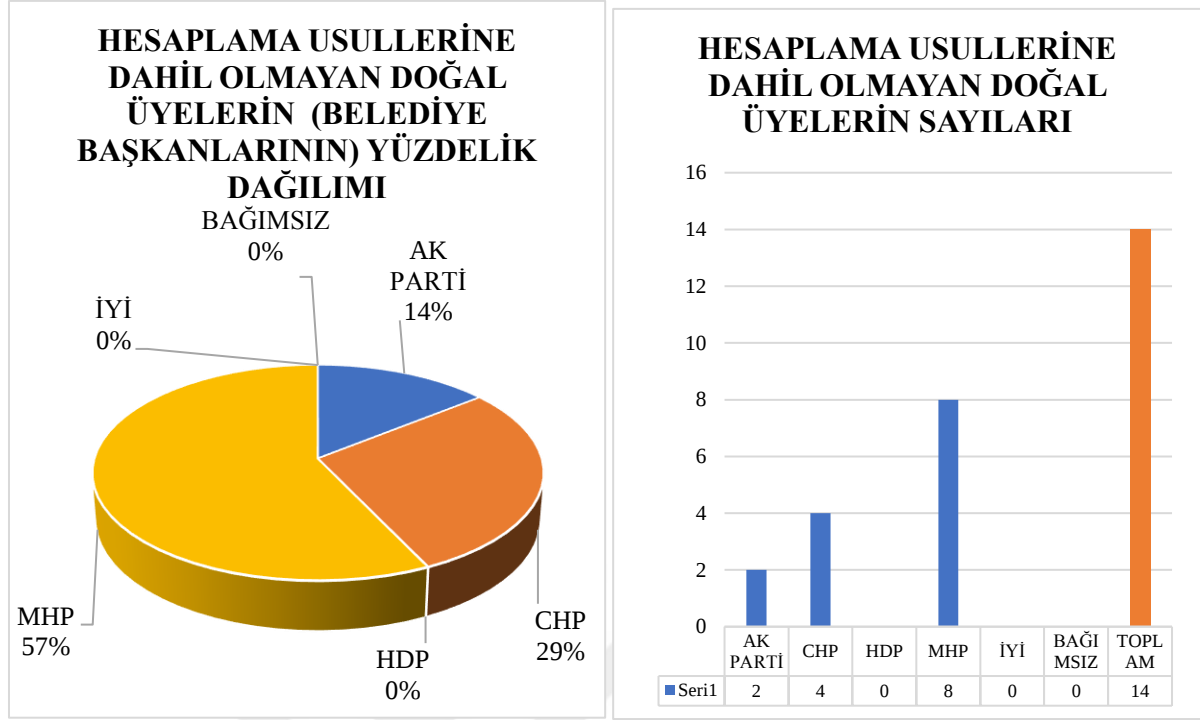
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİ ÜYELERİNİN PARTİLERE DAĞILIMI							
	AK PARTİ	CHP	HDP	MHP	İYİ	BAĞIMSIZ	TOPLAM
BÜYÜKŞEHİR	0	1 bşk	0	0	0	0	1
AKDENİZ	3+1 bşk	2	2	0	0	0	8
ANAMUR	1	2	0	2+1 bşk	0	0	6
AYDINCIK	1 bşk	0	0	2	0	0	3
BOZYAZI	1	0	0	1+1 bşk	1	0	4
ÇAMLIYAYLA	0	0	0	1+1 bşk	0	0	2
ERDEMLİ	1	0	0	3+1 bşk	1	1	7
GÜLNAR	1	1	0	1+1 bşk	0	0	4
MEZİTLİ	1	4+1 bşk	0	1	0	0	7
MUT	1	1	0	2+1 bşk	1	0	6
SİLİFKE	2	2	0	2+1 bşk	0	0	7
TARSUS	1	4+1 bşk	0	2	0	0	8
TOROSLAR	2	2	0	3+1 bşk	0	0	8
YENİŞEHİR	0	6+1 bşk	0	1	0	0	8
TOPLAM	16	28	2	29	3	1	79

Tablo 5-16 Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi Üyelerinin Partilere Dağılımı

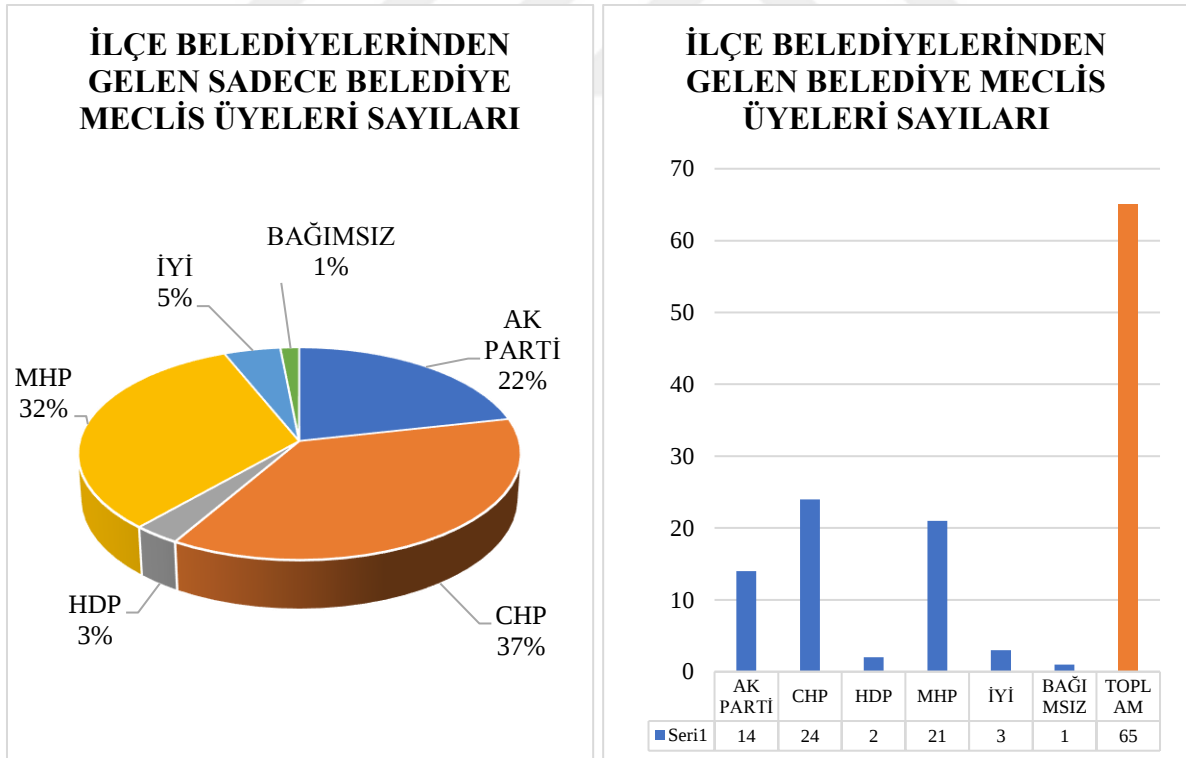

Tablo 5-17 On Üç İlçeden Oluşan Mersin Büyükşehir Belediyesi Meclisi Yüzdelik ve Sandalye Dağılımı

79 Mersin Büyükşehir Belediye üyesinin 16'sı AK Partili, 28'i Cumhuriyet Halk Partili, 2'si Halkların Demokratik Partisi'nden, 29'u Milliyetçi Hareket Partili, 3'ü İYİ Partili ve 1'i bağımsızdır. 79 üyenin 13'ü ilçe belediye başkanı ve 1'i büyükşehir belediye başkanıdır. Bu 14 belediye başkanı büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir ve hesaplama usullerine dahil değildir.

Tablo 5-18 Hesaplama Usullerine Dahil Olmayan Doğal Üyelerin Partilere Dağılımı ve Yüzdelik Oranları

Tablo 5-19 Hesaplama Usullerine Göre İlçe Belediye Meclislerinden Gelen Üyelerin Partilere Dağılımı ve Yüzdelik Oranları

Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi'ne dört merkez ilçeden hesaplama usullerine dahil olmadan gelen belediye başkanlarının 2'si CHP'li, 1'i AK Partili ve 1'i MHP'lidir. Yeni eklenen 9 ilçeden gelen belediye başkanlarının ise; 7'si MHP'li, 1'i AK Partili ve 1'i CHP'lidir.

AKDENİZ/MEZİTLİ YENİŞEHİR/TOROSLAR BELEDİYE BAŞKANLARININ PARTİLERE DAĞILIMI			YENİ EKLENEN DİĞER 9 İLÇENİN BELEDİYE BAŞKANLARININ PARTİLERE DAĞILIMI		
CHP	AK PARTİ	MHP	CHP	AK PARTİ	MHP
2	1	1	1	1	7

Tablo 5-20 Dört Merkez İlçe/ On Üç İlçe Belediye Başkanlarının Partilere Dağılımı

Mevcut hesaplama usulleri ve bu usullere dahil edilmeyen üyeler sebebiyle merkez ve çevre ilçelerdeki seçmenin etkileme gücü birbirinden farklı ağırlıkta oluşmuştur. Aydıncık ilçesinin belediye meclis üyesi 2.865 kişinin oyunu temsil ederken, Tarsus ilçesinden gelen belediye meclis üyesi 29.543 seçmeni temsil etmektedir.

İlçe Adı	Büyükşehir Belediyesine Giden Belediye Meclisi Üye Sayısı	Kayıtlı Seçmen Sayısı	Büyükşehir Belediye Meclisinde 1 Temsilcinin Temsil Ettiği Kayıtlı Seçmen Sayısı
AKDENİZ	8	175.421	21.928
ANAMUR	6	50.354	8.392
AYDINCIK	3	8.596	2.865
BOZYAZI	4	20.090	5.023
ÇAMLIYAYLA	2	7.264	3.632
ERDEMLİ	7	101.343	14.478
GÜLNAR	4	20.267	5.067
MEZİTLİ	7	137.834	19.691
MUT	6	47.159	7.860
SİLİFKE	7	91.398	13.057
TARSUS	8	236.343	29.543
TOROSLAR	8	204.621	25.578

YENİŞEHİR	8	182.184	22.773
TOPLAM	78	1.282.874	

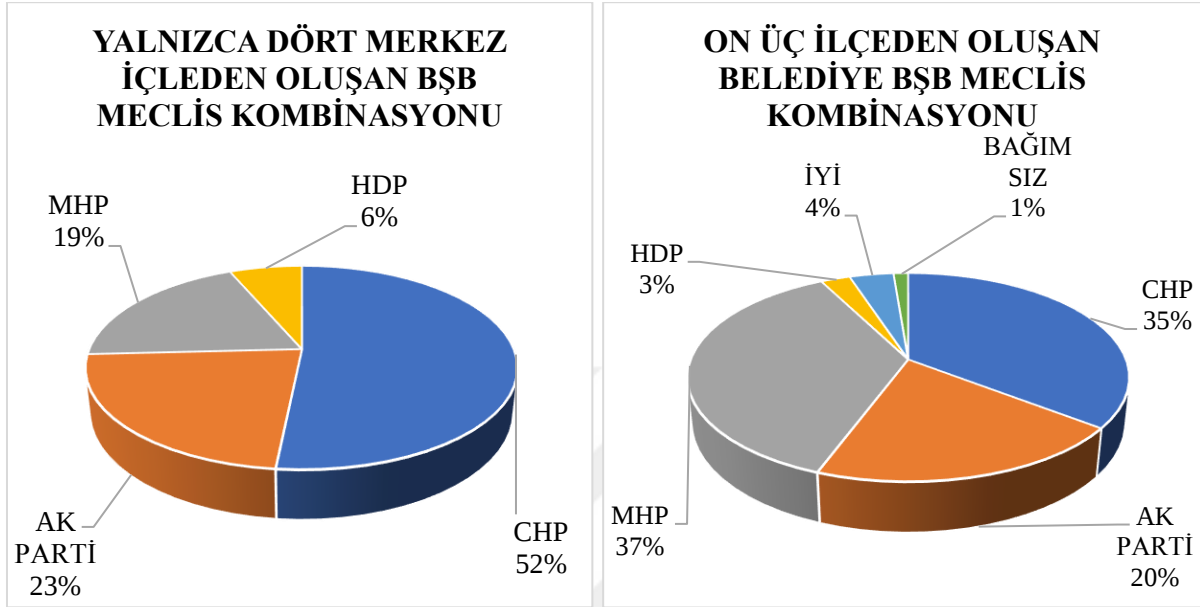
Tablo 5-21 Büyükşehir Belediyesine Giden İlçe Belediye Meclisinden Giden Üye Sayısı ve Temsil Ettiği Seçmen Sayısı

Merkez ilçelerden büyükşehir belediye meclisine gelen üyeler ve yeni eklenen dokuz ilçeden belediye meclisine gelen üyelerin parti bilgileri aşağıdaki gibidir.

YALNIZCA DÖRT MERKEZ İLÇEDEN OLUŞAN BŞB MECLİS KOMBİNASYONU					ON ÜÇ İLÇEDEN OLUŞAN BELEDİYE BŞB MECLİS KOMBİNASYONU						
CHP	AK PARTİ	MHP	HDP	TOPLAM	CHP	AK PARTİ	MHP	HDP	İYİ	BAĞIMSIZ	TOPLAM
16	7	6	2	31	28	16	29	2	3	1	79

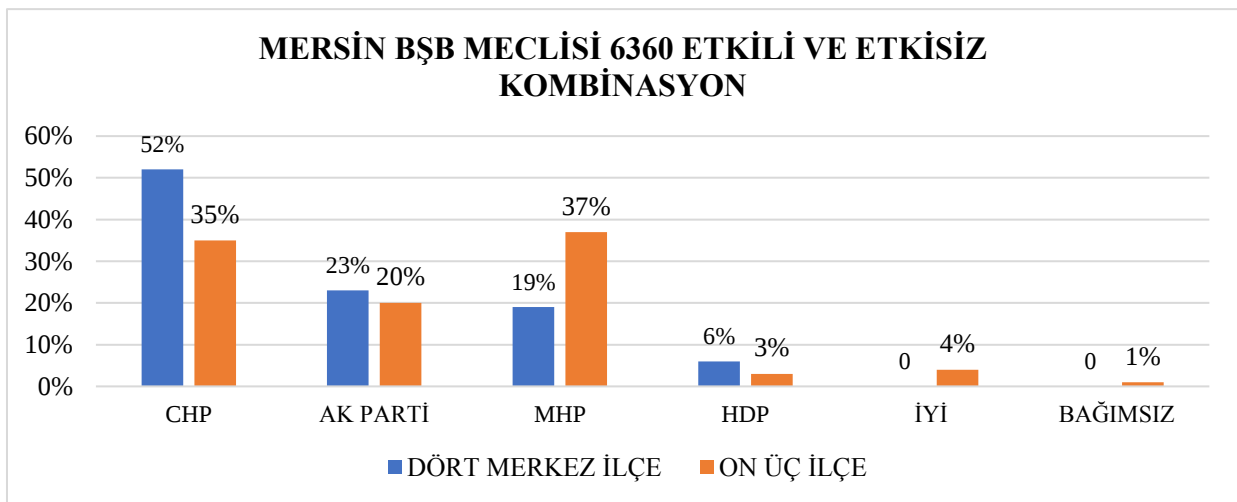
Tablo 5-22 Dört Merkez İlçe/On üç İlçeden Oluşan Büyükşehir Belediye Meclisindeki Partilerin Sandalye Dağılımları

Dört merkez ilçeden oluşan Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi kombinasyonu ve on üç ilçeden oluşan Mersin büyükşehir Belediye Meclisi kombinasyonu aşağıdaki gibidir.

Tablo 5-23 Dört Merkez İlçe ve On Üç İlçeden Oluşan Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi Kombinasyonları

6360 sayılı yasa ve ittifak siyasetinin mevcut sistemdeki siyasi ve coğrafi adaletsizlikle birleşince ortaya koyduğu fark aşağıdaki gibidir.

Tablo 5-24 Mersin Büyükşehir Belediyesi Meclisi 6360 Etkili ve Etkisiz Karşılaştırma Tablosu

31 Mart 2019 tarihinde gerçekleşen belediye meclisi seçim sonuçlarına istinaden oluşan Mersin Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nde 6360 sayılı yasanın ve ittifak siyasetinin olumlu etkisinin Cumhuriyet Halk Partisi'ne olduğu saptanmıştır. 6360 sayılı yasadaki değişiklikler, Büyükşehir Belediye Meclisi Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenışehir belediye meclis üyeleri arasından seçilen temsilciler, doğal üye olan bu dört ilçenin belediye başkanı ve büyükşehir belediye başkanından oluşmaktayken; dört ilçe ile sınırlandırılarak oluşturulan simülasyonda Cumhuriyet Halk Partisi oyların %52'sini alırken on üç ilçe de kullanılan oylar dikkate alınarak oluşturulan simülasyonda Cumhuriyet Halk Partisi oyların %35'ini almaktadır. 2019 yerel seçiminde dört merkez ilçe de kullanılan oylar dikkate alındığından AK Parti'nin toplam oyu %23'tür. On üç ilçe bazında ise bu oran %20'ye düşmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi için kullanılan oyların dört merkez ilçe ile sınırlandırılması ile elde edilen sonuç %19'dur; on üç ilçe dikkate alındığında bu oran %37'ye çıkmaktadır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin seçimlere ortak liste ile girmesi itibarı ile AK Parti ve Milliyetçi Hareket Partisi'nin toplam oyları dikkate alındığında; dört ilçede %42'olan oylarının, 6360 sayılı yasa ile genişleyen sınırlar ve ittifak etkisiyle %57'ye çıktığı gözlemlenmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi %17, AK Parti %3 ve Halkların Demokratik Partisi %3 oy kaybederken; Milliyetçi Hareket Partisi %18, İYİ Parti %4 ve Bağımsız Aday %1 oranında fazladan temsil şansı yakalamıştır. Milliyetçi Hareket Partisi'nin artan temsiliyet oranının altında ittifak siyaseti ve 6360 sayılı yasanın etkisinin yanı sıra uzun yıllardır süregelen belediye meclislerinin doğal üyelerinin hesaplama usullerine dahil edilmeyişi ve yeni eklenen dokuz yeni ilçenin belediye başkanlarından 7'sinin Milliyetçi Hareket Partisi, 1'i CHP'li ve 1'i AK Partili olması da etkilidir. Hesaplama usullerine dahil edilmeyen başkanların kararlar üzerinde gelen belediye meclis üyeleri gibi oy hakkına sahip olması da dengeleri etkileyen önemli faktörlerden biridir.

6360 sayılı yasa ve ittifak siyaseti etkisi ile oluşan Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi kombinasyonu aşağıdaki gibidir.

MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİ ÜYE LİSTESİ			
Sıra no	Adı Soyadı	Partisi	İlçesi
1	Vahap Seçer (Büyükşehir Bld. Bşk)	CHP	Büyükşehir
2	Mustafa Muhammet Gültak (Akdeniz Bld. Bşk.)	AK PARTİ	Akdeniz
3	Hasan Tüzün	AK PARTİ	Akdeniz
4	Zafer Şahin Özturan	AK PARTİ	Akdeniz

5	Ali Tanrıverdi	HDP	Akdeniz
6	Serhat Servet Dövençi	CHP	Akdeniz
7	Aysel Mavioğlu Öner	AK PARTİ	Akdeniz
8	Bedriye Kuş	HDP	Akdeniz
9	Muhittin Ertaş	CHP	Akdeniz
10	Hidayet Kılınç (Anamur Bld. Bşk.)	MHP	Anamur
11	Kazım Kılınç	MHP	Anamur
12	Ahmet Çetin	MHP	Anamur
13	Erdal Karan	CHP	Anamur
14	Mustafa Umut Yılmaz	CHP	Anamur
15	Ali Yılmaz	AK PARTİ	Anamur
16	Ferat Aktan (Aydıncık Bld. Bşk.)	AK PARTİ	Aydıncık
17	Ahmet Yalçın	MHP	Aydıncık
18	Nazım Çabuk	MHP	Aydıncık
19	Mustafa Çetinkaya (Bozyazı Bld. Bşk.)	MHP	Bozyazı
20	Turhan Tuna	MHP	Bozyazı
21	Mevlüt Ok	AK PARTİ	Bozyazı
22	Ali Deniz	İYİP	Bozyazı
23	İsmail Tepebağlı (Çamlıyayla Bld. Bşk.)	MHP	Çamlıyayla
24	Osman Yasin	MHP	Çamlıyayla
25	Mükerrem Tollu (Erdemli Bld. Bşk.)	MHP	Erdemli
26	Mehmet Topkara	MHP	Erdemli
27	Mustafa Akın	MHP	Erdemli
28	Derviş Yıldırım	AK PARTİ	Erdemli
29	Duran Kara	MHP	Erdemli
30	Ahu Koşar	BAĞIMSIZ	Erdemli
31	Kerim Şahin	İYİP	Erdemli
32	Alpaslan Ünüvar (Gülnar Bld. Bşk.)	MHP	Gülnar
33	Hümmet Büyük	AK PARTİ	Gülnar
34	Osman Çöl	MHP	Gülnar
35	Ahmet Gökulu	CHP	Gülnar
36	Neşet Tarhan (Mezitli Bld. Bşk.)	CHP	Mezitli
37	Ali Doğaner	CHP	Mezitli
38	Bedri Dursun	CHP	Mezitli
39	Bünyamin Önel	MHP	Mezitli
40	Ümran Timur	CHP	Mezitli
41	Mehmet Semih Nane	CHP	Mezitli
42	Mevlüt Ekmekçi	AK PARTİ	Mezitli
43	Volkan Şeker (Mut Bld. Bşk.)	MHP	Mut
44	Burak Parça	MHP	Mut
45	Yusuf Maksudi Duman	MHP	Mut
46	Yüksel Patır	İYİP	Mut
47	Hüseyin Yeşil	AK PARTİ	Mut

48	Salahattin Arslan	CHP	Mut
49	Sadık Altunok(Silifke Bld. Bşk.)	MHP	Silifke
50	Yaşar Açıkbaz	AK PARTİ	Silifke
51	Ali Usca	MHP	Silifke
52	Erden Doğruöz	CHP	Silifke
53	Mehmet Emin Kurt	AK PARTİ	Silifke
54	Abbas Çevik	CHP	Silifke
55	Rahmi İlik	MHP	Silifke
56	Haluk Bozdoğan (Tarsus Bld. Bşk.)	CHP	Tarsus
57	Ali Dinsever	CHP	Tarsus
58	Ali Uyan	CHP	Tarsus
59	Mahmut Tat	MHP	Tarsus
60	Ali Boltaç	CHP	Tarsus
61	Mehmet Çelik	MHP	Tarsus
62	Ünzile Kuru	CHP	Tarsus
63	Mehmet Yıldız	AK PARTİ	Tarsus
64	Atsız Afşin Yılmaz (Toroslar Bld. Bşk.)	MHP	Toroslar
65	Hayrettin Orğun	MHP	Toroslar
66	Haluk Mutluay	MHP	Toroslar
67	Tuncay Gökçel	CHP	Toroslar
68	İsmail Yerlikaya	AK PARTİ	Toroslar
69	Hasan Özalp Önal	CHP	Toroslar
70	Ahmet Durak	MHP	Toroslar
71	Erhan Çontar	AK PARTİ	Toroslar
72	Abdullah Özyiğit (Yenişehir Bld. Bşk.)	CHP	Yenişehir
73	Abdurrahman Yıldız	CHP	Yenişehir
74	Zekeriya Özgür	CHP	Yenişehir
75	Gülcan Kış	CHP	Yenişehir
76	Fahrettin Kılınç	MHP	Yenişehir
77	Murat Sakuçoğlu	CHP	Yenişehir
78	Haşim Tuluk	CHP	Yenişehir
79	Özgür Emire	CHP	Yenişehir

Tablo 5-25 Mersin Büyükşehir Belediye Meclisi Üye Listesi

Tezin ilgili bölümlerinde de ele alındığı gibi 6360 sayılı yasanın gündeme gelmesiyle başlayan siyasi etkilerine dair tartışmalar, siyasi dinamikler değiştikçe farklı sonuçlar ortaya koyma potansiyelinden ötürü güncelliğini korumaktadır.

Büyükşehir Belediye Meclisi kombinasyonunda adaletin sağlanması için öncelikle mevcut; 1/10 barajı yeniden düzenlenmeli ve büyükşehir belediye meclisi de il çapında kullanılan toplam geçerli

oylar dikkate alınarak her temsilcinin eşit oyu temsil ettiği yeni hesaplama usulleri ile oluşturulmalıdır. Doğal üyeler ise hesaplama usullerine dahil edilmeli, temsil ettiği nüfus oranında etki alanına sahip olmalıdır. Bu sayede siyasi adaletle birlikte coğrafi adalet de sağlanmış olacaktır. Küçük ilçelerin aşkın temsili, büyük ilçelerin ise eksik temsiline önüne geçilebilecektir.

Büyükşehir Belediye Meclisinde temsil adaletsizliğinin yaşanmasının en büyük sebebi 6360 sayılı yasa ile büyükşehir sınırlarına dahil olan ilçelerin hesaplama usullerinden kaynaklı, nüfusuna oranla daha fazla temsiliyet hakkı olması ve doğal üye olan belediye başkanlarının %54'ünün Cumhuriyet İttifakı üyeleri AK Parti ve MHP'li başkanlar tarafından temsil edilmesidir. Meclisteki belediye başkanları hariç her bir üye potansiyel yeni belediye başkanı (belediye başkan vekili) olduğu için, başkanın görevinden ayrılmasına sebep olan herhangi bir durumda büyükşehir belediye meclis kombinasyonu önemli rol oynayacaktır. Nitekim; Silifke Belediyesi örneğinde olduğu üzere seçilen belediye başkanının görevini sürdüremeyeceği durumlarda, belediye başkan vekili belediyeyi sonraki seçim dönemine kadar yönetmektedir. Bu örnekte belediye meclis çoğunluğu da belediye başkanı ile aynı partiden olması sebebiyle, belediye başkanlığında bu değişiklik sonrası parti değişimi yaşanmamıştır.

Aynı şekilde bu tez çalışmasının ilgili literatür ve aktüel siyasetteki tartışmaların yer aldığı bölümlerinde bahsedildiği gibi sınırlarda yapılan değişikliğin seçim coğrafyasındaki değişikliğe de sebep olduğu doğrulanmıştır.

6360 sayılı yasa ile Mersin'de yeni ilçe kurulmamasına ya da absürt şekilde sınırlar yeniden düzenlenmemesine rağmen; seçim sisteminde (belediye meclis ve büyükşehir belediye başkanlığı) herhangi bir değişikliğe gidilmemesinin genişleyen sınırlar ve artan seçmen sayısı ile birleşince sonuçları oldukça değiştirdiği ilgili değerlendirme ve tablolastırılmış olan sonuçlarda da görülmektedir.

Seçimler işle ilişkilendirilebilecek her düzenleme evrensel olarak tepki görmektedir. Çünkü; her değişiklik bir gruba avantaj sağlarken diğer gruplara dezavantaj getirecektir. Önemsiz gibi görünen bir düzenleme bile seçim sonuçlarında beklenmedik etki yaratabilir.

Bu eksenle tezin sonuç analizi olarak 6360 sayılı Yasa kapsamında yapılan yeni düzenlemelerin iktidar partisini olumlu yönde, muhalefet partilerini ise olumsuz yönde etkilerken, parlamento dışı partilerin ise il düzeyinde neredeyse yok olmalarına sebep olduğu değerlendirilmesine ulaşılmıştır. Buradan hareketle tezin konusu olan Mersin ili örneğinde de ortaya çıktığı gibi sıkça uygulanmasına ve oldukça eskiye dayanmasına karşın gerrymandering uygulamalarının her seçimde hedeflenen amaçlara ulaştığını söylemek mümkün değildir. Nitekim 2019 yılında ilçe belediye meclisi ve büyükşehir belediye meclisi kombinasyonunu etkileyen düzenleme, büyükşehir belediye başkanlık seçimini değiştirmemiştir. Bunun ana sebebi seçim sistemindeki farklar ve yeni eklenen ilçeler ile dört merkez ilçedeki seçmen sayısıdır.

Sonuç olarak bu tez çalışmasının da temel amacı ve literatüre katkısı olarak ilgili bölümlerde analizleri yapılarak değerlendirilen ve elde edilen bulgular sonucunda demokrasinin mihenk taşı olan seçim güvenliği ve seçmenin oy kullanma gücünün siyasi konjonktürden bağımsız korunması adına;

- i) seçim bölge sınırlarının siyasetten arındırılmış yetkili otoriteler tarafından belirlenmesi,
- ii) siyasi ve coğrafi adaletsizliği ortadan kaldırmak için seçilenlerin eşit oyu temsil ettiği seçim düzenlemelerinin yapılması,
- iii) büyükşehir belediye meclisinin il genelinde kullanılan oylar neticesinde doğrudan oluşturulması,
- iv) 1/10 d'Hont Hesaplama usulü ve baraj uygulamasının demokrasi açısından küçük partilerin yerelde dahi temsiliyetine engel olduğu için düşürülmesi/kaldırılması yerel yönetimlerin seçim süreçleri ve sonrasında kazanan siyasi partilerin belediye organlarına dağılımları açısından demokratik sonuçlar ortaya koyması adına oldukça önemlidir.

İleri çalışmalarda;

- i) adayların seçim dönemindeki parti aidiyetleri ve aday gösterildiği parti listesi farklılıklarının tespiti ve mevzuata uygunluğunun araştırılması,

ii)görevini sürdüremeyen temsilcilerin yerine atanan yedek temsilcilerin mevzuat gereği seçildiği partinin yedek üyelerinden atanması maddesine istinaden, yedekten atanan üyelerin parti aidiyetleri ve seçime girdiği partinin tespiti ve mevzuata uygunluğunun araştırılması önerilir.

KAYNAKÇA

- Belediye Kanunu. Pub. L. No. 5393 (2005). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5393&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden erişildi.
- 1/690 Esas Numaraları Tasarının Madde Gerekçeleri. (2012). Ankara. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss338.pdf> adresinden erişildi.
- 1/690 Esas Numaralı Tasarının Genel Gerekçesi. (2012). Ankara. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss338.pdf> adresinden erişildi.
- 1/690 Esas Numaralı Tasarının TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı. (2012). Ankara. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss338.pdf> adresinden erişildi.
- 2019 Belediye Meclis Üyeliği Seçimi Sandık Sonuçları ve Tutanaklar. (y.y.). 14 Nisan 2022 tarihinde <https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu> adresinden erişildi.
- 2019 Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Sandık Sonuçları ve Tutanaklar. (y.y.). 10 Nisan 2022 tarihinde <https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu> adresinden erişildi.
- 2020 yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu. (2020). https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler/2020_yili_mahall-idareler_genel_faal-yet_raporu-20210621180102.pdf adresinden erişildi.
- 2021 Yılı Mahalli İdareler Faaliyet Raporu. (2021). Ankara. https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler/2021_yili_mahall-_dareler_genel_faal-yet_raporu-20220720132303.pdf adresinden erişildi.
- 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu - Konsolide metin | LEXPERA. <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/kanunlar/milletvekili-secimi-kanunu-2839-3> adresinden erişildi.
- 6360 Sayılı Kanun Bilgileri. (2012). *Türkiye Büyük Millet Meclisi*. 10 Şubat 2022 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/Kanun/6360> adresinden erişildi.
- A Deeper Look at Gerrymandering | PolicyMap. (y.y.). 5 Nisan 2022 tarihinde <https://www.policymap.com/2017/08/a-deeper-look-at-gerrymandering/> adresinden erişildi.
- Abana İlçe Merkezinin Abana'dan Kaldırılıp Bozkurt'a Nakline İlişkin Anayasa Mahkemesi Kararı. (1967).
- Açık Güneş, G. (2010). *Mersin Levanten Yapıları Üzerine Bir İnceleme*. Çukurova Üniversitesi.
- Adıgüzel, Ş. (2012). 6360 Sayılı Yasa' nın Türkiye'nin Yerel Yönetim Dizgesi Üzerine Etkileri: Eleştirel Bir Değerlendirme. *Toplum ve Demokrasi*, Yıl:6(13-14), 153-176. <https://www.mendeley.com/catalogue/41ce9f86-f352-320a-ad7f-5e593ad3d0ef/> adresinden erişildi.
- Adıgüzel, Ş. ve Karakaya, S. (2017). Yerel Siyasete Etkileri Açısından 6360 Sayılı Yasa: Hatay Örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(39), 31-56.

- AK Parti mi, AKP mi? (y.y.). <https://www.haberturk.com/polemik/haber/151231-ak-parti-mi-akp-mi-adresinden-erisildi>.
- Akdemir, T. ve Ulusoy, A. (2014). *Mahalli İdareler* (9. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akdoğan, Y. (2008). Kavramlar. *Yerel Siyaset* içinde (1. bs., ss. 9–15). İstanbul: Okutan Yayınevi.
- Akıllı, H. ve Kızılboğa Özasan, R. (2015). 6360 Sayılı Kanuna İlişkin Literatür Taraması. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 15(30), 155–184. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/auibfd/issue/32339/359351> adresinden erişildi.
- Aksu Çam, Ç. (2015a). Yerinden Yönetim ve Kentsel Siyaset: Avrupa Yerel Yönetim Sistemlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış. *Yerel Demokrasi Sorunsalı Büyükşehir Belediye Meclisleri Yapısı ve İşleyişi* içinde . İstanbul Bilgi üniversitesi Yayınları.
- Aksu Çam, Ç. (2015b). Büyükşehir Belediye Meclisinin Yapısı, İşleyişi ve Yerel Demokrasi: Adana Örneği. *Yerel Demokrasi Sorunsalı Büyükşehir Belediye Yapısı ve İşleyişi* içinde (ss. 111–132). İstanbul Bilgi üniversitesi Yayınları.
- Aksu Çam, Ç. (2017a). Adana’da Şehirleşme ve Yönetişim. *Kentlerden Yönetişim Örnekleri* içinde (ss. 46–63). Arguden Governance Academy.
- Aksu Çam, Ç. (2017b). OECD’deki Büyükşehirlerde Yönetişim. *Yerel Demokrasi Sorunsalı Büyükşehir Belediye Meclisleri Yapısı ve İşleyişi* içinde (C. 7, ss. 3–43). Arguden Governance Academy.
- Alıcı, O. V. (2013). Büyükşehir Belediyeleri ile İlçeleri Arasında Yaşanan Sorunların Hukuki Temelleri. *LHD*, 11(131), 12–36.
- Altan, Y. ve Karaca, F. (2016). Türk Metropoliten Şehir Yönetim Sistemindeki Değişime 6360 Sayılı Kanun’un Etkileri: Samsun Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(28), 553–585. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/comuybd/issue/43613/534112> adresinden erişildi.
- Altıparmak, C. ve Çelik, M. L. (2013). *Hukuki Açından 100 Soruda Yeni Büyükşehir Belediye Modeli*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Anayasa Mahkemesi’nin 12/9/2013 tarihli ve E.:2013/19, K.:2013/100 sayılı Kararı ile Değişik Hali On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Pub. L. No. 6360 (2014).
- Arıkboğa, E. (y.y.). Yerel Yönetimlerde Ölçek Sorunu ve Belediye Reformu. 27 Nisan 2021 tarihinde <https://mimoza.marmara.edu.tr/~earikboga/yayin/olcek.pdf> adresinden erişildi.
- Arıkboğa, E. (2015). Büyükşehir Belediye Meclislerindeki Temsil Adaletsizliğinin Coğrafi ve Siyasi Görünümleri. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 2(2), 35–61. <https://dergipark.org.tr/en/pub/marusbd/issue/291/1390> adresinden erişildi.
- Atmaca, Y. (2013). Optimal Belediye Büyüklüğü ve Yeni Büyükşehir Belediye Yasası. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 168–184.

- Avaner, T. (2009). Prof. Dr. Hikmet Sami Türk İle Ropörtaj: “Hukuk ve Siyaset Temelinde Yerel Seçimler: Yerel Seçim Sistemi ve Mart 2009 Seçimleri Üzerine Değerlendirmeler”. *Memleket Siyaset Yönetim*, 4(9), 33–54. <http://www.msydergi.com/uploads/dergi/123.pdf> adresinden erişildi.
- Ayman Güler, B. (2011). *Türkiye’nin Yönetimi Yapı* (3. bs.). Ankara: İmge Kitapevi.
- Ayman Güler, B. (2012). *İçişleri Alt Komisyonu Raporu Muhalefet Şerhi*. Ankara.
- Ayman Güler, B., Dinçer, C., Havutça, N., Işık, M., Kesimoğlu, M. S. ve Serindağ, A. (2012). *İçişleri Komisyon Raporu Muhalefet Şerhi*. Ankara. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss338.pdf> adresinden erişildi.
- Batırer, B. (2019). *6360 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun Etkileri Üzerine Bir İnceleme*. T.C. İstanbul Üniversitesi.
- Batman, S. ve Gül, H. (2013). Dünya ve Türkiye Örneklerinde Metropoliten Alan Yönetim Modelleri ve 6360 Sayılı Yasa. *Yerel Politikalar, Ocak-Hazir*(3), 7–47.
- Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. Pub. L. No. 6525 (2014). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6525&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden erişildi.
- Belediyenin Tarihçesi - Mersin Büyükşehir Belediyesi. (y.y.). 11 Nisan 2022 tarihinde <https://www.mersin.bel.tr/belediyenin-tarihcesi> adresinden erişildi.
- Bolat, M. (2020). İllikten İlçeliğe İlçelikten İlliğe Giden Süreç ve Kırşehir’in Yeniden İl Olması Kutlamaları (1957). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(69), 259–268. https://www.researchgate.net/profile/Mahmut-Bolat-2/publication/339611111_ILLIKTEN_ILCELIGE_ILCELIKTEN_ILLIGE_GIDEN_SUREC_VE_KIRSEHIR_IN_YENIDEN_IL_OLMASI_KUTLAMALARI_1957/links/5e7f777d458515efa0b50d2a/ILLIKTEN-ILCELIGE-ILCELIKTEN-ILLIGE-GIDEN-SUeREC-VE- adresinden erişildi.
- Bulut, Y. (2000). Gaziantep’te Büyük Şehir Yönetimine Kentsel Alt Örgütlenmelerin Katılımına ilişkin Bir Analiz. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 9(2), 30–61.
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu. Pub. L. No. 5216 (2004). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5216&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden erişildi.
- Çam, E. (2011). *Siyaset Bilimine Giriş* (10. bs.). İstanbul: DER Yayınları.
- Cinni, S. (2019). *Yerel Yönetimlerde Katılım ve 6360 Sayılı Yasa’nın Temsil ve Katılım Üzerine Etkileri: Hatay Örneği*. Hayat Mustafa Kemal Üniversitesi.
- Çıtak, H. A., Erdoğan, M., Ölmez, G., Tunç, H. ve Yurtlu, F. (2014). *Seçim Sistemleri ve Türkiye’de (Gerrymandering) Seçim Hilesi Uygulamaları*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Çolak, Ç. D., Sağlam, H. ve Topal, A. (2017). “Bütünşehir” Modelinin 2014 Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimlerine Etkileri. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 26(2), 1–47. <https://sonuc.ysk.gov.tr> adresinden erişildi.

- Cover, B. P. (2018). Quantifying Partisan Gerrymandering: An Evaluation of the Efficiency Gap Proposal. *Stanford Law Review*, 70(April), 1131–1233. https://digitalcommons.law.uidaho.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1126&context=faculty_scholarship adresinden erişildi.
- Çukurçayır, A. (2012). Asıl Tartışmamız Gereken Mevcut Sistemin Ne Kadar İşlevsel ve Verimli Olduğudur. *İdarecinin Sesi Dergisi*, Mayıs-Hazi(151), 20–23. http://www.tid.web.tr/ortak_icerik/tid.web/151/6-akif-çukurçayır.pdf adresinden erişildi.
- Cumhuriyet Halk Partisi Tüzüğü. (2018, Mart). 27 Nisan 2022 tarihinde https://content.chp.org.tr/file/chp_tuzuk_10_03_2018.pdf adresinden erişildi.
- Cumhuriyet Halk Partisi Yönetmelikleri. (2020). 27 Nisan 2022 tarihinde <https://chp.azureedge.net/chp-yonetmelikleri.pdf> adresinden erişildi.
- Dahl, R. A. (1967). The city in the Future of Democracy. *The American Political Science Review*, 61(4). <https://www.jstor.org/stable/pdf/1953398.pdf> adresinden erişildi.
- Dahl, R. A. ve Tufte, E. R. (1974). Size and Democracy. *The American Political Science Review-American Political Science Association*, 68(3), 1301–1303. <https://www.jstor.org/stable/pdf/1959169.pdf> adresinden erişildi.
- Deniz, G. (2019). *Yerel Siyaset Açısından Türkiye’de Büyükşehir Belediye Yönetimi*. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> adresinden erişildi.
- Dollery, B., Byrnes, J. ve Crase, L. (2007). Is Bigger Better? Local Government Amalgamation and the South Australian Rising To The Challenge Inquiry. *Economic Analysis & Policy*, 37(1).
- Duman, L. (2020). Seçimlerde Sınırlar: “Başarılı” Bir Stratejik Taksimat Örneği Olarak Defne İlçesi’nin Kurulması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi-MANAS Journal of Social Studies*, 9(4), 2612–2626. doi:10.33206/mjss.706308
- Erat, V. (2016). Mahalli İdare Olarak Köyler ve 6360 Sayılı Yasanın Etkileri. *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi*, 1(1), 87–98. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/beuiibfaidd/issue/28275/300219> adresinden erişildi.
- Erdem, E., Erdoğan, M. ve Türkoğlu, H. H. (2012). *İçişleri Komisyonu Raporu Muhalefet Şerhi*. Ankara. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss338.pdf> adresinden erişildi.
- Eryılmaz, B. (2012). *Kamu Yönetimi* (5. bs.). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Eurostat. (y.y.). 19 Eylül 2022 tarihinde https://ec-europa-eu.translate.google/eurostat/web/main/home?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=sc adresinden erişildi.
- Everest, A. ve Yılmaz, L. (2019). Mersin Kent Kimliği, Gelenek ve Yenilik: Mersin’de Kent Ekolojisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 6(5), 30–53. www.asead.com adresinden erişildi.
- Genel Kurul Tutanağı 24. Dönem 3. Yasama Yılı 16. Birleşim. (y.y.). Ankara. doi:10.14527/9786050370324.08

- Genel Kurul Tutanağı 24. Dönem 3. Yasama Yılı 17. Birleşim.* (y.y.). Ankara. doi:10.14527/9786050370324.08
- Genel Kurul Tutanağı 24. Dönem 3. Yasama Yılı 18. Birleşim.* (y.y.). Ankara. doi:10.14527/9786050370324.08
- Genel Kurul Tutanağı 24. Dönem 3. Yasama Yılı 19. Birleşim.* (y.y.). Ankara. doi:10.14527/9786050370324.08
- Genel Kurul Tutanağı 24. Dönem 3. Yasama Yılı 21. Birleşim.* (y.y.). Ankara. doi:10.14527/9786050370324.08
- Gerrymandering - Congressional Districts on Census Data. (y.y.). 5 Nisan 2022 tarihinde <https://www.thoughtco.com/gerrymandering-1435417> adresinden erişildi.
- Görmez, K. (2020). Cumhuriyetten Günümüze Yerel Temsil ve Katılım. *Türkiye’de ve Avrupa’da Yerel Temsil ve Katılım* içinde (ss. 193–198). İmge Kitapevi.
- Gözüaçık, H. (2014). *5393 ve 6360 Sayılı Kanunların Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Kapsamında Değerlendirilmesi*. Bahçeşehir Üniversitesi.
- Gözübüyük, A. Ş. (2013). *Türkiye’nin Yönetim Yapısı* (12. bs.). Ankara: Turhan Kitapevi.
- Gürbüz, M. ve Sandal, E. K. (2003). Mersin Şehrinin Mekansal Gelişimi ve Çevresindeki Tarım Alanlarının Amaç Dışı Kullanımı. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 1(1), 117–130.
- Güreşçi, E. (2010). Köyden Kente Göçün Köydeki ve Kentteki Yansımaları: Akpınar Köyü Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(2), 47–55. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/117241> adresinden erişildi.
- Heywood Andrew. (2006). *Siyaset*. Ankara: Liberte Yayınları.
- İBB’de Büyük Tehlike! Belediye Borç Batağında, İflas Kapıda. (2022, 19 Nisan). *Sabah Gazetesi*. İstanbul. <https://www.sabah.com.tr/galeri/turkiye/son-dakika-ibbde-buyuk-tehlike-belediye-borc-bataginda-iflas-kapida> adresinden erişildi.
- İçişleri Alt Komisyon Raporu*. (2012). Ankara.
- İçişleri Komisyon Raporu*. (y.y.). Ankara.
- İllerin Yüz Ölçümüne Göre Sıralaması! Türkiye’nin Yüz Ölçümü En Yüksek Şehirleri Hangileri? (y.y.). <https://www.kamuajans.com/>. 30 Mayıs 2021 tarihinde <https://www.kamuajans.com/icerik/illerin-yuz-olcumune-gore-siralamasi-turkiyenin-yuz-olcumu-en-yuksek-sehirleri-hangileri-h550674.html> adresinden erişildi.
- İzci, F. ve Turan, M. (2013). Türkiye’de Büyükşehir Belediyesi Sistemi ve 6360 Sayılı Yasa İle Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Meydana Gelen Değişimler: Van Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 117–152.
- Kanun. 5747 sayılı Kanun ile değişik hali-Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun. Pub. L. No. 2972.
- Karaaslan, M. (y.y.). Nasıl Bir Yerel Yönetim? 6360 Sayılı Kanun Üzerine Bir Değerlendirme. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17–18(26-27-28–29), 123–162.

- Karagel, H. (y.y.). Coğrafi Yerellik ve Şehirleşme İlişkisi Bakımından Türkiye 'de Büyükşehir Olgusunun Coğrafi Analizi. 11 Ağustos 2022 tarihinde https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/31622812/Turkiyede_Buyuksehir_Olgusunun_Cografia_Analizi-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1660220963&Signature=dg0s7n6H5Tv96gKndoKJaL9dvoXToRdGwjIhTNGi0KfYaG9XF33-Y~QHkjdBihc0rmVnkParPx3KmB00e5B~7cmlgiDDCfKedcPlmzwaltjM5LsSNrBujVnzAHmV2-2~lXWm6mx10iYEUIJWxiwv~xyzmGNLT2kco4R1JJDElG2UeA7wyHe76rfR9-Cp7dts4xvxputvUvsjjupxbt7NZ97iYZLRL60AczwWyNOBzC5Kc3IaMHUQW1PK6dN-ZppqIuLw8OL3BOS3GIgohbaDldgmlid9LxHZajrtNtVKaZaE27Eyq6GMofKo9NP-nwFPtg-3v5IVY7TouuVzHjyAg__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA adresinden erişildi.
- Karasu, M. A. (2014). Şanlıurfa'da Kentsel Gelişme ve 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Sayı*(1), 178–193.
- Karasu, M. A. (2018). Yerel Siyaset ve Yerel Siyasal Dinamikler Üzerinde Aşiret Etkisi (Şanlıurfa Örneği). *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları*, (618), 54–78. <https://www.researchgate.net/publication/330535144> adresinden erişildi.
- Kentucky's 4th Congressional District. (y.y.). 6 Nisan 2022 tarihinde https://en.wikipedia.org/wiki/Kentucky%27s_4th_congressional_district adresinden erişildi.
- Kırıt, E. (2010). Gerrymandering ve Demokratik Seçimler Üzerine. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 16(1–2), 2–38. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/885474> adresinden erişildi.
- Kırşehir Vilâyetinin Kaldırılmasına ve Nevşehir Kazasında (Nevşehir) Adiyle Yeniden Bir Vilâyet Kurulmasına Dair Kanun. Pub. L. No. 6429.
- Koca, A. S. (2014). *Beldeden Büyükşehir Belediyeler*. İzmir: Leges Yayınları.
- Koçak, Y. (2013). *Türkiye'de Yerel Yönetimler*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Kontacı, E. (2004). AKP'nin Seçim Oyunu. *Yaşayan Anayasa*. 17 Mayıs 2022 tarihinde <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=us&vol=509&invol=630> adresinden erişildi.
- Koyuncu, E. (2012). *Yenilenen Yerel Yönetim Sisteminde Belediye ve İl Özel İdarelerinin Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Alacakları Payların Karşılaştırmalı Analiz. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı*. https://www.tepav.org.tr/upload/files/1352878676-4.Yenilenen_Yerel_Yonetim_Sistemi_Karsilastirmali_Analizi.pdf adresinden erişildi.
- Koyuncu, E. ve Köroğlu, N. T. (2012). *Büyükşehirler Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı*. https://www.tepav.org.tr/upload/files/1352462517-9.Buyuksehirler_Tasarisi_Uzerine_Bir_Degerlendirme.pdf adresinden erişildi.
- Küçük, A. (y.y.). Egemenlik (Hâkimiyet), Halk Egemenliği ve Milli Egemenlik Tartışmaları ve Egemenlik Anlayışında Esaslı Dönüşüm, 311–361.

- Kurşuncu, T. ve Safi, İ. (2019). Siyasal Partizanlığın Bir Göstergesi Olarak Seçim Hileleri Ve Türkiye’deki Bazı Uygulamaları. *Journal of Economics Business and Political Researches* Year, 4(8), 46–71. doi:10.25204/iktisad.429002
- Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun. Pub. L. No. 2972 (1984). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2972&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden erişildi.
- Mcelwain, K. M. (2007). Manipulating Electoral Rules to Manufacture Single-Party Dominance. <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1048.5733&rep=rep1&type=pdf> adresinden erişildi.
- Mehmet, G., Yıldırım, U. ve Belli, A. (2014). Büyükşehir Belediye Kanunu’nun Kahramanmaraş İli Ölçeğinde Analizi. *Adanan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Özel Sayı*(1), 102–135.
- Mersin Büyükşehir, Tasarrufla Borcunu 1,4 milyar Liraya İndirdi. (2021, 12 Nisan). *Dünya Gazetesi*. <https://www.dunya.com/sehirler/mersin-buyuksehir-tasarrufla-borcunu-14-milyar-liraya-indirdi-haberi-617604> adresinden erişildi.
- Mersin İlçeler Nüfusu. (y.y.). 10 Nisan 2022 tarihinde <https://www.nufusune.com/mersin-nufusu> adresinden erişildi.
- Mücavir Alan. (y.y.). *T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı*. 17 Şubat 2022 tarihinde <https://csb.gov.tr/ss/mucavir-alan> adresinden erişildi.
- Netina Tana ve Bernard Grofman. (2018). Electoral Rules and Manufacturing Legislative Supermajority: Evidence from Singapore. *Commonwealth & Comparative Politics*, 56(3), 273–297. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14662043.2018.1468238> adresinden erişildi.
- Nevşehir Vilâyetine Bağlı Kırşehir Kazasında (Kırşehir) Adiyle Yeniden Bir Vilayet Kurulması Hakkında Kanun. Pub. L. No. 7001. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/9637.pdf> adresinden erişildi.
- New Poll: Everybody hates gerrymandering. (y.y.). 6 Nisan 2022 tarihinde https://www.fairvote.org/new_poll_everybody_hates_gerrymandering adresinden erişildi.
- Ohio’s 4th Congressional District. (y.y.). 6 Nisan 2022 tarihinde https://en.wikipedia.org/wiki/Ohio%27s_4th_congressional_district adresinden erişildi.
- On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Pub. L. No. 6360 (2012). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6360&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden erişildi.
- On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Pub. L. No. 6360 (2012). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6360.pdf> adresinden erişildi.
- On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun

- Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. Pub. L. No. 6447 (2013). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/03/20130322-2.htm> adresinden erişildi.
- Önder, S. S. (2012). *İçişleri Komisyonu Raporu Muhalefet Şerhi*. Ankara. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss338.pdf> adresinden erişildi.
- Önver, Ş. B. (y.y.). Altıncı Daire-i Belediye ve Günümüz Belediye Hizmetleriyle Karşılaştırılması. *Takvim-i Vekayi*, 7(1), 37–72. <http://www.sloi.org/sloi-name-of-this-article> adresinden erişildi.
- Opinion | Racial Gerrymandering in North Carolina - The New York Times. (y.y.). 6 Nisan 2022 tarihinde <https://www.nytimes.com/2016/02/18/opinion/racial-gerrymandering-in-north-carolina.html> adresinden erişildi.
- Ormanoğlu, H. D. (2019). *Demokratik Sistemlerde Temsilde Adalet İlkesinin Gerçekleştirilmesi*. [http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/7321/Demokratik Sistemlerde Temsilde Adalet İlkesinin Gerçekleştirilmesi Doktora Tezi.pdf?bitstreamId=f253d442-55d1-401b-8a2b-ea98bec71c74&locale-attribute=en](http://www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11655/7321/Demokratik%20Sistemlerde%20Temsilde%20Adalet%20İlkesinin%20Gerçekleştirilmesi%20Doktora%20Tezi.pdf?bitstreamId=f253d442-55d1-401b-8a2b-ea98bec71c74&locale-attribute=en) adresinden erişildi.
- Özdemir, A. (2022, 3 Şubat). Başkan KARALAR: Borcu 4 milyar TL'nin Altına Düşüreceğiz. *Milliyet Gazetesi*. İstanbul. <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/adana/merkez/baskan-karalar-borcu-4-milyar-tlnin-altina-du-6693604> adresinden erişildi.
- Özgür, H. ve Savaş Yavuzçehre, P. (2016). Türkiye'nin Büyükşehir Belediyesi Sistemi:1982-2015. *Cankiri Karatekin University Journal of Institute of Social Sciences*, 7(1), 1982–2015.
- Özlü, T. (2021, 14 Aralık). Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin Tahrip Borcu 264 milyon TL. *Sabah Gazetesi*. İstanbul. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2021/12/14/ankara-buyuksehir-belediyesinin-tahrip-borcu-264-milyon-tl> adresinden erişildi.
- Özözen Kahraman, S. (2004). Türkiye'de Yerleşim Birimlerindeki İdari Statü Değişikliğinin Seçimlere Yansıması. *Ege Coğrafya Dergisi*, 13(Ocak 2004), 59–71.
- Redistricting Reform Remains Elusive in Illinois – South Side Weekly. (y.y.). 6 Nisan 2022 tarihinde <https://southsideweekly.com/redistricting-reform-remains-elusive-in-illinois/> adresinden erişildi.
- Şahin, Y. (2015). *Yerel Yönetimler* (2. bs.). Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Savaşkan, O. (2017). 2000 Sonrası Türkiye'sinde Yerel Yönetimler Reform Süreci. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 140–172.
- Scruton, R. (2007). *The Palgrave Macmillan Dictionary of Political Thought* (Third Edit.). New York: PALGRAVE MACMILLAN. <http://www.obinfonet.ro/docs/apocal/apocarex/mcmillan-dict-of-political-thought.pdf> adresinden erişildi.
- Şengül, R. (2016). *Yerel Yönetimler* (6. bs.). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

- Sönmez, M. (2012, 17 Kasım). AKP Rejiminin Büyükşehir Oyunu. 27 Mayıs 2021 tarihinde <http://mustafasonmez.net/akp-rejiminin-buyuksehir-oyunu-2/> adresinden erişildi.
- T.C Tarsus Belediyesi Meclis Kararı Karar No : 2020/3-1 (31) Karar Tarihi : 03/03/2020. (y.y.). http://www.tarsus.bel.tr/upload/document/meclis-karar/MECLİS_KARARI-mart.pdf adresinden erişildi.
- Tahmazoğlu Uzeltürk, S. (2006). Türk Anayasa Mahkemesi Kararlarında Seçim Sistemleri. *Anayasa Yargısı Dergisi*, (23), 237–278.
- Tavares, A. F. (2018). Municipal Amalgamations and Their Effects: A Literature Review. *Miscellanea Geographica*, 22(1), 1–11. doi:10.2478/mgrsd-2018-0005
- Tekeli, R. (2015). *Yerel Yönetimler Üzerine*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık.
- Türk, H. S. (2006). Seçim, Seçim Sistemleri ve Anayasal Tercih. *Anayasa Yargısı*, 22(1), 75–113.
- Türkiye'nin En Kalabalık İlleri 2019 En Kalabalık Şehirler. (y.y.). 10 Nisan 2022 tarihinde <https://www.nufusu.com/turkiyenin-en-kalabalik-sehirleri-2019> adresinden erişildi.
- Türkiye'nin En Kalabalık İlleri 2020 En Kalabalık Şehirler. (y.y.). 30 Mayıs 2021 tarihinde <https://www.nufusu.com/turkiyenin-en-kalabalik-sehirleri> adresinden erişildi.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa.htm?Print.x=4&Print.y=6> adresinden erişildi.
- Türkiye Haritası (Mülki İdari, Siyasi)- Türkiye ve 81 İlin Haritaları. (y.y.). 18 Ağustos 2022 tarihinde http://cografyaharita.com/turkiye_mulki_idare_haritalari.html adresinden erişildi.
- Türkoğlu, H. H. (2012a). *İçişleri Alt Kmoisyonu Raporu Muhalefet Şerhi*. Ankara. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss338.pdf> adresinden erişildi.
- Türkoğlu, H. H. (2012b). *Alt Komisyon Raporu Muhalefet Şerhi*. Ankara. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss338.pdf> adresinden erişildi.
- Üzmez, U. (2020). *Türkiye’de Yerel Seçim Sistemi: Sorunlar ve Yeni Bir Model Önerisi*. Sakarya Üniversitesi.
- Where Did the Term “Gerrymander” Come From? (y.y.). *Smithsonian Magazine*. 5 Nisan 2022 tarihinde <https://www.smithsonianmag.com/history/where-did-term-gerrymander-come-180964118/> adresinden erişildi.
- Yaslıkaya, R. (2019). Yerel Yönetimlerde Ölçeği Büyütmenin Siyasi Sonuçları: Avrupa’da Belediye Birleşmeleri Üzerinden Bir İnceleme. *Amme İdaresi Dergisi*, 52(1), 33–65.
- Yayla, A. (2012). *Siyaset Teorisine Giriş*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Yaylı, H. ve Pustu, Y. (2008). Yerel Demokrasinin İlkeleri. *Karadeniz Araştırmaları*, Kış(16), 133–153. doi:10.17782/ka.63441
- Yıldırım, U., Gül, Z. ve Akın, S. (2015). İl Mülki Sınırı Büyükşehir Belediye Modelinin

Getirdiği Yenilikler. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 205–229.

Yıldız, K. (2018). 6360 Sayılı Yasanın Mersin İli Ölçeğinde Uygulanabilirliği Yönetmelik ve Yerel Demokrasi Bağlamında 6360 Sayılı Yasanın Mersin İli Ölçeğinde Uygulanabilirliği. <http://www.anadolualeviocaklaridernegi.org/pdf/yerelyonetimlervedemokrasi.pdf> adresinden erişildi.

Yılmaz, V. (2018). 6360 Sayılı Yasa Oluşturulan Yeni Büyükşehir Belediye Modelinin Uygulamadaki Yansımaları: Hatay, Malatya, Manisa ve Van Büyükşehir Belediyesi Örnekleri. Mustafa Kemal Üniversitesi.

Yılmaz, Z. (2014). 6360 Sayılı Kanun Hakkında Bir Yorum. *Anayasa Hukuku Dergisi*, 3(5), 443–454. <http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss338.pdf>, adresinden erişildi.

Yüksel, C. (2019). Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Mali Yapısındaki Dönüşüm. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 267–286. www.maliyearastirmalari.com adresinden erişildi.

Zengin, O. (2014). Büyükşehir Belediyesi Sisteminin Dönüşümü: Son On Yılın Değerlendirmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, Yıl:72(2), 91–116.